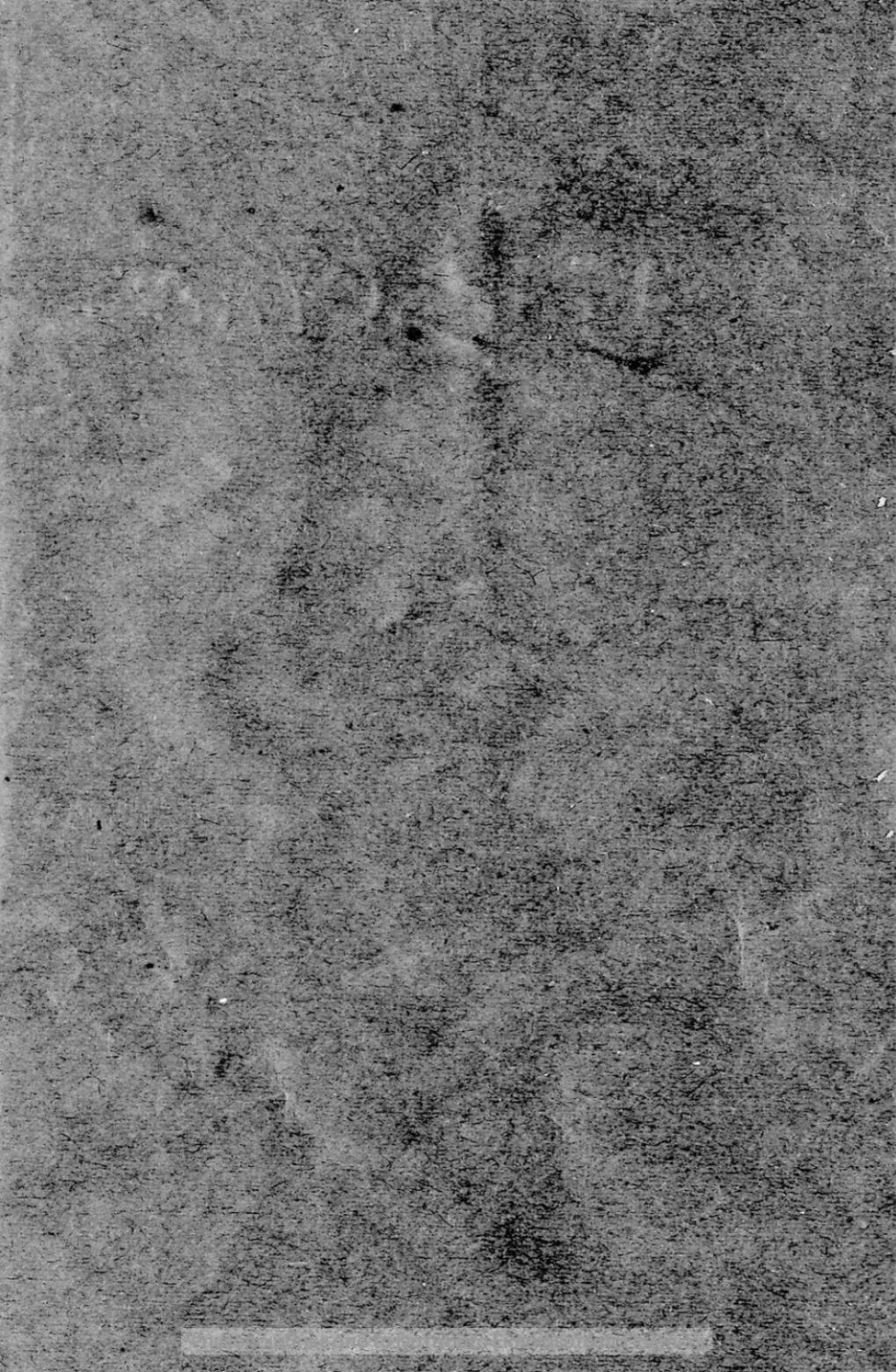

Ψήγματα ιδεών της αρχαίας ελληνικής πολιτικής

Θ. 2055

ΟΙΚ

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

διδάχτορος τῆς φιλοσοφίας, π. γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς δημοτικῆς
έκπαιδεύσεως, καὶ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἀθήνας διδασκαλείου.

ΑΓΙΑ ΓΡΑΦΗ

"H

(Signature)

ΙΣΤΟΡΙΑΙ ΙΕΡΑΙ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΙ

ΕΚ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΛΙΑΘΩΝΙΚΗΣ

Πρὸς χρῆσιν τῶν Δημοτικῶν σχολείων
ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

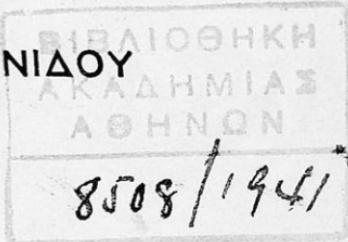
«Οσῳ πορισσότερον μορφοῦνται οἱ αἰσνεῖ,
τοσούτῳ περισσότερον θὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ
άγια Γραφὴ ὑπὲν ἀνθρώπων σοφῶν καὶ
ώς βάσις καὶ ώς μίσον ἀνατροφῆς» Gōthe.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΥΠΟ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ

ΔΩΡΕΑ

1895

ΕΚ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΥ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφὴν τοῦ
συγγραφέως καὶ τὴν σφραγῖδα τῶν Καταστημάτων
θεωρεῖται ὡς ἐκ τυποκλοπίας προερχόμενον.

Πρὸς τοὺς διδασκάλους τῶν δημοτικῶν σχολείων,

«Ἡ καρδία εἶναι μῆς ὅλως ἴδιόρρυθμος. Ἐν φὰ τὰ πλεῖστα δὲ λα
θργανα τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ἐργάζονται καὶ ἀναπαύονται καὶ
ἐν τῇ ἀμοιβαίᾳ ταύτῃ διαδοχῇ ἐργασίας καὶ ἀναπαύσεως δύνανται
μείνον νὰ ζήσωσι, ἡ καρδία ὅλως τούτων διαφέρουσα ἐργάζεται
πιειντοτε ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀναπαύσεως. Ἀπό τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς
ζωῆς μέχρι τῆς τελευταίας ὁφείλει νὰ πάλλῃ, ἢ δὲ παῦσις τῶν
πιειλμῶν αὐτῆς συνεπάγεται εὐθὺς τὸν θάνατον. Καρδία εἰς τὸ ἔθρος
εἴται ἡ θρησκεία· "Οταρ καὶ ἡ καρδία αὐτῇ δὲρ πάλλῃ πλέον, ἐπέρ-
χεται εἰς αὐτὸ διαφθορά, σῆψις καὶ ἀποσύνθεσις". Τοιαῦτα λέ-
γοι περὶ θρησκείας ἀνὴρ βαθὺς ἔξεταστής καὶ γνώστης τῆς κοινω-
νίας. Ἀλλ' ὅπως ζῆ ἡ θρησκεία, πρέπει ἀπαράλλακτα ὕσπερ ἡ
καρδία, νὰ πάλλῃ ἦτο: νὰ φωτίζῃ καὶ θερμαίνῃ τὸν ἀνθρωπὸν. Κατ-
ορθοῦται δὲ τοῦτο οὐχὶ διὰ συντόμου καὶ ξηρᾶς ἀφηγήσεως μά-
λιστα δὲ διὰ μηχανικῆς ἀπομνημονεύσεως ιστοριῶν τινῶν ἐκ τῶν
ὅγίων ἡμῶν βιβλίων, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐμβριθοῦς τούτων μελέτης καὶ
κατανοήσεως. Πρὸς τοιοῦτον σχοπὸν πρέπει νὰ παρασκευασθῶσιν
βιβλία ιερὰ πρὸς ἀνάγνωσιν ἐκ τῆς ἀγίας Γραφῆς καὶ νὰ αὐξηθῶσι
σπουδαῖως αἱ καθ' ἐθδομάδα ὥραι τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημά-
των τούτων, τὰ δοποῖα, ἐν φῷ παρ' ὅλων ἀνομολογοῦνται διὰ δι βα-
σιλεὺς τῶν μαθημάτων, ἐν τῷ προγράμματι μόδις εὑρίσκουσιν 1 ἡ
Σ ὥρας διδασκαλίας καθ' ἐθδομάδα. Αὐτὸς δὲ σπουδαιότατος λόγος
μ., ἔκαμε νὰ παρασκευάσω τὸ βιβλίον τοῦτο ὡς ἀναγνωστικὸν βι-
βλίον διὰ τὴν ἀγωτέραν τάξιν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ὡς πέρυσι
παρεσκεύασα ὅμοιον βιβλίον ἐκ τῆς παλαιᾶς Διαθήκης διὰ τὴν
προτελευταίαν αὐτοῦ τάξιν. Ο "Ομηρος καὶ ὁ Ἡρόδοτος δύνανται
νὰ τηρήσωσι τὴν θέσιν των, ἀλλ' εἰς τὸ πλευρὸν αὐτῶν πρέπει νὰ
δημιουργηθῇ θέσις καὶ θέσις ἐπιφανῆς εἰς κρατερώτατον σύμμαχον
ὑπὲρ παντὸς εὐγενοῦς καὶ ύψηλοῦ καὶ εἰς ἵσχυρότατον πρόμαχον
κατὰ πάσης βαρβαρότητος, εἰς τὴν ἀγίαν Γραφήν. Διὰ τοῦτο ἐθεώ-
ρησα ὑψιστὸν καθηκόν νὰ ἐργασθῶ κατὰ δύναμιν, ἵνα ἀνυψωθῶσι

τὰ Ἱερὰ μαθήματα ἐν τῷ δημοτ. σχολείῳ εἰς τὴν προσήκουσαν περιωπήν. Νοιμίζω δτι οἱ διδάσκαλοι οἱ ζῶντες εἰς τοὺς σημερινοὺς χρόνους καὶ βλέποντες τὰ ἐν τῇ κοινωνίᾳ συμβαίνοντα θὰ συμφωνήσωσι μετ' ἐμοῦ δτι πρέπει νὰ καταφύγωμεν πρὸς σωτηρίαν ἡμῶν εἰς τὴν θρησκείαν. Οἱ λαοί, οἵτινες δὲν πιστεύουσιν εἰς ἡθικὴν τοῦ παντὸς οἰκονομίαν, οἵτινες δὲν ἔχουσιν αὐστηρὰ ἡθη, οἵτινες δὲν τηροῦσιν τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, οἵτινες δὲν ἔχουσιν ἀγάπην πρὸς πᾶν ὑψηλόν, καταπίπτουσι πολιτικῶς καὶ ἐπὶ τέλους ἀφανίζονται. Δὲν πρόκειται λοιπὸν περὶ μικροῦ τίνος πράγματος ἐνταῦθα, ἀλλὰ περὶ ἐφαρμογῆς μιᾶς ἴδεας μεγάλης νὰ συγκρατήσωμεν τὸν λαὸν ἡμῶν ἐντὸς τῶν δρίων τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ πρέποντος διὰ τῆς δυνάμεως τῆς θρησκείας. Πάντα τὰ ἄτομα καὶ πάντα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐμεγαλούργησαν ἐν τῷ κόσμῳ, ἥσαν θρησκευτικά. "Ἄς λάμψῃ λοιπὸν καὶ εἰς τὰ σχολεῖά μας τὸ φῶς τῆς θρησκείας ἡμῶν, ἃς ἀντλήσῃ ὁ λαὸς ἐκ τῆς κρήνης τῆς ζωοποιοῦ, ἐξ ἣς ἀντλοῦσιν ἐκατομμύρια ἀνθρώπων ἀπὸ αἰώνων ἡδη, πειστικὴν παρηγορίαν ἐν τῇ δυστυχίᾳ, σοφὰ διδάγματα διὰ τὸν βίον, θερμὴν ἀγάπην πρὸς τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολὰς, καὶ ἃς πολεμηθῆ ἡ τυφλὴ καὶ προπετής ἀπιστία, ἣτις ὡς παγετὸς χειμερινὸς ἀποξηραίνει τὰ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ εὐγενῆ σπέρματα! Μὴ λησμονήσωσι δὲ οἱ διδάσκαλοι δτι ἡ εὔσεβεια ἡ γινομένη εἰς τὸν λαὸν εἶναι ἡθικὴ δύναμις πολὺ ἀνωτέρα πολλῶν ἄλλων οἰκονομολογικῶν δυνάμεων ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἃς μὴ δεχθῶσι ποτε νὰ στερήσωσι τὴν πατρίδα των τοιαύτης πολυτίμου δυνάμεως. Ταῦτα καλὸν ἐνόμισα νὰ εἴπω ἐνταῦθα, οἱ δὲ διδάσκαλοι γνωρίζοντες τὰς σκέψεις μου, ἃς πράξωσιν δτι τοὺς φωτίσῃ ὁ Θεός.

'Er 'Athήnaiς τῇ 23 'Ιουλίου 1891.

Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ

§ 1. Εἰσαγωγή.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Μωϋσέως εἴδομεν πόσον δυστυχεῖς ἔζων οἱ Ἰσραηλῖται ἐν Αἴγυπτῳ. Εἰργάζοντο νύκτα καὶ ἡμέραν χάριν τοῦ Φαραὼ καὶ τῶν Αἴγυπτίων χωρὶς νὰ λαμβάνωσι μισθὸν καθόλου. Ἀλλὰ δὲν ἥρκει τοῦτο καὶ οἱ ἀσπλαγχνοὶ τοῦ Φαραὼ ἐπίτροποι ἐφέροντο πρὸς αὐτοὺς ἀνηλεῶς, ὡστε ἔζων ἔκει οἱ δυστυχεῖς ἐν μεγίστῃ ἀθλιότητι ἐστερημένοι καὶ ἄρπου καὶ ἐνδυμασίας καὶ τρέμοντες καθ' ἡμέραν πρὸ τῶν βασάνων τῶν Αἴγυπτίων. Εἶχον ἐν ξένη χώρᾳ ἀπολέση τὴν ἐλευθερίαν των, τὸ μέγιστον ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἥσαν δοῦλοι τῶν Αἴγυπτίων δι' αὐτοὺς ἐργαζόμενοι καὶ δι' αὐτοὺς ἀποθνήσκοντες.

Ἐν τῇ δυστυχίᾳ τῶν ταύτη μὲ καρδίαν συντετριμμένην ἔζήτησαν τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν. Καὶ δὲ οἰκτείρας αὐτοὺς ἔστειλεν ἐκ τῆς ἐρήμου σωτῆρα τὸν πιστὸν αὐτοῦ δοῦλον Μωϋσῆν, ὃστις μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐσωσεν αὐτοὺς ἐκ τῆς δουλείας τῶν Αἴγυπτίων. Πόσην ἀγάπην ἔδειξε πρὸς αὐτοὺς δὲ Θεός! Διεχώρισε τὴν θάλασσαν καὶ διέβησαν ἀβλαβεῖς εἰς τὴν ἀντιπέραν ὅχθην καὶ ἐσωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τὸν Φαραὼ καὶ τοὺς Αἴγυπτίους, οἵτινες εὔρον

οικτρὸν θάνατον εἰς τὰ ὕδατα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης· τούς ὠδήγησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἵνα μὴ ἀποπλανηθῶσι, διὰ νεφέλης φωτεινῆς· τοῖς ἔδωκεν ἐν τῷ ἐρήμῳ καὶ ἀνύδρῳ τόπῳ τροφὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸ μάννα καὶ ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας· τοῖς ἔδωκε τὰς δέκα ἐντολὰς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἵνα γινώσκωσι τὴν θέλησιν τοῦ Θεοῦ καὶ σωθῶσιν ἀχολουθοῦντες αὐτὴν· κατετρόπωσε τοὺς ἔχθρους, ὅσοι ἦθελον νὰ βλάψωσι τοὺς Ἰσραηλίτας καὶ τέλος κατήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων των, εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ἐνθα δέει γάλα καὶ μέλι.

Αλλὰ καὶ ἐνταῦθα πολλὰ ὑπέμειναν οἱ Ἰσραηλῖται. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σαοὺλ οἱ βάρβαροι Ἀμαλκηῖται καὶ οἱ Φιλισταῖοι ἐπέδραμον τὴν χώραν καὶ διήρπασαν αὐτήν, πολλοὺς τῶν Ἰσραηλίτων ἀποκτείναντες, ἄλλους δὲ ἔξανδραποδισάμενοι! Κατόπιν δὲ Ἀβεσσαλὼμ ἐστασίασε κατὰ τοῦ πατρός του καὶ πολλοὶ τῶν Ἰσραηλίτων ἐκατέρωθεν ἐπεσον ἐν τῷ ἐμφυλίῳ τούτῳ πολέμῳ καὶ θρῆνοι καὶ ὀδυρμοὶ ἡχούοντο ἐν τῇ γῇ ταύτῃ τοῦ Θεοῦ! Ἐπὶ Ἀχαὰς πάλιν ἀνομοθρία μεγάλη καὶ σιτοδεία καὶ παντοία κακοδαιμονία ἔτρυχε τοὺς ἀνθρώπους· ἐπὶ δὲ Σολομῶντος φόροι μεγάλοι ἐπεβλήθησαν εἰς τὸν λαόν, οὓς οὕτοις δὲν ἤδύνατο νὰ κερδήσῃ διὰ τῆς ἐργασίας! Άλλὰ τὰ μετὰ ταῦτα δεινὰ ἥσαν ἔτι μεγαλείτερα. Ἐπὶ Ναθουχοδονόσορος ἀπώλεσαν τὴν ἐλευθερίαν των καὶ κατὰ μυριάδας ἀπήγθησαν δοῦλοι μακρὰν εἰς τὴν Βαβυλῶνα. Καὶ εὐσπλαγχνίσθη μὲν αὐτοὺς κατόπιν δὲ Κύριος καὶ ἐπέτρεψε νὰ ἐπανέλθωσιν ὅσοι Ἠθελον εἰς τὴν πατρίδα των, ἀλλ᾽ ἔκτοτε διετέλεσαν δοῦλοι. Ή χαρὰ καὶ ἡ εἰρήνη ἐξέλιπον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ στεναγμοὶ καὶ δάκρυα καὶ συμφοραὶ παντοῖαι ἐπεκράτουν εἰς τὸν κόσμον.

Αλλὰ πάντα ταῦτα τὰ κακὰ προεκάλεσαν οἱ Ἰσραηλῖται αὐτοὶ διὰ τῆς ἀσυνεσίας των καὶ διὰ τῆς παρακοῆς των πρὸς τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολὰς. Οἱ πολέμιοι εἰσέβαλον εἰς τὴν γῆν Χαναάν, ὅτε οἱ Ἰσραηλῖται κοῦφοι καὶ ἀσύνετοι ἔγκατέλιπον τὸν Θεόν των καὶ ἐλάτρευσαν ξένους Θεοὺς ἀμαρτήσαντες οὕτω πρὸς τὸν Θεόν καὶ σωτῆρά των. Ἡ σάσις καὶ δὲ ἐμφύλιος πόλεμος ἐγένετο, ὅτε δὲ Ἀβεσσαλὼμ καὶ οἱ περὶ τοῦτον Ἰσραηλῖται ἐτόλμησαν νὰ ἐγείρωσιν ὅπλα κατὰ τοῦ Δαθίδ, δν ὥρισεν αὐτοῖς δὲ Θεὸς βασιλέα, ἀμαρτήσαντες οὕτω πρὸς τὸν Θεόν αὐτῶν καὶ προστάτην. Ἡ μεγάλη ξηρασία καὶ ἡ πεῖνα ἥλθον, ὅτε δὲ Ἀχαὰς καὶ δὲ λαὸς ἐλάτρευσαν τὸ εῖδωλον τοῦ Βάσαλ ἀπειθήσαντες εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν ἐντολὴν νὰ μὴ λατρεύσωσι ποτε ξένους Θεοὺς ἢ εῖδωλα θεῶν. Ἡ μεγάλη φορολογία καὶ ἡ δυστυχία ἐπὶ Σολομῶντος προῆλθον· διότι δὲ βασιλεὺς οὗτος εἰσήγαγε τὴν τρυφὴν καὶ πολυτέλειαν τῶν βασιλέων τῶν ἄλλων ἔθνῶν, δπερ εἶναι ἀμάρτημα μέγα πρὸς τὸν Θεόν.

Καὶ ἡμέρατανον οἱ Ἰσραηλῖται πολλάκις, εἰ καὶ ἐγίνωσκον ὅτι ἡ ἀμαρτία τιμωρεῖται ἀδυσωπήτως παρὰ τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο ἐδίδασκον συχνάκις αὐτοὺς οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἀνθρώποι, οἱ προφῆται, οἵτινες προέτρεπον καὶ βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς καὶ σύμπαντα τὸν λαὸν νὰ μετανοήσῃ διὰ τὰς ἀμαρτίας των καὶ ν' ἀκολουθῶσι τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολὰς ἀποφεύγοντες τὴν κακίαν. 'Αλλ' οἱ λόγοι τῶν προφητῶν ἐλησμονοῦντο, οἱ δὲ Ἰσραηλῖται, δὲ περιούσιος οὗτος λαὸς τοῦ Κυρίου, δν ἐξέλεξεν, ἵνα δι' αὐτοῦ εὐλογηθῶσιν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς, ἐφαίνετο ἀνίκανος καὶ ἀνάξιος τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀποστολῆς. Τότε δὲ Θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εύσπλαγχνίσθη τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀπεφάσισε γὰρ στείλη τὸν μεγαλείτερον

προφήτην ὅλων τῶν αἰώνων, τὸν ἕδιον αὐτοῦ υἱόν, ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον. Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου προφήτου ἐγίνωσκον οἱ Ἰουδαῖοι ὅτι θὰ ἔλθῃ ποτὲ καὶ ἔκάλουν αὐτὸν Μεσσίαν. Αὐτὸς εἶναι ἔκεινος, περὶ τοῦ δποίου εἴπεν δ Θεὸς εἰς τὸν ὄφιν τὸν ἔξαπατήσαντα τὴν Εὔαν ἐν τῷ παραδείσῳ. «Εἰς ἔκ τῶν ἀπογόνων τῆς γυναικὸς θὰ σοῦ συντρίψῃ τὴν κεφαλήν, ἀλλὰ καὶ σὺ θὰ κεντήσῃς αὐτὸν εἰς τὴν πτέρναν», ὅπερ σημαίνει ὅτι εἰς ποτε υἱὸς ἀνθρώπου θὰ καταλύσῃ τὸ κράτος τοῦ διαβόλου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς θὰ πάθῃ πολλά. Αὐτὸς εἶναι ἔκεινος, περὶ σοῦ εἴπεν δ Θεὸς εἰς τὸν Ἀθραάμ· «Θὰ πληθύνω τὰ τέκνα σου ὡς τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ δι' ἑνὸς τῶν ἀπογόνων σου θὰ εὐλογηθῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.» Αὐτὸς εἶναι ἔκεινος, περὶ τοῦ δποίου δ Ἰηκὼν ἀποθνήσκων εἶπε πρὸς τὸν υἱόν του τὸν Ἰούδαν προφητικῶς· «Ποτὲ δὲν θὰ λείψῃ ἀπὸ τὸ γένος σου, Ἰούδα, ἄρχων, μέχρις ὅτου ἔλθῃ ἔκεινος, ὅστις θὰ φέρῃ τὴν εἰρήνην εἰς τὸν κόσμον καὶ εἰς τὸν δποῖον θὰ ὑπακούῃ ὁ κόσμος.» Αὐτὸς εἶναι ἔκεινος, τὸν δποῖον οἱ προφῆται καλοῦσι σύμβουλον θαυμαστόν, Θεὸν ἴσχυρόν, υἱὸν τοῦ Ὑψίστου, ἐκλεκτὸν τοῦ Θεοῦ, μεγάλης βουλῆς ἄγγελον, πρεσβευτὴν καὶ ἀπόστολον τοῦ Κυρίου, εὐλογίαν καὶ σωτηρίαν τοῦ ἀνθρωπίου γένους, ἄρχοντα εἰρήνης, ὅστις θὰ φέρῃ διαρκῶς εἰρήνην εἰς τοὺς ἀνθρώπους, βασιλέα μέγαν, ὅστις θὰ ἀνατείλῃ ἐκ τοῦ γένους Δαβὶδ καὶ ὅστις θὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ πάσῃ τῆς γῆς καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ θὰ διατηρηθῇ εἰς αἰώνα τὸν ἀπαντα, καὶ εἰς δι' θὰ ὑποταχθῶσι πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς καὶ θὰ κλίνωσι πρὸ αὐτοῦ γόνυ πάντες οἱ βασιλεῖς τοῦ κόσμου.

Περὶ τοῦ μεγάλου τούτου προφήτου, τῆς ἐλπίδος πάντων

τῶν αἰώνων, τοῦ λυτρωτοῦ τοῦ κόσμου, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃστις ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν καὶ ὅστις ἔζησε καὶ εἰργάσθη καὶ ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, ως οὐδεὶς ἄλλος ἀνθρωπος ἐπὶ γῆς, θὰ εἴπωμεν ἐφεξῆς τί ἐδίδαξε, τι ἐπράξε καὶ τί ὑπέμεινε χάριν τῶν ἀνθρώπων καὶ πῶς ἀνέβη ἐπειτα εἰς τοὺς οὐρανούς, διπόθεν ἐπιβλέπει ἐφ' ἡμᾶς καὶ συντρέχει νὰ σωθῶμεν ἐκ τῆς ἀμαρτίας. Τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἄγιον ἀς φωτίζει τὸν νοῦν καὶ ἀς θερμαίνει τὴν καρδίαν ἡμῶν, ἵνα ἀγαπῶμεν τὸ καλὸν καὶ ζῶμεν ως γνήσια τέκνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἡ χάρις αὐτοῦ εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

§ 2. Πωάγνης ὁ Πρόδρομος.

Ἡλθεν ἥδη ὁ χρόνος, καθ' ὃν ὁ Θεός ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ εἰς τὸν κόσμον τὸν μονογενῆ του οἰόν. Ἄλλα πρὶν γείνη τοῦτο συνέβη ἀλλο, τὸ δοποῖον ἥδη θὰ ἐκθέσωμεν.

Πάντες οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἰούδα, ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἔξελιπον ἢ παρηγκωνίσθησαν καὶ ἥδη βασιλεὺς τῆς Ἰουδαίας ἦτο ἀνὴρ ξένος ἐκ τῆς Ἰδουμαίας ὁ Ἡρώδης, ὁ οἰός τοῦ Ἀντιπάτρου. Ἡτο δὲ ἀνθρωπος σφόδρα φιλόδοξος καὶ σκληρὸς τιμωρῶν ἀδυσωπήτως πάντα ἀνθιστάμενον εἰς τὴν θέλησιν του. Οὐδέποτε ἐπτοεῖτο πρὸ τῶν μέσων, ὅσον ἀνήθικα καὶ ἀν ἥσαν, ἥρκει μόνον νὰ κατορθώσῃ τὸν σκοπόν του. Διὰ τοῦτο βλέπομεν αὐτὸν πολλὰ ἐγκλήματα ἐπαλληλα πράττοντα, ἵνα ἀσφαλίσῃ ἔχυτῷ τὸν θρόνον. Ἐφόνευσε τὴν σύζυγον αὐτοῦ Μαριὰμ ἐκ τοῦ ἡρωίκου αἵματος τῶν Μακκαθίων κυταγομένην, τὴν πενθερὰν αὐτοῦ Ἀλε-

ἀνδραν, τοὺς τρεῖς αὐτοῦ υἱοὺς Ἀριστόθουλον, Ἀλέξανδρον καὶ Ἀντίπατρον, οὓς ὑπώπτευεν ἐπίθουλεύοντας αὐτοῦ τὸν θρόνον ἢ τὴν ζωὴν. Καὶ ἡ σκληρότης αὐτοῦ ὡς καὶ ἡ ἀδιαφορία πρὸς τὴν Ἰουδαικὴν θρησκείαν, μάλιστα δὲ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τῶν Ῥωμαίων εἶχον καταστήση αὐτὸν μισητὸν σφόδρα παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις. Καὶ πολλάκις ἐγίνοντο κατ' αὐτοῦ ἐπίθουλαί, ἀλλ᾽ ἀπεκαλύπτοντο καὶ οἱ συνωμόται: ἐλάμβανον σκληρὸν θάνατον. Πανταχοῦ τοῦ κράτους εἶχε κατασκόπους καὶ ἐπιμώρει ἀπηνῶς τοὺς ἔχθρους του. Ἐπειδὴ δὲ μιμούμενος τοὺς ξένους βασιλεῖς Ἑλληνας καὶ Ῥωμαίους κατεσκεύασε καὶ ναὸν πολυτελῆ ἐν Ἱερουσαλήμ, διὸ φύκοδόμησε λαμπρότατον καὶ μεγαλοπρεπέστατον, καὶ θέατρον καὶ ἀμφιθέατρον καὶ γυμνάσια καὶ ἀνάκτορα πολλὰ καὶ ἐπίβαλε διὰ τοῦτο βαρυτάτους φόρους εἰς τοὺς Ἰουδαίους, ἡ δυστυχία τούτων ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἡρώδου ἦτο μεγάλη. Καὶ πάντες ἦδη διακαέστερον ἐπόθουν τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Μεσσίου, ἵνα τεθῇ τέλος εἰς τὰ δεινὰ αὐτῶν. Ἄλλα καὶ ἡ Ἰουδαικὴ θρησκεία ἐξηλλαγμένη ἦδη καὶ ἀπολέσασα τὴν προτέραν αὐτῆς καθαρότητα, ἔπαυσε νὰ διπτῇ πλέον τὰς ζωγόνους καὶ παρηγορητικὰς αὐτῆς ἀκτῖνας εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πυρὰ τῆς πίστεως, οἷαν ἡσθάνοντο καὶ μετέδιδον καὶ εἰς τοὺς ἄλλους οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ προφῆται τῶν προτέρων χρόνων, εἶχεν ἦδη ἀποσθεσθῆ. Οἱ Ἰουδαῖοι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἄλλοι μὲν θρησκείαν ἐνόμιζον τὴν τήρησιν τύπων τιγῶν νεκρῶν ἔνευ ὑψηλοτέρους τινὸς σκοποῦ, ἔνευ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Ἄλλοι δὲ πάλιν οἱ καλούμενοι Σαδδουκαῖοι ἐλθόντες εἰς σχέσεις πρὸς ξένους λαούς, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς

Ἐλληνας καὶ μεταλαβόντες τῆς παιδείας αὐτῶν, τῶν ἡθῶν καὶ ἔθιμων, ἐδίδον εἰς τοὺς θρησκευτικοὺς αὐτῶν νόμους εὑρυτέραν ἐρμηνείαν ἢ ἀπέρριπτον ὅσους δὲν εὔρισκον συμφώνους πρὸς τὸν ἡδονικὸν αὐτῶν βίον ἢ πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἡγεμόνων. Ἡ προσοχὴ αὐτῶν πᾶσα περιεστρέφετο πᾶς ν' ἀπολαύσαι διαρκῶς τῶν ἐπιγείων τοῦ κόσμου τούτου ἀγαθῶν. Δι' ὃ οὐδόλως ἐτάραπτεν αὐτοὺς οὕτε ἡ μέλλουσσα κρίσις, οὕτε οἱ ἄγγελοι, οὕτε δὲ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου, τὰ διποῖα οὐδαμῶς παρεδέχοντο. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν καὶ πολιτειὴν καὶ θρησκευτικὴν εὑρίσκοντο οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτε ἐγεννήθη μεταξύ αὐτῶν δὲ Ἰωάννης δὲ πρόδρομος, δὲ ἐπικαλούμενος καὶ βαπτιστής. Ο πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Ζαχαρίας, ἢ δὲ μήτηρ του Ἐλισάβετ. Ἡτο δὲ δὲ Ζαχαρίας ἱερεὺς διαφέρων τῶν ἄλλων Ἰουδαίων, διότι ἐτήρει θερμὴν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν καὶ ὅλος δὲ βίος αὐτοῦ ὡς καὶ τῆς συζύγου του Ἐλισάβετ ἥτο ἀμεμπτος καθ' ὅλα. Ἔν δὲ ἐλύπει ὅμως μεγάλως τὴν καρδίαν του, ὅτι ἥδη εἶχε γηράσην χωρὶς ν' ἀποκτήσῃ τέκνα. Πολλάκις περὶ τούτου πρότερον εἶχε δεηθῆ πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλ' ἡ δέησίς του ἔμενεν ἀνεκτέλεστος. Καὶ ἥδη πᾶσα ἡ ἐπιθυμία αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ ἐλπίς του ἥτο νὰ ἴδῃ τὸν Μεσσίαν ἐρχόμενον, ἵνα σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκ τῆς ἀμαρτίας. Ἀλλ' δὲ Θεὸς ἥλένης τὸν ἀγαθὸν ἱερέα καὶ ἐδώκεν αὐτῷ οὐίον, δστις ἔγινεν εἰς τῶν μεγάλων προφητῶν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ. Ἰδοὺ δὲ πῶς συνέβη τοῦτο.

Μιαν ἡμέραν δὲ Ζαχαρίας εἶχε νὰ λειτουργήσῃ αὐτὸς εἰς τὸν ναὸν τοῦ Σολομῶντος ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀφοῦ ἐνέδύθη τὴν ἱερατικὴν του στολὴν, ἐλαβε τὸ χρυσοῦν θυμιατήριον ἀγάλα χειρας καὶ εἰσῆλθε μόνος εἰς τὸ ἱερόν. Ο λαὸς

Ἴστατο ἔξω τοῦ ἱεροῦ καὶ δὲν ἤδύνατο νὰ βλέπῃ τί γίνεται
ἔσω· διότι ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ θόλου ἐκρέματο ἔμπροσθεν λαμ-
πρὸν παραπέτασμα. Ὡς λοιπὸν εἰσῆλθεν δὲ Ζαχαρίας εἰς
τὸ ἱερὸν καὶ ἤρχισε νὰ προσεύχηται πρὸς τὸν Θεὸν παρχ-
καλῶν αὐτὸν καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ,
ἴσως δὲ καὶ διὰ τὴν ιδίαν του ὑπόθεσιν, νὰ ἐλεήσῃ τέλος
αὐτὸν καὶ νὰ τῷ χαρίσῃ ἐν τέκνον, αἱρόντης βλέπει δεξιά
του εἰς τὸ θυσιαστήριον ἄγγελον ἰστάμενον. Φόβος μέγας

κατέλαβεν αὐτὸν καὶ ὑπὸ τοῦ φόβου ἐλύθησαν τὰ γόνατά
του. 'Αλλ' ὁ ἄγγελος, δοτις ἐνόησε τοῦτο, ἐθάρρυνεν εὐθὺς
τὸν Ζαχαρίαν εἰπὼν τοὺς ἔξῆς φιλόφρονας λόγους·

«Μή φοβοῦ, Ζαχαρία! Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς

σου καὶ ἡ γυνὴ σου ἡ Ἐλισάβετ θὰ γεννήσῃ υἱόν, διὸ θὰ ὀνομάσῃς Ἰωάννην. Τὸ τέκνον τοῦτο θὰ εἴναι καὶ εἰς τοὺς γονεῖς του χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄλλος κόσμος θὰ χαρῇ διὰ τὴν γέννησίν του. Διότι ὁ Θεὸς θὰ εὐλογήσῃ τὸ τέκνον τοῦτο, θὰ τοῦ δώσῃ πνεῦμα ἀγίου καὶ δύναμιν καὶ θὰ γείνῃ μέγας ἀνήρ, ὅστις θὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν οἰωνίων τοῦ Ἰσραὴλ θὰ ἐπιστρέψῃ ὡς ἄλλος Ἡλίας πρὸς τὸν Κύριον τὸν Θεὸν αὐτοῦ, οἵ ἀσεβεῖς θὰ συνετισθῶσι καὶ οἱ εὔσεβεῖς θὰ ὑμνήσωσι τὸν Θεὸν καὶ οὕτω θὰ παρασκευάσῃ τὸν λαόν, ἵνα δεχθῇ τὸν Μεσσίαν.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. «Ο δὲ Ζαχαρίας, χωρὶς νὰ λάθῃ ὑπ’ ὅψει ὅτι ὁ λαὸν ἐνώπιόν του ἥδυνατο νὰ εἴναι ἄγγελος, ὅπως καὶ πράγματι ἦτο, ἀντὶ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν ἄγγελον καὶ τὸν Θεόν διὰ τὸ μέγα τοῦτο ἔλεος, διπερ ἐδειξε καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς ὅλον τὸ γένος τῶν Ἰουδαίων, οὓς ἀπεφάσισε νὰ σώσῃ ἐκ τῆς ἀμαρτίας, οὐ μόνον τοῦτο δὲν ἐπράξε, ἀλλὰ καὶ ἐδειξεν ὅτι δὲν πιστεύει ὅτι εἴναι δυνατὸν νὰ συμβῇ τοῦτο, διότι καὶ αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του, λέγει, εἴναι γέροντες καὶ οἱ γέροντες δὲν γεννῶσι πλέον, καὶ δὲν διστάζει τοῦτο νὰ εἴπῃ μάλιστα καὶ κατὰ πρόσωπο: τοῦ ἀγγέλου.

«Διὰ τίνος σημείου, εἶπε, δύναμαι νὰ πεισθῶ εἰς τοῦτο. Ἐγώ, ως βλέπεις, εἴμαι γέρων καὶ ἡ σύζυγός μου ὡσαύτως. Ο καιρὸς νὰ ἀποκτήσωμεν τέκνα παρῆλθε πλέον».

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος:

«Ἐγὼ εἶμαι, Ζαχαρία, ὁ Γαβριήλ, ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἦδη ἦλθον πρὸς σὲ ἀποσταλεῖς παρὰ τοῦ Θεοῦ νὰ σου φέρω τὴν εὐφρόσυνον ταύτην ἀγγελίαν. Οἱ λόγοι μου θὰ

πληρωθῶσιν εἰς τὸν καιρόν των. Τὸ δὲ σημεῖον, ὅπερ ζητεῖς, ἵνα πιστεύσῃς, εἶναι δτι ἡδη θὰ εἰσαι ἀλαλος μέχρι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν θὰ γείνωσι πάντα, δσα εἰπον».

Ταῦτα εἰπεν δ ἄγγελος καὶ ἔγεινεν ἀφαντες. 'Ο δὲ Ζαχαρίας ἡδη ἔμενεν ἐκστατικὸς ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ. 'Ο δὲ λαὸς περιέμενεν αὐτὸν ἀνυπομόνως καὶ δὲν ἡδύνατο νὰ ἐννοήσῃ διὰ τί μένει δ Ζαχαρίας τόσον χρόνον ἐντός. 'Αφ' οὐ δὲ παρῆλθεν ἰκανὸς χρόνος, συνῆλθεν δ Ζαχαρίας καὶ ἐξῆλθε τοῦ ἱεροῦ, ἵνα εὔλογήσῃ κατὰ τὴν συνήθειαν μεγαλοφώνως τὸν ἐν τῷ ναῷ εύρισκόμενον λαόν. 'Αλλ' ἐστάθη ἀδύνατον νὰ διμιλήσῃ καὶ διὰ τοῦτο εὐλόγησεν αὐτὸν σιωπῶν, ἔδειξε δὲ διὰ νευμάτων δτι μέγα τι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ συνέβη αὐτῷ. Καὶ δ μὲν λαὸς ἐνόησεν δτι θὰ εἶδεν δ Ζαχαρίας ὅραμά τι καὶ δοξολογήσας τὸν Θεὸν ἀπῆλθε συγκεκινημένος. 'Ο δὲ Ζαχαρίας ἀλαλος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του πρὸς τὴν σύζυγόν του τὴν Ἐλισάβετ. Δὲν παρῆλθε δὲ πολὺς καιρὸς καὶ ή Ἐλισάβετ συνέλαβεν υἱὸν ἐν τῇ γαστρὶ ὡς εἰπεν δ ἄγγελος καὶ ἦτο πλήρης χαρᾶς καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεὸν δτι ἥλεντεν αὐτὴν καὶ δὲν ἀφῆκε νὰ ἀποθάνῃ ἀτεκνος, ὅπερ ἐθεωρεῖτο τότε μέγα δηνειδὸς παρὰ τοῖς ἀνθρώποις.

§.3. Εὔαγγελεσμὸς τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ.

'Ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἔζη οἰκογένεια χρηστὴ καθ' ὅλα καὶ εὐσεβής, δ Ἰωακεὶμ. ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ Δαβὶδ καταγόμενος καὶ ή "Ἄννας ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς Λευΐ. 'Αμφότεροι οὗτοι ἀτεκνοι μένοντες ἐδέοντο τοῦ Θεοῦ νὰ χαρίσῃ αὐτοῖς τέκνον καὶ ὑπέσχοντο νὰ ἀφιερώσωσι τοῦτο εἰς τὴν

ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ. Τῆς δεήσεως ταύτης τῶν εὐσεβῶν ἀνθρώπων εἰσήκουσεν δὲ Θεὸς καὶ τῇ 8 Σεπτεμβρίου ἐγεννήθη αὐτοῖς κόρη, ἣν ἐκάλεσαν Μαρίαν. "Οτε δὲ ἔγεινε τριετής, οἱ γονεῖς ἐκτελοῦντες τὴν ὑπόσχεσίν των, ἔφερον εἰς τὸν ναὸν καὶ ἀφιέρωσαν τὴν μονογενῆ των θυγατέρα εἰς τὸν Θεὸν τῇ 21 Νοεμβρίου. Ἐνταῦθα διέτριψεν ἡ κόρη 12 ὅλα ἔτη ἔχουσα τὴν προσοχὴν της ὅλην εἰς τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολὰς καὶ ζῶσα, ἵνα ὑπηρετῇ μόνον τὸν Θεόν. Δωδεκατής δὲ ἐστερήθη τῶν καλῶν αὐτῆς γονέων, οἵτινες ἐν βαθεῖ γήρατε ἀπεδήμησαν εἰς τὸν Κύριον. Ἐξελθοῦσα δὲ ἐκ τοῦ ναοῦ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πολίχνην αὐτῆς Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐτρέφετο ἐκ τῶν ἔργασιῶν τῶν χειρῶν της πλήρης ἀγαθότητος καὶ εὐσεβίας. Ἐκεῖ ἐν Ναζαρὲτ ἔζη καὶ πτωχός τις τέκτων ὄνοματι Ἰωσήφ, ὅστις εἶχε δώσῃ ὑπόσχεσιν γὰ τὴν νυμφευθῆ. Εἰς τὴν εὐσεβῆ ταύτην κόρην τὸν ἔκτον μῆνα μετὰ τὴν σύλληψιν τοῦ Προδρόμου, μίαν ἡμέραν ἐν ᾧ ἦτο μόνη ἐν τῇ οἰκίᾳ της ἐνεφανίσθη δὲ ἄγγελος Γαβριήλ, δὲ αὐτὸς ὅστις εἶχε πρότερον ἐμφανισθῆ καὶ εἰς τὸν ιερέα Ζηχαρίαν, καὶ τὴν ἐχαιρέτισεν ὡς ἔξης.

«Χαῖρε, κεχαριτωμένη, δέ Κύριος μετὰ σου· σὺ εἶσαι μεταξύ τῶν γυναικῶν ἡ παρὰ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένη».

Ἡ πτωχὴ κόρη, ὡς ἤκουσε ταῦτα, ἰταράχθη καὶ καθ' ἔαυτὴν διελογίζετο ὅτι τοιούτων μεγάλων ἐπαίνων αὐτὴ δὲν εἶναι ἀξία. Δι' αὐτὸς ἐσιώπα μὴ ἡξεύρουσα τί νὰ εἴπῃ πρὸς τοιούτον χαιρετισμόν. Ὁ ἄγγελος ἐννοήσας τὴν μετριοφροσύνην τῆς κόρης προσέθηκε ταῦτα·

«Μὴ φοβοῦ, Μαρία! Ἰλησίον τοῦ Θεοῦ εύρεις χάριν. Ὁ Θεὸς ἀπεφάσισε νὰ γεννήσῃς υἱόν, διὸ θὰ ὄνομάσῃς Ἰησοῦν. Οὗτος θὰ γείνη μέγας, καὶ θὰ ὄνομασθῇ υἱὸς τοῦ

Τύψιστου. Αὔτος θὰ βασιλεύσῃ βασιλείαν αἰώνιον ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ θὰ σώσῃ τούς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν. Τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον θὰ ἔλθῃ εἰς σὲ καὶ ἡ δύναμις τοῦ Ὑψίστου θὰ σὲ ἐπισκιάσῃ. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὸ τέκνον σου

θὰ εἶναι ἄγιον καὶ θὰ ὀνομασθῇ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Παρὰ τῷ Θεῷ οὐδὲν πρᾶγμα εἶναι ἀδύνατον. Μάθε ὅτι καὶ ἡ Ἐλισάβετ· ἡ συγγενής σου, ἀν καὶ εἶναι γραῖα, θὰ γεννήσῃ μετ' ὀλίγον υἱόν ».

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ Μαρία ἐνόησε τί σημαίνουσι καὶ πλήρης εὐσεβείας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν εἶπε·
«Ἐγὼ είμαι τοῦ Θεοῦ δούλη. Ἀς ἐκτελεσθῇ ὅτι ἀπεφάσισεν δὲ Θεός.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους δὲ ἄγγελος ἔγεινεν ἀφαντος· Ἡ δὲ Μαρία μόνη μείνασσα ἐσκέπτετο περὶ τῶν λόγων τοῦ ἀγγέλου καὶ εὐχαρίστει τὸν Θεὸν διὰ τὴν χάριν, ἡς ἐθεώρησεν αὐτὴν ἀξίαν, νὰ γείνῃ μήτηρ τοῦ Σωτῆρος τοῦ κόσμου. Ἀλλ' ὅχι ὀλιγώτερον εὐχαρίστησεν αὐτὴν ἡ ἀγγελία δότι ἡ συγγενὴς αὐτῆς Ἐλισάβετ, ἥτις εἶχε μείνη στείρα καθ' ὅλον της τὸν βίον, ἦδη ἐν τῷ γήρατι ἔμελλε νὰ γεννήσῃ τέλος τέκνον κατὰ Θεοῦ εύδοκίαν. Καὶ ἐγενήθη εἰς αὐτὴν ἡ ἐπιθυμία νὰ μεταβῇ μακρὰν εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ νὰ συγχαρῇ ἐκ τοῦ πλησίον τὴν Ἐλισάβετ. Ὡς δὲ ἐφθασεν ἔκει καὶ εἰσῆλθεν ἀπροσδόκητος ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ ἔχαιρέτισε τὴν Ἐλισάβετ καὶ συνεχάρη αὐτὴν διὰ τὴν εὐτυχίαν, ἥν ἔδωκε πρὸς αὐτὴν ὁ Θεός, ἡ Ἐλισάβετ φωτισθεῖσα ὑπὸ πνεύματος ἀγίου εἶπε μεγαλοφώνως·

«Ἐύλογημένη είσαι σὺ μεταξὺ τῶν γυναικῶν καὶ εὐλογημένος είναι ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. Καὶ πῶς ἡτο τοῦτο, νὰ ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου πρὸς ἐμέ; Εἰσαι μακαρία δότι ἐπίστευσες· διότι θὰ γείνῃ δὲ τι σοῦ εἶπεν ὁ Κύριος.

·Ὑπὸ τῶν λόγων τούτων συγεινήθη σφόδρα ἡ παναγία Παρθένος καὶ πλήρης εὐγνωμοσύνης εἰς τὸν Θεὸν εἶπε τὰ ἔξῆς·

«Ἡ ψυχή μου ἐγκωμιάζει τὸν Κύριον καὶ τὸ πνεῦμα μου ἀγάλλεται διὰ τὸν Θεὸν τὸν Σωτῆρά μου· διότι ἐπέθλεψεν ἐπ' ἐμὲ τὴν ταπεινήν του δούλην. Καὶ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἔξης θὰ μὲ μακαρίζωσι πᾶσαι αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων· διότι μεγάλα πράγματα ἔκαμεν εἰς ἐμὲ ἐκεῖνος, δόστις είναι δυνατὸς καὶ οὐτινος τὸ ὄνομα είναι ἄγιον, καὶ ἡ εὐσπλαγχνία αὐτοῦ διαρκεῖ εἰς γενεὰς γενεῶν δι' ἐκείνους, οἵτινες φοβοῦνται αὐτὸν. Καταβάλλει πάντα διὰ τοῦ βραχίονός

του καὶ τοὺς ἀλαζόνας ἀνθρώπους διασκορπίζει καὶ ἀφανίζει.
Τοὺς τυράννους καταχρημάτιζει ἐκ τοῦ θρόνου αὐτῶν καὶ ὑψώνεις ἀνθρώπους μετριόφρονας. Εἰς τοὺς πεινῶντας παρέχει ὅλα τὰ ἀγαθά του καὶ τοὺς πλουσίους ἀποπέμπει μὲ κενὰς χεῖρας. Καὶ τὸν δοῦλον του Ἰσραὴλ προστατεύει καὶ βοηθεῖ ἐνθυμούμενος τὸ ἔλεός του πρὸς τὸν Ἀβραὰμ καὶ πρὸς τοὺς ἀπογόνους του, ώς εἶπε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν».

‘Η Μαρία ἔμεινεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς Ἐλισάβετ τρεῖς μῆνας καὶ ἐπειτα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ναζαρέτ.

§ 4. Ἡ γέννησις τοῦ Προδρόμου.

‘Η Ἐλισάβετ ἐγέννησεν οὐάνην, ως εἶχε προείπη ὁ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ. Οἱ δὲ γείτονες καὶ οἱ φίλοι, ως ἤκουσαν τὸ μέγα τοῦτο καλόν, ὅπερ ἔκαμε πρὸς αὐτοὺς ὁ Θεός, ἔδραμον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ζαχαρίου καὶ ἔχαιρον καὶ αὐτοὶ δμοῦ μὲ τοὺς γονεῖς τοῦ παιδίου. Τῇ δὲ ὥρᾳ ἡμέρᾳ, ὅτε ἐδίδετο κατὰ τὴν τότε συνήθειαν τὸ ὄνομα εἰς τὸ γεννηθὲν παιδίον, μετέθησαν πάλιν καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ γείτονες εἰς τοῦ Ζαχαρίου, ἵνα παρασταθῶσι κατὰ τὴν ὄνοματος θεσίαν. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἔλεγον νὰ ὄνομασθῃ τὸ παιδίον Ζαχαρίας κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του. ‘Η Ἐλισάβετ ὅμως πλήρης πνεύματος ἀγίου ἀντεῖπε καὶ προέτεινε νὰ ὄνομασθῇ Ἰωάννης. Μάτην δὲ προσεπάθουν νὰ τὴν μεταπείσωσι λέγοντες διτὶ τοιοῦτον ὄνομα δὲν εἶχεν οὐδεὶς μεταξὺ τῶν φίλων της. ‘Η Ἐλισάβετ ἐπέμενε τὸ τέκνον της νὰ ὄνομασθῇ Ἰωάννης. Πρὸς τοῦτο δὲ ἡρώτησαν καὶ τὸν Ζαχαρίαν, διτις παρεκάθητο ἐκεῖ κωφὸς καὶ ἀλαλος ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐμφανίσεως τοῦ ἀγγέλου ἐν τῷ ἱερῷ. Διὰ σημείων καὶ

χειρονομιῶν ἔδειξαν εἰς αὐτὸν νὰ ἐννοήσῃ ὅτι πρόκειται νὰ δοθῇ τὸ ὄνομα εἰς τὸ τέκνον του καὶ ποῖον ὄνομα αὐτὸς προτιμᾷ. Ὁ Ζαχαρίας μὴ δυνάμενος νὰ λαλήσῃ ἐζήτησεν ἀβάκιον καὶ χονδύλιον, ἐπὶ τοῦ ὅποίου ἔγραψε τὸ ὄνομα Ἰωάννης ἐνθυμούμενος τί εἶχεν εἴπη πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος. Καὶ μόλις ἔγραψε τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ ἐλύθη καὶ ἔγεινεν ἐντελῶς ὑγιής, ὡς ᾧτο καὶ πρότερον. Οἱ δὲ παρευρισκόμενοι πάντες ἐθαύμασαν καὶ εἶπον· «Τί ἀρά γε θὰ γείνῃ τὸ παιδίον τοῦτο, τὸ ὅποιον σκέπτει ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου;» Ὁ δὲ Ζαχαρίας πλήρης πνεύματος ἀγίου ἐδόξασε τὸν Θεόν καὶ εἶπε

«Εὔλογημένος νὰ είναι ὁ Κύριος, ὁ Θεός τοῦ Ἰσραὴλ, ὅστις ἐνθυμούμενος τὴν ἀγίαν αὐτοῦ Διαθήκην, τὸν ὄρκον, ὃν ὥμοσε πρὸς τὸν Ἀβραάμ, ἔχαρισεν ἡμῖν Σωτῆρα κρατερόν, γικητὴν πάντων τῶν μισούντων ἡμᾶς, ἵνα σωθῆ ὁ λαός του, φέτε νὰ δυνάμεθα νὰ λατρεύωμεν αὐτὸν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν ἀνευ φόβου ἐν διεότητι καὶ δικαιοσύνῃ, ἀπερ ἀρέσκουσιν εἰς αὐτόν. Σὺ δέ, παιδίον, θὰ ὄνομασθῇς προφήτη, τοῦ Ὑψίστου! Θὰ προηγηθῇς τοῦ Κυρίου, ἵνα ἑτοιμάσῃς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, ἵνα δώσῃς νὰ ἐννοήσῃ ὁ λαός τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ, ὃν εὐσπλαγχνίσθη ὁ Κύριος καὶ ἔστειλε τὴν ἀνατολὴν ἐξ ὕψους, ἵνα φωτίσῃ τοὺς καθημένους ἐν τῷ σκότει καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τοῦ θανάτου καὶ κατευθύνῃ τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς δόδον εἰρήνης.»

Ταῦτα συνέβησαν κατὰ τὴν γέννησιν καὶ τὴν ὄνοματοθεσίαν τοῦ Ἰωάννου. Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐτιμάτο παρὰ τῶν ἀνθρώπων διὰ τε τὸν σώφρονα βίον του καὶ διὰ τὴν εὐσέβειάν του πρὸς τὸν Θεόν. Τί δὲ ἔπραξε καὶ τί ἔπαθε, θὰ ἴστορήσωμεν κατόπιν.

§ 5. Η γέννησες τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ο Ιωσήφ, δούλος τῆς Μαρίας, δὲν ἤξευρε τίποτε ὅσων συνέβησαν εἰς αὐτήν. Διὰ τοῦτο δὲ Θεὸς ἔστειλεν ἄγγελον, ὃς τις ἐν ὄνειρῳ ἐφανερώθη εἰς αὐτὸν καὶ εἶπε·

«Ιωσήφ, υἱὲ τοῦ Δαβὶδ, μὴ φοβηθῆς νὰ λάβῃς εἰς τὸν οἶκόν σου τὴν Μαρίαν. Αὐτὴ θὰ γεννήσῃ ἐκ πνεύματος ἀγίου σιών, δην θὰ ὀνομάσσῃ Ἰησοῦν (σωτῆρα). διότι θὰ σώσῃ τὸν λαὸν ἀπὸ τὰς ἀμαρτίας αὐτοῦ.»

Ο Ιωσήφ, ως ἐξηγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου, εὐχαρίστησε τὸν Κύριον καὶ ἐπραξεν ως διετάχθη. Παρέλαβεν εἰς τὸν οἶκόν του τὴν παρθένον Μαρίαν καὶ ἐζων ἀμφότεροι ἐν Ναζαρὲτ ἐν δμονοίᾳ, ἀγάπη καὶ ἀθωότητι καθὼς οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ.

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἐν Ρώμῃ ἐβασίλευεν δὲ Αὔγουστος, ὃς τις διέταξε νὰ ἀπογραφῶσι πάντες, ὃσαι ἦσαν ὑπήκοοι ἢ σύμμαχοι τῶν Ρωμαίων. Πρὸς τοῦτο δὲ ἐπρεπε νὰ ἀπογραφῶσι καὶ οἱ Ιουδαῖοι, οἵτινες ἦδη ἦσαν τῶν Ρωμαίων σύμμαχοι. Έγεινε δὲ ἡ ἀπογραφὴ ἐνταῦθι κατὰ τὸν Ιουδαϊκὸν τρόπον. «Εκαστος δηλαδὴ πολίτης ὥφειλε νὰ μεταβῇ εἰς τὴν χώραν, ἐξ ἣς κατήγετο, καὶ ἐκεῖ νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὴν ἀρχήν, ἵνα σημειωθῇ εἰς τὰ βιβλία. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετέβη καὶ δούλος Ιωσήφ ἐκ Ναζαρὲτ εἰς μίαν πόλιν τῆς Ιουδαίας, ἣτις ἐκαλεῖτο Βηθλεέμ. Η πόλις αὕτη ἦτο καὶ πατρὶς τοῦ Δαβὶδ, ἐξ οὗ κατήγετο καὶ δούλος Ιωσήφ. Εἰς τὴν μακρινὴν δὲ ταύτην ἀποδημίαν παρηκολούθησε καὶ ἡ Μαρία. «Οτε δὲ διέτριβον ἐν Βηθλεέμ, ἦλθεν δούλος νὰ γεννήσῃ καὶ ως κατάλληλος τόπος πρὸς αὐτὸν

τὸν σκοπὸν διὰ μίαν πτωχοτάτην γυναικα εὐρέθη σπήλαιον εἰς τὸ ἄκρον τῆς Βηθλεέμ, ὅπερ ἐχρησίμευεν ὡς σταῦλος τῶν ζώων. Ἐκεῖ τῇ 25 Δεκεμβρίου περὶ τὸ μεσονύκτιον ἐγεννήθη ὁ μικρὸς Ἰησοῦς, τὸν ὅποιον περιετύλιξεν ἡ πτωχὴ μήτηρ εἰς σπάργανα καὶ ἔθεσεν εἰς φάτνην μεταξὺ ξηρῶν χόρτων, ἵνα μὴ κρυώσῃ. Ἐκεῖ ἐν τῷ σπηλαίῳ εὐρίσκοντο μόνοι οἱ Ἰωσὴφ καὶ ἡ Μαρία. Διότι οἱ ποιμένες ἤγρυπνουν ἔξω εἰς τοὺς ἀγροὺς φυλάσσοντες τὰς ποίμνια τῶν. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἐγεννᾶτο ἐν τῷ σπηλαίῳ ὁ Ἰησοῦς, ἀγγελος Κυρίου κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λαμπρότερος τῶν ἀστέρων καὶ ἐλθὼν πλησίον τῶν ποιμένων, οἵτινες εἶχον ἐκπλαγὴν ἐκ τοῦ θαύματος τούτου, εἶπε.

«Θαρρεῖτε, ιδοὺ φέρω ὑμῖν χαρμόσυνον ἀγγελίαν καὶ διὰ σᾶς καὶ δι' ὅλον τὸν κόσμον. Σήμερον ἐγεννήθη ἐν τῇ πόλει τοῦ Δαβὶδ Χριστὸς ὁ Κύριος, ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε καὶ θὰ εὕρητε τὸ βρέφος ἐν τῷ σπηλαίῳ ἐσπαργανωμένον καὶ κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.»

Ἐνῷ δὲ ἔλεγε ταῦτα ὁ ἀγγελος, πληθος ἀγγέλων ἐν τῷ οὐρανῷ ὕμνουν τὸν Θεὸν λέγοντες·

«Ἡ γέννησις τοῦ Χριστοῦ εἴναι ἐν τοῖς οὐρανοῖς δόξα τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ γῆς εἰρήνη, καὶ εὐμένεια τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους». Ἡ ἴνα μεταχειρισθῶμεν τὰς λέξεις αὐτὰς τῶν ἀγγέλων· «Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ.»

Ως εἶδον ταῦτα καὶ ἦκουσαν οἱ ποιμένες, εὐθὺς ἐδραμον μετὰ σπουδῆς εἰς τὸ σπήλαιον καὶ εὔρον τὴν Μαρίαν καὶ τὸν Ἰωσὴφ καὶ τὸ παιδίον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ, ὡς εἶχεν εἰπῆ αὐτοῖς ὁ ἀγγελος. Τότε ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ πάνταχοῦ, ὅπου μετέβαινον, διηγοῦντο τί κατὰ τὴν νύκτα τῆς

γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ εἶδον καὶ ἤκουσαν, πάντες δέ, ὅσοι
ἤκουον ταῦτα, ἔθαύμαζον. Ἡ δὲ Μαρία ἐφύλαττε πάντας

τοὺς λόγους τούτους καὶ διελογίζετο περὶ αὐτῶν ἐν τῇ καρδίᾳ της. Ὡνόμασε δὲ τὸ παιδίον Ἰησοῦν, ὅπως εἶχεν ὄνομάση αὐτὸς ὁ ἄγγελος, πρὶν ἀκόμη γεννηθῆ.

§ 6. Ἡ ἐν τῷ ναῷ παράστασις τοῦ Ἰησοῦ.

Κατὰ τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως ὅλοι οἱ γονεῖς ὥφειλον πᾶν ἄρρεν αὐτῶν τέχνον πρωτότοκον νὰ προσφέρωσιν εἰς τὸν Θεὸν καὶ νὰ θυσιάσωσιν οἱ μὲν πλούσιοι ἀμνόν, οἱ δὲ πτωχοὶ ζεῦγος περιστερῶν. Ἐπραττον δὲ τὴν θυσίαν ταύτην

πρὸς ἀἰδίον καὶ εὐγνώμονα ἀνάμνησιν τῆς ἐξόδου αὐτῶν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ὅτε δὲ Θεὸς ἐξωλόθρευσε τὰ πρωτότοκα τέκνα τῶν Αἰγυπτίων. Τὸν νόμον τοῦτον τηροῦσα εὐλαβῶς καὶ ἡ Μαρία ἔφερε τὸ τέκνον της εἰς τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ γαὸν καὶ ὡς πτωχὴ ποῦ ἦτο προσέφερε καὶ ἐν ζεῦγος περιστερῶν πρὸς θυσίαν.

"Εἶη δὲ τότε ἐν Ἱερουσαλήμ σεβάσμιός τις γέρων ὄνόματι Συμεὼν, ἀνθρωπὸς λίαν δίκαιος καὶ εὐσεβής. Περιμένων δὲ μετὰ πόθου μεγάλου τὴν ἔλευσιν τοῦ Σωτῆρος, εἶχε παρακαλέση τὸν Θεὸν νὰ μὴ ἀποθάνῃ πρὶν ἴδῃ τὸν Μεσσίαν. Καὶ ὁ Θεὸς εἰσῆκουσε τῆς εὐχῆς του.

"Οτε δὲ ἡ Μαρία εἰσῆλθε μετὰ τοῦ παιδίου εἰς τὸν ναόν, εἰσῆλθε κατ' ἔμπνευσιν τοῦ ἀγίου Πνεύματος ἐκεῖ καὶ ὁ Συμεὼν. Εὐθὺς δὲ ἀνεγγώρισε τὸν μέλλοντα Σωτῆρα τοῦ κόσμου καὶ λαβῶν εἰς τὰς ἀγκάλας του εἶπε βλέπων εἰς τὸν οὐρανόν·

«Τώρα ἄφεις, δέσποτα, τὸν δεῦλόν σου νὰ ἀποθάνῃ ἐν εἰρήνῃ, ὡς μοῦ εἶχες ὑποσχεθῆ· διότι εἶδον οἱ ὄφθαλμοί μου τὸν Σωτῆρα, διὸ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, ἵνα εἴναι φῶς πρὸς σωτηρίαν τῶν ἔθνων καὶ δόξα τοῦ λαοῦ σου Ἱσραήλ.»¹

"Ἐπειτα στραφεὶς πρὸς τὴν Μαρίαν καὶ τὸν Ἰωσήφ, οἵτινες ἔθαύμαζον ἀκούοντες παρὰ γέροντος ἀγνώστου τὴν θείαν τοῦ τέκνου των καταγωγήν, εὐλόγησεν αὐτούς. Πρὸς δὲ τὴν Μαρίαν εἶπε τοὺς ἐξῆς προφητικοὺς λόγους·

«Τὸ τέκνον τοῦτο θὰ εἴναι ἡ ἀπώλεια τῶν κακῶν καὶ ἡ

1. «Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, Δέσποτα, κατὰ τὸ ρῆμά σου ἐν εἰρήνῃ· διτε εἶδον οἱ ὄφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, δητοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνων καὶ δόξαν τοῦ λαοῦ σου Ἱσραήλ.»

σωτηρία τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων· θὰ εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀντιλογίας· καὶ τὴν ἴδιαν σου ψυχὴν θὰ διέλθῃ ῥομφαία».

Ταῦτα εἶπεν ὁ γέρων Συμεὼν καὶ θέσας τὸ παιδίον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Μαρίας ἀπέθανε θάνατον ἡσυχον.

Ἐκεῖ δὲ ἐν τῷ ναῷ ἦτο καὶ ἡ προφῆτις Ἄννα, γυνὴ χήρα ὄγδοούχοντα τεσσάρων ἑτῶν, ἦτις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου της ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἡλικίας της ἤρνηθη τοῦ κόσμου τὰς ἡδονὰς καὶ ἀφιερώθη εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ νύκτα καὶ ἡμέραν νηστεύουσα καὶ προσευχομένη καὶ οὐδὲν ἄλλο ποθοῦσα ἢ νὰ ζῇ ἐν εὔσεβειᾳ καὶ ἀρετῇ. Εὔθυνς καὶ αὕτη ἀνεγνώρισε τὸν Κύριον καὶ ἐλθοῦσα πλησίον ἐδόξασεν αὐτὸν καὶ ἐκήρυξεν αὐτὸν εἰς πάντας, οἵτινες περιέμενον νὰ λυτρωθῇ ἢ Ἱερουσαλήμ.

Ταῦτα συνέβησαν ἐν τῷ ναῷ κατὰ τὴν παράστασαν τοῦ Κυρίου. Κατόπιν ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἰωσὴφ μετὰ τοῦ παιδίου ἐπέστρεψαν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν.

§ 7. Μάγος ἐξ ἀνατολῶν.

Πλὴν τῶν ποιμένων, τοῦ Συμεὼν καὶ τῆς Ἄννης, ἡξιώθησαν νὰ ἴδωσιν τὸν Σωτῆρα καὶ τρεῖς σοφοὶ ἀνδρες, οἵτινες ἔκαλοῦντο μάγοι. Οὗτοι κατώκουν μακρὰν πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὴν Βαθυλωνίαν χώραν. Ἀσχολούμενοι δὲ μὲ τὴν σπουδὴν τῶν οὐρανίων σωμάτων ἐθικύμασαν ἴδοντες κατὰ τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅλως ἴδιαζοντα ἀστέρα, οὐδὲποτε πρότερον φανέντα. Ἐκ τούτου ἐσυμπέρχοντες ὅτι μέγας ἀνὴρ γεννᾶται εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ ἥλθον ἐκεῖ, ἵνα προσκυνήσωσιν αὐτὸν. Φθάσαντες δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἡρώτων-

«Ποῦ εἶναι δὲ γεννηθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἴδομεν τὸν ἀστέρα αὐτοῦ ἐν τῇ πατρίδι μας δῆτες καὶ ἥλθομεν νὰ τὸν προσκυνήσωμεν». Ἡ εἰδησις αὕτη ὅτι ἐγεννήθη βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων καὶ ὅτι ἥλθον σοφοὶ ἄνδρες νὰ τὸν προσκυνήσωσι, διεδόθη εἰς ὅλην τὴν πόλιν, ἥκουσε δὲ αὐτὴν καὶ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης. Εύθυνς δέ, ἵνα μάθῃ ἀκριβῶς τὶ συμβαίνει, καὶ λάβῃ ἐγκαίρως μέτρα μὴ ἀπολέσῃ τὴν βασιλείαν, διατάσσει νὰ συνέλθῃ τάχιστα τὸ μέγα συνέδριον τῶν ἀρχιερέων καὶ γραμματέων καὶ ἀποφανθῇ, ἀν κατὰ τοὺς προφήτας μέλλῃ νὰ γεννηθῇ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων καὶ ποῦ. Τὸ συνέδριον εἶπεν ὅτι εἰς ἓνα τῶν προφητῶν τὸν Μιχαίαν εἶναι γεγραμμένον· «Καὶ σὺ Βηθλεέμ, γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰούδα. Ἐκ σοῦ γὰρ ἔξελεύσεται ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραὴλ.» “Ωστε κατὰ τὸν προφήτην τοῦτον, εἶπον, ἐν Βηθλεέμ θὰ γεννηθῇ ὁ Χριστός. Ἀκούτας ταῦτα ὁ Ἡρώδης ἐκάλεσε κρυφίας τοὺς μάγους καὶ ἀφ’ οὐ τοὺς περιεποιήθη πολύ, ἡρώτησε λεπτομερῶς περὶ τοῦ ἀστέρος πότε ἀνεφάνη, εἰς ποῖον μέρος ἦτο τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τί ἀρχ γε νὰ ἐσήμαινεν ὁ ἀστὴρ οὗτος. Οἱ μάγοι οὐδὲν κακὸν ὑποπτεύοντες διηγήθησαν πάντα μετ’ ἀκριβείας καὶ εἶπον ὅτι τὸ γεννηθὲν παιδίον θὰ γείνη βασιλεὺς τοῦ κόσμου. Τότε ὁ Ἡρώδης χωρὶς νὰ δείξῃ φόβον περὶ τῆς βασιλείας του, τούναντίον μάλιστα πρεσποιηθεὶς καὶ ἀυτὸς εὐσέβειαν εἶπεν εἰς τοὺς μάγους·

«Πηγαίνετε σεῖς πρῶτον καὶ ἔξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου, καὶ ὅταν εὔρητε αὐνό, ἔρχεσθε κατόπιν καὶ λέγετε καὶ πρὸς ἔμέ, ἵνα μεταβῶ καὶ ἐγὼ ἔκει νὰ τὸ προσκυνήσω.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, οἱ δὲ μάγοι κατὰ τὴν

αύτὴν νύκτα ἀπῆλθον εἰς τὴν πόλιν Βηθλεέμ, τὴν δύο περίπου ὥρας ἀπέχουσαν τῆς Ἱερουσαλήμ. Καθ' δδὸν δὲ εὑρισκόμενοι εἶδον ἐν τῷ οὐρανῷ πάλιν τὸν ἀστέρα, ὃν εἶχον ἴδη ἐν τῇ πατρὶδι τῶν καὶ ὅστις κινούμενος ἔστη ὑπεράνω ἀκριβῶς τῆς οἰκίας, ἐνθα κατώκει ἡ Μαρία. Πλήρεις χαρᾶς οἱ μάγοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εὔρον τὴν Μαρίαν

κρατοῦσσαν τὸ βρέφος εἰς τὰς ἀγκάλας της. Πεισθέντες δὲ διε τὸ παιδίον τοῦτο ἵτο δ βασιλεύς, ὃν προανήγγειλαν οἱ οὐρανοί, ἐπεσον καὶ προσκύνησαν αὐτό. Ἐπειτα ἀνοίξαντες τοὺς δοιπορικοὺς αὐτῶν σάκκους προσέφερον εἰς αὐτὸ χρυσὸν καὶ λίθανον καὶ σμύρναν.

Μετὰ τὴν προσκύνησιν οἱ μάγοι ἐσκέπτοντο ἵνα ἀναγγείλωσι τοῦτο καὶ εἰς τὸν Ἡρώδην, ώς εἶχε διατάξῃ αὐτούς.

‘Αλλὰ καθ’ ὑπνον ἐπεφάνη χύτοῖς ἄγγελος Κυρίου, ὃστις συνεβούλευσε δι’ ἀλλης δόδοις νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα των χωρὶς νὰ γνωστοποιήσωσιν εἰς τὸν Ἡρώδην οὐδὲν περὶ τοῦ παιδίου. Καὶ οἱ μάγοι ἐπραξαν, ὡς συνεβούλευσεν αὐτοῖς δ ἄγγελος.

§ 8. Θάνατος τῶν παιδίων τῆς Βηθλεέμ.

‘Ο βασιλεὺς Ἡρώδης ἀνέμενε πολὺν χρόνον τοὺς μάγους. “Οτε δὲ ἔμαθεν ὅτι εὗτοι ἐπανῆλθον εἰς τὴν πατρίδα των δι’ ἀλλης δόδοις, ἀποφυγόντες νὰ τὸν ἴδωσιν, ὥργίσθη πολὺ καὶ ἐβούλεύθη νὰ ἐκτελέσῃ κακοῦργον σχέδιον, νὰ φονεύσῃ δλα τὰ μικρὰ παιδία τῆς Βηθλεέμ καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς ἀπὸ δύο ἑτῶν καὶ κατωτέρω ἐλπίζων ὅτι μεταξὺ τῶν παιδίων τούτων θὰ είναι καὶ δ νεογέννητος Σωτὴρ τοῦ κόσμου. Τῇ Μαρίᾳ καὶ δ Ἰωσήφ δὲν ἦξευρον τί κακὸν ἔμελλε νὰ γείνη ἐν τῇ πόλει καὶ δὲν ἐφαντάζοντό ποτε ὅτι τὸ καλόν των τέκνων, διερ ησυχα ἔκοιμοτο, ἡδύνατο ἐντὸς μιᾶς στιγμῆς νὰ διαμελισθῇ ἀπὸ τοὺς στρατιώτας τοῦ θηριώδους βασιλέως. ’Αλλ’ ὁ Θεός ἐνόησε τὰ κακοῦργα τοῦ Ἡρώδου σχέδια καὶ εὐθὺς στέλλει ἄγγελον εἰς τὸν Ἰωσήφ, εἰς δν λέγει καθ’ ὑπνον ταῦτα.

« Ἰωσήφ, δ Ἡρώδης ζητεῖ νὰ φονεύσῃ τὸ παιδίον. Διὰ τοῦτο ἔγέρθητι εὐθὺς καὶ παραλαβὼν αὐτὸ μετὰ τῆς μητρός του φύγε εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ μένε ἔκει, ἔως ὅπου σοῦ εἴπω.»

Ἐντρομός ἦγέρθη ἐκ τοῦ ὑπνου ὁ Ἰωσήφ καὶ τὴν αὐτὴν νύκτα, χωρὶς οὐδεὶς νὰ μάθῃ τίποτε, παραλαβὼν τὸ τέκνον καὶ τὴν Μαρίαν ἔφυγε εἰς τὴν Αἴγυπτον. Μόλις δὲ

εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τῆς Βηθλεὲμ καὶ ἵδου ἐνεφανίσθησαν τὰ στρατεύματα τοῦ Ἡρώδου, εἰς τὰ δποῖα εἶχε δοθῆ αὐτηρὰ διαταγὴ νὰ φονεύσωσιν ἀδυσωπήτως πάντα τὰ ἄρρενα τέκνα τῆς Βηθλεὲμ ἀπὸ δύο ἑτῶν καὶ κατωτέρω. Οἱ στρατιῶται μὲ γυμνὰ ξίφη εἰσῆλθον εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἐφόγευσον

τὰ ἀθῶα βρέφη, χωρὶς νὰ κάμπτωνται οὔτε ὑπὸ τῶν ἴκεσιῶν καὶ τῶν θρήνων τῶν μητέρων οὔτε ὑπὸ τῶν κλαυσμάτων τῶν φονευομένων. Καὶ ἡκούετο καθ' ὅλην τὴν πόλιν θρῆνος καὶ κοπετὸς τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν, οἵτινες ἀπώλεσαν τὰ φιλτατὰ αὐτῶν τέκνα, πωλλαὶ δὲ μητέρες μὴ δυνάμεναι νὰ βαστάσωσι τὸ ὑπέρμετρον τῆς θλίψεως ἔτρεχον

εἰς τὰς δδοὺς καὶ εἰς τὰ ὅρη θρηνοῦσαι τὰ τέκνα των καὶ καταρώμεναι τὸν θηριώδη τύραννον.

’Αφοῦ δὲ ἐφόνευσαν καὶ τὸ τελευταῖον παιδίον οἱ στρατιῶται ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἀνήγγειλαν εἰς τὸν βασιλέα τὸν φόνον χιλιάδων παιδίων. ’Ακούσας δὲ ταῦτα ἡσύχασεν ὁ αἱμοβόρος ἀνθρωπος πιστεύων ὅτι μεταξὺ τῶν φονευθέντων θάλατται καὶ τὸ παιδίον, τὸ διόποιον ἔμελλε νὰ γείνη βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ’Αλλὰ πόσον ἡπατήθη! Οἱ Ἰωσὴφ καὶ ἡ Μαρία μετὰ τοῦ μικροῦ Σωτῆρος εἶχον φθάση ὑγιεῖς εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἔμενον ἔκει ἀσφαλεῖς ἀπὸ τὴν ἐπιβούλην τοῦ κατηραμένου Ἡρώδου. Δὲν παρῆλθε δὲ πολὺς χρόνος καὶ ὁ Ἡρώδης ἀπέθανε φρικτὸν θάνατον, τιμωρηθεὶς παρὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ αἷμα τῶν ἀθώων, δὲ ἔχυσεν δὲ πατισίος ἀνθρωπος. Πανταχοῦ τοῦ σώματός του ἀνεφάνησαν κορδῦλαι (πρηξίματα), ἐκ τῶν διοίων ἔξηλθον φθεῖρες κατὰ μυριάδας καὶ ἔφαγον αὐτὸν ζῶντα ἐν τῷ μέσῳ φρικτῶν ἀλγηδόνων. Οὕτως ὁ Θεὸς τιμωρεῖ πολλάκις τούς ἀσεβεῖς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἡ δὲ μέλλουσα τιμωρία αὐτῶν ἐν τῷ ἄλλῳ βίῳ εἶναι ἔτι φοβερωτέρα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρώδου πᾶς κίνδυνος ἔξελιπε καὶ ὁ Ἰωσὴφ μετὰ τοῦ παιδίου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ κατὰ διαταγὴν τοῦ ἀγγέλου ἐπανῆλθον εἰς Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας, ἔνθα ἐγκατεστάθησαν πλέον δριστικῶς. ’Ο δὲ Ἰησοῦς πλησίον τῶν γονέων του μένων ηὔξανε καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα.

§ 9. Οἱ Ἰησοῦς δωδεκαετὴς ἐν τῷ ναῷ.

’Η Μαρία καὶ ὁ Ἰωσὴφ συνείθιζον κατὰ πᾶν ἔτος, ὅτε ἤρχετο τὸ Πάσχα, νὰ μεταβαίνωσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου

πληθος Ἰουδαίων μετέβαινεν ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τῆς Παλαιστίνης, ἵνα προσευχηθῶσιν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Θεοῦ καὶ προσφέρωσιν εἰς αὐτὸν θυσίας. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι ἀνθρώποι ἐκ παντοίων μερῶν ἥρχοντο ἐκεῖ διὰ διαφόρους ἔκαστος ὑποθέσεις. "Ωστε ἡ πόλις; ἦτο κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην πλήρης ἀνθρώπων. Ὁ μικρὸς Ἰησοῦς εἶχε καὶ αὐτὸς πολλὴν ἐπιθυμίαν νὰ πηγαίνῃ μετὰ τῶν γονέων του. Ἀλλ' ἐν ὅσῳ ἦτο πολὺ μικρός, οἱ γονεῖς του δὲν ἤδυναντο νὰ τὸν παραλάβωσι μεθ' ἔαυτῶν, διότι ἡ ὁδὸς ἦτο μακρινή. Ἀλλ' ὅτε ἐγένετο δώδεκα ἔτῶν, τότε παρέλαθον καὶ αὐτὸν οἱ γονεῖς του πρώτην φορὰν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐκεῖ βεβαίως πολλὰ πράγματα θὰ εἴδε καὶ θὰ ἐθιύμασε τὰς μεγαλοπρεπεῖς οἰκίας, τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως, τὰς πλατείας ὁδούς, ἀλλὰ περισσότερον πάντων θὰ ἐθιύμασε τὸν μεγαλοπρεπῆ ναὸν τοῦ Ὑψίστου, ὅστις ἐν τῇ ἀκροπόλει Σιών ὕψηλὸς διὰ ὑπερεῖχε πάντων τῶν ἄλλων κτιρίων! Πόσον δὲ θὰ ηὔχαριστήθη, ὅτε κατὰ πρῶτον εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦτον τοῦ Θεοῦ! Καὶ πόσην θὰ ἡσθάνθη ἀγαλλίασιν, ὅτε ἤδυνατο ἤδη καὶ αὐτὸς ἐν τῷ ναῷ νὰ προσεύχηται μετὰ τῶν γονέων του καὶ νὰ προσφέρῃ θυσίαν! "Οτε ἐ ἐληξαν αἱ ἑορταὶ τοῦ Πάσχα, ἔφυγον ὅλοι οἱ προσκυνηταὶ ἔκαστος εἰς τὴν πατρίδα του. Το αὐτὸ δὲ ἐπράξει καὶ ὁ Ἰωσὴφ καὶ ἡ Μαρία. Εἶχον δὲ ἤδη ἀπομακρυνθῆ ἱκανὸν τῆς πόλεως διάστημα, ὅτε παρετήρησαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτο μετ' αὐτῶν. Νομίζοντες δὲ ὅτι θὰ ἐπήγαινεν ὅμοι μὲν ἄλλους συγγενεῖς καὶ γνωρίμους ἐμπρὸς, ἐβάδιζον ἀμέριμνοι. Ἀλλ' ἀφοῦ προχωρήσαντες μιᾶς ἡμέρας ὅδὸν οὐδαμοῦ εὕρισκον αὐτόν, ἥρχισαν νὰ ὑποπτεύωσι κακὸν καὶ περιφόρῳ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ περιήρχοντο τὰς ὁδούς τῆς πόλεως παρατηροῦντες παγταχοῦ καὶ ἐρωτῶντες

νὰ μάθωσι περὶ τοῦ ἀπολεσθέντος τέκνου τῶν. 'Αλλ' ἀφ' οὐ
ὅλην τὴν ἡμέραν κατέτριψαν ζητοῦντες μάτην, κατέφυγον
καὶ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ὑψίστου, ἵνα ἐπικαλεσθῶσιν αὐτοῦ τὴν
εὐσπλαχνίαν καὶ δმηγήσῃ αὐτοὺς εἰς τὸ μέρος, ἐνθα μένει
ὁ υἱός των. 'Αλλὰ μόλις εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν καὶ τί βλέ-
πουσι; Τὸν μικρὸν Ἰησοῦν καθήμενον ἐν τῷ μέσῳ τῶν δι-

δασκάλων καὶ ἀκροώμενον μετὰ προσοχῆς τῆς διδασκαλίας
καὶ ἐρωτῶντα αὐτούς. Πλῆθος δὲ λαοῦ εἶχε συναχθῆ περὶ
αὐτὸν καὶ πάντες ἐθαύμαζον διὰ τὸν σπάνιον νοῦν καὶ διὰ
τὰς ἐρωτήσεις τοῦ θείου αὐτοῦ παιδός. 'Αλλὰ καὶ οἱ γονεῖς
του ἐθαύμαζον ὅχι ὀλιγώτερον, ἢ δὲ μήτηρ του βλέψασα
πρὸς αὐτὸν εἶπε παραπονουμένη·

«Τέκνον μου, διὰ τί μᾶς ἔκαμες τοῦτο; Ίδού ὁ πατήρ σου καὶ ἐγὼ περίλυποι σὲ ἔζητοῦμεν!»

— «Διὰ τί νὰ μὲ ζητῆτε, μῆτερ; ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, δὲν ἡξεύρετε ὅτι ἐγὼ θὰ ἥμην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου;

Οὕτως ἀπεκρίθη, οἱ δὲ γονεῖς του δὲν ἤξευρον τί ἦθελε νὰ σημάνῃ διὰ τῶν λόγων τούτων. Εἰς δὲ τὴν Μαρίαν ἔκαμεν ἡ ἀπόκρισις αὕτη βαθεῖαν ἐντύπωσιν καὶ τὰς λέξεις ταύτας ἐφύλαττεν ἐν τῇ καρδίᾳ της. Ο δὲ Ἰησοῦς ἤγερθη εὐθὺς καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τῶν γονέων του εἰς Ναζαρέτ, ἐνθα ἔζη ἐργαζόμενος καὶ ὑποτασσόμενος εἰς αὐτοὺς καθ' ὅλα. Καὶ ἡὕτανε κατὰ τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἀγάπην τὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν παρὰ τῶν ἀνθρώπων.

§ 10. Ἱωάννης ὁ βαπτιστής.

Ἱωάννης, ὁ υἱὸς τοῦ Ζαχαρίου καὶ τῆς Ἐλισάβετ, περὶ οὗ ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου εἶπεν ὅτι θὰ γείνη μέγας διδάσκαλος καὶ πολλοὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν θὰ φέρῃ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ παρασκευάσῃ αὐτούς διὰ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὴν νέαν θρησκείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶχεν ἥδη αὐξηθῆ καὶ ἐμπεπλησμένος πνεύματος ἀγίου κατέψυγε μακρὰν τῆς κοινωνίας εἰς ἔρημον τόπον πλησίον τοῦ Ἰορδάνου, ἵνα σκεφθῆ περὶ τῆς διορθώσεως τῶν ἀνθρώπων. Ἡ τροφή του ἦτο ἀπλουστάτη, μέλι ἀγριον καὶ ἀκρίδες,¹ αἱ-

ΣΗΜ. (1). Κατὰ τὸν Μωϋσῆν Λευίτ. 11, 12 πάντα τὰ ἔντομα τὰ ἔχοντα ὅπισθεν πόδας ἀναπηδητικοὺς ἐπετρέπετο νὰ τρώγωσιν οἱ Ἑβραῖοι. Ρητῶς δὲ ἔκει ἀναφέρονται καὶ αἱ ἀκρίδες. "Ωστε οὐδεμίᾳ

τινες ἐν ἀφθονίᾳ εὐρίσκονται εἰς τοὺς τόπους ἔκείνους. Ὡσαύτως λιτὴ ἦτο καὶ ἡ ἐνδυμασία του, ἐν ἐπανωφόριον ἀπὸ τρίχας καμήλου κατεσκευασμένον καὶ μία ζώνη δερματίνη καὶ τίποτε πλέον. Ἡ προσοχὴ του ὅλη δὲν περιεστρέφετο νὰ ἀποκτήσῃ χρήματα πολλά, νὰ κατοικῇ καὶ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ πολυτελῶς, νὰ συναναστρέφηται καὶ νὰ διασκεδάζῃ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, ταῦτα ὁ μέγας ἀνὴρ ἐθεώρει μηδαμινὰ καὶ μάταια ἀπέναντι τοῦ εὐγενοῦς ἔργου νὰ διδάξῃ τοὺς ἀνθρώπους τὰ καθήκοντα, ἃς ἔχει ἔκαστος νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ νὰ σώσῃ τοὺς συμπολίτας του ἀπὸ τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν διαφθοράν, εἰς ἣν εἴχον περιπέση. Καὶ ἡ πρώτη αὐτοῦ διδασκαλία πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἦτο νὰ γνωρίσωσι τὰ σφάλματά των καὶ νὰ μετανοήσωσιν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προφήτου διεδόθη πανταχοῦ καὶ πολὺς λαὸς συνέρρεεν ἐκεῖ, ἵνα ἀκούῃ τὴν διδαχὴν του. Καὶ πάντας ἀκαμάτως συνεβούλευε τί νὰ κάμωσιν, ἵνα σωθῶσι. Καὶ εἰς μὲν τοὺς Φαρισαίους καὶ Σαδδουκαίους, οἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν ἐπιφανῶν Ἰουδαίων, προσποιούμενοι τὸν εὔσεβη καὶ τὸν φιλάνθρωπον, ἵνα οὕτως ἀπατῶσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ κερδαίνωσιν ἐξ αὐτῶν περισσότερα, ώμίλει ὁ Ἰωάννης μετὰ παρρησίας καὶ δριμύτητος, ἵνα φέρῃ αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν. «Σεῖς, γεννήματα ἔχιδνῶν, ἐλεγε, τίς σᾶς ἐδίδαξε νὰ σωθῆτε ἀπὸ τῆς μελλούσης ὄργης; Μὴ φαντάζεσθε, διότι εἰσθε ἀ-

ἀμφιβολία δτὶ δ Βαπτιστὴς ἔτρωγεν ἀκρίδας, ὡς καὶ σήμερον τρώγουσιν ἐκεῖ οἱ Βεδουΐνοι καὶ οἱ Ἀραβεῖς. Κατὰ τὸν Ἀγγλὸν περιηγητὴν Τριστράμιον, δστις ἔφαγεν ἐκεῖ πρὸς δοκιμὴν ἀκρίδας, ἔχουσιν αὐταὶ ἀρκετὰ καλὴν γεῦσιν. Τρώγουσι δὲ αὐτὰς ἡ ψητὰς εἰς τὸ πῦρ, ἡ βραστὰς εἰς ἀλμυρὸν ὅδωρ πρῶτον φρυγανίζουσιν αὐτὰς καὶ ἔπειτα, ἀφ' οὗ τὰς ἀλέσωσι, ζυμώνουσι μὲ τὸ ἀκριδάλευρον πλακοῦντας.

πόγονοι τοῦ Ἀβραάμ. Τοῦτο δὲν σᾶς ὡφελεῖ. Ὁ Θεὸς δὲν βλέπει εἰς τὴν καταγωγήν, ἀλλ' εἰς τὴν εὐσέβειαν καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων. Ἔλθετε εἰς ἑαυτούς, ἄφετε τὴν ἀλαζονείαν, τὴν ὑποκρισίαν, τὸν δόλον καὶ πράξατε ἔργα καλὰ μαρτυροῦντα περὶ τῆς μετανοίας ὑμῶν! Τοὺς ἀδιορθώτους ἀνθρώπους καταστρέφει ὁ Θεός, ὡς τὰ δένδρα τὰ ἄκαρπα, τὰ διοῖα κόπτουσιν, ἵνα βάλωσιν εἰς τὸ πῦρ. Διορθωθῆτε. ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι πλησίον.»

Τοιαύτας καὶ ἄλλας συμβουλὰς ἔλεγε πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ Σαδδουκαίους. Πρὸς δὲ τὸν λαόν, εἰς ὅν οὐδεὶς δεσμὸς ἀγάπης ὑπῆρχε, ἀλλ' ἄλλοι μὲν οἱ πλούσιοι ἔκαθηντο ἐν τῷ μέσῳ σεσωρευμένων ἀγαθῶν, τὰ διοῖα ἢ ἐρύλαττον κεκλεισμένα ἀνωφελῶς ἢ ἐδεπάνων ἀσώτως, ἄλλοι δὲ οἱ πτωχοὶ ἐτήκοντο ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς δυστυχίας, ἔλεγε νὰ βοηθῇ ὁ εἰς τὸν ἄλλον. «Ο ἔχων, ἔλεγε, δύο χιτῶνας ἢς διδῃ τὸν ἓνα εἰς τὸν μὴ ἔχοντα καὶ ὁ ἔχων φαγητὰ ἢς διδῃ νὰ φάγῃ καὶ ὁ μὴ ἔχων.»

Πρὸς δὲ τοὺς τελώνας, οἵτινες εἰσέπραττον τοὺς φόρους διὰ τὸν βασιλέα καὶ ἥδικουν τὸν λαὸν εἰσπράττοντες περισσότερα τῶν κεκαγνοισμένων, ἵνα πλουτῶσιν αὐτοί, ὁ Ἰωάννης ἔλεγε, νὰ μὴ ζητῶσι περισσότερα τῶν διατεταγμένων.

Πρὸς δὲ τοὺς στρατιώτας, οἵτινες ἐφέροντο μὲ βάρβαρον τρόπον πρὸς τοὺς ἀνθρώπους διερπάζοντες τὴν περιουσίαν αὐτῶν, ἔλεγε νὰ μὴ ἀδικῶσι μηδὲ νὰ κακομεταχειρίζωνται τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ νὰ ἀρκῶνται εἰς τὸν προσδιωρισμένον δι' αὐτοὺς μισθόν.

Καὶ ἡ ὄψις τοῦ μεγάλου τούτου προφήτου καὶ ὁ ἀπέριττος καὶ λιτὸς αὐτοῦ βίος καὶ ἡ διδασκαλία αὐτοῦ ἡ ἀλη-

θής έκινουν τῶν ἀνθρώπων τὸν σεβασμὸν καὶ πολλοὶ μετενόουν καὶ ἀπεφάσιζον νὰ ζήσωσιν εἰς τὸ ἔξης κατὰ τὰς συμβουλὰς του. Τοὺς ἀνθρώπους τούτους δὲ Ἰωάννης ἐβάπτιζεν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ, ἀφ' οὗ πρότερον ἔξωμολογοῦντο πρὸς αὐτὸν τὰς ἀμαρτίας των.

Καὶ ἡ φήμη τοῦ Ἰωάννου ηὔξανεν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, πολλοὶ δὲ ἐνόμιζον ὅτι αὐτὸς ἵσως θὰ εἴναι ὁ Μεσσίας, δὲ μέλλων νὰ σώσῃ τὸ ἀνθρώπινον γένος. Τότε δὲ Ἰωάννης εἶπε πρὸς αὐτούς·

«Δὲν είμαι ἄγὼ ὁ Μεσσίας, ἀλλ' ἂλλος, δστις θὰ ἔλθῃ κατόπιν ἐμοῦ καὶ δστις τοσοῦτον είναι ἐμοῦ ἀνώτερος, δστε ἄγὼ δὲν είμαι ἀξιος οὐδὲ τοὺς ἴμαντας τῶν ὑποδημάτων του νὰ λύσω. Αὐτὸς δὲν θὰ βαπτίζῃ ὡς ἄγὼ μὲν ὕδωρ, ἀλλὰ μὲ πνεῦμα ἀγιον καὶ θὰ ἔχῃ τὴν δύναμιν νὰ συγχωρῇ τὰς ἀμαρτίας τῶν ἀνθρώπων. Κρατῶν δὲ ἀνὰ χεῖρας πτυχίον θὰ καθαρίσῃ τὴν ἀλωνα· καὶ τὸν μὲν σίτον θὰ συναγάγῃ εἰς ἀποθήκας, τὸ δὲ ἀχυρόν θὰ καύσῃ εἰς μέγα πῦρ. Ἐγὼ δὲ διὰ νὰ ἐτοιμάσω αὐτοῦ τὴν δδόν.»

Καθ' δὲ χρόνον ἀπειρος κόσμος συνέρρεεν εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἵνα βαπτισθῇ, ἔρχεται καὶ ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖ, ἵνα βαπτισθῇ παρὰ τοῦ Ἰωάννου. Τοῦτο ίδων δὲ Ἰωάννης καὶ ἀκούσας τὸν σκοπόν του εἶπε·

«Κύριε, τί είμαι ἄγὼ ἔμπροσθέν σου, ἵνα βαπτίσω σέ! Εγὼ ἔχω χρείαν τοῦ βαπτισματός σου».

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς·

«Ἄφες, Ἰωάννη νὰ βαπτισθῶ. Τοῦτο είναι θέλημα τοῦ Θεοῦ, σὺ δὲ καὶ ἄγὼ ὄφείλομεν νὰ ἐκπληρῶμεν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.»

Ταῦτα ἀκούσας δὲ Ἰωάννης ἐδέχθη εὐλαβῶς νὰ βαπτίσῃ

τὸν Σωτῆρα. 'Αλλ' ἐν τῷ βαπτίσματι τούτῳ συνέθη μέγα τι θεῦμα. 'Ως δὲ Ἰησοῦς ἐξῆλθε τοῦ ὄδατος καὶ προσηύχετο πρὸς τὸν Θεόν, αἱρνησάνογονται οἱ οὐρανοὶ καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ τὸ ἅγιον ὡς περιστερὰ ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἦλθε πρὸς τὸν Χριστόν, φωνὴ δὲ μεγάλη ἡκούσθη εἰς τὸν οὐρανὸν λέγουσα· «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ ηύδοχησα.»

Ταῦτα συνέθησαν κατὰ τὴν βάπτισιν ταῦτα Ἰησοῦ, ὅστις ἦτορ ἥδη τριάκοντα ἔτῶν. Οἱ δὲ Ιουδαῖοι τῆς Ἱερουσαλήμ ἀκούσαντες περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰωάννου ἔστειλαν ιερεῖς καὶ Λευΐτας πρὸς αὐτὸν, ἵνα ἀνακρίνωσιν αὐτὸν καὶ ἐνερωσιν ἀφορμήν τινα, νὰ κατηγορήσωσιν αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα, ἐξωργισμένοι κατ' αὐτοῦ, διότι ἤλεγχεν αὐτούς. 'Ελθόντες δὲ οὗτοι εἰς τὸν Ἰωάννην ἡρώτων αὐτὸν λέγοντες· «Τίς

είσαι; — Ἐγὼ δὲν είμαι ὁ Χριστός, ἀπεκρίθη ὁ Ἰωάννης. | «Τότε τίς είσαι λοιπὸν; Μὴ είσαι ὁ Ἡλίας; ήρώτησαν πάλιν ἔκεινοι. — Ὁχι, τοὺς εἶπε. — Μὴ είσαι προφήτης; — Ὁχι. — Τίς είσαι λοιπόν: — Είμαι ἡ φωνή, εἶπε, τοῦ βοῶντος ἐν τῇ ἑρήμῳ, ὡς εἶπεν ὁ προφήτης Ἡσαΐας, καὶ ἦλθον, ἵνα παρασκευάσω τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου.» — Τότε διὰ τὶ βαπτίζεις, εἶπον ἔκεινοι, ἀφ' οὐ δὲν είσαι οὕτε Χριστός, οὔτε ὁ Ἡλίας, οὔτε προφήτης, ; — Δὲν πράττω οὐδὲν ἔγκλημα, εἶπεν ὁ Ἰωάννης, συμβουλεύων τοὺς ἀνθρώπους νὰ διορθωθῶσι καὶ νὰ μετανοήσωσιν, οὐδὲ νομίζω ὅτι πρὸς τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ ζητήσω ἄξειαν. Ἐγὼ βαπτίζω ἀπλῶς μὲ οὐδωρ, ἀλλ᾽ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν είναι ἔκεινος ὁ προσδοκώμενος, δν σεῖς δὲν γνωρίζετε. Αὐτὸς είναι ὁ ὄπίσω μου ἑρχόμενος, ὅστις είναι ἀνώτερός μου, τοῦ ὄποιου ἐγὼ δὲν είμαι ἄξιος νὰ λύσω οὐδὲ τὰ λωρία τῶν ὑποδημάτων του.» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνεχώρησαν οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπρακτοί.

“Οτε δὲ τὴν ἀλλην ἡμέραν εἶδεν ὁ Ἰωάννης πρὸς αὐτὸν ἑρχόμενον τὸν Ἰησοῦν, εἶπε δεικνύων αὐτὸν εἰς τὸν ἀπειρον ἔκει συνηγμένον λαόν. «Ιδοὺ ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἀμαρτίαν τοῦ κόσμου. Αὐτὸς είναι, περὶ οὐ εἶπον, ὅτι ὄπίσω μου ἑρχεται ἀνήρ· ηδη ἦλθεν ἔμπροσθεν μου, διότι ἦτο πρῶτος ἐμοῦ. Ἐγὼ διδάσκω καὶ βαπτίζω ἵνα γείνῃ οὗτος γνωστὸς εἰς τὸν Ἰσραὴλ. Οὗτος είναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, πρὸς ὃν εἶδον μὲ τοὺς ὄφθαλμούς μου τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον ἐλθὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Τὸ εἶδον καὶ τὸ ὄμολογῷ ὅτι οὗτος είναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰωάννης περὶ τοῦ Ἰησοῦ. Ἐξηκολούθει δὲ νὰ διδάσκῃ ἀφόβως καὶ ἀκαμάτως τοὺς ἀνθρώπους, παρέστη δὲ καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἡρώδου τοῦ Ἀντίπα, τοῦ τετράρ-

χου, καὶ κατέκρινεν αὐτὸν διὰ τὰς παρανομίας, ἃς διέπραττε. Τοῦτο δὲ μως παρώργισε τὸν τετράρχην καὶ ἔβαλε τὸν ἀπτόντον προφήτην εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ κατόπιν τὸν ἐφόνευσεν, ώς θάξιδωμεν κατωτέρω.

§ 11. Ὁ πειρασμός.

‘Α’ οὐδὲ Ἰησοῦς ἔβαπτίσθη καὶ ἐνεπλήσθη πνεύματος ἄγίου, μετέβη εἰς μέρος ἔρημον, ὅπου οὐδεὶς ἄνθρωπος ὑπῆρχεν ἔκει, ἵνα σκεφθῇ τί ἔπρεπε νὰ πράξῃ, ἵνα σώσῃ τὸν κόσμον ἐκ τῆς ἀμαρτίας. Ἐκεῖ ἐν τῇ ἔρημίᾳ διέτριψε τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ ἀλλας τόσας νύκτας σκεπτόμενος περὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν διαφόρων προσκομμάτων, εἰς ἣ ἔμελλε νὰ προσκρούσῃ καὶ ἰκετεύων τὸν Θεὸν νὰ τὸν συνδράμῃ εἰς τὸ μέγα ἔργον τῆς λυτρώσεως τοῦ κόσμου. Τοσοῦτον δὲ ἀφωσιωμένος ἦτο εἰς τὸ μέγα ἔργον, ὃ ἔμελλε νὰ ἀρχίσῃ, ὅστε δὲν ἐνεθυμήθη νὰ συμπαραλάβῃ μεθ’ ἑαυτοῦ οὐδεμίαν τροφήν. Περίεργον δὲ ὅτι οὐδὲ ἐζήτησε νὰ φάγῃ τι καθ’ ὅλον τὸν μακρὸν αὐτὸν χρόνον. Ὅτε δὲ μως παρῆλθον αἱ τεσσαράκοντα ἡμέραι, ἐπείνασε. Τότε ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν ὁ πειρασμός, ὅστις ἥθελε νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸν Ἰησοῦν ἀμφιθολίαν ὅτι εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ τὸν πείσῃ νὰ μὴ ἐλπίζῃ μεγάλα ἐκ τῆς συνδρομῆς αὐτοῦ, καὶ λέγει.

«Διὰ τί νὰ πεινᾶς; Ἐὰν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἰπέ, ἵνα οἱ λίθοι ούτοι γίνωσιν ἄρτοι.»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς.

«Δέν εἶναι μόνον ὁ ἄρτος, ὁ τρέφων τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ πᾶς λόγος, ὅστις ἐξέρχεται ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Θεοῦ.»

‘Αποτυχὼν ἐνταῦθα ὁ σατανᾶς, μηχανᾶται ἀλλο, ἐλπί-

ζων ὅτι εἰς τὸ δεύτερον θέλει ἐπιτύχῃ. Ἐρχεται μετὰ τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ καὶ ἀναβιβάζει αὐτὸν εἰς τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, ἐξ οὗ ἐφαίνετο κάτω εἰς βάθος μέγα ἡ ἀπέραντος πόλις. Ὡς δὲ ἀνέβησαν ἔκει λέγει πρὸς τὸν Ἰησοῦν·

Ἐάν δὲν τῶς εἴσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, βίψε σεαυτὸν κάτω. Οὐδὲν κακὸν θὰ πάθης· διότι δὲ Θεὸς θα στείλῃ τοὺς ἀγγέλους του, ἵνα σὲ κρατήσωσιν εἰς τὰς χεῖράς των, χωρὶς οἱ πόδες σου νὰ κτυπήσωσιν εἰς τὴν γῆν.»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·

«Οὐδέποτε δὲ ἀνθρωπος πρέπει ὑπὸ ἀπιστίας ἢ δυσπιστίας νὰ δοκιμάζῃ αὐθαιρέτως τὴν σοφίαν, ἢ τὴν δύναμιν ἢ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς ὄφειλομεν νὰ πράττωμεν τὸ καθῆκόν μας βέβαιοι ὅτι δὲ Θεὸς συντρέχει τοὺς ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τοῦ ἀγίου αὐτοῦ θελήματος».»

Καὶ ἐνταῦθα ἀποτυχών δὲ σατανᾶς δὲν ἀπηλπίσθη. Ἀπεφάσισε νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Ἰησοῦν χώρας ἀπεράντους, βασίλεια, καὶ δόξας καὶ ἀπολαύσεις τοῦ κόσμου τούτου, ἵνα κερδήσῃ αὐτόν. Καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ ἐφερεν αὐτὸν εἰς ὅρος ὑψηλόν, ὅθεν ἐφαίνοντο λαμπραὶ πόλεις, εὔφοροι πεδιάδεις, καρποφόρα δένδρα, ποίμνια πολλὰ καὶ ἄλλα ἀγαθὰ τοῦ κόσμου καὶ πάντα ταῦτα δείξας εἶπε·

«Ολα ταῦτα τὰ βασίλεια καὶ τὴν δόξαν καὶ τὰς ἀπολαύσεις αὐτῶν σοῦ προσφέρω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς με.»

Πλήρης ἀγανακτήσεως δὲ Ἰησοῦς διὰ τὴν αὐθάδειαν ταύτην τοῦ διαβόλου ἀπεκρίθη·

«Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ. Κύριον τὸν Θεὸν πρέπει νὰ προσκυνῶμεν καὶ αὐτὸν μόνον νὰ λατρεύωμεν.»

Τὴν σταθερότητα ταῦτην βλέπων τοῦ Ἰησοῦ δὲ διάβο-

λος ἐφυγεν εὐθὺς κατησχυμένος. Οἱ δὲ ἀγγελοι τοῦ Θεοῦ καταβάντες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοῦ Θεοῦ τὴν εὐχαρίστησιν διὰ τὴν νίκην ταύτην, χαίροντες καὶ αὐτοὶ καὶ ἀγαλλόμενοι διὰ τὸν θριαμβὸν τοῦτον κατὰ τοῦ διαβόλου.

§ 12. Τοῦ Ἰησοῦ οἱ μαθηταὶ καὶ τὰ πρῶτα θυματα.

Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἥρξατο ἐν τῇ δυνάμει τοῦ ἀγίου πνεύματος νὰ διδάσκῃ τοὺς ἀνθρώπους. Ἀκούσας δὲ ὅτι ὁ Ἰωάννης ἐφυλακίσθη, ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν καὶ κατώκησεν ἐν τῇ Καπερναούμ τῇ κειμένῃ παρὰ τὴν λίμνην Γενισαρέτ. Ἐνταῦθα διδάσκων τὸ Εὐαγγέλιον περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἔλεγε· «Ο καίρος περὶ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Μεσσίου, ὡς προεῖπον οἱ προφῆται, ἦλθε, καὶ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν εἶναι πλησίον, μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε εἰς τὸ Εὐαγγέλιον. Καὶ ἡ φήμη τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ διεδόθη πανταχοῦ εἰς τὰ περίχωρα καὶ ἥρχετο κόσμος πολὺς νὰ ἀκούσῃ αὐτόν, πάντες δὲ οἱ ἀκούοντες ἐθαύμαζον καὶ ἐμακάριζον τὸν Ἰησοῦν· διότι ὁ λόγος αὐτοῦ ἦτο δεινὸς καὶ μὲ πολλὴν χάριν καὶ ὄχι ὅπως οἱ λόγοι τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν γραμματέων.

Μίαν δὲ ἡμέραν ἦτο παρὰ τὴν λίμνην Γενισαρέτ καὶ κόσμος πολὺς ἦλθεν ἑκεῖ, ἵνα ἀκούσῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ δὲ ἐν τῇ παραλίᾳ ἦσαν δύο πλοιαὶ ἀλιέων, οἵτινες εἶχον ἐξέλθη καὶ ἐπλυνον τὰ δίκτυα των. Τότε εἰσέρχεται εἰς ἐν τῶν πλοιών τούτων, ἀνῆκον εἰς τὸν Σίμωνα Πέτρον καὶ παρεκάλεσεν αὐτόν, νὰ ἐλκύσῃ τοῦτο ὄλιγον τι πρὸς τὴν

θάλασσαν. Ἐνταῦθα δὲ καθίσας ἐδίδασκε τὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ πλοίου. Περάνας δὲ τὸν λόγον του εἶπε πρὸς τὸν Σίμων· «Ἄς πλεύσωμεν μαχρὰν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐτοιμάσατε τὰ δίκτυα, ἵνα ἀλιεύσωμεν ἵχθυς.» — «Διδάσκαλε, ἀπεκρίθη ὁ Σίμων, ὅλην τὴν νύκτα ἐταλαιπωρήθημεν καὶ δὲν ἐπιάσαμεν τίποτε, ἀλλὰ πρὸς χάριν σου θὰ βίψω καὶ πάλιν

τὰ δίκτυα.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Σίμων καὶ διέταξε νὰ βιφθῶσι τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ περίεργον! Τόσους ἵχθυς περιέλαβον τὰ δίκτυα, ὥστε δὲν ἡδύναντο νὰ τὰ σύρωσι, κινδυνος δὲ ᾧτο μὴ διαρραγῶσι. Διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν εἰς βοήθειαν καὶ τοὺς ἄλλους ἀλιεῖς, οἵτινες ἦσαν ἐν τῷ ἄλλῳ πλοίῳ καὶ μετ' αὐτῶν ἀνέσυραν τὰ δίκτυα, πεπληρωμένα.

ιχθύων. Τόσον δὲ πολλοὶ ἦσαν οἱ ἵχθυες, ὅστε ἐπλήρωσαν καὶ τὰ δύο πλοῖα, τὰ δύο μάλιστα ὑπὸ τοῦ βάρους ἔρχισαν νὰ βυθίζωνται. Τοῦτο ἴδων δὲ Σίμων Πέτρος προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ εἶπε·

«Κύριε, ἔξελθε ἀπ’ ἐμοῦ, διότι εἴμαι ἀνθρώπος ἀμαρτωλός». Ταῦτα εἶπε φοβηθεὶς, διότι καὶ αὐτὸν ὡς καὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ πλοίῳ κατέλαβεν ἐκπληξις διὰ τὴν ἄγραν ταύτην, ἥν οὐδέποτε ἀλλοτε εἶδον.

Πρὸς τοῦτο ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· «Μὴ φοβοῦ, ἀκολούθει μὲ καὶ σὺ καὶ ὁ ἀδελφός σου Ἀνδρέας. Ἐπὸ τοῦδε θὰ κάμω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐπλευσαν εἰς τὴν ξηράν, ἐνθα ἀπέβησαν πάντες. Ὁ δὲ Σίμων καὶ ὁ Ἀνδρέας ἐγκαταλιπόντες τὰ πάντα ἤκολούθησαν τὸν Κύριον.

Ἐνῷ δὲ ἐθάδιζον ὅμοῦ πάντες περαιτέρω, βλέπει ὁ Ἰησοῦς ἐντὸς πλοίου δύο ἀδελφοὺς τὸν Ἰάκωβον καὶ τὸν Ἰωάννην, υἱοὺς τοῦ Ζεβεδαίου, οἵτινες κατεγίνοντο νὰ ἐπιδιορθώσωσι τὰ δίκτυά των, καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς νὰ τὸν ἀκολουθήσωσιν. Εὔθυς δὲ οὗτοι ἀφῆσαντες μὲ τοὺς γαύτας τὸν πατέρα των ἤκολούθησαν τὸν Χριστόν.

Τότε δὲ ἐν τῇ Κανὰ τῆς Γαλιλαίας ἐγίνετο γάμος, ὅπου εἶχε προσκληθῆναι καὶ ἡ Μαρία καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Κατὰ τὸν γάμον δὲ συνείθιζον καὶ τότε ὡς καὶ σήμερον παρ’ ἡμῖν νὰ κιρνῶσι τοὺς προσκεκλημένους οἶνον. Ἄλλος δὲ διότι δὲν εἶχον ἀρκετὸν οἶνον προμηθευθῆναι, εἶτε διότι ἦλθον περισσότεροι ἀνθρώποι εἰς τὸν γάμον παρ’ ὅσους ὑπελόγιζον, δὲ οἶνος ἐξηντλήθη καὶ τοῦτο ἦτο διὰ τὸν γαμβρὸν καταισχύνη. Ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ πλήρης ἀγαθότητος καὶ φιλοφροσύνης ἤθελησεν αὐτὴ νὰ θεραπεύσῃ τὸ

κακόν, καὶ ἦλθε πρὸς τὸν υἱόν της, σὺ ἐγνώριζε τὴν θείαν δύναμιν, καὶ εἶπε κατ' ἴδιαν χωρὶς νὰ ἀκούσωσιν ἄλλοι, οἶνον δὲν ἔχουσι πλέον. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τὴν μητέρα του· «Μὴ ἀνησυχήσ, ὅλα θὰ διορθωθῶσιν εἰς τὸν καιρόν». Ἡ Μαρία ἀκούσασα ταῦτα ἐκάλεσε τοὺς ὑπηρέτας καὶ εἶπεν· «Ο, τι θὰ διατάξῃ ὁ υἱός μου, νὰ τὸ κάμητε.» Έκεῖ εἰς τι μέρος ὑπῆρχον ἐξ μεγάλαι νόδρια λιθίναι κεναί.

Ταύτας τὰς ὑδρίας λέγει ὁ Ἰησοῦς εἰς τοὺς ὑπηρέτας νὰ γεμίσωσιν ὕδατος. Οι ὑπηρέται ἐπραξαν τὸ προσταττόμενον καὶ ἐγέμισαν τὰς ὑδρίας πάσας ὕδατος. Ἐπειτα λέγει πρὸς αὐτούς· «Ἄντλήσατε ἐκ τῶν ὑδριῶν τούτων εἰς τὰ ποτήρια καὶ δώσατε νὰ γευθῇ ὁ ἀρχιτρίκλινος. Ὡς δὲ ὁ ἀρχιτρίκλινος ἐγεύθη καὶ εἶδεν ὅτι ἦτο οἶνος ἐξαίρετος, εὐθὺς ἦλθε πρὸς τὸν γαμβρὸν καὶ λέγει· «Συνήθως οἱ ἀνθρωποι προσφέ-

ρουσι πρῶτον τὸν καλὸν οἶνον καὶ ἀφ' οὗ πίωσιν ἀρκετά, ἐπειτα προσφέρουσι καὶ κατώτερον. Σὺ δὲ μας ἐπραξες τὸ ἐναντίον, πρῶτον ἔδωκες τὸν χειρότερον οἶνον καὶ τώρα μᾶς παρουσιάζεις τὸν καλόν. Ὁ γαμβρὸς ἀκούσας ταῦτα ἐθαύμαζε· διότι ἤξευρεν ὅτι αὐτὸς δὲν εἶχεν οἶνον τοιοῦτον, μάλιστα δὲ καὶ ὁ κατώτερος οἶνος εἶχεν ἐξαντληθῆ. Παρὰ τῶν ὑπηρετῶν δὲ μαθαίνει τί συνέβη.. Τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον θαῦμα τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῇ Κανᾷ τῆς Γαλιλαίας, ὃπου ἐδείχθη ἡ δόξα του καὶ οἱ μαθηταὶ του ἐπείσθησαν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

'Ἐκ τῆς πολίχνης ταύτης ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του κατῆλθεν εἰς τὴν παρακειμένην πόλιν Καπερναούμ καὶ κατέλυσεν εἰς τὴν οἰκίαν τῶν μαθητῶν του Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου. Ἐκεῖ δὲ ἐκειτο ἡ πενθερὰ τοῦ Σίμωνος πάσχουσα ὑπὸ μεγάλου πυρετοῦ. Ταύτην ἴδων ὁ Ἰησοῦς ἦλθε πλησίον καὶ λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς ἱάτρευσε παραχρῆμα, ὥστε αὕτη ἐσηκώθη καὶ διὰ πολλῶν περιποιήσεων ἐδήλου τὴν εὔγνωμοσύνην της ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ.

Κατὰ τὴν ἑσπέραν, ὅτε εἶχεν ἥδη δύση ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πλῆθος ἀσθενούντων διαφόρους νόσους καὶ πάντας ἱάτρευεν, ἐπιθέτων εἰς ἐκαστον αὐτῶν τὰς χειρας. "Ολη δὲ ἡ πόλις εἶχε συναχθῆ ἐξω τῆς οἰκίας καὶ πάντες ἐθαύμαζον καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν.

Τῇ δὲ πρωίᾳ ἐξῆλθε τῆς οἰκίας καὶ ἐπορεύθη μόνος εἰς ἔρημον τόπον, ἵνα ἐκεῖ προσευχηθῇ πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ δὲ Σίμων Πέτρος ἐξεγερθεὶς καὶ μὴ εύρὼν τὸν Ἰησοῦν ἐν τῷ οἴκῳ ἐδραμεν κατόπιν καὶ μετὰ τοῦ Πέτρου καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ, ζητοῦντες αὐτόν. Ὡς δέ ἔφθασαν εἰς τὸν τόπον, ἐνθα εύρισκετο εἶπον· «Κύριε, οἱ ἀνθρώποι σὲ ζητοῦσι..» — Ναι,

ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ πρέπει νὰ κηρύξωμεν καὶ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· διότι διὰ πάντας ἀπεστάλην παρὰ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἤρχετο εἰς ὅλας τὰς πόλεις τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐκήρυττεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

Μίαν δὲ ἡμέραν διαβαίνων ὁ Ἰησοῦς ἐκ τοῦ τελωνείου εἶδε τὸν τελώνην Ματθαῖον καλούμενον καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἄκολούθει με». Καὶ ὁ Ματθαῖος καταλιπὼν πάντα προθύμως ἤκολούθησεν αὐτόν. Ἐφερε δὲ ὁ Ματθαῖος τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐνθα παρεσκεύασε μέγα δεῖπνον, εἰς ὃ προσεκάλεσε καὶ πολλοὺς τελώνας καὶ ἄλλους ἀνθρώπους. Ταῦτα δὲ βλέποντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς ἐγόγγυζον καὶ ἔλεγον πρὸς τοὺς μαθητὰς του· Διὰ τί τρώγετε καὶ πίνετε μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν; (1).

(1). Οἱ Ἑβραῖοι πάλαι δὲν ἐπλήρωνον οὔτε φόρους οὔτε ἄλλα τέλη τελωνικά. Ὁσάκις δὲ ὑπεχρεοῦντο νὰ δώσωσι συνδρομάς, αὗται ἀπέβλεπον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς θρησκευτικοὺς σκοπούς. Ἀλλὰ κατόπιν, ὅτε ὑπετάγγησαν εἰς τοὺς Πέρσας καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἐπεβλήθησαν εἰς αὐτοὺς πλῆθος φόρων π.χ. διδδία, φόρος κεφαλικός, φόρος τῶν καρπῶν τῆς γῆς, φόρος οἰκοδομῶν, φόρος ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς, κτλ. Ἐπόμενον δὲ ἦτο νὰ διάχηνται πρὸς τοιούτους φόρους λίαν ἀπεχθῶς καὶ δμοῦ μὲ τοὺς φόρους τούτους νὰ μισῶσι καὶ τοὺς εἰσπράκτορας τούτων. Ἀλλ εἰς τὸ κακὸν τοῦτο προσετέθη καὶ ἄλλο, ὅπερ ἐκορύφωσε τὸ μῆσος τῶν Ἰουδαίων. Οἱ Ῥωμαῖοι συνείθιζον νὰ ἐνοικιάζωσι τοὺς φόρους, οἱ δὲ ἐνοικιασταὶ οἱ καλούμενοι τελῶναι παντοιοτρόπως ἐπίεζον τοὺς ἀνθρώπους, ἵνα κερδίζωσι περισσότερα. Δι’ ὃ ἔκαστος Ἰουδαῖος πάντα τελώνην οἰουδήποτε φόρου ἐθεώρει ὡς ἄνθρωπον ἀπατεῶνα καὶ τοσοῦτον κατεφρόνουν αὐτούς, ὥστε εἰς τὰ Ἰουδαϊκὰ δικαστήρια δὲν ἐλαμβάνετο καθ’ δλου ὑπ’ ὅψιν ἡ μαρτυρία τελώνου. Διὸ καὶ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἀπαντᾶ συγνά, «τελῶναι καὶ ἀμαρτωλοί»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· « Ἰατροῦ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην οἱ ὑγιαίνοντες, ἀλλ' οἱ πάσχοντες. Πηγαίνετε νὰ μάθητε τί σημαίνει: « Ἐλεον θέλω καὶ ὅχι θυσίαν » « Ἔγὼ ἥλθον ἵνα καλέσω εἰς μετάνοιαν τοὺς ἀμαρτωλούς καὶ ὅχι τοὺς δικαίους ».

Τότε προσῆλθον ἔκει καὶ μαθηταὶ τινες τοῦ Ἰωάννου τοῦ προδρόμου ὡς καὶ μαθηταὶ Φαρισαίων καὶ ἤρωτησαν· « Διὰ τί ἡμεῖς, ὡς καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων πράττουσι, νηστεύομεν καὶ προσευχόμεθα συχνάκις, ἐν φῇ οἱ μαθηταὶ σου τρώγουσι καὶ πίνουσι; »

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·

« Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ πεινᾶσι καὶ νὰ νηστεύωσι κατὰ τὸν γάμον οἱ ἄνθρωποι τοῦ γαμβροῦ, ἐν δσῳ οὔτος εἶναι πλησίον των; Θὰ ἔλθῃ δύμας καιρός, δτε θὰ ἀφαιρεθῇ παρ' αὐτῶν ὁ γαμβρὸς καὶ τότε βεβαίως θὰ νηστεύσωπι». Προσέθηκε δὲ εἰς ταῦτα καὶ τὴν ἔξης παραχολήν· « Οὐδεὶς ἐμβαλώνει παλαιὸν φόρεμα μὲ κομμάτι ἀπὸ καινούργιον φόρεμα· διότι καὶ τὸ νέον φόρεμα θὰ χαλάσῃ καὶ τὸ παλαιὸν θὰ ἔχῃ ἐμβαλωματικότερον. Ωσαύτως καὶ γλεῦκος δὲν θέτομεν εἰς παλαιούς ἀσκούς· διότι διαρρήγνυνται οἱ ἀσκοὶ καὶ χύνεται καὶ ὁ οἶνος καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπόλλυνται. Τὸ γλεῦκος θέτομεν εἰς νέους ἀσκούς καὶ οὕτως ἔχομεν καὶ τοὺς ἀσκούς καὶ τὸν οἶνον ».

Μίαν δὲ ἡμέραν ἀνέβη εἰς ὅρος τι καὶ διενυκτέρευσεν ἔκει μόνος προσευχόμενος εἰς τὸν Θεόν. Τὴν δὲ ἐπομένην ἡμέραν ἐκάλεσε παρ' ἑαυτῷ τοὺς μαθητάς του, ἐξ ὧν ἐξέλεξε δώδεκα, οἵτινες ὥρειλον νὰ ὥσι πάντοτε μετ' αὐτοῦ καὶ οὓς ἀπέστειλε νὰ κηρύττωσι καὶ αὐτοὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Δι' ὃ καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς ἀποστόλους. Εἶναι δὲ οὕ-

τοι οι ἔξης ὁ Σίμων, ὃν ἐκάλεσε Πέτρον, καὶ ὁ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφός αὐτοῦ, οἱ δύο ἀδελφοὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης, ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Βαρθολομαῖος, ὁ Ματθαῖος καὶ ὁ Θωμᾶς, ὁ Ἰάκωβος ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλφαίου καὶ ὁ Σίμων ἀπὸ τὴν Κανάν, ὁ ἐπονομασθεὶς ζηλωτῆς, ὁ Θαδδαῖος καὶ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ προδότης αὐτοῦ κατόπιν γενόμενος. Τότε ἦλθε πρὸς αὐτὸν καὶ τῶν γραμματέων τις, δοστις ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς θὰ γίνη βασιλεὺς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ θὰ ἀνταμείψῃ τοὺς ὄπαδούς του μὲ ἀξιώματα καὶ μὲ δόξαν καὶ εἶπε· «Διδάσκαλε, θέλω σὲ ἀκολουθήσῃ, ὅπου καὶ ἐν πορευθῆς». Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· «Αἱ ἀλώπεκες ἔχουσι σπήλαια καὶ τὰ πτηνὰ ἔχουσι φωλεῖς πρὸς κατοικίαν, ἀλλ᾽ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἔχει ποῦ νὰ κλίνῃ τὴν κεφαλήν του».

§ 13. Η ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμελέα.

Καὶ ἥρχοντο ἐνταῦθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν πλῆθος λαοῦ καὶ ἐκ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἐξ ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ ἐκ τῆς χώρας τῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Ως δὲ εἶδε τὸν λαὸν ὁ Ἰησοῦς ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ ὄρους. Ἐνταῦθα προσῆλθον μόνον οἱ μαθηταὶ του, οὓς ἐδίδαξε ταῦτα.

Μακάριοι ὅσοι εἰναι ἀπηλλαγμένοι οἵτεως καὶ ἀλαζονεῖς· διότι αὐτῶν εἶναι ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πενθουντες, διότι αὐτοὶ θὰ παρηγορηθῶσι. Μακάριοι οἱ ἥρυχοι καὶ γλυκεῖς ἀνθρωποι· διότι αὐτοὶ θὰ κατακτήσωσι τὴν γῆν. Μακάριοι ὅσοι πεινῶσι καὶ διψῶσι (ἐπιθυμοῦσι) τὴν δικαιοσύνην· διότι αὐτοὶ θὰ χορτασθῶσι. Μακάριοι οἱ ἔχοντες καθηράν καρδίαν· διότι αὐτοὶ θὰ ἴδωσι τὸν Θεόν. Μα-

χάριοι οι εἰρηνοποιοί· διότι αὐτοὶ θὰ ὄνομασθῶσι τέκνα τοῦ Θεοῦ. Μακάριοι οἱ καταδιωχθέντες διὰ τὴν δικαιοσύνην τῶν καὶ διὰ τὴν ἀρετὴν τῶν· διότι αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι καὶ σεῖς, ἐὰν οἱ ἀνθρώποι ἔνεκεν ἐμοῦ σᾶς ὑβρίσωσι καὶ σᾶς καταδιώξωσι καὶ σᾶς συκοφαντήσωσι λέγοντες παντοῖα καθ' ὑμῶν ψευδολογήματα. Ἐστε περιχαρεῖς καὶ ἀφοβοί· διότι θὰ ἔχητε τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, Οὕτω κατεδίωξαν καὶ τοὺς προφήτας τοὺς πρὸ ἡμῶν.»

«Τοιοῦτος ἐστε τὸ ἄλας τῆς γῆς. Ἐὰν τοῦτο ἀπολέσῃ τὴν δύναμίν του, μὲ τί τότε θὰ ἀλατίζωμεν; Τότε τοῦτο εἰς τίποτε δὲν μᾶς χρησιμεύει καὶ πρέπει νὰ διψώμεν αὐτὸ ἔξω καὶ νὰ καταπατήσωσιν οἱ ἀνθρώποι.»

«Σεῖς εἶσθε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. Δὲν δύναται νὰ κρυβῇ πόλις κειμένη ἐπάνω ὅρους, οὐδὲ τὸν ἀνημράνον λύχνον θέτουσιν ὑποκάτω τοῦ μοδίου, οὐα μὴ φέγγη, ἀλλ’ εἰς τὴν λυχνίαν, οὐα λάμπη καὶ φωτίζῃ ὅλην τὴν οἰκίαν. Οὕτω καὶ τὸ φῶς ὑμῶν ἀς λάμπη ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.»

«Ἡκούσατε ὅτι εἴπον ἄλλοι νὰ ἀγαπᾶτε τὸν πλησίον σας καὶ νὰ μισῆτε τὸν ἔχθρόν σας. Ἐγὼ ὅμως σᾶς λέγω· Ἀγαπᾶτε τοὺς ἔχθρούς σας, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, εὐεργετεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς, προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ὑβρίζοντων, καὶ καταδιωκόντων ὑμᾶς. Διότι τότε θὰ εἴσθε υἱοί τοῦ ἐπουρανίου ἡμῶν πατρός, ὅστις ἀνατέλλει τὸν ἥλιον αὐτοῦ καὶ διὰ τοὺς κακοὺς καὶ διὰ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους, καὶ ὅστις βρέχει καὶ διὰ τοὺς δικαίους καὶ διὰ τοὺς ἀδίκους. Διότι, ἐὰν ἀγαπᾶτε μόνον τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τότε κατὰ τί θὰ διαφέρητε ἀπὸ τοὺς τελώνας, οἵτινες καὶ αὐτοὶ πράτ-

τουσι τοῦτο; 'Ωσαύτως, ἐὰν εἰσθε φιλόφρονες πρὸς τοὺς ἀδελφούς σας μόνον, τότε τί θὰ ἔχητε περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἑθνικούς, οἵτινες ἐπίσης πράττουσι τὸ αὐτό; Σεῖς πρέπει νὰ εἰσθε τέλειοι ἀνθρωποι, ὅπως ὁ πατὴρ ὑμῶν ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.»

«Προσέχετε, μὴ ποιεῖτε τὸ καλὸν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων χάριν ἐπιδείξεως. "Οταν δίδητε ἐλεημοσύνην, μηδὲ ἡ ἀριστερά σας χεὶρ νὰ καταλαμβάνῃ τί κάμνει ἡ δεξιά σας· καὶ ὁ Θεὸς ὅστις βλέπει τὰ γινόμενα ἐν τῷ κρυπτῷ, θὰ σας ἀποδώσῃ αὐτὰ ἐν τῷ φανερῷ. "Οταν δὲ προσεύχησθε, μὴ κάμνετε ὅπως οἱ ύπεκριταί, οἵτινες στέκονται εἰς τὰς γωνίας, εἰς τὰς συναγωγάς, εἰς τὰς πλατείας καὶ προσεύχονται, ἵνα τοὺς βλέπῃ ὁ κόσμος. Τοιαύτη προσευχὴ γίνεται μάτην. Σεῖς νὰ εἰσέρχησθε εἰς τὸ δωμάτιόν σας, νὰ κλείητε καλῶς τὴν θύραν καὶ νὰ προσεύχησθε εἰς τὸν πατέρα σας ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ Θεὸς ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, θὰ εἰσακούσῃ τῆς προσευχῆς σας. "Οταν δὲ προσεύχησθε, μὴ ἐκτρέπεσθε εἰς ἀπεραντολογίας, ὅπως πράττουσιν οἱ ἑθνικοί, οἵτινες νομίζουσιν ὅτι εἰσακούονται, ἐὰν λέγωσι πολλά. 'Ο Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκην πολλῶν λόγων, διότι γνωρίζει τίνων ἔχετε ἀνάγκην, πρὶν σεῖς ζητήσητε ταῦτα παρ' αὐτοῦ. 'Η προσευχὴ σας ἡστὶ εἶναι τοιαύτη.

Πάτερ ἡμῶν ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γεννηθήτω τὸ θέλημά σου ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἀφες ἡμῖν τὰ ὄφειλῆματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὄφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν· ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· "Οτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. 'Αμήν.

Μὴ θησαυρίζετε θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, οὓς ἀφανίζουσι καὶ σῆτες (βότριδα, σκόρος) καὶ σῆψις, καὶ οὓς δύναται νὰ ἀνασκάψωσι καὶ νὰ κλέψωσιν κλέπται. Ἀλλὰ θησαυρίζετε θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, δίτινες μένουσιν αἰώνιοι καὶ ἀφθαρτοί. "Οπου δὲ εἶναι ἡ θησαυρός σας, ἔκει θὰ εἶναι καὶ ἡ καρδία σας.

Οὐδεὶς δύναται νὰ ὑπηρετῇ συγχρόνως εἰς δύο κυρίους, οὐδὲ σεῖς δύνασθε νὰ ὑπηρετήτε καὶ τῷ Θεῷ καὶ τῷ μαμονῷ. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ χάνεσθε μὲ τὴν φροντίδα, τί θὰ φάγητε καὶ τί θὰ πίνητε καὶ τί θὰ ἔνδυθῆτε. Δὲν εἶναι ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀνωτέρα τῆς τροφῆς; καὶ δὲν εἶναι τὸ σῶμα ὑμῶν ἀνώτερον τῆς ἔνδυμασίας; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πτηνὰ τοῦ οὐρανοῦ, τὰ δποῖα οὔτε σπείρουσιν οὔτε θερίζουσιν οὔτε συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά. Σεῖς δὲν εἴσθε τῶν πτηνῶν ἀνώτεροι; Καὶ διὰ τί μεριμνᾶτε περὶ τοῦ ἔνδυματος; Ἰδετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐξάνουσι, χωρὶς οὔτε νὰ κοπιῶσιν οὔτε νὰ νήθωσι. Οὐδὲ ὁ Σολομών αὐτὸς ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτοῦ ἐφόρεσε φόρεμα ως ἐν τούτων. Καὶ ἀφ' οὗ τὰ χόρτα τοῦ ἀγροῦ ὁ Θεὸς ἔνδυει οὔτως, τὰ δποῖα σήμερον εἶναι καὶ αὔριον βάλλονται εἰς τὸν κλίβανον, δὲν θὰ φροντίσῃ μᾶλλον διὰ σᾶς, ὅλιγόπιστοι; Διὰ τοῦτο μὴ μεριμνᾶτε τί θὰ φάγητε, ἢ τί θὰ πίνητε ἢ τί θὰ ἔνδυθῆτε, δπως πράττουσιν οἱ ἔθνικοι, ἀλλὰ ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ δλα τὰ ἄλλα θὰ δοθῶσιν ὑμῖν παρὰ τοῦ οὐρανίου πατρός, δστις γινώσκει δτι χρειάζεσθε ταῦτα.

Μή κατακρίνετε τοὺς ἄλλους, ἵνα μὴ καὶ σεῖς κατακριθῆτε. Τί βλέπεις τὸ κάρφος (τσάκνον) ἐν τῷ ὄφθαλμῷ

τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἐνῷ ἐν τῷ ἴδιῳ σου ὄφθαλμῳ δὲν ἔννοεῖς τὴν ὑπάρχουσαν δοκὸν (πατερόν); Ἀν θέλης νὰ ἔκβάλῃς τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὄφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου, φρόντισε πρῶτον νὰ ἔκβάλῃς τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ἴδικου σου· διότι τότε θὰ δυνηθῆς νὰ ἴδῃς νὰ ἔκβάλῃς καὶ τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὄφθαλμοῦ τοῦ ἄλλου. Μὴ δώσητε τὰ ἀγιαία εἰς τοὺς κύνας, μηδὲ ῥίψητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων, οἵτινες ἀφ' οὐ καταπατήσωσιν αὐτοὺς δὲν εἶναι καθόλου παράδοξον καὶ νὰ στραφῶσιν ἐναγντίον σας καὶ νὰ σᾶς διασχίσωσι. Παρακαλεῖτε καὶ θὰ σᾶς δοθῇ ζητεῖτε καὶ θὰ εὕρητε· κρούετε καὶ θὰ σᾶς ἀνοίξωσι· Διότι, ὅστις παρακαλεῖ, λαμβάνει, καὶ ὅστις ζητεῖ εὑρίσκει, καὶ ὅστις κρούει θὰ τοῦ ἀνοιχθῇ. Ὁ Θεός ἡζεύρει τί πρέπει νὰ δώσῃ εἰς ἔκαστον.

Πάντα ὅσα θέλετε νὰ κάμνωσι πρὸς ὑμᾶς οἱ ἄλλοι, κάμνετε καὶ σεῖς πρὸς αὐτούς. Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης, καὶ ἀκολουθήσατε τὴν ἐστενοχωρημένην διόν, ἢτις φέρει εἰς τὴν ζωήν. Ἀποφεύγετε δὲ τὴν πλατεῖαν πύλην καὶ τὴν εὐρύχωρον διόν, ἢτις φέρει εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ ἣν ἀκολουθοῦσιν οἱ περισσότεροι. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τοὺς ψευδοπροφήτας, οἵτινες ἔρχονται προς ὑμᾶς μὲν ἐνδύματα προβάτων, ἐσωθεν δὲ εἶναι λύκοι ἀρπαγεῖς. Τοιούτους θὰ γνωρίσητε καλὰ ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Αἱ ἄκανθοι δὲν κάμνουσι σταφυλὰς καὶ αἱ τρίβολοι δὲν κάμνουσι σῦκα! Τοὺς καλοὺς καρποὺς κάμνουσι τὰ καλὰ δένδρα, καὶ τοὺς σαπροὺς τὰ κακά. Οὕτω ἐκ τῶν ἔργων καὶ ἐκ τῆς προαιρέσεως αὐτῶν θὰ καταλάβητε τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους. Ὁ καλὸς ἀνθρωπὸς κάμνει τὸ καλὸν ἐκ τοῦ καλοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ὁ κακὸς ἐκ τοῦ κακοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ.

Καὶ οὐτεινος ὑπερπληρωθῆ ἡ καρδία, τούτου λαλεῖ τότε ὅτε στόμα.

Εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν θὰ εἰσέλθωσιν οὐχὶ οἱ λέγοντες· Κύριε Κύριε, ἀλλ' οἱ ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Πᾶς δοκιμάζει τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ὅμοιάζει μὲν ἀνθρωπον φρόνιμον, δοκιμάζειν οἰκίαν θεμελιώσας αὐτὴν ἐπὶ τοῦ βράχου. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ βροχὴ καὶ ἐσχηματίσθησαν ποταμοὶ καὶ ἔπινευσαν ἄνεμοι καὶ προσέπεισον εἰς τὴν οἰκίαν, αὕτη δὲν ἔπεισε· διότι ἦτο τεθεμελιωμένη ἐπὶ τοῦ βράχου. Τούναντίον ὁ ἀκούων μόνον τοὺς λόγους μου καὶ μὴ ἐκτελῶν αὐτούς, ὅμοιάζει μὲ τὸν μωρὸν ἀνθρωπον, δοκιμάζει ἔθεμελίωσε τὴν οἰκίαν του ἐπὶ τῆς ἀμμου, ἥτις δὲν ἡδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν βροχὴν καὶ εἰς τοὺς ἀνέμους, ἀλλ' ἐκρημνίσθη ἐκ θεμελίων.

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐξεπλήττοντο διὰ τὴν διδασκαλίαν ταύτην, ἥτις διὰ τῆς θείας αὗτῆς δυνάμεως ἐσαγήνευε τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων.

§ 14. Θαύματα τοῦ Ἰησοῦ.

α. Ἡ ἵασις τοῦ λεπροῦ.

Ως δὲ ὁ Ἰησοῦς κατέβη τοῦ ὅρους, ἡκολούθει αὐτὸν πολὺς κόσμος. Ἐκεῖ δὲ ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν ἀνθρωπος πάσχων ὑπὸ δεινῆς νύσου τῆς λέπρας. Ἡ γόσος αὕτη, ἥτις σήμερον ἀναφαίνεται εἰς τὰ θερμὰ κλίματα, εἴναι νόσος τοῦ δέρματος καὶ εἴναι νόσος ἀνίστος. Κατ' ἀρχὰς ἐμφανίζεται εἰς τὸ σῶμα ως λευκὴ κηλίς ἵση μὲν κεφαλὴν βελόνης, κατόπιν ὅμως ἐξαπλοῦται εἰς ὅλον τὸ σῶμα. "Οταν δὲ λάβῃ αὔξησιν, τότε

παρατηροῦνται φοβερὰ ἀποτελέσματα. Πίπτουσιν οἱ δάκτυ-
λοι τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν τοῦ πάσχοντος, ἐνίστε δὲ
καὶ αἱ χεῖρες αὐταὶ καὶ οἱ πόδες. Πανταχοῦ τοῦ σώματός
του σχηματίζονται ἔξοιδήματα καὶ πληροῦνται ἐμπύου καὶ
σκωλήκων, ἡ πνοή του εἶναι δυσώδης, τὰ βλέφαρά του
ἔξοιδαίνονται καὶ ὑποφέρει ὑπὸ ἀϋπνίας, ὑπὸ φοβερῶν ὄνειρων
καὶ ἀγωνίας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ νόσος αὕτη εἶναι μιασματική,
ὁ λεπρὸς ὄφείλει νὰ κατοικῇ μακράν τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ
περιπατῇ καθ' ὁδὸν μὲ κεφαλὴν ἀκάλυπτον καὶ μὲ ἐνδύ-
ματα ῥαχώδη, ἵνα γνωρίζωσιν αὐτὸν μακρόθεν οἱ ἀνθρώποι,
οὓς πρὸς τούτοις ὄφείλει καὶ νὰ προειδοποιῇ διὰ τῆς λέξεως
ἀκάθαρτος! ἀκάθαρτος! ἵνα φεύγωσιν οἱ ἀνθρώποι μακράν,
Περὶ τῶν ἀσθενῶν τούτων προσεῖχον ἀγρύπνως οἱ Ἱερεῖς,
οἵτινες, εὐθὺς ὡς ἀνεφαίνετο ἡ νόσος, ἀπεχώριζον αὐτοὺς
μακράν τῆς κοινωνίας, καὶ ἀφινον αὐτοὺς νὰ εὕρωσι
θάνατον οἰκτρόν· διότι οὐδεμίᾳ αὐτῶν ὑπῆρχεν ἴασις.
Ἄλλ' ὅτι δὲν δύνανται οἱ ἀνθρώποι νὰ ιατρεύσωσι, τοῦτο
κατορθώνει ὁ Θεός. Ὁ δυστυχὴς λεπρός, ὡς εἴδε τὸν
Ἴησοῦν παρερχόμενον, ἔπεισε κατὰ γῆς καὶ προσεκύνησεν
αὐτὸν πλήρης πίστεως καὶ εἶπε· «Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι
νὰ ιατρεύσῃς καὶ ἐμὲ ἐκ τῆς φοβερᾶς αὐτῆς ἀσθενείας.»
Ἡ δυστυχία αὕτη τοῦ λεπροῦ συγεκίνησε τὴν καρδίαν
τοῦ Ἰησοῦ καὶ πλησιάσας ἐκεῖνον, δη ἀπέφευγεν ὅλος ὁ
κόσμος, τὸν ἦγγισεν διὰ τῆς χειρὸς καὶ εἶπε· «Θέλω νὰ
γίνης καλὰ καὶ γίνου.» Καὶ ὁ λεπρὸς ιατρεύθη παρευθύς,
καὶ ἐδόξασε τὸν Κύριον. Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν·
Τοῦτο μὴ εἶπης εἰς κανένα, ἀλλὰ νὰ παρουσιασθῆς πρὸς
τὸν Ἱερέα, ἵνα σὲ ἀγαγνωρίσῃ ὅτι εἶσαι ὡγῆς καὶ ἐπιτρέψῃ
νὰ ζῆς εἰς τὸ ἔξης μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, νὰ προσφέρῃς

δὲ καὶ τὴν ὡρισμένην θυσίαν εἰς τὸν Θεόν, ὡς ἔχει διατάξῃ
ἡ Μωϋσῆς.

β'. Ἡ λασις τοῦ δούλου τοῦ ἑκατοντάρχου ἐν Καπερναούμ.

Οὐ Ιησοῦς ἦλθε μετὰ ταῦτα δύμοῦ μὲ τοὺς μαθητάς του
εἰς τὴν Καπερναούμ. Ἐκεῖ ἔζη εἰς ἀξιωματικὸς Ῥωμαῖος ἑκα-
τόνταρχος (λοχαγός), ἀνθρωπὸς καθ' ὅλα ἀξιόλογος. Τόσον δὲ
ἥτο ἀγαθῆς ψυχῆς ἀνθρωπὸς, ὥστε ἐν Καπερναούμ εἶχε κτίση
ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ μίαν συναγωγὴν διὰ τοὺς κατοίκους, εἰ
καὶ αὐτὸς ἥτο ἀλλόφυλος καὶ ἀλλόθρησκος. Οὐ ἑκατόνταρ-
χος οὗτος εἶχε ἀκούση περὶ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν πρά-
ξεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἐσέθετο αὐτὸν μεγάλως, ἀνε-
γνώριζε δὲ εἰς αὐτὸν θεῖα χαρίσματα καὶ ἐπίστευεν ὅτι εἶναι
παρὰ Θεοῦ ἀπεσταλμένος. Συνέβη δὲ ἦδη, καθ' ὃν χρό-
νον ὁ Ἰησοῦς ἤρχετο εἰς Καπερναούμ, νὰ ἀσθενήσῃ ἐπε-
κινδύνως εἰς τῶν δούλων τοῦ ἑκατοντάρχου. Τόσον δὲ ἡ-
γάπτα αὐτὸν ὁ κύριός του, ὥστε ἀφ' οὐ μάτην μετεχειρίσθη
ὅλα τὰ μέσα, ἥθελησε νὰ μεταχειρίσθῃ καὶ τὴν φιλανθρω-
πίαν τοῦ Ἰησοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἐθεώρει ἑχυτὸν ἀνθρωπὸν ἀμαρ-
τωλὸν καὶ ἀνάξιον νὰ συγομιλῇ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἐστειλε
τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως, ἵνα παρακαλέσωσιν τὸν Ἰη-
σοῦν νὰ ὑσπλαγχνισθῇ καὶ σώσῃ τὸν ἐτοιμοθάνατον
δοῦλόν του. Οἱ ἀπεσταλμένοι ἐλθόντες πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν παρεκάλουν αὐτὸν νὰ ἐλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἑκατον-
ταρχοῦ καὶ ἰατρεύσῃ τὸν δοῦλόν του, ἐλεγον δὲ «ὁ ἑκα-
τόνταρχος εἶναι ἄξιος τῆς χάριτος ταύτης· διότι ἀγαπᾷ τὸ
ἔθνος ἡμῶν, μᾶς ἔκτισε δὲ καὶ συναγωγὴν καὶ ἀλλα πολ-
λὰ καλὰ ἔκαμεν εἰς ἡμᾶς». Οὐ Ἰησοῦς εὐθὺς ἐκίνησε νὰ

ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐκαποντάρχου. Τοῦτο ἀκούσας ὁ ἐκαπόνταρχος σεέλλει καὶ παρακαλεῖ τὸν Ἰησοῦν λέγων· «Κύριε, μὴ πειράζεσαι. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἄξιος, ἵνα εἰσέλθῃς ὑπὸ τὴν στέγην μου. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐτόλμησα καὶ διδίος νὰ ἔλθω πρὸς σέ. Παρακαλῶ μόνον λόγον εἶπέ, καὶ διηθρωπός μου θὰ ιατρευθῇ». Ταῦτα παρήγγειλεν ὁ ἐκαπόνταρχος, ὁ Ἰησοῦς ὅμως εὐχαριστώς ἥθελε νὰ μεταβῇ πρὸς τοιοῦτον ἀνθρωπὸν. Ήδε δὲ ἔφθασε πλησίον τῆς οἰκίας, τότε ἐπαρουσιάσθη ὁ ἐκαπόνταρχος αὐτὸς ἔξω αὐτῆς καὶ εἶπε· «Κύριε, δὲν εἶμαι ἄξιος νὰ σέ δεχθῶ εἰς τὴν οἰκίαν μου. Διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ νὰ εἴπης λόγον μόνον νὰ θεραπευθῇ ὁ ὑπηρέτης μου, καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι εὐθὺς θὰ θεραπευθῇ. Διότι καὶ ἡγὼ εἶμαι ἀνθρωπὸς ἐν ἔξουσίᾳ καὶ ἔχω ἀνθρώπους ὑπὸ τὰς διαταγάς μου καὶ λέγω εἰς τοῦτον πήγαινε! καὶ πηγαίνει· καὶ εἰς τὸν ἀλλον ἔρχου! καὶ ἔρχεται· καὶ εἰς τὸν δοῦλόν μου κάμε τοῦτο! καὶ τὸ κάμνει».

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἔθαύμασε καὶ εἶπε· «Οὐδὲ μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων εὑρόν ποτε τοιαύτην πίστιν! Σᾶς λέγω δὲ ὅτι πολλοὶ ἀλλόφυλοι θὰ ἔλθωσιν ἐξ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ θὰ πιστεύσωσιν εἰς ἐμὲ καὶ θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, οἵτινες ἔπρεπε νὰ εἶναι οἱ πρῶτοι, θὰ ἐκβληθῶσι διὰ τὴν ἀπιστίαν των ἔξω εἰς τὸ σκότος, ὅπου θὰ εἶναι κλαυθμὸς καὶ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων». Ἔπειτα στραφεὶς πρὸς τὸν ἐκαπόνταρχον εἶπε· «Πήγαινε καὶ θὰ γίνῃ κατὰ τὴν πίστιν σου.» Καὶ ιατρεύθη εὐθὺς ὁ ὑπηρέτης τὴν ϕραγὴν ἔκείνην.

γ'. 'H ἀνάστασις τοῦ νίοῦ τῆς χήρας ἐν Ναΐν.

'Ἐν Ναΐν, πόλει τινὶ τῆς Γαλιλαίας παρὰ τὸ ὄρος Θαβώρ,

συνέβη μέγα δυστύχημα εἰς πτωχήν τινα γυναικα. Αὕτη, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ σύζυγός της, δὲν εἶχεν ἄλλο πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἢ ἐν καὶ μόνον τέχνῃ, τὸ δποῖον ὑπερηγάπα. 'Αλλ' ὅτε τὸ παιδίον τοῦτο ηὔξηθη καὶ ἔγεινε 17 ἢ 18 ἔτῶν, καὶ ἦτο τῆς μητρὸς ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἐλπίς, ἡσθενησε βαρέως. Τοσοῦτον δὲ ἐδεινώθη ἡ νόσος, ὥστε οὔτε τῆς δυστυχοῦς μητρὸς ἡ περίθαλψις καὶ τὰ δάκρυα, οὔτε τῶν ιατρῶν ἡ βοήθεια ἡδυνήθη νὰ σώσῃ τὸν νέον ἐκ τοῦ θανάτου. "Εκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ τοὺς θρήνους καὶ τοὺς κοπετοὺς τῆς μητρός, ἡτις ἔμενεν εἰς τὸ ἔξτης ἔρημος καὶ ἀβοήθητος εἰς τὸν κόσμον. "Ολοι οι ἀνθρώποι ἐλυπήθησαν διὰ τὴν δυστυχίαν ταύτην τῆς πτωχῆς γυναικός, ἀλλ' οὐδεὶς ἡδύνατο νὰ τὴν βοηθήσῃ. Τὸ προσφιλές αὐτῆς τέχνουν ἔκειτο ἡδη νεκρὸν ἐκ τῆς ἀχμῆς τῆς ἡλικίας. 'Αφοῦ δὲ ἐθρήνησαν αὐτὸν ἡ μήτηρ του καὶ οἱ ἄλλοι ἀνθρώποι ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἥλθεν ἡ ὥρα τῆς κηδείας καὶ πλῆθος ἀνθρώπων συνώδευε τὸν νέον φερόμενον ἐντὸς φερέτρου εἰς τὸν τάφον, ἡ δὲ μήτηρ παρηκολούθει κλαίουσα καὶ θρηνοῦσα καὶ κοπομένη διὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μονογενοῦς αὐτῆς τέχνου. Κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον συνέπεσε εὐτυχῶς νὰ εἰσέρχηται καὶ δὲ 'Ιησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὴν πόλιν, ὅστις ἴδων τὸν νέον προώρως ἀποθανόντα καὶ ἀκούσας τοὺς θρήνους τῆς μητρὸς ἐλυπήθη σφόδρα καὶ ἐθών πλησιέστερον εἶπε παρηγορῶν τὴν μητέρα νὰ μὴ κλαίῃ. "Ἐπειτα ἤγγισε διὰ τῆς χειρὸς τὸ φέρετρον, ἵνα σταθῶσιν οἱ βαστάζοντες αὐτὸν καὶ εἶπε πρὸς τὸν νεκρόν «Νεανίσκε, ἐγέρθητι». Δὲν εἶχε τελειώσῃ τοὺς λόγους τούτους καὶ δὲν νεκρὸς ἥρχισεν εὐθὺς νὰ κινηται καὶ ἐγερθεὶς ἥρχισεν νὰ λαλῇ. Τότε δὲ 'Ιησοῦς τὸν ἐφερεν εἰς τὴν μητέρα του, ἡτις ἔκπληκτος διὰ τὸ

ἀπροσδόκητον τοῦτο καλὸν εὐχαρίστησεν ἐκ βάθους ψυχῆς τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἀνθρωποι, οἵτινες εἶδον τὸ μέγα τοῦτο θαῦμα, τὸ δποῖον οὐδεὶς ἀνθρωπος δύναται νὰ ἔκτελέσῃ, ἔκπληκτοι καὶ αὐτοὶ ἥρχισαν νὰ δοξάζωσι τὸν Θεὸν λέγοντες· «Προφήτης μέγας ἐνεφανίσθη εἰς ἡμᾶς, ὁ Θεὸς ἐπεσκέψθη τὸν λαόν του.» Καὶ ἡ φήμη αὕτη διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὰ περίχωρα αὐτῆς, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐπανέφερεν εἰς τὴν ζωὴν ἐνα ἀποθανόντα υἱὸν μιᾶς χήρας.

δ'. Ἡ παῦσις τῆς τρικυμίας.

Ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ είναι μεγίστη λίμνη $5\frac{1}{2}$ ὠρῶν τὸ μῆκος καὶ 2 ὠρῶν τὸ πλάτος σχηματιζομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ἰορδάνου καὶ καλουμένη μὲ διάφορα ὄνόματα ἢ θάλασσα τῆς Γαλιλαίας, ἢ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος ἐκ τῆς μεγάλης πόλεως, ἢτις ἡτο ἐκτισμένη πλησίον αὐτῆς, ἢ λίμνη Γεννησαρέτ. Περὶ τὴν λίμνην ταύτην ἦσαν πολυάνθρωποι πόλεις, αἵτινες συνεκοινώνουν πρὸς ἀλλήλας διὰ πλοίων. Παράδοξον δὲ συμβαίνει ἐν τῇ λίμνῃ ταύτῃ, ὅτι ἀνεμοὶ σφοδροὶ αἴρουνται ἐμπίπτουσι, παντελοῦς εὐδίας οὔσης, καὶ πολλὰ δυστυχήματα φέρουσιν εἰς τοὺς πλέοντας. Μία τοιαύτη λαῖλαψ εἶχεν ἐνσκήψη ποτέ, ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐπεραιώυτο μετὰ τῶν μαθητῶν του εἰς τὴν ἀντιπέραν ὅχθην. Εἶχεν ἡδη κηρύξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν λαόν, ὅστις εἶχεν ἀθροισθῆ εἰς τὴν δυτικὴν ὅχθην τῆς λίμνης καὶ περὶ τὴν ἐσπέραν τελειώσας τὴν δμιλίαν του εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν ἀντιπέραν ὅχθην, ὅπου ἦσαν ἄλλαι πόλεις, ἵνα καὶ ἔξει διδαχῇ. Οἱ μαθηταὶ ἐτοιμάσαντες τὸ πλοῖον ἐπέβησαν ἐπ' αὐτοῦ μετὰ τοῦ διδασκάλου καὶ ἀπέ-

πλευσαν. 'Ο πλοῦς κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐξ αἱρέτος, δὲ Ἰησοῦς ἀποναμών ἔκ τῆς διδασκαλίας εἶχε κατακλιθῆ ἐπὶ τῆς πρύμνης, ἵνα ἀναπαυθῇ ὄλιγον. "Οτε ὅμως εἶχον ικανὸν διάστημα διαπλεύσῃ τῆς λίμνης, αἴφνης φοβερὰ ἡγέρθη λαῖλαψ καὶ κύματα ὡς βουνὰ ἔχύνοντο εἰς τὸ πλοῖον, ὅπερ ἔχει-δύνευεν ἥδη νὰ καταποντισθῇ. "Εντρομοὶ οἱ μαθηταὶ προσ-έρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐξυπνήσαντες αὐτὸν λέγουσι· «Κύριε, σῶσον ἡμᾶς· χανόμεθα.»

Ταῦτα Ᾰκούσας ὁ Ἰησοῦς ἤνοιξε τοὺς ὄφθαλμούς του καὶ εἶπε· «Διατί εἶσθε τόσον δειλοί; ποῦ εἶναι ἡ πίστις σας;» "Ἐπειτα ἐγερθεὶς εἶπεν εἰς μὲν τὸν ἀνεμον σίγα! εἰς δὲ τὴν θάλασσαν ἡσύχασε! Καὶ εὐθὺς ὁ μὲν ἀνεμος ἐκόπασεν, ἡ δὲ θάλασσα ἔγινε γαληνιαῖς, ὥστε οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη πλέον πα-

ρετηρεῖτο εἰς αὐτὴν κίνησις. Τοῦτο ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἔξεπλήρωτον τὸ λέγοντες· «Τί ἀνθρωπὸς εἶναι αὐτός, εἰς δὲ καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούει; »

ε'. Ἡ ἵασις ἐνὸς παράφρονος καὶ ἡ ἀνάστασις
τοῦ Θυγατρὸν τοῦ Ἰαείρου.

Φθάσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν ἀντιπέραν ὅχθον τῆς θαλάσσης ἀπέβη εἰς Γάδαρα, πόλιν μεγάλην καὶ ὄχυράν. Παρὰ τὴν πόλιν ταύτην ὑπάρχουσι σπήλαια, ἢ ἔθεωροῦντο ως τάφοι ἀρχαῖοι καὶ ἐν οἷς καὶ σήμερον οίκουσιν ἀνθρωποι πτωχοὶ ως τρωγλοδύται. Ἐν τοῖς τάφοις τούτοις κατώκει παράφρων, ὃν οὐδεὶς ἡδύνατο νὰ δαμάσῃ, συνέτριβε δὲ τάς ἀλύσεις, διὸ ὡν ἔδενον αὐτὸν καὶ περιεφέρετο νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς τὰ μνήματα καὶ εἰς τὰ ὅρη φωνάζων καὶ κτυπῶν ἐκυρὸν διὰ λίθων, καὶ ἦτο τὸ φόβητρον τῶν ἀνθρώπων. Ο μαινόμενος οὗτος ἀνθρωπὸς, ως εἶδε τὸν Ἰησοῦν, ἔδραμε πρὸς αὐτὸν καὶ πεσὼν προσεκύνησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐλεήσας τὸν πάσχοντα ἱάτρευσεν εὐθὺς διὰ λόγου καὶ ὁ πρὸ μικροῦ μαινόμενος ἐκάθητο ἥδη ἡσυχος καὶ καθ' ὅλα ἀνθρωπος σώφρων, δοξάζων τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἵασιν. Ἀποχωρισθεὶς δὲ τοῦ Ἰησοῦ πλήρης εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ ἥλθεν εἰς τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς του καὶ ἐκήρυξε πανταχοῦ τῆς χώρας ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἱάτρευτεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἀνθρωποι ἀκούοντες τοῦτο ἐθαύμαζον διὰ τὴν δύναμιν τοῦ Ἰησοῦ νὰ ἱατρεύῃ πάσας τὰς νόσους τῶν ἀνθρώπων.

Αφ' οὐ δὲ ὁ Ἰησοῦς διέτριψεν ὄλιγον χρόνον εἰς τὰ Γάδαρα ἀπέπλευσε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Μόλις δὲ δὲ λαὸς ἤκουσε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐπανῆλθεν πάλιν, συνέρρευσε εἰς τὴν παραλίαν.

ίνα ἀκούσῃ τοὺς θείους αὐτοῦ λόγους. Ἐκεῖ προσῆλθε καὶ ὁ ἀρχισυνάγωγος (1) τῆς πόλεως ὄνόματι Ἰάειρος καὶ παρεκάλεσε τὸν Ἰησοῦν νὰ εὐσπλαγχνισθῇ αὐτὸν καὶ νὰ ἔλθῃ ταχέως εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐνθα κεῖται ἡ θυγάτηρ του ἡλικίας 12 ἔτῶν πνέουσα τὰ λοίσθια, καὶ νὰ σώσῃ αὐτήν. Ὁ Ἰησοῦς λυπηθεὶς τὸν ἀρχισυνάγωγον ἤθέλησε νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν καὶ ἦλθεν εὐθὺς εἰς τὴν οἰκίαν του. Ἀλλ' ὡς ἐπλησίασεν ἔκει, ἤκουσε τοὺς θρήνους τῆς μητρὸς καὶ τῶν συγγενῶν, ὑπηρέτης δὲ τοῦ Ἰαείρου προσελθὼν εἶπε· «Μὴ λαμβάνετε πλέον τὸν κόπον, Κύριε, τὸ κοράσιον ἀπέθανεν». Τοῦτο ὅμως δὲν ἔκώλυσε τὸν Ἰησοῦν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν, ἐνθα ἴδων τὴν μητέρα κλαίουσαν παρηγόρησεν αὐτὴν εἰπών· «Δὲν ἔχει τίποτε τὸ κοράσιον, κοιμᾶται..» Ὡς ἤκου-

1) Ἐν ἔκαστη πόλει Ἰουδαϊκῇ ὑπῆρχε μία ἡ καὶ περισσότεραι συναγωγαὶ ἀναλόγως τοῦ πληγουσμοῦ, ἐνθα δὲ λαὸς κατὰ πᾶσαν ἐορτὴν καὶ τακτικῶς κατὰ πᾶν σάββατον, κατόπιν δέ κατὰ πᾶσαν δευτέραν καὶ πέμπτην συνηθροίζετο καὶ ἤκουε τὴν προσευχήν, τὴν ἀνάγνωσιν μερῶν ἐκ τῆς ἀγίας Γραφῆς, ὡς καὶ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῶν. Καὶ τὴν μὲν προσευχὴν ἔκαμνον οἱ ἱερεῖς, ἡ καὶ ἄλλοι ὥρισμένοι ἀνθρωποι, τὴν δὲ ἀνάγνωσιν ἐν κατάλληλον πρόσωπον, δὲ ἔξιλεγεν ὁ προστάμενος τῆς συναγωγῆς, ὁ ἀρχισυνάγωγος, τὴν δὲ ἐρμηνείαν ἡδύνατο πᾶς τις νὰ κάμη ἔχων τὴν ικανότητα πρὸς τοῦτο. Ἐν ταῖς συναγωγαῖς ταύταις ἐδίδαξε καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ ἀπόστολοι. Διιψεῖτο δὲ ἡ συναγωγὴ ὑπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου καὶ τοῦ συμβουλίου τῶν προεστώτων, οἵτινες ὥρειλον νὰ φροντίζωσιν περὶ τῆς καθαριότητος καὶ τάξεως, περὶ τοῦ φωτισμοῦ τῆς συναγωγῆς, περὶ τῆς συλλογῆς συνδρομῶν διὰ τούς πτωχοὺς κτλ. Βοηθούς πρὸ τοῦτο εἶχον τὸν διάκονον καὶ τὸν ὑπηρέτην. Φύ ταῖς συναγωγαῖς ταύταις ἐγένετο καὶ ἡ διδασκαλία τῶν πατέρων, ὥτε ἦταν αὐταὶ καὶ σχολεῖα.

σαν τοῦτο οἱ εὐρισκόμενοι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐγέλασαν· διότι ἐ-
βλεπον ὅτι τὸ κοράσιον εἶχεν ἀποθάνη. Ὁ Ἰησοῦς εἶπε νὰ
ἴξειλθωσι πάντες ἐκ τῆς οἰκίας καὶ νὰ μείνῃ μόνον ἡ μή-
τηρ καὶ ὁ πατὴρ τοῦ κορασίου καὶ οἱ τρεῖς μαθηταὶ αὐτοῦ
ὁ Πέτρος, ὁ Ἰάκωβος καὶ ὁ Ἰωάννης. Ως δὲ τοῦτο ἐγένετο,
λαβὼν τὴν χεῖρα τοῦ κορασίου εἶπεν ἔβραιστι· «Ταλιθά
κοῦμι «δηλ. κοράσιον σήκου». Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἀνέ-

ζῆσε τὸ κοράσιον καὶ ἴστηκάθη ἐκ τῆς κλίνης καὶ περιε-
πάτει. Ως δὲ εἶδον τοῦτο οἱ γονεῖς, ἔμειναν ἐκστατικοὶ διὰ τὸ
πρᾶγμα τοῦτο, ὅπερ οὐδεμίᾳ ἀνθρωπίνη δύναμις δύναται
νὰ κατορθώσῃ καὶ προσεκύνησαν τὸν Κύριον μετὰ θαυμα-
σμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας
παραγγείλας εἰς τοὺς γονεῖς νὰ δώσωσι εἰς τὸ κοράσιον νὰ

φάγη καὶ νὰ μὴ εἴπωσι τίποτε εἰς τοὺς ἀνθρώπους περὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς θυγατρός των.

ς'. Ἡ ἵασις τοῦ κωφαλάλου

"Οτε ὁ Ἰησοῦς διέτριβε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας διδάσκων τὸν λαὸν καὶ ἱατρεύων τοὺς πάσχοντας, ἔφερον πρὸς αὐτὸν καὶ ἔνα ἀνθρωπὸν νὰ θεραπεύσῃ, ὅστις οὕτε ἤκουεν οὕτε ώμίλει. Τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους καλοῦσι κωφαλάλους. Οἱ συγγενεῖς τοῦ κωφαλάλου περιαλγεῖς διὰ τὴν συμφορὰν ταύτην παρεκάλουν τὸν Ἰησοῦν νὰ εὔσπλαγχνισθῇ αὐτοὺς καὶ νὰ ἱατρεύσῃ τὸν πάσχοντα. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κωφαλάλος προσέβλεπε παραχλητικῶς πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἔξαιτούμενος τὸ ἔλεός του. Διὰ λόγων δὲν ἤδυνατο ὁ δυστυχὴς νὰ ἐκφράσῃ τὴν θλῖψίν του καὶ διὰ χειρονομιῶν ἴσως θὰ ἐδήλου εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ τὸν εὔσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ τοῦ ἀποδώσῃ τὴν λαλιάν του καὶ τὴν ἀκοήν του. Ὁ Ἰησοῦς ὡς εἶδε τὴν δυστυχίαν ταύτην ἐλυπήθη καὶ ἐλθὼν πλησίον πρῶτον μὲν ἔβαλε τὸν δάκτυλόν του εἰς τὰ ὄτα τοῦ κωφαλάλου, ἔπειτα λαβὼν σίαλον διὰ τοῦ δακτύλου ἤλειψε τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν παρεκάλει τὸν Θεὸν νὰ εὔσπλαγχνισθῇ τὸν πάσχοντα. Καὶ εὐθὺς ὁ κωφαλάλος ἱατρεύθη, καὶ τώρα ἤκουε καὶ ώμίλει ὄρθως, εὐχαριστῶν ἐκ καρδίας τὸν Κύριον. Οἱ δὲ συγγενεῖς του καὶ πάντες οἱ ἀνθρωποι, ὅσοι εἶδον τὸ θαῦμα τοῦτο ἐδόξαζον τὸν Θεὸν καὶ μετ' ἐκπλήξεως ἔλεγον· «Μέγας εἰσαί, Κύριε! καὶ τοὺς κωφοὺς κάμνεις νὰ ἀκούωσι, καὶ τοὺς ἀλάλους νὰ λαλῶσι, καὶ τοὺς νεκροὺς ἐπαναφέρεις εἰς τὴν ζωήν, καὶ τοὺς μαϊνομένους ποιεῖς σώφρονας, καὶ τοὺς ἀνέμους

καταπαύεις καὶ τὴν τρικυμίαν κατευνάζεις! 'Ως θαυμαστὰ
τὰ ἔργα σου Κύριε!»

ξ'. 'Η ἵασις τοῦ τυφλοῦ Βαρτίμαιου.

'Ο Ιησοῦς μετέβαινε διὰ τῆς Ἱεριχοῦ εἰς Ιερουσαλήμ.
Τότε δὲ ἡ Ἱεριχώ πόλις παρὰ τὸν Ἰορδάνην πρὸς ἀνατολὰς
τῆς Ἱερουσαλήμ ὁ ὄρας περίπου ἀπέχουσα μὲ τείχη ὄχυρα
καὶ μὲ ἀνάκτορα πολυτελῆ τοῦ βασιλέως Ἡρώδου κεκοσμη-
μένη. Κειμένη δὲ ἐν τῷ μέσῳ εὐφοριατάτης πεδιάδος, ἀρδευ-
ομένης ὑπὸ δύο μεγάλων πηγῶν ἐκ τοῦ ὕδρους ἀναβλυζουσῶν
ἡτο πόλις μεγάλη καὶ εὐδαιμων, ἀπεκάλουν δὲ αὐτήν οἱ ἄν-
θρωποι παράδεισον διὰ τοὺς λαμπροὺς κήπους της. 'Ἐνταῦθα
ἡτο καὶ δάσος φοινίκων, διὸ καὶ ἐκαλεῖτο πόλις φοινίκων.
Εἰς τὰς πύλας δὲ τῆς πόλεως ταύτης ἐκάθητο πλῆθος πτω-
χῶν ἐπαίτούντων ἐλεημοσύνην ἀπὸ τοὺς διαβαίνοντας διὰ τῆς
πόλεως ἀνθρώπους. Διὰ μιᾶς δὲ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύ-
της ἐξήρχετο καὶ ὁ Ιησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του συνο-
δευόμενος ὑπὸ πλήθους λαοῦ, ἵνα μεταβῇ εἰς Ιερουσαλήμ.
'Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐκάθητο τυφλός τις ἐπαίτης ὀνόματι
Βαρτίμαιος, ὅστις ὡς ἥκουσεν ὅτι ὁ Ιησοῦς διέρχεται, ἥρ-
χιζε νὰ φωνάζῃ μεγαλοφώνως: «'Ιησοῦ, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέη-
σόν με». Οἱ ἄνθρωποι ἐπέπληττον αὐτὸν καὶ τοῦ ἔλεγον
νὰ σιωπήσῃ. 'Αλλ᾽ ἐκεῖνος ἐφώναζεν ἀκόμη δυνατώτερα·
«'Ιησοῦ, υἱὲ τοῦ Δαβὶδ, ἐλέησόν με». 'Ως ἥκουσε τὴν φω-
νὴν ταύτην ὁ Ιησοῦς, ἐστάθη καὶ εἶπε νὰ καλέσωσι τὸν
τυφλὸν νὰ ἔλθῃ πλησίον. Τότε οἱ ἄνθρωποι περιγχαρεῖς λέ-
γουσι πρὸς τὸν τυφλόν: «'Ἐπέτυχες, σήχου, σὲ φωνάζει».
'Ως ἥκουσε τοῦτο ὁ τυφλός, πετᾷ τὸ φόρεμά του καὶ ἔρ-

χεταὶ εὐθὺς πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἐφοῦ δὲ ἦλθεν ἐνώπιόν του, τὸν ἡρώτησε· «Τί θέλεις, Βαρτίμαιε, παρ’ ἐμοῦ; — «Νὰ μὲ κάμης νὰ βλέπω, διδάσκαλε», ἀπεκρίθη ὁ τυφλός. — Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Βλέπε λοιπόν! ἡ πίστις σου σὲ ἔσωσε». Καὶ εὐθὺς ὁ τυφλὸς ἵατρεύθη καὶ ἔβλεπε καὶ ἤκολούθει τὸν Ἰησοῦν διξάζων τὸν Θεόν. Καὶ ὁ λαός, ὅστις εἶδε τὸ θαῦμα τοῦτο, ἐδόξασε καὶ αὐτὸς τὸν Θεόν.

§ 15. Ο Ἰησοῦς ἐν τῷ ναῷ.

Ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα ἦτο ἡ μεγίστη ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπανηγυρίζετο δὲ ἐν Ἱερουσαλήμ μετὰ μεγάλης πομπῆς. Μυριάδες ἀνθρώπων ἔξ ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ εὐσεβεῖς ἔθνικοὶ ἐκ τῶν περιοικούντων λαῶν ἥρχοντο ἐκεῖ, ἵνα προσκυνήσωσι τὸν Θεόν. Εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην ἦθέλησε νὰ παρευρεθῇ καὶ ὁ Ἰησοῦς. Ἡτο δὲ ὁ ναὸς τῆς Ἱερουσαλήμ μεγαλοπρεπέστατον οἰκοδόμημα, εἰς δὲ εἰσήρχοντο διὰ τριῶν μεγάλων προαυλίων, ὃν τὸ ἔξωταν ἦτο προωρισμένον διὰ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ ναῷ ἐγίνοντο θυσίαι καὶ βοῶν καὶ προβάτων καὶ περιστερῶν, οἱ Ἰουδαῖοι ἱερεῖς παρεχώρησαν ἐπὶ ἀμοιβῇ τὴν αὐλὴν ταύτην τοῦ ναοῦ εἰς τοὺς ζωεμπόρους ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀργυραραμοιβοὺς καὶ εἰχε τὸ μέρος τοῦτο μεταβληθῆ εἰς ἀγορὰν θορυβώδη καὶ ἀκάθαρτον. Ὡς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὸν περίβολον τοῦτον τοῦ ναοῦ καὶ παρετήρησε τὴν ἀπειροκαλίαν ταύτην καὶ τὸν θόρυβον τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κτηνῶν, ἡγανάκτησε διὰ τὴν ἀσέβειαν ταύτην καὶ βεβήλωσιν τοῦ ναοῦ, καὶ λαβὼν σχοινίον ἔκει εὑρισκόμενον, ἔκαμε ἔξ αὐτοῦ μάστιγα καὶ ἤρχισε νὰ διώκῃ

ἐκ τοῦ ναοῦ καὶ ἀνθρώπους καὶ κτήνη, ἀνέτρεψε τὰς τραπέζας τῶν ἀργυραμοιθῶν καὶ ἀπέβαλε πάντας ἐκ τοῦ περιβόλου λέγων· «Δὲν πρέπει νὰ ποιῆτε τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον ἐμπορίου». Πάντας κατέλαβε σέβας ὅμα καὶ φόβος, καὶ πάντες ἔφυγον ἔκειθεν καὶ ἐν τῷ περιβόλῳ ἦτο ἥδη ἵεροπρεπὴς ἡσυχία. Τοῦτο ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ πολλοὶ τῶν πρεσβυτέρων ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ εἶπον· «Τί ἔξουσίαν ἔχεις σὺ νὰ διώκῃς ἐκ τοῦ ναοῦ τοὺς ἀνθρώπους; — Τόσην ἔξουσίαν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, ὅτε δύναμαι τὸν ναὸν τοῦτον, ἐὰν τὸν κρημνίσητε, νὰ τὸν ἀνοικοδομήσω εἰς τρεῖς ἡμέρας».

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθησαν οἱ Ἰουδαῖοι·

«Αὐτὸς ὁ ναός, διὰ νὰ οἰκοδομηθῇ, ἔχειάσθη τεσσαράκοντα καὶ ἑξ ἑτη, καὶ σὺ θὰ οἰκοδομήσῃς αὐτὸν εἰς τρεῖς ἡμέρας; »

Ταῦτα εἶπον οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ ἀνεχώρησαν ὡργισμένοι, δὲν συνέφερε δὲ εἰς αὐτοὺς νὰ γίνῃ λόγος μακρότερος· διότι ἡ μεταβολὴ τοῦ ναοῦ εἰς ἀγορὰν ἦτο πρᾶξις ἐπαίσχυντος.

§ 16. Ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡ Σαμαρεῖτες.

Ἄφ' οὗ ἐτελείωσεν ἡ ἑορτὴ τοῦ Πάσχα, ἔφυγον πάντες οἱ προσκυνηταί, ἔφυγε δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Ναζαρέτ. Ἡ συνήθης ὁδὸς τῶν Ἰουδαίων ἀπερχομένων εἰς τὴν Γαλιλαίαν ἦτο ἡ διὰ τῆς Περιφερίας, εἰ καὶ ἡ διὰ τῆς Σαμαρείας ἦτο συντομωτέρα. Ἐπραττον δὲ τοῦτο, διότι ἐμίσουν τοὺς Σαμαρείτας, οὓς ἔθεώρουν ἀσεβεῖς καὶ μεμολυσμένους καὶ οὓς ἀπέφευγον, ἵνα

μὴ μολυνθῶσι καὶ αὐτοί. Διότι ναὶ μὲν οἱ Σαμαρεῖται ἐπίστευον εἰς ἑνα Θεόν, οὐ εἶχον κτίση καὶ ναὸν ἐπὶ τοῦ ὄρους Γαριζέιμ, τοῦ κειμένου παρὰ τὴν πόλιν Συχάρ, ἥτις ἦτο ἡ πρωτεύουσα τῆς Σαμαρείας, ἀλλὰ πρὸς τῷ ἐνὶ Θεῷ διετήρουν καὶ τὴν λατρείαν εἰδώλων τῶν ἔθνῶν. Διὰ τὰς διαφορὰς ταύτας τὸ μῆσος τῶν Ἰουδαίων ἦτο ἀδιάλλακτον καὶ ἡ βαρυτάτη ὕδρις αὐτῶν ἦτο ἡ λέξις Σαμαρείτης, καὶ οὐδεμίαν συγναναστροφὴν εἶχον μὲ αὐτούς, ἀπέφευγον δὲ καὶ τὸν ἀπλοῦν μεταξύ των χαιρετισμόν. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως, εἰ καὶ ἦτο καὶ αὐτὸς Ἰουδαῖος, δὲν παρεδέχετο τὸ μῆσος τοῦτο τῶν συμπατριωτῶν του καὶ ἀφόβως ὠδοιπόρει διὰ τῆς Σαμαρείας ἐπιθυμῶν νὰ διδάξῃ καὶ τούτους καὶ φέρη εἰς τὴν ἀληθῆ θεογνωσίαν. Ἡδη δὲ ἐπιστρέψων διὰ τῆς Σαμαρείας εἰς τὴν Ναζαρὲτ ἔφθασε εἰς τὴν πόλιν Συχάρ (=Συχέμ, κατόπιν Νεαπόλις, τανῦν Ναελούς), πλησίον τῆς δποίας ἦτο τὸ κτήμα, ὅπερ δὲ Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἐδώρησεν εἰς τὸν οἴνον του Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς καὶ βαθύτατον φρέαρ καλούμενον τοῦ Ἰακὼβ. Ἡτο ἥδη μεσημβρία καὶ δὲ Ἰησοῦς ἐκάθισε πλησίον τοῦ φρέατος, ἵνα ἀναπαυθῇ, τοὺς δὲ μαθητὰς του ἔστειλεν εἰς τὴν πόλιν νὰ ἀγοράσωσι τροφὰς καὶ νὰ ἔλθωσιν ἐδῶ εἰς τὸ φρέαρ νὰ φάγωσι. Ἐν δὲ δὲ Ἰησοῦς ἐκάθητο μόνος ἐνταῦθα, ἥλθε καὶ γυνὴ Σαμαρεῖτις ἐκ τῆς πόλεως νὰ ἀντλήσῃ ὕδωρ. Ἀφ' οὐ δὲ ἐπλήρωσε τὴν ὕδριαν της, παρεκάλεσεν αὐτὴν δὲ Ἰησοῦς νὰ δώσῃ καὶ εἰς αὐτὸν νὰ πίῃ ὄλιγον ὕδωρ. Ἡ Σαμαρεῖτις, ὡς εἶδεν Ἰουδαῖον νὰ διμιλῇ πρὸς Σαμαρεῖτιδα καὶ μάλιστα νὰ ζητῇ νὰ πίῃ ὕδωρ μὲ ἀγγεῖον Σαμαρείτου, ἐθαύμασε· (διότι οἱ Ἰουδαῖοι οὐδεμίαν σχέσιν εἶχον, ὡς εἴπομεν, πρὸς τοὺς Σαμαρεῖτας) καὶ εἶπε·

« Πῶς ζητεῖς παρ' ἐμοῦ ὅδωρ, ἀφ' εὑ σὺ εἶσαι Ἰουδαῖος καὶ ἐγὼ εἴμαι Σαμαρεῖτης; »

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε·

« Ἀν ἡξευρες ὅποιαν χάριν ἥδη ὁ Θεὸς σοῦ κάμνει καὶ ποῖος εἶναι ἔκεινος, ὅστις σοῦ ζητεῖ ὅδωρ νὰ πίῃ, τότε θὰ τοῦ ἐζήτεις σὺ καὶ θὰ σοῦ ἐδιδεν ἔκεινος ὅδωρ ζῶν (1). »

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ἡ Σαμαρεῖτης·

« Κύριε, δὲν βλέπω νὰ ἔχῃς τι, μὲ τὸ ὅποῖον νὰ ἀντλήσῃς ἀπὸ τὸ φρέαρ, τὸ ὅποῖον εἶναις ἄλλως πολὺ βαθύ. Πόθεν λοιπὸν ἔχεις τὸ ὅδωρ τὸ ζῶν; Καὶ ἐπειτα εἶσαι σὺ ἀνώτερος ἀπὸ τὸν πατέρα ἡμῶν τὸν Ἰακώβο, ὅστις ἐδώκεν εἰς ἡμᾶς τὸ φρέαρ τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐπιεν ἐξ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ τὰ κτήνη αὐτοῦ; »

Πρὸς ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·

« Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὅδατος τούτου, θὰ διψήσῃ πάλιν, ὅστις ὅμως πίῃ ἐκ τοῦ ὅδατος, ἐκ τοῦ ὅποίου ἐγὼ θὰ δώσω εἰς αὐτόν, δὲν θὰ διψήσῃ ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα. Τὸ ὅδωρ, τὸ ὅποῖον ἐγὼ θὰ τοῦ δώσω, θὰ γίνη πηγὴ ὅδατος, ητις θὰ ἀναβλύζῃ εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν. »

‘Ως ἤκουσε ταῦτα ἡ γυνὴ εἶπε·

« Δός μοι, Κύριε, τὸ ὅδωρ τοῦτο, ἵνα μὴ διψῶ καὶ ἐρχωμαι ἐδῶ καὶ ἀντλῶ ὅδωρ. »

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ δὲν ἐπρεπε νὰ

(1) Ὅδωρ ζῶν σημαίνει ὅδωρ ἀπὸ πηγῆν, ἀπὸ βρύσιν, ὅπερ παρὰ τοῖς ἀνατολίταις τιμᾶται πολὺ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ὅδωρ τῆς βροχῆς τὸ τηρούμενον ἐν ταῖς δεξαμεναῖς. Ἐνταῦθα ὅμως ὁ Ἰησοῦς μεταφορικῶς ὅδωρ ζωῆς καλεῖ τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, ὅπερ δέν ἐνόησεν ἡ Σαμαρεῖτης.

είσαι γυνή ἀμαρτωλή ». Καὶ δὲ Ἰησοῦς λέγει πρὸς αὐτὴν ἀμαρτήματα, καὶ εἶχε πράγματι πράξῃ ἡ γυνή.

‘Ως ἦκουσε ταῦτα ἡ Σαμαρεῖτις, ἥσθάνθη ὅτι δὲ διαιλῶν μέ αὐτὴν ἦτο ἀδύνατον νὰ εἴναι ἄνθρωπος καὶ εἶπεν ἔκπληκτος·

«Κύριε, βλέπω, είσαι προφήτης. Καὶ διὰ τοῦτο εἰπέ μοι ποῖοι ἔχουσι δίκαιοιον σὺν Ἰουδαῖοι, οἱ δόποιοι φρονοῦσιν ὅτι δὲ Θεὸς πρέπει νὰ προσκυνῆται ἐν τῷ Ιερουσαλήμ, ἢ ἡμεῖς οἱ Σαμαρεῖται, οἱ δόποιοι προσκυνοῦμεν τὸν Θεὸν εἰς τὸ δόρος τοῦτο; »

— «Γύναι, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, πίστευσόν μοι, ἔρχεται καιρός, μάλιστα ἡλθε τώρα, ὅτε δὲ Θεὸς δὲν θὰ προσκυνῆται παρὰ τῶν ἀληθιγῶν προσκυνητῶν οὔτε ἐν τῷ ὅρει τούτῳ, οὔτε ἐν Ιερουσαλήμ, ἀλλ᾽ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ. Καὶ τοιούτους προσκυνητὰς θέλει δὲ Θεὸς διότι δὲ Θεὸς εἴναι πνεῦμα καὶ οἱ προσκυνοῦντες αὐτὸν, πρέπει ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ νὰ τὸν προσκυνῶσιν (1).

— «Ταῦτα πάιτα, ἀπεκρίθη ἡ Σαμαρεῖτις, θὰ μᾶς εἴπῃ ἀκριβῶς δὲ Μεσσίας, περὶ τοῦ δόποίου γνωρίζομεν ὅτι μέλλει νὰ ἔλθῃ. »

— «Ἐγὼ εἶμαι, ἀπεκρίθη ὁ Χριστός, δὲ Μεσσίας, ὅστις διαιλῶ μὲ σέ. »

‘Ως ἦκουσε τοῦτο ἡ γυνή, ἀφίνει τὴν ὑδρίαν τῆς καὶ τρέχει

(1) Τοῦτο σημαίνει διότι δὲ Θεὸς εἴναι ἀόρατος καὶ πανταχοῦ παρῶν καὶ πρέπει νὰ τὸν προσκυνῶμεν ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἔργοις ἡμῶν, τὰ δόποια πρέπει νὰ εἴναι σύμφωνα πρὸς τοῦ Θεοῦ τὰς ἐντολάς. “Ωστε ἀληθής προσκυνητής εἴναι δοτις ἔχει τὸν Θεὸν εἰς τὴν καρδίαν του, εἰς τὸν νοῦν του, καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν πράττει ἔργα πάντοτε καλά.

εύθυς εἰς τὴν πόλιν. Ὁ Ἰησοῦς συνδιελέγετο ἀκόμη μὲ τὴν Σχμαρείτιδα, ὅτε ἐπέστρεψαν οἱ μαθηταὶ του ἐκ τῆς πόλεως κομίζοντες τροφάς. Ἐθαύμασαν δὲ ἴδοντες τὸν Ἰησοῦν δημιοῦντα μὲ γυναικά διότι παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἐθεωρεῖτο ἀκοσμον γὰρ συνδιαλέγηται ὁ ἀνὴρ καὶ μὲ τὴν γυναικά του αὐτὴν διὰ μακρῶν, πολὺ δὲ περισσότερον μὲ ξένην. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς, ὅστις ἦλθεν, ἵνα δώσῃ τὴν πρέπουσαν καὶ εἰς τὴν γυναικά θέσιν, δὲν ἤκολούθει τὴν πρόληψιν ταύτην. Καὶ διὰ τοῦτο τιμῶν τὰς γυναικας ἐδίδασκεν αὐτὰς καὶ εἶχεν ἐξ αὐτῶν μᾶλιστα καὶ μαθητρίας. Ἀλλ' ὅσον περίεργοι καὶ ἀν ἥσαν οἱ μαθηταὶ του γὰρ μάθωσι τι ἐλάλει ὁ Ἰησοῦς μὲ τὴν Σχμαρείτιδα, δημως οὐδεὶς ἐτόλμησε γὰρ τὸν ἔρωτήσῃ. Μόνον παρεσκεύασκεν τὸ φαγητὸν καὶ προσεκάλεσαν αὐτὸν γὰρ καθίση καὶ φάγη. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Ἐχω φαγητὸν γὰρ φάγω ἀλλο, τὸ δποῖον σεῖς δὲν γνωρίζετε.» Οἱ μαθηταὶ ἐνόμισαν δτι θὰ ἔφερε τις πρὸ; αὐτὸν ἀλλο φαγητὸν καὶ ἥσαν περίεργοι γὰρ μάθωσι τις. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἐξήγησεν αὐτοῖς εἰπών· «Φαγητόν μου εἶναι γὰρ κάμνω τὸ θέλημα ἐκείνου, ὅστις μὲ ἔστειλε, καὶ γὰρ τελειώσω τὸ ἔργον του.»

Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ Σχμαρεῖτις ἐφθισεν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους·

«Ἐλάτε γὰρ ἰδητε ἔνα ἄνθρωπον, ὅστις μοῦ εἶπεν ὅλα δτα ἔκαμα. Μὴ εἶναι αὐτὸς ὁ Μεσσίας;»

Ως ἡ ιουσαν τοῦτο οἱ Σχμαρεῖται, ἦλθον εἰς τὸ φρέαρ καὶ παρεκάλεσαν τὸν Ἰησοῦν γὰρ ἔλθη καὶ γὰρ μείνη ἐν τῇ πόλει τῶν. Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν εὐγενῆ ταύτην πρόσκλησιν τῶν Σχμαρειτῶν καὶ διέτριψε δύο ἡμέρας διδάσκων αὐτοὺς καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν καὶ ὠμολόγουν πεισθέντες ἐκ τῆς

διδασκαλίας του ὅτι οὗτος εἶναι ἀληθῶς δ σωτὴρ τοῦ κόσμου, δ Χριστός.

§ 17. Η ἔασες τοῦ υἱοῦ ἐνὸς βασιλειῶν.

Μετὰ δύο ἡμερῶν διαμονὴν ἀνεχώρησεν δ Ἰησοῦς ἐντεῦθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν Ἡ φήμη περὶ τῶν θαυμάτων αὐτοῦ εἶχε πανταχοῦ τῆς Ἰουδαίας διαδοθῆ καὶ πανταχοῦ εὔρισκε θερμὴν ὑποδοχήν. Μίαν δὲ ἡμέραν, ὅτε ᾧτο ἐν τῇ Κανᾶ, ἐνθα ἀλλοτε κατὰ τὸν γάμον εἶχε μεταβάλῃ τὸ ὅδωρ εἰς οἶνον, ἔρχεται κατὰ τὴν 1 ὥραν μετὰ μεσημβρίαν ἐκ τῆς Καπερναούμ πρὸς αὐτὸν εἰς εὐγενὴς ἀνήρ, ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῦ βασιλέως, καὶ παρεκάλει θερμῶς αὐτὸν νὰ μεταβῇ ἔκει, ἵνα σώσῃ ἐκ διειηῆς νόσου τὸν ἀποθνήσκοντα υἱόν του. Ἡ Καπερναούμ ἀπέχει τῆς Κανᾶς μιᾶς ἡμέρας ὁδὸν, ὅλοι δὲ ἡσαν ἥδη περιεργοί, ἀν θὰ θεραπευθῇ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλικοῦ ἀνθρώπου. Οὗτος εἶχεν ἀκούση περὶ τοῦ Ἰησοῦ πολλά, ἀλλὰ δὲν ἔδωκέ ποτε μέχρι τοῦδε μεγάλην προσοχήν. Τώρα δὲ, ὅτε ἔμελλε νὰ συμβῇ αὐτῷ μέγα κακόν, δ θάνατος τοῦ υἱοῦ του, ἐνεθυμήθη τὸν Ἰησοῦν, καὶ παρεκάλει αὐτὸν νὰ σπεύσῃ, ἵνα σώσῃ αὐτὸν ἐκ τοῦ θανάτου. Καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν αὐτῷ δ Ἰησοῦς: «Ἐὰν δὲν ἴδητε σημεῖον, δὲν πιστεύετε. Πήγαινε, δ υἱὸς σου ἔγινε καλά.» Ως ἦκουσε ταῦτα δ βασιλικὸς ἀνθρωπὸς, εὐχαρίστησε τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνέγκωρησεν εἰς τὴν Καπερναούμ. «Οτε δὲ εἶχε φθάση πλησίον, ἔδραμον πρὸς αὐτὸν περιχαρεῖς οἱ ὑπηρέται του καὶ εἶπον· «Ο υἱός σου εἶναι ἥδη καλά.» Ερωτήσας δὲ ἔμαθε ὅτε ἀπὸ τῆς 1 ὥρας μετὰ μεσημβρίαν ἀφῆκεν αὐτὸν δ πυρετός, ἥτοι ἀπὸ τῆς ὥρας ἔκεινης, ὅτε εἶπεν δ Ἰησοῦς: «Πήγαινε,

ὁ νιός σου ἔγινε τώρα καλά.» Τοῦτο ἔκφεμε μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ εἰς τὸν βασιλικὸν ἀνθρωπὸν καὶ εἰς ὅλην τὴν οἰκογένειάν του καὶ ὅλοι ἔγιναν ὄπαδοί του Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀκολουθοῦντες τὰ διδάγματα αὐτοῦ καὶ πιστεύοντες αὐτὸν ως Θεόν.

§ 18. Τὸ Σάββατον.

Οἱ Ἰησοῦς δὲν ἔμεγε πάντοτε εἰς μίαν πόλιν, ἀλλὰ περιήρχετο πανταχοῦ διδάσκων. Συνέβη δὲ μίαν ἡμέραν κατὰ σάββατον, ἐν ᾧ ἐπορεύετο ἀπὸ μιᾶς πόλεως εἰς τὴν ἀλλην δμοῦ μετὰ τῶν μαθητῶν του, νὰ διέλθῃ καὶ δι' ἀγρῶν ἐσπαρμένων. Οἱ σῖτος εἶχεν ἥδη ὠριμάση, οἱ δὲ μαθηταί του ὑπὸ μεγάλης πείνης τρυχόμενοι καὶ μὴ ἔχοντες ἄρτον ἐκοπτον στάχυς ἐκ τῶν ἀγρῶν καὶ τρίβοντες αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς των ἐτρωγον. Ως δὲ εἶδον τοῦτο οἱ Φαρισαῖοι, ἡγανάκτησαν καὶ εἶπον εἰς τὸν Ἰησοῦν· «Οἱ μαθηταί σου πράττουσι διτι δὲν πρέπει νὰ πράττωσι κατὰ τὸ σάββατον». Πρὸς τούτους ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς· «Δὲν ἀνεγνώσατε τὶ ἐπραξεν δὲ Δαβὶδ, ὅτε κύτος καὶ οἱ ἀνθρωποί του ἐπείνασαν; Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸ ιερὸν καὶ ἔφαγε τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως (1), τοὺς δποίους δὲν ἦτο πρέπον νὰ φάγη οὔτε

(1) Οἱ ἄρτοι τῆς προθέσεως ἦσαν 12, ὅσαι ἦσαν καὶ αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ, ὡν ἔκαστος εἶχε βάρος μιᾶς ὀχᾶς. Παρεσκευάζοντο δὲ ἀπὸ ἀλευρον σίτου, τὸ ὁποῖον ἐκρηταρίζετο μὲ τὴν ψιλὴν χρησάραν καὶ ἐζημώνετο ὑπὸ ὡρισμένης οἰκογενείας. Οἱ ἄρτοι οὖτοι ἥλλάσσοντε καθ' ἐβδομάδα καὶ ἐτίθεντο νέοι ἐπὶ τραπέζης εἰς τὸ ιερὸν εἰς δύο σειρὰς, δπου ἐτίθετο καὶ λιθάνι, καὶ ἐθεωροῦντο ὡς σημεῖον θυσίας πρὸς τὸν Θεὸν ἐκ μέρους ὅλων τῶν Ἰσραηλιτῶν. Τοὺς παλαιοὺς ἄρτους μόνον ὁ ἀρχιευρεὺς καὶ οἱ ιερεῖς ἐδικαιοῦντο νὰ φάγωσι.

αύτὸς οὔτε οἱ ἀνθρωποί του παρὰ μόνον οἱ ἱερεῖς; Τότε κατὰ τὴν γνώμην σας καὶ οἱ ἱερεῖς, οἵτινες κατὰ τὸ σάββατον σφάζουσι τὰ θύματα, παρασκευάζουσι τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως, βεβηλοῦσι τὸ σάββατον, ἐν φῷ οὐδαμῶς τοῦτο εἶναι ὄρθον. Ἀλλ' ἀφ' οὐ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ ἐργάζωνται ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου κατὰ τὸ σάββατον, τότε διὰ τί νὰ μὴ ἐπιτρέπηται τοῦτο καὶ εἰς τοὺς μαθητάς μου νὰ ἐργάζωνται ὑπὲρ ἔκεινου, ὅστις εἶναι κύριος τοῦ σαββάτου καὶ ὅστις εἶναι μεγαλείτερος τοῦ ναοῦ; Τὸ σάββατον ἔγινε χάριν τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅχι οἱ ἀνθρωποί χάριν τοῦ σαββάτου. Ἀν ἡξεύρετε τί σημαίνει «ἔλεος θέλω καὶ ὅχι θυσίαν» δὲν θὰ κατεδικάζετε μετὰ τόσης ἀστοργίας τοὺς πεινῶντας αὐτοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ κάμωσι κακόν.»

Ταῦτα εἶπεν δὲ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς Φαρισαίους καὶ ἐπορεύθη περαιτέρω εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. Ἐκεῖ δὲ ἦτο καὶ εἰς ἀνθρωπος ἔχων τὴν μίαν χεῖρα παραλελυμένην, ὥστε δὲν ἥδυνατο καθόλου νὰ τὴν κινήσῃ. Τοῦτον ἴδων δὲν ἔλυπήθη καὶ ἤθελε νὰ τὸν θεραπεύσῃ. Ἀλλ' οἱ Φαρισαῖοι προλαβόντες ἡρώτησαν αὐτὸν, ὃν ἐπιτρέπεται νὰ γίνηται ιατρεῖα κατὰ τὸ σάββατον, μὲ τὸν σκοπόν, ἀν εἴπῃ ναί, νὰ καταγγείλωσιν αὐτόν. Τότε δὲ Ἰησοῦς ἡρώτησεν αὐτοὺς ὡς ἔξῆς:

«Τίς εἶναι μεταξύ ὑμῶν, ὅστις ἔχων πρόσθατον, τὸ δποῖον ἤθελε πέση προνεῖτε σεῖς κατὰ τὸ σάββατον εἰς βόθρον, δὲν ἤθελε σπεύσῃ νὰ τὸ ἔξαγαγῃ; Δὲν εἶναι δὲ ἀνθρωπος καλλίτερος τοῦ προθάτου; Ἡ τί φρονεῖτε σεῖς κατὰ τὸ σάββατον νὰ κάμη τις καλὸν ἢ κακόν; νὰ σώζῃ τοὺς ἀνθρώπους ἢ νὰ τοὺς φονεύῃ;» Ἐπειδὴ δὲ εἰς ταῦτα οὐδεὶς ἀπήντα, ἀλλὰ πάντες ἐτήρουν ἀκραν σιωπήν, δὲ Ἰησοῦς, ἀφ' οὐ προσέβλεψεν αὐτοὺς μετ'

δργῆς καὶ λύπης διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας των, ἔπειτα στραφεῖς εἰπε πρὸς τὸν πάσχοντα ἀνθρωπὸν· «Ἄπλωσε τὴν χεῖρά σου». Καὶ εὐθὺς αὐτὸς ἥπλωσε τὴν χεῖρά του καὶ ἤζη. Νὰ εὐεργετῶμεν τοὺς ἀνθρώπους, οὓς μόνον δὲν ἀπαγορεύεται εἰς οὐδεμίαν ἡμέραν, ἀλλ' ἔχομεν καὶ καθῆκον μάλιστα νὰ πράττωμεν τοῦτο.

Ταῦτα ὁκούσαντες οἱ Φχριστῖοι ἡγανάκτησαν καὶ ἐξῆλθον, ἵνα ἑργασθῶσι νὲ καταστρέψωσι τὸν Ἰησοῦν. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἔφυγεν ἐντεῦθεν καὶ μετέβη εἰς ἄλλας πόλεις.

Ωσαύτως μέγα σκάνδαλον ἔγινε, διότι ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὸ σάββατον καὶ ἐν τῷ παραλυτικὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ἐνταῦθα ὅχι μακρὸν τοῦ ναοῦ ἦτο μία λίμνη ἐθραξίστι καλουμένη Βηθεσδᾶ (tóπος τῆς χάριτος), ἡς τὸ ὕδωρ εἶχε μεγάλην ιαματικὴν δύναμιν, ἀλλὰ μόνον, ὅτε ἀνέβλυζε καὶ ἐκινεῖτο ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου, ὅστις κατέβαινε ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπόν. Διὰ τοῦτο ἦσαν συνηγμένοι ὑποκάτω τοῦ πέριξ τῆς λίμνης πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν κτισθέντος οἰκοδομήματος τοῦ ἔχοντος πέντε στοάς, πλῆθος τυφλῶν, χωλῶν, φθισικῶν, καὶ ἄλλων ἀσθενῶν μὲν παντοίας νόσους καὶ ἀνέμενον μετ' ἀγωνίας τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ἵνα ἔμβωσιν εἰς τὴν λίμνην καὶ ίατρευθῶσι. Ιατρεύετο δὲ εἰς μόνον ἑκάστοτε, ὅστις εἰσήρχετο πρῶτος εἰς τὴν λίμνην εὐθὺς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, οἰκνδήποτε νόσον καὶ ἀν εἶχε. Ἐνταῦθι δὲ ἦτο καὶ ἀσθενής τις, πάσχων ἀπὸ τριάκοντα ὥκτω ἐτῶν. Οὗτος δὲν ἤδύνατο νὰ περιπατήσῃ, ἀλλ' ἐσύρετο μόνον, δὲν ὑπῆρχε δὲ καὶ κάνεις ἀνθρωπὸς ἔκει νὰ τὸν εὔσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν λίμνην, ὅτε ἤθελε ταραχθῆ τὸ ὕδωρ. Καὶ διὰ τοῦτο ἔμενεν ἔκει, ἀλλ' οὐδε-

μίαν ἐλπίδα εἶχε νὰ ιατρευθῇ, διότι οἱ ἄλλοι οἱ πάσχοντες προελάμβανον καὶ εισήρχοντο αὐτοὶ εἰς τὴν λίμνην καὶ ιατρεύοντο. Ὁ Ἰησοῦς ἔτυχε τώρα νὰ εἴναι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ διαβαίνῃ ἐν σάββατον ἀπὸ τὸ μέρος αὐτὸ τῆς λίμνης. Ἐκεῖ μεταξὺ τῶν ἄλλων πάρετήρησε καὶ τὸν παραλυτικόν, ὃστις ἔπασχε 38 ἔτη καὶ τὸν εὔσπλαγχνίσθη. Ἐλθὼν δὲ πρὸς αὐτὸν πλησιέστερον τὸν ἡρώτησεν, ἢν θέλῃ νὰ γίνῃ καλά. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ παραλυτικός.

Κύριε, δὲν ἔχω ἀνθρωπὸν νὰ μὲ βοηθήσῃ νὰ ἔμβω, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ. Μέχρις ὃτου φθάσω ἐγώ, ἔχει ἄλλος προλάβῃ καὶ καταβῇ εἰς τὴν λίμνην.

— «Σήκω λοιπόν, εἶπε ὁ Ἰησοῦς, πάρε τὸ στρῶμά σου καὶ πήγαινε εἰς τὴν σίκιαν σου».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ὁ ἀσθενὴς ἔγινεν ἐντελῶς ὑγιὴς καὶ ἐγερθεὶς ἔλαβε τὸ στρῶμά του καὶ ἐπορεύθη πλήρης εὐγνωμοσύνης καὶ χαρᾶς εἰς τὴν σίκιαν του.

‘Ως δὲ εἶδον τὸν παραλυτικὸν οἱ Ἰουδαῖοι καθ’ ὅδὸν φέροντα ἐπὶ τῶν ὥμων του τὸ στρῶμά του, ἐταράχθησαν πολὺ· διότι ἐθεώρουν ἀμάρτημα νὰ ἐργάζηται τις τὸ σάββατον, καὶ ἐλθόντες πλησίον ἐπέπληττον τοῦτον λέγοντες: «Σήμερον εἴναι σάββατον! καὶ σὺ τολμᾷς νὰ φέρῃς ἐπὶ τῶν ὥμων σου τὸ στρῶμά σου καὶ νὰ περιφέρεσαι εἰς τοὺς δρόμους;»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ ιαθεὶς:

«Ἐκεῖνος, ὃστις μὲ ίατρευσε, μοῦ εἶπε νὰ κάμω τοῦτο!»

— Ποῖος εἴναι αὐτός; ἡρώτησαν ἔκεινοι.

‘Αλλ’ ὁ πρώην παραλυτικός δὲν ἤξευρε τίς τὸν ίατρευσε. Διότι ὡς ἔγινε τὸ θυμαῖο εἰς τὴν λίμνην, ἐτρεξε πολὺς κόσμος, ἔκει διὰ νὰ ἴσῃ, δὲ Ἰησοῦς, μὴ ἀγαπῶν τὸν θόρυ-

θον καὶ τὰς ἐπιδείξεις εἶχε φύγη εὐθὺς ἔκειθεν καὶ διπαραλυτικὸς δὲν ἐπρόφθασεν οὐδὲ νὰ ἔδη καλὰ τὸν Ἰησοῦν.

Μίαν δε τὴμέραν διπρώην παραλυτικὸς εἶχεν εἰσέλθη εἰς τὸν ναὸν ἐν Ἱερουσαλήμ διὰ νὰ προσευχηθῇ καὶ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν του. Ἐκεῖ ἔτυχε κατὰ τὴν ὥραν ταύτην νὰ εἴναι καὶ διπαραλυτικὸν συνεβούλευσεν αὐτὸν τὰ ἔξῆς: «Τώρα βλέπεις ἔγινες ὑγιής. Εἰς τὸ ἔξῆς ὅμως πρόσεχε νὰ μὴ ἀμαρτάνῃς, ἵνα μὴ πάθης χειρότερα». Τώρα ἐνόησεν διὰνθρωπος διὰ τὸν Ἰησοῦς ἦτο, διότις τὸν ιάτρευσε καὶ οὐδὲν κακὸν ὑποπτεύων τρέχει νὰ ἀναγγείλῃ τοῦτο πρὸς τοὺς Ἰουδαίους. Οἱ Ἰουδαῖοι, ὡς ἤκουσαν τοῦτο, ὠργίσθησαν καὶ ἐζήτουν νὰ φονεύσωσι τὸν Ἰησοῦν, διότι τοιαῦτα πράγματα ἔκαμνε κατὰ τὸ σάββατον. 'Αλλ' διπαραλυτικὸς ἀπεκρίθη εἰς αὐτοὺς τὰ ἔξῆς:

«Ο Θεὸς διπατήρ μου δὲν παύει οὐδὲν ὥραν οὐδὲν στιγμὴν νὰ κάμνῃ τὸ καλόν, τοῦτο κάμνω καὶ ἔγώ».

Οἱ Ἰουδαῖοι, ὡς ἤκουσαν διὰ τὸν Θεὸν πατέρα του, ἐμάνησαν ὑπὸ ὄργῆς διότι ἐλεγον διὰ τὸν οὐρανὸν καταλύει τὸ σάββατον, ἀλλὰ λέγει καὶ τὸν Θεὸν πατέρα του καὶ κάμνει ἔκατον ἵσον πρὸς τὸν Θεόν. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη διπαραλυτικὸς:

«Τῇ ἀληθείᾳ λέγω ὑμῖν διὰ τὸν οὐρανὸν δὲν κάμνει ἀφ' ἔκατον οὐδὲν ἢ διὰ τὸν βλέπει νὰ κάμνῃ διπατήρ του. Διότι διὰ τὸν κάμνει αὐτός, τοῦτο κάμνει ὡσαύτως καὶ διπατήρ, διπειδὴ ἀγαπᾷ τὸν οὐρανόν, δεικνύει εἰς αὐτὸν πάντα, διὰ τὸν κάμνει, καὶ θὰ δειξῃ εἰς αὐτὸν ἀκόμη μεγαλείτερα ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε διὰ ταῦτα. Διότι διπατήρ ἔξεγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ποιεῖ αὐτοὺς ζῶντας, σύτω καὶ διπατήρ

νιὸς ποιεῖ οὓς θέλει. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πατὴρ δὲν κρίνει κάνενα, ἔδωκε πᾶσαν κρίσιν εἰς τὸν υἱόν, ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, ὅπως τιμῶσι τὸν πατέρα. "Οστις δὲν τιμᾷ τὸν υἱὸν, αὐτὸς δὲν τιμᾷ τὸν πατέρα, ὅστις τὸν ἔστειλε. Μάθετε δὲ καὶ τοῦτο, ὅπερ εἶναι ἀληθέστατον, ὅτι ὅστις ἀκούει τὸν λόγον μου καὶ πιστεύει εἰς ἐκεῖνον, ὅστις μὲν ἔστειλε, οὗτος ἔχει ζωὴν αἰώνιον καὶ δὲν ἔρχεται εἰς κρίσιν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. Ἀληθῶς σᾶς λέγω ὅτι ἔρχεται ἡ ὥρα καὶ τώρα εἶναι, ὅτε οἱ νεκροὶ θὰ ἀκούσωσι τὴν φωνὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ ὅσοι θὰ ἀκούσωσι αὐτόν, θὰ ζήσωσι· διότι καθὼς ὁ πατὴρ ἔχει ζωὴν ἐν ἔχυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ εἰς τὸν υἱὸν νὴ ἔχῃ ζωὴν ἐν ἔχυτῷ ὡς καὶ ἔξουσίαν νὰ κάμην κρίσιν. Μὴ θαυμάζετε τοῦτο. διότι ἔρχεται ὥρα, καθ' ἧν πάντες, ὅσοι εἶναι εἰς τὰ μνήματα, θὰ ἀκούσωσι τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ θὰ ἔξελθωσιν οἱ πράξαντες τὰ ἀγαθὰ εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. Ἐρευνάτε τὰς γραφάς, αἴτινες μαρτυροῦσι περὶ ἐμοῦ. Ὁ Μωϋσῆς, εἰς δὲν σεῖς ἡλπίσατε, ἐκεῖνος ἔγραψε περὶ ἐμοῦ. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἔργα, τὰ ὅποια ἐγὼ πράττω, αὐτὰ μαρτυροῦσι περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατὴρ μὲν ἀπέστειλε.»

«Πλὴν σεῖς δὲν θέλετε νὰ ἔλθητε πρὸς ἐμέ, διὰ νὰ ἔχητε ζωὴν αἰώνιον. Δόξαν παρ' ἀνθρώπων δὲν λαμβάνω. Ἀλλὰ σᾶς ἐγνώρισα διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ δὲν ἔχετε ἐν ὑμῖν αὐτοῖς. Ἐγὼ ἡλθον ἐν ὄνόματι τοῦ πατρός μου καὶ δὲν μὲν δέξεσθε. Ἀλλὰ πῶς δύνασθε σεῖς νὰ πιστεύσητε, οἴτινες λάμβάνετε δόξαν ὁ εἰς παρὰ τοῦ ἄλλου καὶ δὲν ζητεῖτε τὴν δοξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ;»

«Ως ἔχουσαν ταῦτα οἱ Φαρισαῖοι εὐθὺς συνεκρότησαν συμ-

θούλιον μετὰ τῶν Ἡρωδίανῶν, ἵνα συλλάβωσι καὶ ἀποκτείνωσι τὸν Ἰησοῦν. Ἀλλ' δὲ Ἰησοῦς ἐφυγεν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν μετὰ τῶν μαθητῶν του καὶ ἔκει ἐξηκολούθει νὰ διδάσκῃ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

§ 19. Παραβολαί.

"Οτε δὲ δὲ Ἰησοῦς ᾧτο παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἄνθρωποι πολλοὶ εἶχον ἔκει συναχθῆ, ἵνα ἀκούσωσι τὴν διδασκαλίαν αὐτοῦ. Τότε εἰσῆλθεν εἰς πλοῖον καὶ ἐκ τοῦ πλοίου ὡμίλησε πρὸς αὐτοὺς ἵσταμένους παρὰ τὴν ἀκτὴν περὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἦτοι περὶ τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ νὰ ἔννοωσι δὲ αὐτὸν καλλίτερα οἱ ἄνθρωποι ὡμίλησε διὰ παραδειγμάτων, τὰ δποῖα καλοῦσι παραβολάς. Τοιαύτας δὲ παραβολάς ἀναφέρομεν ἐνταῦθα τὰς ἑξῆς.

a'. Παραβολὴ σπορέως.

Γεωργὸς τις ἔλαβε σπόρον καὶ ἦλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν του διὰ νὰ σπείρῃ. Ἀλλὰ καθὼς ἐσπειρε, μερικὸς σπόρος ἐπεσεν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ δὲν ἔχωσθη μὲ χῶμα καὶ δι' αὐτὸν κατόπιν εὔρον αὐτὸν τὰ πτηνὰ καὶ τὸν ἔφαγον· ὅλλος δὲ πάλιν σπόρος ἐπεσεν εἰς γῆν λεπτὴν καὶ πετρώδην καὶ ἐβλάστησε μέν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν εἶχε πολὺ βάθος δὲν ἀντεῖχεν εἰς τὴν πολλὴν θερμότητα τοῦ ἥλιου καὶ ἐξηράνθη· ὅλλος σπόρος ἐπεσεν μεταξὺ ἀκανθῶν, αἵτινες δὲν τὸν ἀφῆκαν νὰ εύδοκιμήσῃ καὶ καρποφορήσῃ, ἀλλὰ τὸν ἐξήραναν· ὁ μόνος σπόρος, ὃστις εύδοκιμησεν, εἶναι ἔκεινος,

ὅστις ἔπεσεν εἰς γῆν παχεῖαν, εἰς τὴν ἐποίαν οὔτε δῖὸς ὑπῆρχεν οὔτε ἄκανθαι οὔτε πέτραι, Ὁ σπόρος οὗτος ἔφερε καρπὸν ποῦ μὲν ἐκατονταπλάσιον, ποῦ δὲ ἐξηκονταπλάσιον καὶ ποῦ τριακονταπλάσιον. Οὕτω καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἵνα φίλοβολήσῃ καὶ καρποφορήσῃ καὶ ἐξευγενίσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπαιτεῖται νὰ εὕρη αὐτοὺς μὲ πίστιν ἀκλόνητον εἰς τὸν Θεόν, μὲ ἀγάπην εἰς τὸ καλὸν καὶ μὲ καρδίαν καθαρὰν ἀπηλλαγμένην καὶ ἀπὸ κακᾶς συναναστροφάς, αἵτινες ἀρπαζουσι τὴν καλὴν διδασκαλίαν ὡς τὰ πτηνὰ τὸν σπόρον, καὶ ἀπὸ φροντίδας τοῦ βίου πᾶς νὰ ζήσωσι καλλίτερα, πᾶς νὰ ἐνδυθῶσι πολυτελέστερον, πᾶς νὰ φάγωσι καὶ νὰ πίωσιν ἀφθονώτερον, πᾶς νὰ περιπατήσωσι ἀκοπώτερον καὶ μυρία ἄλλα, τὰ διπέπτα ἀποπνίγουσιν ὡς αἱ ἄκανθαι τὰ εὐγενῆ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ σπέρματα καὶ ποιοῦσι αὐτὸν ἀνάξιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

β'. Ἡ παραβολὴ τοῦ συνάπεως.

Τὸ συνάπτι εἶναι λάχανον, τὸ ὄποιεν ἀπὸ ἔνα σμικρότατον κόκκον δύναται νὰ αὐξηθῇ καὶ νὰ γίνη μέγα μέχρι δώδεκα ποδῶν ὅψις, ὡς παρατηρεῖ τις καὶ σήμερον ἐν Συρίᾳ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ σπόρος αὐτοῦ εἶναι ἡδίστη τροφὴ τῶν πτηνῶν, παρατηρεῖ τις πλῆθος τοιούτων κατὰ τὴν ὥριμανσιν τῶν καρπῶν καθημένων εἰς τοὺς κλάδους τοῦ σινάπεως καὶ ἐκκολαπτόντων τοὺς σπόρους. Καὶ ὡς τὸ σινάπτι αὐτὸς ἀπὸ σμικρότατον σπόρον γίνεται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὸ μέγιστον τῶν λαχάνων, οὕτω καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ γῆς ἀπὸ μικρῶν ἀρχομένη θὰ καταλήξῃ νὰ γίνῃ μεγίστη.

γ". Ἡ παραβολὴ τοῦ προξυμίου.

Ο ἄρτος διὲ νὰ εἶναι νόστιμος καὶ εὔπεπτος καὶ θρεπτικὸς πρέπει νὰ ζυμωθῇ μὲ προζύμι. Εἶναι δὲ τοῦτο ὀλίγη ζύμη ἔχουσα ὀξινὴν ὥσμήν. Τὸ προζύμι τοῦτο πρέπει κατὰ τὴν ζύμωσιν τοῦ ἀλεύρου νὰ διαλύσωσι καλῶς οἱ ζυμώνοντες ἐν τῷ ὅδατι πρῶτον καὶ ἐπειτα νὰ ἀναμίξωσι τὸ ἀλεύρον, ὅπερ θέλουσι νὰ ζημώσωσι. "Εχει δὲ τὸ προζύμι τοῦτο τὴν ἴδιότητα νὰ μεταδίδῃ τὴν κατάστασιν του καὶ εἰς ὅλον τὸ λοιπὸν ζυμάρι, μὲ τὸ διποῖον κατὰ τὴν ζύμωσιν ἀνεμίχθη. Διὸ βλέπομεν μετ' ὀλίγον χρόνον ὅτι τὸ ζυμάρι ἀναβαίνει εἰς τὸ σκαφίδι καὶ λαμβάνει καὶ αὐτὸ τὴν ὀξινὴν ὥσμήν, ἦν εἶχε πρότερον τὸ προζύμι. "Οπως λοιπὸν τὸ προζύμι ἀφομοιοῖ πρὸς ἑαυτὸ ὅλον τὸ ζυμάρι, οὕτω καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ διαδοθῇ καὶ μεταπλάση πάντας τοὺς Χριστιανούς.

δ'. Ἡ παραβολὴ τοῦ κεκρυμμένου θησαυροῦ.

Ἡ βασιλεία τοῦ οὐρχοῦ δύοιαζει μὲ θησαυρόν, ὅστις ἦτο κεκρυμμένος εἰς ἔνα ἀγρόν. Τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἀνεύρεν εἰς ἀνθρωπος, ὅστις χωρὶς νὰ εἴπῃ εἰς κανένα τίποτε περὶ τούτου, πηγαίνει καὶ πωλεῖ ὅσα ἔχει καὶ ἀγοράζει τὸν θησαυρὸν αὐτόν· καὶ ἔκτοτε δ ἀνθρωπος οὗτος εἶναι εὐδαιμων. Οὕτω καὶ ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι θησαυρὸς κεκρυμμένος εἰς ἀγρόν, ὃν διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν πρέπει νὰ πωλήσωμεν ὅλα ὅσα ἔχομεν, ἦτοι νὰ ἀφήσωμεν πάσας τὰς ταπεινὰς ἀπολαύσεις, τὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὰς ματαιότητας τῶν ἀγ-

θρώπων. Ούδεις ἄλλος θησαυρὸς εἶναι λαμπρότερος καὶ τι-
μαλφέστερος τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ὁ κατορθώσας νὰ ἐννοή-
σῃ καὶ νὰ ζήσῃ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι δὲ εὔδαι-
μονέστατος τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ ἐν
τῷ ἄλλῳ.

ε'. *Ἡ παραβολὴ τῶν ζιζανίων.*

Ἐν τοῖς ἀγροῖς, ὅπου σπείρεται σῖτος ἢ κριθή, φύεται
οὐχὶ σπανίως καὶ ἐν ἄλλῳ φυτόν, ὅμοιον πρὸς τὸν σῖτον,
τὸ δποῖον καλεῖται αἴρα ἢ ἥρα ἢ ζιζάνιον. Τὸ φυτὸν τοῦ-
το, ὅταν εἶναι μικρόν, εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸν σῖτον καὶ δυσ-
κόλως αὐτοῦ διακρίνεται. Μόνον ὅταν σχηματίσῃ στάχυν
δύναται τις νὰ διακρίνῃ καὶ ἀποχωρίσῃ αὐτὸ ἀπὸ τὸν σῖτον.
Οἱ καρποὶ του εἶναι πολὺ μικρότεροι τοῦ σίτου καὶ καθαρίζον-
ται διὰ τοῦ κοσκίνου. Ἐὰν δὲ φάγη ἐκ τοῦ ζιζανίου τούτου δὲ
ἀνθρωπος καταλάμβάνεται ὑπὸ ζάλης, ἐμέτου, ληθαργίας,
παραληρημάτων, σπασμῶν, διαρροίας καὶ ὑποφέρει πολύ,
ἐνίστε δὲ ἐπέρχεται εἰς αὐτὸν καὶ θάνατος. Διὰ τοῦτο τὸ φυτὸν
τοῦτο ὡς φαρμακερὸν ἀποχωρίζουσιν ἐπιμελῶς ἀπὸ τὸν σῖτον.
Μὲ τοιαῦτα φαρμακερὰ φυτὰ παραβάλλει δὲ Ἰησοῦς Χριστὸς
τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες θὰ ἀναμιχθῶσι μὲ τοὺς
ἀληθινοὺς Χριστιανούς, καὶ διηγήθη τὴν ἑξῆς παραβολὴν.
Εἰς γεωργὸς ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ του σῖτον. Ἀλλὰ κακός
τις ἀνθρωπος, θέλων νὰ βλάψῃ τὸν γεωργόν, ἤλθε κρυφίως
χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ κἀνεὶς καὶ ἔσπειρεν ἐντὸς τοῦ σίτου ζιζά-
νια. Δὲν παρῆλθεν δὲ πολὺς καιρὸς καὶ ἐβλάστησε καὶ δὲ
σῖτος, ἐβλάστησαν δὲ καὶ τὰ ζιζάνια. Οἱ δὲ ὑπηρέται τοῦ
γεωργοῦ, ὡς εἶδον ταῦτα, ἤλθον πρὸς τὸν κύριόν των καὶ

εἶπον· «Κύριε, ὁ σπόρος ὃν ἔσπειρες, δὲν ἦτο καλός, εἶχεν
ἐντὸς καὶ ζιζάνια, τὰ δόποια ἐφύτρωσαν καὶ αὐτὰ μαζὶ μὲ
τὸν σῖτον. Διότι πῶς ἄλλως εὑρέθησαν εἰς τὸν ἀγρόν;»
— «Οχι, εἶπεν ὁ γεωργός, ὁ σπόρος ἦτο καλός, τὰ δὲ ζιζά-
νια θὰ ἔσπειρε ἔχθρός.» Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέ-
ται· «Ἐπιθυμεῖς νὰ ὑπάγωμεν νὰ ἐκριζώσωμεν αὐτά;» — «Οχι,
εἶπεν ὁ γεωργός· διότι μαζὶ μὲ τὰ ζιζάνια θὰ ἐκριζώσητε καὶ
τὸν σῖτον. Ἀφήσατε, ὅς μεγαλώσουν καὶ δταν ἔλθῃ ὁ θε-
ρισμός, θὰ εἶπω εἰς τοὺς θεριστάς· Μαζεύσατε πρῶτον τὰ ζι-
ζάνια καὶ δέσατε αὐτὰ εἰς δεμάτια, ἵνα τὰ καύσω, τὸν δὲ
σῖτον συγχομίσατε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.»

§ 20. Αεδασκαλέα τοῦ Ἰησοῦ ἐν Ναζαρέτ.

Ο Ἰησοῦς περιήρχετο πανταχοῦ καὶ ἐδίδασκε τὸν λό-
γον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῇ Ιουδαίᾳ καὶ ἐν τῇ Σαμαρείᾳ καὶ
ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ. Μίαν δὲ ἡμέραν κατὰ σάββατον ἦλθε καὶ
εἰς τὴν πατρίδα του τὴν Ναζαρέτ καὶ κατ' εὐθείαν ἐπο-
ρεύθη εἰς τὴν συναγωγὴν, ἔνθα ἦσαν πάντες οἱ Ναζαρηνοὶ
συνηθροισμένοι, ἵνα ἀκούσωσι τὴν ἀνάγνωσιν περικοπῆς τῆς
ἀγίας Γραφῆς καὶ τὸ κήρυγμα, ὅπερ θὰ ἐγίνετο κατὰ τὴν
ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν παρ' ἐνός, ὅστις εἶχε τὴν ικανό-
τητα νὰ κάμη τοῦτο. Ήδη δὲ ἐδήλωσεν ὁ Ἰησοῦς δτι οὐθε-
λεν αὐτὸς νὰ ὀμιλήσῃ καὶ δὲν πηρέτης τῆς ἐκκλησίας ἔφε-
ρεν εἰς αὐτὸν τὸ βιβλίον τοῦ προφήτου Ἡσαίου· διότι ἐκ
τοῦ βιβλίου τούτου ἐπρεπε κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην νὰ
ἀναγνωσθῇ μέρος. Ο Ἰησοῦς λαβὼν τὸ βιβλίον καὶ ἀνοι-
ξας αὐτὸν ἀνέγνωσε ἐν μέρος τὸ λέγον·

«Τὸ πνεῦμα τοῦ Κυρίου εἶναι εἰς ἐμέ. Δι' αὐτὸν μὲ

ἔχρισε νὰ κηρύξω τὸ εὐαγγέλιον εἰς τοὺς πτωχούς, μὲ ἔστειλε νὰ ιατρεύσω τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, νὰ κηρύξω εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἐλευθερίαν καὶ νὰ δώσω εἰς τοὺς τυφλούς τὸ φῶς των καὶ νὰ κηρύξω τὸ χαρμόσυνον τοῦ Κυρίου ἔτος.»

‘Αφ’ οὐ ἀνέγνωσε ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἔκλεισε τὸ βιβλίον καὶ ἤρχισε νὰ κηρύττῃ. “Οτις ἐνταῦθα εἶχε γράψη ὁ προφήτης, ἀνεφέρετο εἰς τὸν λυτρωτήν, ὅστις ἔμελλε νὰ ἔλθῃ. Τοῦτο ἐγίνωσκον καὶ οἱ Ἰουδαῖοι. ‘Αλλ’ ὁ Μεσσίας ἦτο αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Τοῦτο δὲν ἐγίνωσκον αὐτοί, εἰ καὶ ἐγνώριζον ἐκ μικρᾶς ἡλικίας αὐτόν. Διὰ τοῦτο κηρύττει αὐτοῖς ὁ Κύριος ἥδη λέγων· «Σήμερον πληροῦται ἡ γραφὴ αὗτη ἔμπροσθεν τῶν ὕστων σας.» Λέγει δηλ. διὰ τούτου ὅτι ἔκεινος, ὅστις σᾶς ἀνέγνωσε τοὺς λόγους τοῦ προφήτου, αὐτὸς εἶναι, περὶ οὓς διηλεῖ ὁ προφήτης. ‘Εγὼ εἶμαι αὐτός, τὸν δόποιον σεῖς περιμένετε. Καὶ ὄντως οἱ λόγοι οὓτοι τοῦ προφήτου, οὓς εἶπε πρὸ πολλῶν αἰώνων περὶ τοῦ λυτρωτοῦ, πληροῦνται πάντες διὰ τοῦ Χριστοῦ· διότι εἰς τὸν Χριστὸν ἦτο τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον, τὸ δόποιον ἔλαβε κατὰ τὸ βάπτισμά του ἐν τῷ Ἰορδάνῃ· ὁ Χριστὸς ἐστάλη παρὰ τοῦ Θεοῦ νὰ εἴπῃ τὴν χαροποιὰν εἰδῆσιν εἰς τοὺς πτωχούς καὶ μετριόφρονας ὅτι ἥλθεν ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας· ὁ Χριστὸς παρηγόρησε τοὺς τεθλιμμένους· ὁ Χριστὸς ἤλευθέρωσε τοὺς ἀμαρτωλούς ἐκ τῆς ἀμαρτίας καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἀπωλείας· ὁ Χριστὸς ἐκήρυξε τὸ ἔτος, καθ’ ὃ οἱ πρὸς αὐτὸν πιστεύοντες λαμβάνουσι ἔφεσιν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν. Ταῦτα πάντα ἡρμήνευσεν εἰς τοὺς συμπολίτας του ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔκαμε γνωστὸν ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ προσδοκώμενος Μεσσίας. “Ολοι ὅσοι ἤκουσαν τοῦτο, ἔμει-

ναν ἔχπληκτοι καὶ ἐθαύμαζον διὰ τὴν χάριν τῶν λόγων του. 'Αλλ' ἔπειτα ἐσυλλογίσθησαν ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ὁ Μεσσίας ὁ υἱὸς τοῦ Ἰωσήφ. Αὐτοὶ ἐφαντάζοντο ὅτι ὁ Μεσσίας θὰ ἦτο πλούσιος ἀπὸ μέγα γένος καὶ ὅχι πτωχὸς καὶ υἱὸς ἐνὸς τέκτονος, ὥπως ἐνόμιζον αὐτοὶ τὸν Ἰησοῦν. Διὰ τοῦτο καθόλου δὲν παρεδέχοντο τὸν Ἰησοῦν ὡς Μεσσίαν. 'Αλλ' ὁ Ἰησοῦς νοήσας τοὺς λογισμούς των σίπε.

«Βεβαίως θὰ μοῦ εἴπητε, ιατρέ, ιάτρευσε πρῶτον σεαυτὸν καὶ ἔπειτα ιατρεύεις τοὺς ἄλλους. "Ἐπειτα διὰ τὶ δὲν κάμνεις καὶ ἐδῶ εἰς τὴν πατρίδα σου τὰ θαύματα, ὅσα ἔκαμες εἰς τὴν Καπερναούμ; Εἰς τοῦτο δὲν πταίω ἐγώ, ἀλλὰ σεῖς, οἵτινες δὲν ἔχετε πίστιν. 'Ἐνθυμήθητε ὅτι ὁ προφήτης Ἡλίας μόνον τὴν χήραν γυναῖκα εἰς τὰ Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας συνέδραμε καθ' ὃν χρόνον ὑπὸ τῆς μεγάλης ἀνομοθίας μέγας λιμὸς εἶχε γίνη εἰς ὅλην τὴν γῆν· ὠσαύτως καὶ ὁ Ἐλισσαῖος ὁ προφήτης μόνον τὸν Νεεμάχν τὸν Σύρον ἐκαθάρισεν ἐκ τῆς λέπρας.»

'Ως ἤκουσαν τοῦτο οἱ Ναζαρηνοὶ ὡργίσθησαν, διότι παρέβαλεν ἔχυτὸν πρὸς τοὺς προφήτας Ἡλίαν καὶ Ἐλισσαῖον, αὐτοὺς δὲ ἐθεώρησε κατωτέρους καὶ τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν καὶ ἤθελον νὰ ἀποκτείνωσι αὐτόν. 'Αλλ' ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐδεὶς προφήτης γίνεται δεκτὸς ἐν τῇ πατρίδι του καὶ ἔφυγεν ἐκ Ναζαρέτ. Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμησε νὰ ἐπιβάλῃ κατ' αὐτοῦ χεῖρα, εἰ καὶ εἶχον πάντες ἐξερεθισθῆ καὶ ἐθορύβουν καὶ ἤπειλουν νὰ τὸν φονεύσωσι.

§ 21. Θάνατος Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ.

'Ο βασιλεὺς Ἡρώδης, ὅστις διέταξε νὰ φονεύσωσι τὰ ἀθῶα βρέφη τῆς Βηθλεέμ, εἶχεν ἀποθάνη πρὸ πολλοῦ, ως εἴπομεν, ἐλεεινὸν θάνατον. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ διένειμαν τὴν πατρικὴν κληρονομίαν οἱ τρεῖς αὐτοῦ γιοί. Καὶ ὁ μὲν Ἀρχέλαος ἔλαβε τὴν Ἰουδαιάν, τὴν Σαμάρειαν, τὴν Ἰδουμαίαν καὶ τινας ἄλλας πόλεις ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ ἐθνάρχου, ὁ δὲ Φίλιππος τὴν χώραν πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ἰορδάνου, ὁ δὲ Ἀντίπας τὴν Γαλιλαίαν καὶ Περαίαν. Ἀμφότεροι δὲ οἱ τελευταῖοι ἔφερον τὸν τίτλον τοῦ τετράρχου. (1) Ἡρέσκοντο δὲ καὶ ὁ Ἀρχέλαος καὶ ὁ Ἀντίπας νὰ φέρωσι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός των Ἡρώδου. Καὶ ὁ μὲν Ἡρώδης Ἀρχέλαος ἤγειν ως τύραννος, παραδεδομένος εἰς τὰς ἀπολαύσεις καὶ τὴν τρυφήν, καὶ μὴ τιμῶν τὰ ἥθη τῶν Ἰουδαιῶν. Διὸ κατηγορήθη πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῶν Ρωμαίων Ὁκτανίαν, ὅστις ἔξωρισεν αὐτὸν εἰς τὴν Βιέννην τῆς Γαλλίας παρὰ τὴν πόλιν Λυσών, ἐνθα καὶ ἀπέθανεν. Μετὰ τὴν ἔξοριαν δὲ τοῦ Ἀρχελάου ἀπασα ἡ χώρα προσηρτήθη εἰς τὴν Συρίαν, ἥτις ἦδη ἀνῆκεν εἰς τοὺς Ρωμαίους καὶ διώκεετο ὑπὸ Ῥωμαίου διοικητοῦ, ὃν ὁ πέμπτος ἦτο ὁ Πόντιος Πιλάτος, ὁ ἐγκρίνας τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω. Ὁ δὲ Φίλιππος ἔδέχθη τὰς πρὸς ἀνατολὰς τῆς Γαλιλαίας κειμένας ἐπαρχίας Πανέαν, Γαυλανίτιδα, Βαταναίαν,

1) Ἐθνάρχης εἶναι τίτλος κατώτερος τοῦ βασιλέως, ὁ δὲ τετράρχης εἶναι κατώτερος τοῦ ἐθνάρχου, εἶναι μικρὸς ἥγειμῶν.

Αύρανίτιδα, Τριχωνίτιδα, Ἰτουραίαν. Ἡ χώρα εὕτη εἶναι σηντως μεγάλη, ἀλλ' ὄρεινή καὶ ἄγονος, πλὴν τῆς Βαταναίας καὶ Αύρανίτιδος, ὡν ἡ μεγάλη γονιμότης ἀναπληροῖ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν τὴν ἀφορίαν. Ἡτο δὲ ὁ Φίλιππος ἡγεμὼν μὲν εὐγένειαν ψυχῆς καὶ φιλόδοξος. Μὴ ἔχων δὲ πρωτεύουσαν διεσκεύασε καὶ διεκόσμησεν ὡς τοιαύτην τὴν πλησίου τῶν πηγῶν τοῦ Ἰορδάνου ἐπιχαρίτως κειμένην μικρὸν πόλιν Πανέαν, ἥν ηὔξησε καὶ ὀχύρωσε, καλέσας αὐτὴν Καισάρειαν τοῦ Φίλιππου. Ἐπίσης μετεποίησε καὶ τὴν παρὰ τὴν λίμνην Γενισαρὲτ κειμένην κώμην Βηθεσδὰ εἰς μεγαλοπρεπῆ πόλιν, ἥν ἐκάλεσε Ιουλιάδα πρὸς τιμὴν τῆς Ιουλίας τῆς θυγατρὸς τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου. Ἐκυβέρνα δὲ ὁ Φίλιππος μὲν πολλὴν σωφροσύνην καὶ δικαιοσύνην. Τοσοῦτον δὲ ἡγαπᾷτο παρὰ τῶν ὑπηκόων του, ὅστε αὐτοῦ ζῶντος οὐδέποτε ἐγένετο ἐν τῇ χώρᾳ του στάσις, πρᾶγμα σύνηθες πρότερον, περιήρχετο δὲ καὶ τὴν χώραν ἀνευ σωματοφυλάκων. Ἐζη δὲ ὁ Φίλιππος βίον λιτότατον καὶ σεμνόν. Φύσει δὲ ὃν φιλάσθενος ἀπέθανε νέος καὶ ἐτάφη ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ πρότερον κατασκευασθέντι παρ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου μαυσωλείῳ ἐν Ιουλιάδι. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, μὴ καταλιπόντος τέκνα, ἡ χώρα πᾶσα ἐδημεύθη καὶ ἤνωθη μὲ τὴν Συρίαν. Εἰς τὴν χώραν ταύτην τοῦ χρηστοῦ τούτου ἡγεμόνος μετέβαινε συχνάκις καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἐν τῇ πρωτευούσῃ αὐτοῦ τῇ Καισαρείᾳ τοῦ Φίλιππου ἐφανέρωσεν ἐκυρώντας εἰς τοὺς μαθητάς του ὡς τὸν περιμενόμενον Μεσσίαν.

Ο δὲ Ἡρώδης δὲ Ἀντίπας δὲν εἶχε μὲν τὴν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ φιλάνθρωπον τοῦ Φίλιππου, ἥτο ὅμως ἀνατιρρήτως καλλιτερος τοῦ Ἀρχελάου. Καὶ οὗτος ἔκτισε

λαμπρὰν πρωτεύουσαν ἐν Γαλιλαίῳ τὴν Σέπφωριν, ὡχύρωσεν ἐν Περαίᾳ τὴν ἀπαντικρὺ τῆς Ἱεριχοῦς κειμένην πόλιν Λιθιάδα, μάλιστα δὲ χάριν τῆς ἀσφαλείας τοῦ κράτους του ἀπὸ τῶν Ἀράβων ἔλαθε σύζυγον τὴν κόρην τοῦ βασιλέως αὐτῶν Αίνείου τοῦ ἐπικαλουμένου Ἀρέτα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Σέπφωρις ἦτο ἀπόκεντρος καὶ ὄρεινή μετέφερεν ἐκεῖθεν τὴν πρωτεύουσαν παρὰ τὴν λίμνην Γενισαρέτ, ἐνθα ἔκτισε λαμπρὰν πόλιν ὄνομασθεῖσαν Τιβεριάδα πρὸς τιμὴν τοῦ φίλου του αὐτοκράτορος Τιβερίου. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κτισθείσῃ ἐπὶ ἀρχαίου νεκροταφείου καὶ διὰ τοῦτο παρὰ τῶν Ἰουδαίων θεωρουμένη μισητῇ, ἔκτισεν ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας καὶ ἀμφιθέατρον καὶ ἀνάκτορα διακοσμηθέντα μάλιστα μὲ εἰκόνας, ὅπερ κατέστησεν αὐτὸν μισητὸν εἰς τοὺς Ἰουδαίους ἀπεχθανομένους τὰ τοιαῦτα τῶν ἔθνικῶν ἔθιμα. Ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας μίαν εἶχε διακαῆ ἐπιθυμίαν νὰ ἀνακτήσῃ πᾶσας τὰς χώρας, ἀς εἶχεν ὁ πατήρ του καὶ νὰ διοικῇ ταύτας οὐχὶ πλέον ὡς τετράρχης, ἀλλ᾽ ὡς βασιλεὺς. Πρὸς τοῦτο ἐπρεπε διὰ παντὸς τρόπου νὰ ἔχῃ φίλους τοὺς Ἰουδαίους καὶ δι' αὐτὸ περιεποιεῖτο αὐτούς, εὐλαβεῖτο αὐτῶν τὴν θρησκείαν, ἔκτισε αὐτοῖς μεγάλην συναγωγὴν ἐν τῇ Τιβεριάδι καὶ ἀλλα πολλὰ ἐπραξεν ὑπὲρ αὐτῶν. Διὰ πάντων τούτων ἐδείκνυε ὅτι ἐνόει πολὺ καλῶς τὸ συμφέρον του. Ἄλλα μία αὐτοῦ κακὴ πρᾶξις ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸν ὅλεθρον. Διαβαίνων ποτὲ διὰ τῆς πόλεως Ἀσκαλῶνος, ἐνθα ἴδιώτευεν ὁ τέταρτος αὐτοῦ ἀδελφὸς Ἡρώδης ὁ Βοηθός, ἵνα ἐκεῖθεν ἀποπλεύσῃ εἰς Ρώμην, συνεψώνησε κρύφα μετὰ τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ του τῆς καλουμένης Ἡρωδιάδος νὰ συζευχθῇ αὐτήν, ἐπὶ τῷ ὄρφῳ ὅμως νὰ διατευχθῇ τὴν γυναικά του. Ὡς δὲ ἔμαθε τοῦτο ἡ γόμιμος σύζυγός του, ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῆς

Αραβίας, ἐγκατέλιπε τὸν οἰκόν της καὶ ἔφυγε πρὸς τὸν πατέρα της εἰς Πέτραν τῆς Ἀραβίας, ὅστις μὴ ἀνεχόμενος τὴν προσβολὴν ἐστράτευσε κατὰ τοῦ Ἡρώδου Ἀντίπα καὶ ἐνίκησε τὰ στρατεύματα αὐτοῦ. Μὴ δυνάμενος δὲ νὰ ὑπερασπίσῃ διὰ τῶν δυνάμεων του τὸ κράτος του ὁ Ἡρώδης ἐζήτησεν ἐπικουρίαν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Τίθερίου. Τὰ δυστυχήματα ταῦτα ἀπέδιδον οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν ὄργὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν σκανδαλώδη διαγωγὴν τοῦ τετράρχου. Κατ' αὐτὸν δὲ τὸν καιρὸν ἐζη καὶ διέγας προφήτης τῆς ἐποχῆς αὐτῆς διὰ της Ιωάννης ὁ βαπτιστής, ὅστις δὲν ὕκνησε νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ τετράρχου καὶ νὰ ἐξελέγῃ αὐτὸν διὰ τὴν ἀπερεπῆ διαγωγὴν αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν ἀδελφόν του Ἡρώδην καὶ πρὸς τὴν νόμιμον σύζυγόν του, καὶ προέτρεψε αὐτὸν νὰ διορθώσῃ τὰ πράγματα δεικνύων μετάνοιαν διὰ τὸ ἀνοσιούργημά του καὶ συμβιβάζόμενος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὓς ἐλύπησε καιρίως. Ως ἦκουσε τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἡρώδης Ἀντίπας, ἀντὶ νὰ ἀποδεχθῇ καὶ ἐκτελέσῃ αὐτούς, συλλαμβάνει τὸν Ιωάννην καὶ στέλλει εἰς τὴν ὄχυραν πόλιν Μαχαιροῦντα ἐν τῇ Περαίᾳ, ἐνθα εἶχε κτίση καὶ πολυτελεστάτην κατοικίαν, ἵνα ἔκει διφθῆ εἰς τὴν φυλακήν. Ἐπραξε δὲ τοῦτο καὶ πρὸς τιμωρίαν τοῦ Ιωάννου διὰ τὴν τόλμην, ἣν ἔδειξε νὰ συμβουλεύσῃ αὐτόν, ἀλλὰ καὶ διότι ἐφοβεῖτο μήπως οἱ Ἰουδαῖοι, οἵτινες διέκειντο ἦδη δεσμενέστατα πρὸς τὸν τετράρχην, ἀκούοντες καὶ τοῦ Ιωάννου τοὺς λόγους, δν πολὺ ἐσέβοντο, ἐπαναστατήσωσι κατ' αὐτοῦ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὅφερετο πρὸς αὐτὸν ἡπίως, ἐπέτρεπε νὰ ἐπισκέπτωνται αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ οἱ μαθηταί του καὶ νὰ συνδιαλέγηται μετ' αὐτῶν. Κατόπιν ὅμως ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν Μαχαιροῦντι διὰ τὴν

έξης αἰτίαν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐώρταζεν ὁ τετράρχης τὰ γενέθλιά του καὶ εἶχε καλέση εἰς γεῦμα πολλοὺς τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν τῆς χώρας του. Ἀφ' οὗ δὲ ἔφαγον καὶ ἔπιον, ἐπεδοθησαν καὶ εἰς τὰς διασκεδάσεις. Ἡδη δὲ ἔχόρευσε καὶ ἡ κόρη τῆς Ἡρωδίαδος μετὰ τόσης τέχνης καὶ χάριτος, ὥστε δὲ Ἡρώδης πλήρης ἐνθουσιασμοῦ διὰ τοῦτο ὑπερσχέθη μεθ' ὄρκου εἰς αὐτὴν νὰ χαρίσῃ, ὅτι καὶ ἐν τοῦ ζητήση μέχρι τῆς ἡμίσεως τῆς βασιλείας του. Μὴ γνωρίζουσα δὲ ἡ κόρη τί νὰ ζητήσῃ συνεβούλευθη τὴν μητέρα της, ἵτις πνέουσα ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, συνεβούλευσε νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ τετράρχου τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐν τῇ φυλακῇ ὄντος Ἰωάννου. Ἡ αἴτησις αὕτη ἦτο εἰς τὸν Ἡρώδην ἀπροσδόκητος, ἦτο δὲ καὶ ἀσύμφορος· διότι δὲ Ἰωάννης ἀπήλαυε μεγάλης τιμῆς παρὰ τῷ λαῷ καὶ ἀγάπης. Ἄλλος μὴ θέλων νὰ δυσαρεστήσῃ τὴν Ἡρωδίαδα, ἐπιθυμῶν δὲ νὰ φανῇ καὶ συνεπήσῃ εἰς τὰς ὑποσχέσεις του, ἐστειλε τὸν δῆμιον καὶ ἀπεκεφάλισε τὸν ἄγιον ἀνδρα ἐν τῇ φυλακῇ, οὐτιγος ἡ κεφαλὴ ἐντὸς λεκάνης ἤχθη εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας καὶ ἐδόθη εἰς τὴν κόρην. Ὡς δὲ διεδόθη ὅτι ἀπέθανεν δὲ Ἰωάννης, ἥλθον οἱ μαθηταὶ του καὶ παραλαβόντες ἔθαψαν τὸ σῶμά του. Τοιοῦτο δὲ τραγικὸν τέλος ἐλαβεν δὲ μεγαλόψυχος καὶ ἀκάματος αὐτὸς προφήτης, δην ἡμεῖς γεράρομεν τῇ 24 Ἰουνίου κατὰ τὴν θερινὴν τροπὴν τοῦ ἥλιου. Πρὸς ἀνάμνησιν δὲ τῆς ἀποκεφαλίσεως αὐτοῦ ἐορτάζομεν καὶ τὴν 29 Αὐγούστου. (1).

1) Ὑπάρχει συνήθεια παρὰ τῷ λαῷ κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς 24 Ἰουνίου ἐσπάρας νὰ ἀνάπτωσι πυράς καὶ νὰ πηδῶσιν ἐπ' αὐτῶν, ἵνα καθαρισθῶσιν ἀπὸ τοὺς δαίμονας ἢ ἀπὸ τοὺς ψύλλους.

§ 22. Νέα θαύματα τοῦ Ἰησοῦ παρὰ τὴν
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας.

'Αφ' οὖ ἐφόγευσε τὸν Ἰωάννην ὁ Ἡρώδης, νέας εἰδήσεις ἐπάρχειν αὐτόν. Ἡλθον καὶ ἀνήγγειλαν εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν καὶ ποιεῖ θαύματα παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἄλλοι δὲ ἔλεγον ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ Ἡλίας, ἄλλοι δὲ ὅτι εἶναι προφήτης ἐκ τῶν παλαιῶν. Οἱ Ἡρώδης δὲν ἤξευρε τί ἐξ ὅλων τούτων νὰ πιστεύσῃ καὶ ἔζητει νὰ ἴδῃ τὸν προφήτην, ὅστις διδάσκει παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας. Ή δὲ φήμη περὶ τῆς διδάσκαλίας καὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Ἰησοῦ ηὔξανεν ἔτι μᾶλλον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν καὶ πανταχόθεν ἥρχοντο πρὸς αὐτὸν ἀνθρώποι, ὃστε ἐκ τοῦ πολλοῦ πλήθους δὲν ἤδυνατο οὕτε αὐτὸς οὕτε οἱ μαθηταὶ του οὐδεμίαν στιγμὴν νὰ ἀναπαυθῶσι. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς παραλαβὼν μόνον τοὺς μαθητάς του ἀπέβη εἰς πλατεῖαν καὶ ἐπέρασε εἰς τὴν ἀντιπέραν ὅχθην παρὰ τὴν πόλιν Βηθεσδά. Οἱ λαοί, ὡς ἕκουσαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς διατρίβει ἐκεῖ, ἔδραμον πρὸς αὐτὸν πανταχόθεν πεζῇ καὶ ἀνδρες καὶ γυναικεῖς καὶ παιδία. Τούτους, ὡς εἶδεν ὁ Ἰησοῦς, ἤλεγε καὶ ἐδέχθη μὲ ἀγάπην καὶ φιλοφροσύνην. Καὶ ἀφ' οὗ ἐκήρυξε πρὸς αὐτοὺς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἵστρευσεν ἐπειτα καὶ τοὺς ἀσθενεῖς. Εἶχεν ἦδη δύση ὁ ἥλιος, ἐν δὲ τῷ τόπῳ τούτῳ οὐδὲν ὑπῆρχεν οὕτε πρὸς βρῶσιν οὕτε πρὸς πόσιν, χιλιάδες δὲ ἀνθρώπων παρέμενον ἐνταῦθα, μὴ ἔχοντες ποῦ νὰ καταλύσωσι. Ταῦτα ἰδόντες οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ εἶπον πρὸς αὐτόν·

« Ο τόπος οὗτος, ὡς βλέπεις, εἶναι ἔρημος, ἢ δὲ ὡρα παρ-

ηλθε. Ἀπόλυσον τὸν λαόν, ἵνα ἀπέλθῃ εἰς τὰ πέριξ χωρία καὶ εἰς τοὺς ἄγρους νὰ εῦρωτιν τροφὴν καὶ νὰ διανυκτερεύσωσι. Δὲν πρέπει νὰ διατηρήσωμεν αὐτοὺς περισσότερον χρόνον εἰς τὸν ἔρημον τοῦτον τόπον».

Πρὸς ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς:

«Δὲν εἰναι ἀνάγκη νὰ ἀπέλθωσι. Δότε σεῖς εἰς αὐτοὺς νὰ φάγωσι.»

— «Καὶ ἔχομεν ἡμεῖς, διδάσκαλε, εἶπον οἱ μαθηταί, τόσους ἄρτους, ὥστε νὰ φάγῃ καὶ χορτάσῃ τόσος κόσμος;»

Τότε ὁ Ἰησοῦς ἤρώτησε· «Πόσους ἄρτους ἔχετε;» Οἱ μαθηταὶ ἔξετάσαντες εῦρον ὅτι ἐν ὅλῳ ὑπῆρχον πέντε ἄρτοι καὶ δύο ὄψκρια καὶ ἀνήγγειλαν τοῦτο πρὸς τὸν Ἰησοῦν προσθέσαντες ὅτι ἐκ τούτων οὐδὲ ἐν ψιχίον ἔχαστος δύναται νὰ λάθῃ· διότι εἴναι ἐν ὅλῳ πέντε χιλιάδες ἄνθρωποι, Ὁ Ἰησοῦς ὅμως εἶπε εἰς τοὺς μαθητάς του·

«Εἴπατε εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ καθίσωσιν ἐπὶ τῆς χλόης καθ' δμίλους ἔχ πεντήκοντα ἀνθρώπων καὶ φέρετέ μοι ἕδω τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τὰ δύο ὄψάρια»,

Οι μαθηταὶ ἔπραξαν ὡς διέταξεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ ἀνθρώποι πάντες ἐκάθισαν κατὰ γῆς διηρημένοι εἰς ἑκατὸν πεντηκόνταδας. "Ἐπειτα ἔλαβεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς ἄρτους καὶ τὰ ὄψάρια καὶ ἀφ' οὗ προσηυχήθη πρότερον εἰς τὸν Θεόν, ἤρχισε νὰ κόπτῃ καὶ μοιράζῃ εἰς τοὺς καθημένους διὰ νὰ φάγωσι. Καὶ πάντες ἔτρωγον καὶ ἄρτον καὶ ὄψάρια καὶ ἄρτος καὶ τὰ ὄψάρια δὲν ἥλαττοῦντο. 'Αφ' οὗ δὲ ἔφαγον πάντες ὅσον ἐπεθύμει ἡ καρδία των, ἐσηκώθησαν ἐκ τοῦ φαγητοῦ των. Πλὴθος δὲ τεμαχίων ἄρτου καὶ ἵχθυων εἶχον περισσεύση καὶ ἔκειντο κατὰ γῆς. Τοῦτο ἴδων ὁ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ συλλέξωσιν ὅ,τι ἔπειρίσευσεν. Ἡσαν δὲ τὰ περισσεύματα δῶδεκα κοφίνια πλήρη. 'Ως δὲ εἶδον τοῦτο οἱ ἀνθρώποι, οἵτινες πρὸ ὀλίγου ἦσαν ἐν ἀπελπισίᾳ, διότι δὲν ἔβλεπον πόθεν ἥδυναντο νὰ πορισθῶσι ἄρτον ἐν τῷ ἐρήμῳ τούτῳ τόπῳ, ἤρξαντο νὰ ἐκπλήττωνται καὶ πεπισθότες ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι μέγας προφήτης ἀξιος νὰ γίνη τῶν Ἰουδαίων βασιλεὺς καὶ νὰ κατοικῇ εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Ἱερουσαλήμ, ἦσαν σύμφωνοι πάντες νὰ ἀνακηρύξωσιν αὐτὸν βασιλέα καὶ νὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ νὰ καθίσωσιν αὐτὸν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον καὶ νὰ πολεμήσωσι κατὰ παντός, ὅστις ἥθελε ἀντισταθῆ ἐις τὸν σκοπόν των τοῦτον. 'Αλλ' ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐπεδίωκε νὰ γίνῃ βασιλεὺς ἐπίγειος, ἥθελε μόνον νὰ φέρῃ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν δόδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πίστεως καὶ τοῦτο μόνον ἐπόθει καὶ πρὸς τοῦτο εἰργάζετο. Μὴ θέλων δὲ νὰ συμβῇ ἐνταῦθα ταραχή τις, εἶπεν εἰς τοὺς μαθητάς του νὰ ἔμβωσιν

εἰς τὸ πλοιάριον καὶ νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Καπερναούμ,
αὐτὸς δὲ μόνος ἀπεσύρθη εἰς τὸ ὅρος καὶ ἔκει προστυχήθη
πρὸς τὸν Θεόν. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἔφυγον καὶ αὐτοὶ ἔκαστος
εἰς τὴν πατρίδα του δοξάζοντες καὶ ύμνοῦντες τὸν Θεὸν διὰ
τὰ θαυμάσια, ἢ ἐθλεπον γινόμενα εἰς τὸν τόπον των.

Οἱ μαθηταὶ εἶχον πολὺ ἀπομακρυνθῆ τῆς θαλάσσης, ὅτε
αἴφνης ἡγέρθη τριχυμία καὶ τὸ πλοῖον δὲν ἐκινεῖτο πρὸς
τὰ ἐμπρὸς κωλυόμενον ὑπὸ ἐνχυτίου ἀνέμου. Ἐνῷ δὲ εὐ-
ρίσκοντο εἰς τοιαύτην ἀγωνίαν μὴ ἡξεύροντες τί νὰ πρά-
ζωσιν ἐν τῷ μέσω τῆς τριχυμιώδους θαλάσσης, βλέπουσι
αἴφνης περὶ τὴν τετάρτην φυλακὴν τῆς νυκτὸς τὸν Ἰησοῦν
ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς πεζὸν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσ-
σης καὶ ἐκλαβόντες τοῦτο ὡς φάντασμα ἐφοβήθησαν καὶ
ῆρχισαν νὰ κραυγάζωσι ζητοῦντες σωτηρίαν. Πλησιάσας δὲ
πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «Θαρρεῖτε! ἐγὼ εἰμαι καὶ μὴ
φοβεῖσθε!»

Πρὸς ταῦτα εἶπεν ὁ Πέτρος·

«Κύριε, ἐὰν εἰσαι σύ, εἰπὲ καὶ ἐγὼ νὰ περιπατήσω ἐπὶ¹
τῆς θαλάσσης καὶ νὰ ἔλθω πρὸς σέ». — Μάλιστα, ἔτσι,
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ὁ Πέτρος εὐθὺς ἐκ τοῦ πλοίου ἐπήδη-
σεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἵνα ἐλθῇ περιπατῶν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.
Ἐπειδὴ δὲ ἡ τριχυμία ἤτο μεγάλη, ἦρχισε νὰ δειλισῃ καὶ
νὰ βυθίζηται εἰς τὴν θάλασσαν. Ὡς δὲ ἡ σθάνθη τοῦτο ἦρχισε
νὰ φωνάζῃ λέγων· «Κύριε, σῶσόν με.» Ὁ Ἰησοῦς ἥπλωσε
εὐθὺς τὴν χεῖρα του καὶ ἐπικασε τὸν Πέτρον καὶ εἶπε· «Ολι-
γόπιστε, διὰ τί ἀμφέβαλες;» Καὶ ἀμφότεροι ἤδη εἰσῆλθον
εἰς τὸ πλοῖον καὶ δὲν εἶπεν ἕκόπασε. Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ
πάντες ἤλθον καὶ προσεκύνησαν τὸν Κύριον. Ἐπειτα ἐξ-
ηκολούθησαν τὸν πλοῦν καὶ φθάσαντες ἀπεβίβασθησαν εἰς

τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ ἐδῶ προσήρχετο πλῆθος ἀσθενῶν, οἵτινες ἔθεραπεύοντο ἀπτόμενοι τοῦ κρασπέδου τοῦ ἴματίου του.

§ 23. Η πέστες τοῦ Ιησοῦ.

«Οτε μίαν ἡμέραν ὁ Ἰησοῦς ἦτο μόνος μετὰ τῶν μαθητῶν του, ἤρωτησεν αὐτούς· «Τίνα μὲ λέγουσι οἱ ἀνθρώποι ὅτι εἰμαί;» Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθησαν οἱ μαθηταὶ του· «Ἄλλοι μὲν λέγουσιν ὅτι εἶσαι ὁ Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, ἄλλοι ὅτι εἶσαι ὁ Ἡλίας, καὶ ἄλλοι ὅτι εἶσαι εἰς ἐκ τῶν προφητῶν.» — «Σεῖς ἀρέ γε τίνα μὲ θεωρεῖτε;» ἤρωτησεν αὐτούς; ὁ Ἰησοῦς. Τότε ἀπεκρίθη ὁ Σίμων ὁ Πέτρος καὶ εἶπε· «Εἶσαι ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος». Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· «Εἶσαι εὐτυχῆς, Πέτρε, διότι τοῦτο δὲν σοῦ τὸ ἀπεκάλυψεν ἀνθρωπίνη σοφία, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ ἐγὼ σοῦ λέγω ὅτι εἶσαι ὁ Πέτρος καὶ ἐπὶ τῆς πέτρας αὐτῆς θὰ οἰκοδομήσω τὴν ἐκκλησίαν μου, τὴν ὥποιαν οὐδέποτε θὰ καταβάλῃ ὁ θάνατος. Εἰς σὲ θὰ δώσω τὰς κλεῖδας καὶ διὰ σὲ θὰ λύσῃς ἐπὶ γῆς θὰ εἰναι λελυμμένα καὶ εἰς τοὺς οὐρανούς, ὅσα δὲ σὲ θὰ δέσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ εἰναι δεδεμένα καὶ εἰς τοὺς οὐρανούς.» «Ἐπειτα στραφεὶς πρὸς ὅλους τοὺς μαθητάς του εἶπε·

«Μὴ θέλετε καὶ σεῖς νὰ μὲ ἀφήσοτε, ὅπως πολλοὶ μέχρι τοῦδε μὲ ἀφῆκαν;»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Σίμων Πέτρος·

«Κύριε πρὸς τίνα νὰ ὑπάγωμεν; σὺ ἔχεις λόγους τῆς αἰωνίας ζωῆς!»

‘Απὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ Ἰησοῦς ἤρχεσεν καὶ φανεροῦται καλλίτερον εἰς τοὺς μαθητάς του καὶ νὰ λέγῃ εἰς αὐτοὺς δῖτι θὰ μεταβῇ εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ἔκει θὰ ὑπομείνῃ πολλὰ ὑπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ ὑπὸ τῶν γραμματέων καὶ ἔκει θὰ φονευθῇ καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ θὰ ἀναστηθῇ. «Τοιαύτη, εἶπε, εἴναι ἡ τύχη ἐμοῦ. Διὰ τοῦτο δῖτις θέλει νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ, πρέπει νὰ ἀρνηθῇ ἑαυτὸν καὶ νὰ λάβῃ τὸν σταυρόν του καὶ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ. Διότι δῖτις θέλει νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του, αὐτὸς θὰ ἀπολέσῃ αὐτήν· καὶ δῖτις ἀποφασίσῃ νὰ ἀπολέσῃ χάριν ἐμοῦ τὴν ζωὴν του, αὐτὸς θὰ κερδήσῃ αὐτήν. Τί δὲ ὠφελεῖ τὸν ἀνθρωπὸν, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιώθῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; Ἡ τί δύναται νὰ δώσῃ ὁ ἀνθρωπὸς, ἵνα λυτρώσῃ τὴν ψυχὴν του; Θὰ ἔλθῃ ποτὲ ὁ υἱὸς του ἀνθρώπου μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρός του καὶ τότε ἔκαστος θὰ ἀνταμειφθῇ κατὰ τὰ ἔργα του.»

§ 24. Ἡ μεταμόρφωσις.

‘Εξ ἡμέρας μετὰ τὴν ὁμιλίαν ταύτην ὁ Ἰησοῦς παρέλαβε τοὺς τρεῖς αὐτοῦ πιστοὺς μαθητάς, τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην καὶ ἀνέβη ἐπάνω εἰς ἄν ορος ὑψηλόν. Ἐκεῖ βεβαίως θὰ ἀνεκοίνωσε πρὸς αὐτοὺς τὴν ἀπόφασίν του νὰ κάμη νέαν θρησκείαν τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, καὶ τὴν θρησκείαν αὐτὴν θὰ μεταβῇ καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ φανερὰ πλέον νὰ διδάξῃ. Προσδέπει δὲ δῖτι ἔκει θὰ θανατωθῇ, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν κωλύει νὰ ἔκτελέσῃ τὸ καθῆκόν του. Ταῦτα βεβαίως καὶ τοιαῦτα θὰ εἴπειν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς μαθητάς του κατὰ τὴν ἡμέραν

ταύτην. Καὶ ἤρξατο νὰ προσεύχηται πρὸς τὸν Θεόν. Ἐν
ῷ δὲ προσηγένετο, ἐλαβε θείαν μορφήν. Οἱ ὄφθαλμοὶ του
ἔλαμπον ως δὲ ἥλιος, τὰ δὲ φορέματά του ἔγειναν κατά-
λευκα ως ἡ χιών καὶ ἡκτινοβόλουν. Δύο δὲ προφῆται ὁ
Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἡλίας καταβάντες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡμίλουν
μετ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀνήγγειλαν τὸν βέβαιον θάνατον, ὃν
ἔμελλε νὰ ὑποστῇ ἐν Ἱερουσαλήμ. Ως εἶδον ταῦτα οἱ μα-
θηταί του, ἐφοβήθησαν καὶ ἔμειναν ἐκστατικοί. Ὁ δὲ Πέτρος
χωρὶς νὰ ἡξεύρῃ καὶ αὐτὸς τί λέγει ὑπὸ τοῦ τρόμου εἶπε
πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Κύριε, καλὸν εἶναι νὰ εἴμεθα ἐδῶ πάν-
τοε. Ἐὰν θέλης, νὰ κατασκευάσωμεν καὶ τρεῖς σκηνάς,
μίαν διὰ σέ, μίαν διὰ τὸν Μωϋσῆν καὶ μίαν διὰ τὸν
Ἡλίαν». Ἀλλ’ ἐν ὧ ἐλεγε ταῦτα, μέγα νέφος ἐστη ὑπεράνω
αὐτῶν καὶ ἐπεσκίασε αὐτοὺς καὶ ἡκούσθη φωνὴ ἐκ τοῦ
νέφους λέγουσα· «Οὗτος ἐστὶν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν
ῷ ηὐδόκησα, αὐτοῦ ἀκούετε». Οἱ μαθηταὶ περιδεεῖς ἐπεσον
κατὰ γῆς πρηνεῖς. Τότε Ἰησοῦς ἤλθε πλησιέστερον καὶ
ἐγγίσας αὐτοὺς εἶπε· «Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε». Οὕτοι
στρέψαντες τό πρόσωπον δὲν εἶδον κανένα ἄλλον παρὰ μόνον
τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ μορφῇ αὐτοῦ τῇ συνήθει. Καὶ συνελ-
θόντες εἰς ἐσωτοὺς ἡγέρθησαν καὶ ἤδη ἐπείσθησαν ἐτι μᾶλ-
λον ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα συνέβησαν
ἡδη ἐπὶ τοῦ ὄρους. Ἐπειτα ἐγερθέντες ἀνεχώρησαν πάντες
δμοῦ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ἐνῷ δὲ κατέβαινον ἐκ τοῦ ὄρους
εἶπεν ὁ Ἰησοῦς εἰς αὐτοὺς γὰς τηρήσωσι ὅτι εἶθον καὶ
ἡκουσαν μυστικόν, μέχρις ὅτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀναστῇ
ἐκ νεκρῶν.

§ 25. Περὶ ταπεινοφροσύνης σκάνδαλου καὶ συμφελεώσεως.

"Οτε δὲ ὁ Ἰησοῦς διέτριβε εἰς τὴν Καπερναούμ, ἔμαθεν ὅτι οἱ μαθηταὶ του ἐφιλονίκουν μεταξύ των ποῖος ἐξ αὐτῶν εἶναι δὲ μεγαλείτερος. Τότε ἐκάλεσεν αὐτοὺς καὶ τοὺς ἡρώτησε· «Διὰ τί ἐφιλονικεῖτε;» Αὔτοὶ δῆμως ἐσιώπων αἰσχυνόμενοι νὰ εἴπωσι τὸν λόγον τῆς φιλονικίας. Τότε δὲ Ἰησοῦς ἐκάλεσεν ἐν παιδίον νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν, τὸ δποῖον, ἀφ' οὗ ἐθώπευσε, ἔθεσεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαθητῶν του καὶ εἶπε· «Ἄληθῶς λέγω ὑμῖν, ἐὰν δὲν μεταβληθῆτε καὶ γίνητε ως τὰ παιδία, δὲν θὰ ἔλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Οστις θέλει νὰ εἶναι πρῶτος, θὰ γείνη δὲ σχατός πάντων· καὶ ὅστις εἶναι ταπεινὸς καὶ ἀθῶς ως τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτος εἶναι δὲ μέγιστος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ».

Μηδέποτε καταχρονήσατε παιδίον μικρόν. Διότι σᾶς λέγω ὅτι οἱ ἄγγελοι τῶν μικρῶν τούτων βλέπουσι πάντα τὸ πρόσωπον τοῦ πατρός μου ἐν οὐρανοῖς. Οστις δὲ γείνη σκάνδαλον εἰς ἐν τῶν μικρῶν τούτων, συμφέρει εἰς αὐτὸν καλλίτερα νὰ κρεμάσῃ μίαν μυλόπετραν εἰς τὸν λακμόν του καὶ νὰ ῥιψθῇ εἰς τὸ βαθύτερον μέρος τῆς θαλάσσης καὶ νὰ πνιγῇ. Τὰ σκάνδαλα δὲν θὰ λείψουν ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐν ὅσῳ εἶναι ἔνθρωποι διεφθαρμένοι. Ἀλλ' ἀλλοίμονον εἰ; ἐκεῖνον, ἀπὸ τὸν δποῖον προέρχεται τὸ σκάνδαλον. Ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς πρέπει νὰ εἰσθε αὔστηροί καὶ ἀνέδοτοί εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Ἐὰν δὲ χείρ σου σὲ παρακινῇ εἰς τὸ κακόν, ἀπόκοψέ την καὶ ῥίψε την μακράν. Καλλίτερον εἶναι νὰ εἶσαι ἀνάπηρος ἐν τῷ βίῳ τούτῳ παρὰ νὰ ἔχῃς δύο

χεῖρας καὶ νὰ διφθῆσε εἰς τὸ πῦρ τὸ ἀσβεστον. Ἐὰν δὲ ὁ πόνος σου σὲ παρακινῇ εἰς τὸ κακόν, ἀπόχοψε αὐτὸν καὶ διψέ τον μακράν· διότι καλλίτερον εἶναι νὰ εἶσαι χωλός, παρὰ νὰ ἔχῃς δύο πόδας καὶ νὰ διφθῆσε εἰς τὴν αἰώνιον καταδίκην. Ἐὰν πάλιν ὁ ὄφθαλμός σου σὲ παρακινῇ εἰς τὸ κακὸν ἐξόρυξε αὐτὸν καὶ διψέ τον μακράν· διότι καλλίτερον εἶναι νὰ εἶσαι μονόφθαλμος, παρὰ νὰ ἔχῃς δύο ὄφθαλμούς καὶ νὰ ἀπολαύσῃς τῆς αἰώνιου κολάσεως.»

«Ἐστε δὲ διαλλακτικοὶ καὶ συγχωρεῖτε τοὺς ἀδελφούς σας, ὅταν ἀμαρτήσωσι πρὸς σᾶς. Ἐκείνους δέ, ὅσοι δὲν εἴναι μὲθ' ὑμῶν, μὴ θεωρεῖτε ὅτι εἶναι καὶ καθ' ὑμῶν. Ἐὰν ὁ ἀδελφός σου κάμη πρὸς σὲ σφάλμα, πήγαινε καὶ διιλησε μετ' αὐτοῦ ἴδιαιτέρως. Καὶ ἐὰν σὲ ἀκούσῃ, ἐκέρδισε τὸν ἀδελφόν σου.» Ἐνταῦθι διέκοψε τὸν Ἰησοῦν ἡ Πέτρος ἐρωτήσας ποσάκις πρέπει νὰ συγχωρῇ τις τὸν ἀδελφόν του πρὸς αὐτὸν ἀμαρτάνοντα, καὶ ἐν ἐπτάκις εἶναι ἀρκετόν. Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Ἰησοῦς· «Οὐχὶ ἐπτάκις ἀλλ᾽ ἑδομήκοντα ἐπτάκις. Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δημοιάζει μὲν ἐναὶ βασιλέᾳ, ὅστις ἥθελε νὰ λογαριασθῇ μὲ τοὺς δούλους του. Ἐκ τούτων εἰς ἔχρεώστει πρὸς τὸν βασιλέα δέκα χιλιάδας ταλάντων, τὰ διποῖα ἑζήτησεν ὁ βασιλεὺς ἥδη νὰ λάβῃ. Ἀλλ' ὁ δοῦλος τοῦ βασιλέως δὲν εἶχε τόσα τάλαντα καὶ ἐπρόκειτο νὰ πωληθῶσιν τοῦ δούλου ὅλη ἡ περιουσία καθὼς καὶ ἡ γυνὴ του καὶ τὰ τέκνα του καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ δοῦλος, ἵνα μὲ τὰ χρήματα ταῦτα πληρωθῇ ὁ βασιλεὺς. Τότε προσέπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως ὁ δοῦλος καὶ παρεκάλεσεν αὐτὸν νὰ τὸν περιμείνῃ καὶ θὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν ὅλα, ὅσα χρεωστεῖ. Ὁ βασιλεὺς συνεκινήθη ἐκ τῶν διακρύων τοῦ δούλου καὶ τοῦ ἐχάρισεν ὅλον τὸ χρέος. Ὁ δοῦλος ἥδη

ἀπαλλαγεὶς τοῦ μεγχλου πρὸς τὸν βασιλέα χρέους, ἀνεχώρησεν ἔκειθεν. Ἐν ὦ δὲ ἐπορεύετο περιχαρῆς εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ τὴν μεγάλην τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν καλωσύνην, συναντᾷ καθ' ὅδὸν ἔνα ἄλλον δοῦλον, πρὸς τὸν ὄποιον εἶχε ὀχνεῖση αὐτὸς 100 δραχμάς. Εὔθυς δὲ ὡς εἶδε αὐτόν, τὸν συλλαμβάνει καὶ τοῦ ζητεῖ ἀπειλητικῶς νὰ τοῦ πληρώσῃ εὐθὺς τὸ χρέος, εἰδὲ μή, λέγει, θὰ τὸν στείλῃ εἰς τὴν φυλακήν. Ο δοῦλος μὴ ἔχων ὁ δυστυχῆς νὰ πληρώσῃ προσπίπτει εἰς τὰ γόνατα καὶ παρακαλεῖ τὸν ἄλλον δοῦλον νὰ τὸν περιμείνῃ ὀλίγον χρόνον καὶ θὰ πληρώσῃ εἰς αὐτὸν ὅλα τὰ ὄρειλόμενα. Ἄλλ' οὔτος δὲν ἔδειχετο, καὶ ἔφερε τὸν δυστυχῆ ἀνθρώπων εἰς τὴν φυλακήν καὶ ἔκει ἔχεισεν αὐτὸν, μέχρις ὅτου πληρώσῃ τὸ χρέος του. Ως εἶδον τοῦτο οἱ ἄλλοι δοῦλοι, ἤγανάκτησαν διὰ τὴν σκληρότητα καὶ ἀσπλαγχνίαν τοῦ δούλου τούτου καὶ κατήγγειλαν τοῦτο εἰς τὸν βασιλέα. Εὔθυς ὁ βασιλεὺς ἔκάλεσεν αὐτὸν καὶ τοῦ εἶπε «Δοῦλε πονηρὲ καὶ ἀχρεῖ, ἐγὼ σοῦ ἔχάρισα ὅλον τὸ μέγα χρέος σου, διότι μὲ παρεκάλεσες καὶ σὲ ἐλυπήθην. Δὲν ἔπρεπε λοιπὸν καὶ σὺ νὰ λυπηθῆς τὸν σύνδουλόν σου, ὅστις σὲ παρεκάλει νὰ ἀναμένῃς αὐτόν, ἀλλ' ἔρριψες αὐτὸν ἀσπλαγχνώς εἰς τὴν φυλακήν;» Ταῦτα εἶπεν ὁ βασιλεὺς πλήρης ὄργῆς καὶ εὔθυς διέταξε νὰ παραλάβωσιν αὐτὸν οἱ βασανισταί καὶ νὰ βασανίζωσιν, μέχρις ὅτου πληρώσῃ ὅλα, ἕτα χρεωστεῖ.»

«Οὕτω θὰ κάμη καὶ δ πατήρ μου δ οὐράνιος πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ἔκκοτος ἐκ καρδίας δὲν συγχωρῇ τὸν ἀδελφόν του διὰ τὰ σφάλματά του.»

§ 26. Θ ἀσωτος; υέός.

Μέγας ἀναθρασμὸς ὑπῆρχεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ μεταξὺ τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων κατὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διότι συνανεστρέφετο μὲ τελώνας καὶ ἀμαρτωλοὺς καὶ ἔτεις γε μάλιστα μετ' αὐτῶν. Τότε ὁ Ἰησοῦς νοήσας αὐτῶν τὴν ἀγανάκτησιν διηγήθη τὴν ἔξῆς παραβολὴν: «Ποιμὴν τις εἶχεν ἑκατὸν πρόβατα. Τούτων μίαν ἡμέραν ἀπωλέσθη τὸ ἔν. Περίλυπος ὁ ποιμὴν διὰ τοῦτο μετέβη εἰς τὰ ὅρη καὶ εἰς τὰς ἕρημους ἀναζητῶν τὸ ἀπολεσθὲν πρόβατον, ἀφήσας δὲ μόνα τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα. Μετὰ πολλὰς δὲ ἀναζητήσεις εὗρε τέλος τὸ ἀπολεσθὲν πρόβατον, τὸ διποῖον ἐσήκωσεν ἐπὶ τῶν ὅμιλων του καὶ ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα. Περιγρήσεις δὲ διὰ τοῦτο ἀγενοίνωσε τὸ τραγμα καὶ εἰς τοὺς γείτονάς του καὶ εἰς τοὺς φίλους του, ἵνα χαρῶσι καὶ αὐτοὶ διὰ τὴν εὕρεσιν τοῦ ἀπολεσθέντος προβάτου. Οὕτω χαρὰ μεγάλη γίνεται εἰς τοὺς οὐρανοὺς δι' ἓνα ἀμαρτωλόν, δόσις μετανοήσας ἐπικνηλθεν εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν ὁδόν.»

‘Οσαύτως δὲ διηγήθη καὶ τὴν ἔξῆς παραβολὴν περὶ τοῦ ἀσώτου υἱοῦ·

«Πατήρ τις εἶχεν δύο υἱούς, ὃν δὲ μὲν ἦτο πρεσβύτερος, δὲ δὲ νεώτερος τοῦ ἄλλου. Ἀμφοτέρους προσεπάθησεν ὁ πατήρ νὰ ἀναθρέψῃ καλῶς. Ἡτο δὲ ὁ πατήρ ἀνθρώπος πλούσιος μὲ οἰκίαν, μὲ ἀγρούς, μὲ ἀμπελῶνας, μὲ πρόβατα, μὲ βόας καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἄλλ’ ὁ πλοῦτος οὗτος δὲν εὐχαρίστει αὐτὸν τόσον, ὅσον τὰ δύο του τέκνα. Ἄλλα μίαν ἡμέραν ὁ νεώτερος υἱὸς βαρυγθεὶς φαίνεται τὸν ἔντιμον βίον καὶ ἐπιθυμήσας τὸν βίον τῆς ἀσωτίας, τὸν διποῖον

ἐνόμιζεν ὡς βίον εὔτυχίας, προτρεπόμενος δέ, φαίνεται, πρὸς τοῦτο καὶ ὑπὸ νέων κακοήθων, ἔργεται εἰς τὸν πατέρα του καὶ λέγει ὅτι σκέπτεται νὰ μεταβῇ εἰς ξένην χώραν, ἵνα ἔκει ἐργασθῇ καλλίτερα εἰς ἄλλας ἔργασίας, καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ τοῦ δώσῃ ὅ, τι θέλει νὰ τοῦ δώσῃ, ἀφ' οὗ εἶναι τέκνον του. Εἰς τὸν πατέρα ἡ εἰδῆσις ὅτι μέλλει νὰ στερηθῇ εἰς τὸ ἔξης τοῦ υἱοῦ του ἥτο λίαν πικρά, ἀλλὰ συλλογιζόμενος ὅτι ἴσως τοιοῦτόν τι ἀπεφάσισεν ὁ Θεὸς καὶ μὴ θέλων νὰ ἐμποδίσῃ τὴν τύχην τοῦ υἱοῦ του, ἔδωκε πρὸς αὐτὸν τὸ ἡμισυ ὅλης τῆς περιουσίας του καὶ εὐχήθη πρὸς αὐτὸν νὰ περευθῇ εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ Θεοῦ. Ὁ υἱὸς οὖτος λαβὼν τὸ ἡμισυ τῆς περιουσίας ἐπώλησε αὐτὴν καὶ μὲ τὰ χρήματα ἔφυγε εἰς μίαν χώραν, ἡ οποία ἥτο διαβόητος τότε διὸ τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων τῆς καὶ διὰ τὸν ἀσεμνον καὶ ἀκόλαστον αὐτῶν βίον. Ἀφ' οὗ δὲ ἐφθασεν ἔκει καὶ ἤρχισε νὰ πίνῃ καὶ νὰ μεθύῃ καὶ νὰ περιφέρηται εἰς τὴν πόλιν χωρὶς νὰ κάμνῃ κανένεν ἔργον, οἱ κακοὶ ἀνθρωποι τὸν ἐνόησαν εὐθὺς καὶ ἔτρεξαν νὰ τὸν παραλάβουν εἰς τὴν συντροφίαν των, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐνόσουν ὅτι αὐτὸς εἶχε καὶ χρήματα πολλὰ. Βεβαίως διὰ νὰ τὸν παρακεινοῦν νὰ ἐξοδεύῃ περισσότερα χρήματα, θὰ ἐπήνουν αὐτὸν ὡς ἀνθρωπὸν ποῦ δὲν ἀψηφῇ τὰ χρήματα, ὡς ἀνθρωπὸν ἀνοικτόκαρδον, ὡς ἀνθρωπὸν κοινωνικὸν καὶ χίλια ἄλλα ὄνόματα θὰ τοῦ ἔδιδον, παριστάνοντες τὴν κακίαν μὲ ὄνόματα ἄλλα, ἵνα κάμνωσι αὐτὸν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν χειρότερον. Καὶ οὕτως ἔγεινε τὸ πρᾶγμα. Ὁ κακὸς υἱὸς ἐδαπάνα τὰ χρήματά του δι' ἑαυτόν, διὰ τοὺς διεφθαρμένους συντρόφους του, καὶ τὰ χρήματα αὐτά, ὅσον πολλὰ καὶ ἀν ἥσαν, ἐξωδεύθησαν ὅλα. Οἱ σύντροφοι τοῦ ἀσώτου υἱοῦ, ἀφ' οὗ εἶδον ὅτι δὲν ἥσαν πλέον χρήματα,

τὸν ἀφῆκαν καὶ οὐδὲ καλημέρα πλέον τοῦ ἔλεγον. Πεινῶν
 ὅζήτει ὁ ὀμυστυχῆς ἄνθρωπος νὰ εύρῃ ἐργασίαν, ἵνα κερδήσῃ
 διὰ τῆς ἐργασίας του ὀλίγα χρήματα καὶ φάγη ψωμί, ἀλλ'
 ὅλος ὁ κόσμος ἀπεστρέφετο τὸν ἄνθρωπον, τὸν δποῖον εἶδον
 ἦν εἶχον μάθη παρ' ἄλλων ποίου εἶδους ζωὴν ἔκαμνε πρό-
 τερον καὶ ἐν φῷ ἥτο ἀπὸ τιμίαν οἰκογένειαν, ὁζευτέλισε
 καὶ τὸν ἑαυτόν του καὶ τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του. Καὶ
 ἐκεινδύνευε τὸ ἀρχοντόπουλον τοῦτο νὰ ἀποθάνῃ τῇ πείνης!
 Διὸ ἀπεφάσισε νὰ γίνῃ διὰ τὸ ψωμὶ μόνον καὶ χοιροβοσκός,
 ὅπερ ἥτο τὸ ἀτιμότατον ἔργον εἰς τὴν ἐποχὴν ἑκείνην.
 Ἐλάμβανε λοιπὸν τοὺς χοίρους καὶ ἔφερεν αὐτοὺς καθ' ἡμέ-
 ραν μακρὰν εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ ἔθοσκεν, τὴν δὲ ἐσπέραν
 τοὺς ἔφερε πάλιν εἰς τὰ κουμάσια, ποῦ ἦσαν εἰς τὴν πό-
 λιν. Τὰ φορέματά του εἶχον ξεσχισθῆ καὶ ἐφαίνοντο τὰ
 κρέατα του, τὸ πρόσωπόν του εἶχεν ἔξαγριωθῆ καὶ δὲν ἐγνω-
 ρίζετο πλέον ὅτι ἥτο τὸ παιδὶ τοῦ καλοῦ ἑκείνου πατρός.
 Ἀλλὰ μήπως ἔχόρταινε καὶ τὸ ψωμὶ; Κατ' ἑκεῖνο τὸ ἔτος
 εἰς τὴν χώραν ἑκείνην τῶν κακῶν δὲν ἔγιναν καὶ τὰ σπαρτὰ
 καὶ τὸ ψωμὶ εἶχε πολὺ ἀκριβήνη. Ωστε οἱ πτωχοὶ ἐτρωγον
 ξυλοκέρατα, τὰ ὄποια ἐτρωγον οἱ χεῖροι. Ἀλλ' ὁ αὐθέντης τοῦ
 κακοῦ υἱοῦ οὐδὲ ξυλοκέρατα τούλαχιστον τοῦ ἔδιδεν ἀφθονα,
 διότι ἐπροτίμα νὰ τὰ φάγουν καλλίτερα οἱ χοῖροί του,
 ἵνα παχύνουν καὶ ὡφεληθῆ πωλῶν αὐτοὺς περισσότερον. Τὰ
 παθήματα ταῦτα καὶ ἡ ὀμυστυχία τοῦ κακοῦ υἱοῦ ἥρχισαν
 νὰ συγκινῶσι τὴν καρδίαν του καὶ νὰ ἀνοίγουν τοὺς ὀφθαλ-
 μούς του, ἵνα κατανοήσῃ πῶς ἥτο πρότερον, ὅτε ἥτο πλη-
 σίον τοῦ πατρός του καὶ ἔζη ὡς τίμιος ἄνθρωπος καὶ πῶς
 εἶναι τώρα, ἀφ' ὅτου ἡκολούθησε τὸν κακὸν δρόμον καὶ ζῆ
 ὡς ἄνθρωπος ἀτιμος. Καὶ καθὼς ἐσκέφθη τοῦτο ἥρχισε νὰ

κλαίη καὶ νὰ κτυπᾷ τὴν κεφαλήν του διὰ τὴν ἀπερισκεψίαν του καὶ διὰ τὸν ἀσωτὸν βίον του, ποῦ ἔζησε. «Οἱ ἄνθρωποι ὅλοι, ἔλεγε, μὲ περιφρονοῦν, οὐδεὶς μοῦ δίδει ἐργασίαν νὰ ζήσω, οὐδεὶς μὲ συναναστρέφεται καὶ δίκαιον ἔχουν· ποῖος θέλει νὰ ἐμβάσῃ εἰς τὸ σπίτι του τοιοῦτον ἀνθρώπον, δποῖος εἶμαι ἐγώ; Τὴν περιουσίαν, ἣν ὁ καλός μου πατήρ μοῦ ἔδωκεν προθύμως χωρὶς νὰ εἴναι πρὸς τοῦτο ὑποχρεωμένος, μόνον ἀπὸ πατρικὴν ἀγάπην, ἐγὼ ἐπώλησα καὶ ἔφαγον μὲ τοὺς διεφθαρμένους φίλους μου! Τὸ ὄνομά μου ἔγινε πανταχοῦ γνωστὸν ὡς ἀνθρώπου ἀσώτου, θὰ ἔφθασε βεβαίως ἡ φήμη τοῦ κακοῦ βίου μου καὶ εἰς τὴν πατρίδα μου! 'Οποίαν λύπην θὰ ἡσθάνθη ὁ πατήρ μου, ἡ μήτηρ μου, ὁ ἀδελφός μου, οἱ συγγενεῖς μου! Εἶμαι ἀνάξιος νὰ φέρω πλέον τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας μου; δὲν πρέπει οὐδὲ οὐδὲν πλέον νὰ μὲ ὄνομάζουν οἱ γονεῖς μου! Σωτηρίαν ἀλλην δὲν εύρισκω καμμίαν παρὰ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν πατέρα μου καὶ νὰ ἀρχίσω τὴν τιμίαν ἐργασίαν μου ἔκει· ὅχι βεβαίως ὡς υἱός, διότι εἶμαι ἀνάξιος νὰ ὄνομάζωμαι πλέον τοιοῦτος, ἀλλ᾽ ὡς ὑπηρέτης τοῦ πατρός μου.» Ταῦτα ἐσκεπτετο ἔξω εἰς τοὺς ἀγροὺς διὰ τοῦτο φυλάζτων τοὺς χοίρους καὶ οἱ ὄφθαλμοί του ἐγέμισαν δάκρυα. 'Αφ' οὖ δὲ ἔκλαυσεν ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἐπειτα ἐσηκώθη, ἐφερεν τοὺς χοίρους καὶ παρέδωκεν εἰς τὸν αὐθέντην του καὶ ἀνεχώρησεν εὐθὺς νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν πατέρα του, νὰ προσπέσῃ εἰς τοὺς πόδας του καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ τὸν πάρῃ ὡς ὑπηρέτην, διότι εἴναι ἀνάξιος νὰ ὄνομάζηται υἱός του. 'Ο δυστυχὴς πατήρ, ὡς ἐμαθεν ὅτι ἔρχεται διὰ τοῦ ἐλεεινὸς καὶ ῥακένδυτος σπαχαλήσας ὅλην του τὴν περιουσίαν ἀσώτως, ἐλησμόνητε ὅλα αὐτὰ καὶ τρέχει εἰς προϋπόντησιν τοῦ υἱοῦ.

του, ὃν ως εἶδε ἐνηγκαλίσθη καὶ ἡσπάσθη. 'Ο νιός του ἐπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ εἶπε· «Πατέρα, σὲ ἐπίκρανα, τὸ ἥξεύρω, δὲν πρέπει νὰ μὲ ἔχῃς πλέον υἱόν σου, ἔρχομαι νὰ γίνω ὑπηρέτης σου.» Ταῦτα ἔλεγε κλαίων καὶ ἡσπάζετο τὰς χεῖρας τοῦ πατρός του. 'Ο πατήρ εἶπε· «Καλλίτερον ἦτο, παιδί μου, νὰ μὴ ἔφευγες ἀπὸ τὴν οἰκίαν μας, καλλίτερον νὰ μὴ ἐπήγαινες εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, νὰ δοία σὲ ἔφερεν εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν. "Ηκουσα τί ἔκαμνες καὶ τί ἐπαθεες καὶ ἐπροτίμων καλλίτερον νὰ ἔμην νεκρός. 'Αλλὰ τώρα δὲν λυποῦμαι πλέον, σὲ βλέπω ὅτι μετενόησες, σὲ βλέπω ὅτι ἀπεστράφης τὸν βίον τῆς κακίας καὶ ἔχεις ἀπόφασιν νὰ ζήσῃς ως ἔντιμος ἄνθρωπος. 'Εγὼ λησμονῶ ὅλα τὰ παρελθόντα καὶ σὲ θεωρῶ ως νιόν μου ως σὲ εἴχον καὶ πρὶν φύγης. 'Ελθὲ εἰς τὸ σπίτι μας.» 'Ο πατήρ καὶ ὁ νιός εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν. 'Εκεῖ ἐνέδυσαν αὐτὸν μὲ καλὰ φορέματα, ἐπλυναν αὐτόν, τὸν ἐκούρευσαν, τοῦ ἐφόρεσαν καλὰ ὑποδήματα, τοῦ ἔδωκε δὲ ὁ πατήρ του καὶ ἐν δακτυλίδιον νὰ φορέσῃ. Δι' ὅλων τούτων ἀπέδειξεν ὅτι τὸν ἔθεωρεις ως τὸν ἡγαπημένον νιόν του καὶ τὸν ἀποκατέστησεν εἰς τὴν θέσιν του.

Διὰ νὰ ἀποδείξῃ δὲ καὶ τὴν μεγάλην χαράν του ως καὶ τὴν τιμήν, ἣν ἀπέδιδεν εἰς τὸν μετανοήσαντα νιόν του ἐσφαξε τὸν μόσχον, δην ἔτρεφεν ἐπίτηδες διὰ μεγάλην ἑορτήν, καὶ ἔκάλεσε τοὺς συγγενεῖς καὶ φίλους του ὅλους νὰ συμφάγωσι τὴν ἐσπέραν καὶ συνεορτάσωσι τὴν ἔλευσιν τοῦ νιοῦ του. Καὶ δηντως ὅλοι οὗτοι συνήχθησαν εἰς τὴν οἰκίαν του καλοῦ πατρὸς καὶ ἥρχισαν νὰ χορεύουν καὶ νὰ τραγουδοῦν.

'Ο μεγαλείτερος ἀδελφὸς δὲν ἦτο ἔκει, ἷτο εἰς τὰ κτήματα καὶ εἰργάζετο ἔκει, ὥστε δὲν ἥξευρε τίποτε περὶ τῆς

έλευτεως τοῦ ἀδελφοῦ του. Περὶ τὴν ἑσπέραν δὲ ἐπανήρχετο ἐκ τῶν κτημάτων εἰς τὴν οἰκίαν των. Καὶ ως ἐπλησίασεν ἦκει, ἔμεινεν ἔκπληκτος ἀκούσας ἐντὸς χοροὺς καὶ τραγούδια ἀνθρώπων πολλῶν ἕκεῖ συνηγμένων. Καὶ ἡρώτησεν ἔνα τῶν γειτόνων, τί ἄρα γε νὰ ἐσήμαινον αἱ χαραὶ ἔκειναι εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός του. Καθὼς δὲ ἔμαθεν ὅτι ἐπέστρεψεν ὁ ἀσωτος ἀδελφός του καὶ δι' αὐτὸν γίνονται αἱ χαραὶ, ὥργισθη καὶ δὲν ἦθελε νὰ ἡξεύρῃ τίποτε, δὲν ἦθελε δὲ πλέον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν των, ἐν ὅσῳ ἔμεινεν ἕκεῖ ὁ ἀδελφός του, ὅστις ἐσπαχτάλησε εἰς τὰς ἀσωτίας τόσα χρήματα, κατήσχυνεν δὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν των διὰ τοῦ διεφθαρμένου βίου του. Ο καλὸς πατὴρ ἔμαθε ὅτι ὁ μεγαλείτερος υἱός του κατακρίνει τὴν πρᾶξιν διότι ἔγινε δεκτὸς ὁ ἀδελφός; του καὶ ὅτι εἶναι διὰ τοῦτο λίαν ὥργισμένος. Καὶ εὐθὺς ἐξέρχεται καὶ λέγει πρὸς τὸν υἱόν του· «Υἱέ μου, διὰ τί στέκεις ἔξω; ὁ ἀδελφός σου ἦλθε καὶ πρέπει καὶ σὺ νὰ χαρῆς». Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ πρεσβύτερος υἱός.

Πατέρα, δὲν ἔκαμες καλὰ ποῦ ἐδέχθης ἔνα τοιούτον ἀνθρωπὸν πάλιν εἰς τὸ σπίτι μας. Ἀντὶ νὰ τὸν διώξῃς, νὰ κάμης ὅτι δὲν τὸν γνωρίζεις, διότι μᾶς ἔφαγε τὴν περιουσίαν καὶ μᾶς ἀτίμασε εἰς τὸν κόσμον διὰ τὸν ἀθλιὸν βίον του, σύ, μανθάνω, τὸν ἐδέχθης ως νὰ μὴ συνέβῃ τίποτε, τοῦ ἔδωκες φορέματα, ὑποδήματα καὶ ἐφόρεσε, καὶ δὲν ἐξήρκουν ταῦτα, ἔσφαξες καὶ τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν διὰ νὰ τιμήσῃς τὸν ἀνάξιον πάσσος τιμῆς. Ἐγὼ ἡξεύρεις ὅτι εἴμαις ἀνθρωπὸς καλὸς καὶ ἐργάζομαι ἐπιμελέστατα εἰς τὰ κτήματά μας καὶ ὑποτάσσομαι εἰς ὅσα μοῦ λέγεις, ἐν τούτοις διὰ τὴν καλωσύνην μου ταύτην δὲν ἔδωκες εἰς ἐμὲ κάνεν
βραχεῖον, δὲν μοῦ ἔδωκες οὐδὲ ἐν κατσίκι νὰ φάγω μὲ τοὺς

φίλους μου. Τί νὰ καμω λοιπὸν εἰς τὸ σπίτι τοῦτο, ὅπου ἡ ἀρετὴ δὲν πληρώνεται, ἀνταμείβεται δὲ ἡ κακία;»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ πατήρ·

«Τέκνον μου, κακὰ εἶναι ὅσα ἔπραξεν ὁ ἀδελφός σου καὶ σὲ ἐλύπησεν καὶ ἐμὲ περισσότερον. Ὁ ἀδελφός σου ζῶν ἐν τῇ κακίᾳ ἥτο ὄνειδος εἰς τὴν οἰκογένειάν μας. Τίς ἀρνεῖται τοῦτο; Ἀλλὰ τώρα καὶ αὐτὸς χύνει θερμὰ δάκρυα διὰ τὸν πρότερον βίον του, ἡ κακία τὸν ἔρριψεν ως συμβαίνει πάντοτε εἰς μεγάλην δυστυχίαν, τὸν ἐπωφρόνισεν καὶ ἐνόησεν ὅτι ὁ ἔντιμος βίος εἶναι ἀληθινὸς καὶ εὔτυχης βίος. Καὶ διὰ τοῦτο ἥλθεν ὅπίσω εἰς τὸν πατέρά του νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ· καὶ δὲν ζητεῖ πλέον νὰ τὸν ἔχω υἱόν, διότι ἀναγνωρίζει ὅτι δὲν εἶναι ἀξιούτης τιμῆς, ἀλλὰ νὰ τὸν προσλάβω ως ὑπηρέτην. Καὶ ξένος δὲν ἥδυνατο νὰ μένῃ ἀνάληγητος ἀπέναντι τοιαύτης μετανοίας, πολὺ δὲ περισσότερον ὁ πατήρ, πρὸς ὃν αἱ δυστυχίαι τῶν τέκνων του εἶναι δι' αὐτὸν μᾶλλον ἀλγειναῖ, καὶ ἡ εὔτυχία αὐτῶν μᾶλλον εὐφρόσυνος ἢ εἰς πάντα ἀλλον. Καὶ ίδου διὰ τί τὸν ἐδέχθην, διὰ τί ἐλησμόνησα τὰ παρελθόντα, διὰ τί τὸν ἐνέδυσα, τὸν ὑπέδησα, χάριν αὐτοῦ ἔσφαξα τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν! Εἶχον ἔνα υἱὸν ἀποθαμμένον καὶ ἀνέζησε! εἶχον ἔν τέκνον μου χαμένον καὶ τὸ εὔρον! ίδου διὰ τί χαίρω καὶ ἐγὼ καὶ ὅλοι οἱ συγγενεῖς μας! ίδου δὲ διὰ τί πρέπει νὰ χαρῆς καὶ σύ!»

«Οτι εἶσαι καλὸς υἱός, καὶ ἐγὼ καὶ ὅλος ὁ κόσμος τὸ ἥξενρει. Τὴν ἀρετὴν σου δὲν τὴν ξεπληρώνει οὔτε ἔν κατσίκι, οὔτε ἔν μοσχάρι. Ἡ ἀρετὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνεκτίμητος, τὸ δὲ κέρδος αὐτῆς μένει εἰς τὸν ἀσκοῦντα τὴν ἀρετήν. «Ολα τὰ κτήματά μου, παιδί μου, εἶναι ίδια καὶ σας! Ἐγὼ διὰ σᾶς ζῶ, διὰ σᾶς ἐργάζομαι. Τὴν εὔτυχίαν σας

ποθῷ καὶ ζῶν νὰ βλέπω καὶ ἀποθαμβένος εἰς τὸν ἄλλον κόσμον γὰρ ἀκούω. "Ελα ἐντὸς καὶ γαῖρε καὶ σὺ διὰ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἀδελφοῦ σου.»

"Ο πρεσβύτερος υἱὸς ἐνόησεν ὅτι δὲ πατήρ του ἐσκέπτετο καλλίτερα ἀπ' αὐτόν, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν των ἡσπάσθη τὸν ἀδελφόν του, ὅστις ἔζη εἰς τὸ ἔξης φρονιμώτατος τιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος καὶ παρὸτε τῶν οἰκείων καὶ παρὸτε τῶν ξένων.

§ 27. Τὸ ταξιδεύον τοῦ Ἰησοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ..

"Ο Ἰησοῦς, ὡς εἶδομεν, ἔφυγεν ἐκ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἤρχετο εἰς τὴν Ιουδαίαν, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἵνα ἔκει κηρύξῃ ἀφόβως καὶ φανερῶς τὴν θρησκείαν τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης. Κατὰ τὴν ἀρχὴν δὲ τοῦ ταξιδίου του τούτου ἔστειλε καὶ τοὺς ἑδομήκοντα μαθητάς του εἰς τὰς διαφόρους κοινότητας νὰ κηρύξωσι τὸ εὐαγγέλιον. Δὲν ἀπέκριψε δὲ εἰς αὐτοὺς τὸν κίνδυνον, διὸ διέτρεχον, εἰπὼν εἰς αὐτοὺς ὅτι σᾶς ἀποστέλλω ως ἀρνία ἐν τῷ μέσῳ τῶν λύκων. "Ἐπειτα δίδει εἰς αὐτοὺς τὰς ἔξης συμβουλάς·

"Μὴ κρατεῖτε χρυσὸν μηδὲ ἀργυρὸν μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν. Εἰς οἷαν δὲ οἰκίαν εἰσέρχησθε, λέγετε· Εἰρήνη εἰς τὸν οἶκον τοῦτον. Καὶ ἀν μὲν ἡ οἰκία αὕτη εἶναι ἀξία τῆς εὐχῆς ἡμῶν, αὕτη θὰ μείνῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον· εἰδὲ μὴ, θὰ ἐπιστρέψῃ ἡ εὐχὴ εἰς σᾶς. 'Ἐν τῇ αὐτῇ δὲ οἰκίᾳ μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες ὅσα παραθέτουσιν ὑμῖν. 'Ἐὰν δὲ δὲν σᾶς δέχωνται οἱ ἀνθρώποι, φεύγετε τινάσσον-

τες καὶ τὸν κονιορτὸν τῶν ὑποδυμάτων ὑμῶν. Σᾶς λέγω δὲ
ὅτι ἡ παρὰ τοῦ Θεοῦ τιμωρία εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἔκείνους
θὰ εἶναι μεγαλειτέρα τῆς τιμωρίας τῶν Σοδόμων. "Οστις
ἀκούει ὑμᾶς, ἀκούει ἐμέ, καὶ ὅστις ἀπειθεῖ εἰς ὑμᾶς, εἰς ἐμὲ
ἀπειθεῖ. "Οστις δὲ ἀπειθεῖ εἰς ἐμέ, ἀπειθεῖ εἰς ἔκεινον, ὅστις
μὲν ἀπέστειλε. Ταῦτα εἶπεν δὲ Ἰησοῦς καὶ ἀπέστειλε τοὺς
ἔβδομήκοντα μαθητάς του ἀνὰ δύο εἰς τὰς διαφόρους κώμας
καὶ πόλεις τῆς Παχαϊστίνης,

Αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν δώδεκα ἐφθασεν εἰς τὴν Σαμάρειαν,
ἔνθα περιήρχετο κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ δὲ εἰς
μίαν κώμην Σαμαρειτῶν δὲν τοὺς ἐδέχθησαν οἱ ἀνθρώποι νὰ
εἰσέλθωσι καὶ νὰ μείνωσι παρ' αὐτοῖς· διότι ἦκουσαν ὅτι
πορεύονται εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, οὓς οἱ
Σαμαρεῖται ἐμίσουν καὶ διότι οὕτως ἔθετον αὐτοὺς ἐν ὑστέρῃ
μοίρᾳ· Ως δὲ εἶδον τοῦτο οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ μάλιστα δὲ
δὲ Ἰάκωβος καὶ δὲ Ἰωάννης εἶπον·

«Θέλεις, Κύριε, νὰ εἴπωμεν νὰ καταβῇ πῦρ ἀπὸ τοῦ οὐ-
ρανοῦ καὶ νὰ κατακαύσῃ αὐτούς, ὡς ἐπραξέποτε καὶ δὲ
Ἡλίας;»

Ταῦτα ἀκούσας δὲ Ἰησοῦς ἤγανάκτησε καὶ εἶπε· «Δὲν
ἡξεύρετε τίνος πνεύματος τέκνα εἰσθε σεῖς. Ὁ νιὸς τοῦ
ἀνθρώπου δὲν ἥλθε νὰ ἀπολέσῃ ψυχὰς ἀνθρώπων, ἀλλὰ
νὰ σώσῃ αὐτάς.»

Ταῦτα εἶπεν δὲ Ἰησοῦς καὶ ἐπορεύθησαν πάντες εἰς ἄλλην
κώμην τῆς Σαμαρείας.

'Αφ' οὖ δὲ διέτριψεν ίκανὸν χρόνον εἰς τὴν Σαμάρειαν,
ἐφθασε κατόπιν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ὅπου ἐπέστρεψεν καὶ οἱ
ἀπόστολοι, οὓς εἶχε στείλη εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς Πα-
λαιοιστίνης. Αἱ εἰδήσεις περὶ τῶν ἀποστόλων περὶ τῆς παρα-

δοχῆς τῶν ἴδεων τοῦ Χριστοῦ ἡσαν λίαν εὔνοϊκαι καὶ ὁ Χριστὸς εἶπε τότε μετ' ἀγαλλιάσεως·

«Τὸ κράτος τοῦ διαβόλου καταλύεται! Εὐγνωμονῶ σοι πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψες ταῦτα ἀπὸ τοὺς σοφοὺς καὶ ἀπεκάλυψες αὐτὰς εἰς τὰ νήπια. Ναί, πάτερ, οὕτως ἐφάνη σοι ἀρεστόν.»

Στραφεῖς δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς του εἶπε·

«Πάντα παρέδωκεν εἰς ἔμμε ὁ πατήρ! Ἰδοὺ σᾶς δίδω τὴν ἑξουσίαν νὰ πατῆτε ἐπάνω εἰς ὄφεις, ἐπάνω εἰς σκορπίους καὶ οὐδὲν κακὸν θὰ πάθητε. Μὴ χαίρετε διὰ τὴν ἑξουσίαν, ἢν λαμβάνετε. Ἀλλὰ χαίρετε, διότι τὰ ὄνόματά σας ἐγράφησαν εἰς τοὺς οὐρανούς. Μακάριοι οἱ ὄφθαλμοὶ οἱ βλέποντες, ὅσα σεῖς βλέπετε. Πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἡθέλησαν νὰ ἴδωσιν ὅσα σεῖς βλέπετε καὶ νὰ ἀκούσωσιν ὅσα σεῖς ἀκούετε καὶ δὲν ἡδυνήθησαν.»

§ 28. Ο ἐκ γενετῆς τυφλός.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἰησοῦς διέτριβεν εἰς τὰ πέριξ τῆς Ἱερουσαλήμ διδάσκων τοὺς ἀνθρώπους τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς, ὃστις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν ζητῶν ἐλεημοσύνην. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ καθὼς καὶ πολλοὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν ἐνόμιζον ὅτι ἔκαστον τῶν μεγάλων δυστυχημάτων εἶναι τιμωρία μεγάλης τινὸς ἀμαρτίας. Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶχε γεννηθῆ τυφλός, δὲν ἤδυναντο νὰ συμβούσωσι τοῦτο πρὸς τὴν ἴδεαν τῶν. Διὰ τοῦτο εἶπον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Διδάσκαλε, τίς ἦμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα γεννηθῆ τυφλός»; — «Οὕτε οὗτος ἦμαρτεν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, οὕτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἀλλ᾽

ἴνα φανερωθῶσι τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐγ αὐτῷ. Πάντα τὰ δυστυχήματα, τὰ δποῖα ὁ Θεὸς στέλλει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, πρέπει νὰ χρησιμεύσουσιν, ἵνα γίνωνται οἱ μὲν κακοὶ καλοὶ, οἱ δὲ καλοὶ καλλίτεροι. Τὰ δυστυχήματα τῶν κακῶν ἀνθρώπων ὄνομαζονται τιμωρίαι, τὰ δὲ τῶν ἀγαθῶν δοκιμασίαι. Καὶ αἱ τιμωρίαι καὶ αἱ δοκιμασίαι εἰναι εὑεργεσίαι τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, διότι διὰ τούτων οὗτοι σωφρονίζονται καὶ σύζονται.

Ταῦτα εἶπεν δὲ Ἰησοῦς καὶ πτύσας κατὰ γῆς ἐποίησε πηλὸν καὶ λαβὼν ἐπέχρισε τοὺς ὄφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, ἥτις ἦτο πλησίον τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ νὰ νιφθῇ καὶ θῇ ἀναβλέψῃ. Ὁ τυφλὸς ἐπραξε τοῦτο καὶ ἔγεινεν εὐθὺς ὑγιής. Ὡς δὲ εἰδὸν οἱ γείτονες καὶ πάντες, δοσι ἐγνώριζον τὸν τυφλὸν τὸν καθήμενον παρὰ τὴν δόδον καὶ ζητοῦντα ἐλεημοσύνην, νὰ περιπατῇ ἐλευθέρως μὲ δύο ὑγιεῖς ὄφθαλμούς, ἔμειναν ἔκπληκτοι καὶ ἔλεγον ἄλλοι μὲν διὰ αὐτὸς εἰναι καὶ ιατρεύθη, ἄλλοι δὲ διὰ ἄλλος εἰναι ἔχων πρὸς ἔκεινον δμοιότητα. Ὡς ἤκουσε ταῦτα ὁ πρώην τυφλὸς εἶπε· «Ἐγὼ είμαι.»—«Πῶς ἤνοιχθησαν οἱ ὄφθαλμοί σου;» ἡρώτων αὐτὸν μετὰ περιεργείας.—«Εἰς ἀνθρωπος ὄνομαζόμενος Ἰησοῦς, ἀπεκρίθη ὁ πρώην τυφλός, ἐποίησε πηλὸν μὲ τὸν σιελόν του καὶ μοῦ ἐπέχρισε τοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ μοῦ εἶπε νὰ ὑπάγω νὰ νιφθῶ εἰς τοῦ Σιλωάμ τὴν κολυμβήθραν, καὶ ἐγὼ ἐπραξα τοῦτο καὶ ἔγινα καλά.»

‘Ως ἤκουσαν τοῦτο οἱ ἀνθρωποι, ἔφερον τὸν πρώην τυφλὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, οἵτινες ἡρώτησαν αὐτὸν πῶς ἀγέ-
βλεψε. Οὕτος δὲ ἀπεκρίθη· «Ο Ἰησοῦς ἐπέθηκε εἰς τοὺς ὄφθαλμούς μου πηλὸν καὶ ἐνίφθην κατόπιν καὶ τώρα βλέπω».

Οι Φαρισαῖοι ἔξεπλάγησαν διὰ τὴν ἱατρείαν ταύτην. Καὶ ἄλλοι μὲν ἔλεγον ὅτι δὲ οὐ Ιησοῦς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἴναι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ δὲν φυλάττει τὸ σάββατον· ἄλλοι δὲ τούτων πάλιν διεσχυρίζοντο ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἴναι ἀμαρτωλός, ἀφ' οὗ κάμηνη τοιαῦτα σημεῖα. Ἐπειτα ἡρώτησαν καὶ τὸν τυφλὸν τίνα γνώμην ἔχει περὶ ἑκείνου, διστις ἥνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὄφθαλμούς. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη δὲ τυφλός: «Αὐτὸς εἶναι προφήτης.»

Τοῦτο δὲν εὔχαριστησε τοὺς Φαρισαίους καὶ ἡρχισαν ἥδη νὰ λέγωσιν ὅτι ψεῦδος εἶναι ὅτι ἡτο τυφλὸς πρότερον καὶ τώρα ἀνέβλεψε. Καὶ διὰ νὰ βεβαιωθῶσι περὶ τούτου καλλίτερον, ἐκάλεσαν τοὺς γονεῖς τοῦ τυφλοῦ καὶ ἡρώτησαν αὐτοὺς ταῦτα· «Οὗτος εἶναι δούς σας, δη σεῖς λέγετε ὅτι ἔγεννήθη τυφλός; Πῶς λοιπὸν τώρα βλέπει;»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς·

«Ἡμεῖς τοῦτο ἤξευρομεν ὅτι οὗτος εἶναι δούς ἡμῶν καὶ ὅτι ἔγεννήθη τυφλός. Πῶς δὲ τώρα βλέπει, καὶ ποῖος ἥνοιξε αὐτοῦ τοὺς ὄφθαλμούς, δὲν ἤξευρομεν. Αὐτὸς ἔχει ἡλικίαν, καὶ ἐρωτήσατε αὐτὸν νὰ σᾶς εἴπῃ.» Οὕτως ἀπεκρίθησαν οἱ γονεῖς τοῦ τυφλοῦ διότι ἐφοδιοῦντο τοὺς Φαρισαίους, οἵτινες ἔκαμνον ἀποσυνάγωγον πάντα, διστις ἥθελεν ὁμολογήσῃ τὸν Ιησοῦν ως Μεσοίαν.

Μὴ δυνάμενοι νὰ εὕρωσί τι μεμπτὸν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν γονέων κατὰ τοῦ Ιησοῦ, ἐκάλεσαν οἱ Φαρισαῖοι πάλιν τὸν τυφλὸν καὶ διὰ νὰ τὸν ἀποπλανήσωσι νὰ μὴ θεωρῇ τὸν Ιησοῦν μέγαν εἶπον πρὸς αὐτὸν μὲ σοβαρὸν ἥθος· «Δόξασε τὸν Θεόν, ἀνθρωπε! Ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι δὲ Ιησοῦς εἶναι ἀνθρωπός ἀμαρτωλός.» Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη δὲ τυφλός· «Ἄν εἶναι ἀμαρτωλός οὐ δῆχται, τοῦτο ἐγὼ δὲν γνωρίζω.

Τοῦτο ὅμως ἡξεύρω ὅτι ἥμην τυφλός καὶ τώρα βλέπω.»

Οἱ Φαρισαῖοι μὴ ἡξεύροντες τί νὰ εἴπωσι πρὸς ταῦτα ἡρώτησαν πάλιν· «Τί σοῦ ἔκαμε; πῶς σοῦ ἤνοιξε τοὺς ὄφθαλμούς;»

‘Ο τυφλός ἀπεκρίθη· «Σᾶς τὸ εἶπον, δὲν τὸ ἡκούσατε; Τί θέλετε νὰ τὸ ἀκούσητε πάλιν; Μὴ θέλετε καὶ σεῖς νὰ γίνητε μαθηταὶ του;»

‘Ως ἤκουσαν τοῦτο οἱ Φαρισαῖοι ἡγανάκτησαν καὶ εἶπον· «Σὺ εἶσαι μαθητὴ ἐκείνου, ἡμεῖς εἴμεθα μαθηταὶ τοῦ Μωϋσέως. Ἡμεῖς ἡξεύρομεν ὅτι ὁ Θεὸς ἐλάλησε μὲ τὸν Μωϋσῆν. Τοῦτον δὲν ἡξεύρομεν πόθεν κατάγεται.»

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ τυφλός·

«Θαυμάσιον πρᾶγμα νὰ μὴ ἡξεύρητε πόθεν εἶναι, καὶ ὅμως μοῦ ἤνοιξε τοὺς ὄφθαλμούς. Ἡξεύρομεν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἀκούει τοὺς ἀμαρτωλούς, παρὰ μόνον τοὺς εὐσεβεῖς καὶ τοὺς ποιοῦντας τὸ θέλημά του. Οὐδέποτε πρότερον ἤκουσθη ὅτι ἤνοιξε τις ὄφθαλμούς γεννηθέντος τυφλοῦ! Ἐὰν δὲν ἦτο παρὰ τοῦ Θεοῦ, δὲν θὰ ἤδυνατο οὗτος νὰ κάμη τοιαῦτα πράγματα.»

‘Ως ἤκουσαν τοιαῦτα πράγματα οἱ Φαρισαῖοι κατήντησαν εἰς ὄργὴν μανιώδη καὶ ἥρχισαν νὰ καταρῶνται τὸν τυφλὸν καὶ νὰ τὸν ὑβρίζωσι λέγοντες· «Σὺ, ὅστις ἐγεννήθης ὅλος ἐν ἀμαρτίαις, τολμᾷς νὰ διδάσκῃς ἡμᾶς;» Καὶ εὐθὺς ἔκαμψαν αὐτὸν ἀποσυνάγωγον.

Ταῦτα πάντα ἔμαθε ὁ Ἰησοῦς. Μίαν δὲ ἡμέραν συναντήσας καθ’ ὅδὸν τὸν τυφλὸν ἡρώτησεν αὐτόν· «Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ;»

—Τις εἶναι, Κύριε, ἀπεκρίθη ὁ τυφλός, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;»

— « Ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον εἶδες καὶ μετὰ τοῦ ὅποίου ὡς
δμιλεῖς, » ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς.

Εύθυν δ τυφλός προσεκύνησε τὸν Ἰησοῦν λέγων « Πι-
στεύω, Κύριε».

Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπε « Ἡλθον εἰς τὸν κόσμον, ἵνα οἱ μὴ
βλέποντες βλέπωσιν καὶ οἱ βλέποντες γίνωσιν τυφλοί. » Ως
δὲ ἤκουσαν τοῦτο τινες τῶν Φαρισαίων εἶπον πρὸς τὸν Ἰη-
σοῦν· Μήπως εἴμεθα καὶ ἡμεῖς τυφλοί; Πρὸς τοῦτο ἀπε-
κρίθη ὁ Ἰησοῦς « Ἐάν τοσθε τυφλοί, τότε δὲν θὰ εἴχετε
ἀμαρτίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ λέγετε ὅτι βλέπομεν, διὰ τοῦτο
ἡ ἀμαρτία ὑμῶν μένει (1). »

§ 29. Ο ἐλεήμων Σαμαρείτης.

Ο Ἰησοῦς διέτριθεν ἥδη εἰς τὰ περίχωρα τῆς Ιερουσα-
λήμ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Τοῦτο δὲν διέφυγε τὸ
ἄγρυπνον ὅμμα τῶν Φαρισαίων, καὶ ἔστειλαν κατασκόπους,
ἵνα πληροφορῶνται περὶ ὅλων τῶν διαβημάτων τοῦ Ἰησοῦ.
Τοιοῦτος δὲ ἦτο καὶ εἰς νομοδιδάσκαλος Ἰουδαῖος, ὃστις
προσῆλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἵνα τὸν βολιδοσκοπήσῃ καὶ εἴπε-
Διδάσκαλε, τί νὰ καμώ, ἵνα κληρονομήσω τὴν αἰώνιον
ζωὴν;

(1) Ο Ἰησοῦς ἐδῶ τροπικῶς ἐννοεῖ τύφλωσιν τὴν πνευματικὴν
πώρωσιν τῶν Φαρισαίων, οἵτινες ἐν φῇσαν πνευματικῶς ἀνεπτυγ-
μένοις καὶ ἔπειπε νὰ εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ διακρίνουν τίς εἶναι
ὁ Ἰησοῦς ἐκ τῶν λόγων του καὶ ἐκ τῶν ἔργων του, ἐν τούτοις τυ-
φλώττουσι πρὸ πάντων τούτων, ἀ ἀναγνωρίζουσιν οἱ ἀπαίδευτοι
ἀνθρώποι.

καὶ οἱ ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Τί λέγει ὁ νόμος, τὸν διποίον ἀναγινώσκεις;»

Ἐκεῖνος ἀπεκρίθη·

«Νὰ ἀγαπᾶς τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ισχύος σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου καὶ τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτόν σου.»

— «'Ορθῶς ἀπεκρίθης, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· κάμνε τοῦτο καὶ θὰ σωθῆς.»

'Αλλ' ὁ νομοδιδάσκαλος θέλων νὰ κάμη ἐπίθειξιν ὅτι σίναις ἀνθρωπὸς φιλομαθὴς καὶ ὅτι θέλει νὰ ἡξεύρῃ τὰ πάντα κατὰ βάθος, ἥρωτησε πάλιν τὸν Ἰησοῦν· «Καὶ τίς εἶναι ὁ πλησίον μου.»

Ιρός ταῦτα ὁ Ἰησοῦς διηγήθη τὰ ἔξῆς·

'Ανθρωπός τις ἀνεγάρησεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ μεταβαίνων εἰς τὴν πόλιν Ἱεριχώ. "Οτε δὲ εἶχε φθάση ἐις τὸ μέσον τῆς ὁδοῦ, ἐνθα εἶναι ὅρη δασώδη καὶ φέραγγες φοβεραί, δι' ᾧν διέρχεται ἡ ὁδός, λησταὶ ἐνεδρεύοντες εἰς τὸν φοβερὸν τοῦτον τόπον συνέλαβον τὸν δυστυχῆ ὁδοιπόρον καὶ τοῦ ἀφήρεσαν δλα, ὅσα εἶχε, ἀκόμη δὲ καὶ τὰ φορέματά του. Καὶ διὰ νὰ μὴ καταγγείλῃ αὐτοὺς καὶ τοὺς καταδιώκουν οἱ στρατιῶται ἐκτύπωσαν αὐτὸν μὲ τὰς μεγάλας μαχαίρας τῶν εἰς τὴν κεφαλὴν δυνατὰ καὶ ἔρυγαν, ὅτε εἶδον ὅτι τὸ αἷμα ἔτρεχε ποταμηδὸν καὶ ὁ ἀνθρωπὸς ἔπεσε κατὰ γῆς. Ὁ δυστυχῆς ὁδοιπόρος δὲν ἀπέθανε, ἀλλ' ἦτο τόσον βαρέως τετραυματισμένος, ὡστε ἦτο ἀδύνατον νὰ σηκωθῇ καὶ περιέμενεν ἐκεῖ τὸν βέβαιον πλέον θάνατον, ἐκτὸς ἐὰν ἐτύγχανε νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν ἀνθρωπὸς, ὃστις νὰ τὸν εὐσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ τὸν βοηθήσῃ. Δὲν παρῆλθε δὲ

πολὺς χρόνος, καὶ κατὰ κακὴν τύχην διέβαινεν ἀπὸ τὴν
ἰδίαν δόδὸν εἰς ιερεὺς Ἰουδαῖος, ὅστις ἐγί ωσκε τὸν νόμον
τοῦ Θεοῦ καλλίτερον παντὸς ἄλλου, ἐνῷ εἶναι γεγραμμέ-
νον. «Ἀγάπε τὸν πλησίον σου ὡς τὸν ἑαυτόν σου» καὶ ἐξ
ἀπαντος θὰ ἔσοιθε τὸν πάσχοντα. Εἰδεν αὐτὸν κατακεί-
μενον καὶ αἰμόρυρτον, ἥκουσε αὐτοῦ τὰς οἰμωγάς, εἶδεν ὅτι
δὲν εἶχεν οὐδὲ φόρεμα νὰ πρ. φυλαχθῇ ἀπὸ τὸν καύσωνα
τῆς ήμέρας ἢ ἀπὸ τὴν ψύχραν τῆς νυκτός, καὶ ἐνόησεν
ὅτι ὁ πάσχων ἐξ ἀπαντος θὰ ἀποθάνῃ. Ἄλλ' εἰς τὴν στιγ-
μὴν αὐτὴν ὁ ιερεὺς ἐσκέφθη πρῶτον μὲν περὶ τῶν ληστῶν
μὴ εἶναι πλησίον καὶ γυμνώσωσι καὶ αὐτόν, ἔπειτα περὶ
τῶν μεγάλων κόπων, εἰς οὓς θὰ ὑπεβάλετο νὰ περιθάλψῃ
ἔνα ἀνθρωπὸν εἰς τοιαύτην κατάστασιν. Ταῦτα ἔπεισαν
αὐτὸν νὰ ἀναχωρήσῃ, χωρὶς οὐδὲ μίαν λέξιν παρηγορητι-
κὴν νὰ εἴπῃ πρὸς τὸν πάσχοντα, ἀλλ' ἀφίνει αὐτὸν ἀσπλάγ-
χνως νὰ ἀποθάνῃ ἐν τῇ ἀρήμῳ.

Μετ' ὅλιγον διέρχεται ἄλλος δόδοιπόρος; τὴν αὐτὴν δόδόν.
Οὗτος δὲν εἶναι μὲν ιερεύς, εἶναι ὅμως Λευίτης, δηλ. ἀν-
θρωπὸς βοηθῶν τὸν ιερέα ἐν τῷ ναῷ καὶ κατὰ ταῦτα ἀν-
θρωπὸς γινώσκων τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἔρχεται δὲ ἐκ τῆς
Ἱερουσαλήμ, ἔνθα προσέφερεν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ
Θεοῦ, ὃστις μεταξὺ τῶν ἄλλων θέτει εἰς τὸν ἀνθρωπὸν ὡς
καθῆκον καὶ τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην. Καὶ δὲ Λευίτην
οὗτος, ὡς εἶδε τὸν δόδοιπόρον σῶντα εἰς τὴν αὐτὴν ἀθλίας
κατάστασιν, εἰς ἣν εὗρεν αὐτὸν καὶ ὁ ιερεὺς, ἐξηκολούθησε
τὴν δόδόν του χωρὶς νὰ βοηθήσῃ τὸν πάσχοντα. Καὶ δὲ
Λευίτης σκέπτεται καὶ πράττει, ὅπως προηγουμένως δὲ
ιερεὺς.

Μετά τινα δὲ καιρὸν διέρχετο τὴν αὐτὴν δόδὸν καὶ τρί-

τος ἀνθρωπος ἐκ Σαμαρείας. Τοὺς Σαμαρείτας, ὡς εἶδομεν καὶ
ἀλλοτε, οἱ Ἰουδαῖοι κατεφρόνουν ὡς ἀνθρώπους μὴ ἔχοντας
τὴν ἀληθῆ πίστιν, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ὠμίλουν οὔτε ἔτρωγον
οὔτε ἐπινον μετ' αὐτῶν. Τοιοῦτος ἀνθρωπος ἐχθρὸς τῶν Ἰου-
δαίων διήρχετο ἦδη τὴν δδόν, ἐπὶ ὅνυ καθήμενος. Ὡς δὲ
ἔφθασεν εἰς τὸ μέρος, ἐνθα ἔκειτο δ πληγωμένος καὶ εἰδεν αὐτὸν
γυμνὸν καὶ αἰμόφυρτον καὶ ἥκουσεν αὐτοῦ τὰς οἰμωγάς, συ-
εκινήθη εἰς ἕκρον ἐκ τῆς δυστυχίας. Εὐθὺς καταβαίνει ἐκ τοῦ
ὅνυ του, προσέρχεται πρὸς αὐτὸν καὶ σκέπτεται πῶς νὰ τὸν
βοηθήσῃ. Δὲν ἐρωτᾷ ποῖος εἴναι, καὶ διὰ τί τὸν ἔτραυ-
μάτισαν· δὲν προσμένει νὰ τὸν παρακαλέσῃ ὁ πάσχων·
δὲν σκέπτεται μὴ πάθη καὶ αὐτὸς τὰ αὐτὰ ἐν τῷ φοβερῷ
τούτῳ τόπῳ ὑπὸ τῶν ληστῶν. Ὁ Σαμαρείτης λυπεῖται
τὸν ἀνθρωπὸν τὸν ἀγνωστὸν ὡς νὰ ᾖ το συγγενής του, ὡς
νὰ ᾖ το αὐτὸς δ ἵδιος καὶ εἴναι ἀδύνατον νὰ τὸν ἀφήσῃ
ἀβοηθητον. Εὐθὺς καθαρίζει τὰς πληγὰς τοῦ ἀνθρώπου,
χύνων ἐπ' αὐτῶν τὸν ὄλιγον οἶνον, δὲν εἶχε νὰ πίῃ καθ' ὅδὸν
πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν δυνάμεων του, καὶ τὰς ἀλείφει μὲν ἔλαιον,
ἴνα καταπραϋνθῶσιν οἱ μεγάλοι πόνοι. Ἀλλ' ὁ πληγωμέ-
νος, ίνα γένη καλά, πρέπει νὰ νοσηλευθῇ, καὶ ᾖ το ἀδύνα-
τον νὰ γείνῃ τακτικὴ νοσηλεία εἰς τὸ ἔρημον τοῦτο μέρος.
Ἀνάγκη μεγάλη αὐτὸς νὰ ἔλθῃ εἰς μίαν πόλιν. Ἀλλ' ᾖ το
ἀδύνατον νὰ περιπατήσῃ, διότι ᾖ το ἐτοιμοθάνατος. Τοῦτο
δὲν ἀπήλπισε τὸν καλὸν Σαμαρείτην. Ἀνεγείρει αὐτὸν καὶ
μετὰ δυσκολίας τὸν θέτει ἐπὶ τοῦ ὅνυ του καὶ οὕτως φέρει
αὐτὸν εἰς ἐν πανδοχείον. Ἐκεῖ μένει καὶ αὐτὸς καὶ τὸν νο-
σηλεύει καὶ ὅτε εἰδεν ὅτι ὁ πληγωμένος πηγαίνει καλλί-
τερα καὶ ὅτι θὰ ζήσῃ, ἐνθυμεῖται καὶ αὐτὸς τὰς ἴδιας
του ὑποθέσεις καὶ ἀποφασίζει νὰ ἀναχωρήσῃ. Τότε πλη-

ρώνει ὅσα ἔζοδα διὰ τὸν ἀσθενῆ ἔκαμεν ὁ ξενοδόχος, καὶ παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ περιποιηθῇ καλῶς τὸν πάσχοντα, καὶ δοσα ἔζοδα πάλιν θὰ δαπανήσῃ δι' αὐτόν, ἀναλαμβάνει αὐτὸς νὰ πληρώσῃ. Οὕτως ἀποχαιρετήσας τὸν πάσχοντα καὶ εὔχηθείς αὐτῷ ἐκ καρδίας τὴν πλήρη ἵστιν του, ἀνεγώρησεν ὁ Σαμαρείτης, χωρὶς οὐδὲ τώρα νὰ ἐρωτήσῃ τὸν πάσχοντα τίς ἦτο, διότι ὁ Σαμαρείτης ἔκαμε τὸ καλὸν ὅχι διὰ νὰ ἀνταμειφθῇ, ἀλλὰ διότι τὸ ἥθελεν ἡ καρδία του, διότι τὸ προστάσσει ὁ Θεός.»

‘Αφ’ οὐ ἐτελείωσε τὴν διήγησιν ταύτην ὁ Ἰησοῦς προσέβλεψε πρὸς τὸν νομοδιδάσκαλον καὶ ἤρωτησεν αὐτόν· «Τίνα ἔχ τῶν τριῶν τούτων θεωρεῖς σὺ ως πλησίον;»

— «Φανερόν, εἶπεν αὐτός, πλησίον εἶναι ὁ ἐλεήσας καὶ σώσας τὸν πάσχοντα.»

Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Πήγαινε καὶ πρᾶττε καὶ σὺ δμοίως.»

§ 30. Μαρία, Μάρθα καὶ Λάζαρος.

Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ιερουσαλήμ εἰς ἀπόστασιν 40 λεπτῶν τῆς ὥρας ὅπισθεν τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν ὑπάρχει ὄρεινόν τι χωρίον Βηθανία καλούμενον, δι' οὐ καὶ πάλαι, ως καὶ νῦν διέρχεται ἡ δόδος ἡ φέρουσα ἐκ τῆς Ιερουσαλήμ εἰς τὴν Ιεριχώ. Εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἥλθεν ἥδη καὶ ὁ Ἰησοῦς, ἔνθα κατώκουν καὶ δύο ἀδελφαὶ ἡ Μάρθα καὶ ἡ Μαρία καὶ ὁ ἀδελφός των Λάζαρος, ὅστις ἥτο πολὺ φίλος του Ἰησοῦ. Ως δὲ ἤκουσαν αἱ δύο ἀδελφαὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἥλθεν εἰς τὸ χωρίον των, περιχαρεῖς ἔτρεξαν εἰς προϋπάντησιν του καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν εὐλαβῶς νὰ δεχθῇ τὴν ξενίαν των ἐν

τῇ οἰκίᾳ των. Ὁ Ἰησοῦς ἐδέχθη τὴν πρόσκλησιν καὶ ἤλθεν ἐκεῖ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐκάθισε ὁ Ἰησοῦς, ἐκάθισε καὶ ἡ Μαρία παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤκουε μετὰ προσοχῆς καὶ ἀφοσιώσεως τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου. Ἡ ἄλλη ὅμως ἀδελφὴ ἡ Μάρθα θέλουσα νὰ παρασκευάσῃ διὰ τὸν Χριστὸν καὶ διὰ τοὺς μαθητάς του καλὸν φαγητὸν καὶ νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ, ἔτρεχεν ἀνω κάτω ἐν τῇ οἰκίᾳ, αὐτὴ μόνη φροντίζουσα περὶ ὅλων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπέμενε τὸ πρᾶγμα, ἀλπιζούσα ὅτι ἡ ἀδελφὴ της καὶ ἀφ' ἑαυτῆς θὰ συνησθάνετο καὶ θὰ ἐσηκώνετο νὰ τὴν προσθοηθήσῃ. "Οτε ὅμως εἶδεν ὅτι ἡ Μαρία ἦτο ὅλως ἀφωσιωμένη εἰς τοὺς λόγους τοῦ Ἰησοῦ, ἔχασε πλέον τὴν ὑπομονὴν της καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν μὲ τὸ θάρρος τῆς φιλίας, δι' ἣς ἐτίμα αὐτάς: «Κύριε, δὲν σὲ μέλει διόλου, ὅτι ἡ ἀδελφὴ μου μὲ ἀφῆκε μόνην νὰ φροντίζω περὶ ὅλων καὶ αὐτὴ κάθηται ἀμέριμνος; εἰπὲ παρακαλῶ νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ βοηθήσῃ.»

Πρὸς ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, δστις δὲν ἥγαπα τὰ καλὰ φαγητῷ καὶ τὰ καλὰ ποτά, ἀλλὰ τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ζῶντας συιρφώνως πρὸς αὐτόν, εἶπε τοὺς ἔξις ἀξιομνημονεύτους λόγους:

«Μάρθα, Μάρθα μεριμνᾷς καὶ τυρβάζεις (ζαλίζεσαι) διὰ πολλὰ πράγματα, ἐνῷ ἐνὸς εἶναι ἀνάγκη. Ἡ Μαρία ἐξέλεξε τὴν ἀγαθὴν μερίδα, ἥτις οὐδέποτε θὰ ἀφαιρεθῇ ἀπ' αὐτῆς.»

Ἀφ' οὗ δὲ ἔμεινεν ὄλιγον χρόνον ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Βηθανίαν, ἀνεγώρησεν ἐπειτα εἰς ἄλλα μέρη, ἵνα κηρύξῃ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Συνέβη δὲ ἡδη κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἰησοῦ νὰ ἀσθενήσῃ ὁ Λάζαρος, ὁ ἀδελφὸς τῆς Μάρθας καὶ Μαρίας, αἱ δὲ ἀδελφαὶ του ἔστειλαν καὶ εἶπον πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

«Κύριε, ἐκεῖνος, δν πολὺ ἀγαπᾷς, δ ἀδελφὸς ἡμῶν Λάζαρος,
κεῖται ἦδη ἀσθενής.» Ὡς ἡκουσε τοῦτο δ Ἰησοῦς εἶπε·
«Ἄυτη ἡ ἀσθένεια δὲν εἶναι διὰ θάνατον, ἀλλα, ἵνα δοξα-
σθῇ διὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐτῆς.» Ταῦτα εἶπεν δ Ἰησοῦς
καὶ δὲν μετέβη εὐθὺς εἰς τὴν Βηθανίαν.

Τὴν τρίτην δὲ ἡμέραν λέγει πρὸς τοὺς μαθητάς του· «Ο Λάζαρος δ φίλος ἡμῶν ἔχοιμήθη, ἀς ὑπάγωμεν νὰ τὸν
ἔξυπνήσωμεν.»

— «Κύριε, ἐὰν κοιμᾶται, εἶπον οἱ μαθηταὶ του, θὰ σωθῇ.»
Ο Ἰησοῦς ἴδων ὅτι οἱ μαθηταὶ του δὲν ἐνόησαν τὸν λό-
γον του εἶπε πρὸς αὐτοὺς καθαρῶς· «Ο Λάζαρος ἀπέθανε
καὶ χαίρω ὅτι δὲν ἥμην ἐκεῖ, ἵνα δοθῇ καὶ εἰς σᾶς ἀφορμὴ
νὰ πιστεύσητε.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐκίνησαν πρὸς τὴν Βηθανίαν.
Οτε δὲ εἶχον φθάση πλησίον τῆς οἰκίας τοῦ Λαζάρου, ἡ
Μάρθα ἔμαθε πρώτη ὅτι ἔρχεται δ Ἰησοῦς καὶ εὐθὺς τρέχει
ἔξω εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ καὶ λέγει κλαίουσα· «Κύριε, ἀν
ῆσο ἰδῶ, δὲν θὰ ἀπέθνησκεν δ ἀδελφός μου. Άλλα καὶ
τώρα γνωρίζω ὅτι δσα ζητήσῃς παρὰ τοῦ Θεοῦ, πάντα σου
δίδει.» Ο Ἰησοῦς ἀπεκρίθη· «Ο ἀδελφός σου, Μάρθα, θὰ
ἀναστηθῇ. — «Μάλιστα, εἶπεν ἡ Μάρθα, ἡξεύρω καλῶς, ὅτι
δ ἀδελφός μου θὰ ἀναστηθῇ πάλιν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς
ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν.» Τότε εἶπεν δ Ἰησοῦς πρὸς αὐτήν·
«Ἐγὼ εἶμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή! Πᾶς ὅστις πιστεύει εἰς
έμε, θὰ ζῆ καὶ ἀν ἀποθάνῃ. Πιστεύεις σὺ τοῦτο; — «Ναι,
Κύριε, ἀπεκρίθη ἡ Μάρθα, πιστεύω ὅτι σὺ εἶσαι δ Χριστός,
διὸς τοῦ Θεοῦ.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους εἰσῆλθεν ἡ Μάρθα εἰς τὴν οἰκίαν
καὶ εἶπε κρυφῇ εἰς τὸ αὐτίον τῆς Μαρίας, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν

οι ξένοι, ὅσοι εἶχον ἔλθη πρὸς παρηγορίαν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, δτὶ δὲ Ἰησοῦς ἥλθεν καὶ μένει ἔξω τῆς οἰκίας. Εὐθὺς δὲ ἡ Μαρία ἐσκάθη καὶ τρέχει πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Ἡκολούθησαν δὲ αὐτὴν καὶ οἱ Ἰουδαῖοι· διότι ἐνόμισαν ὅτι αὕτη μεταβαίνει εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀδελφοῦ της. Ὡς δὲ εἶδε τὸν Ἰησοῦν ἐξερράγη εἰς θρήνους, ἔκλαιον δὲ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ παρευρισκόμενοι, μετέχοντες τῆς μεγάλης θλίψεως, καὶ ἔλεγε κλαίουσα· «Κύριε, δὲ Λαζάρος ἀπέθανε! Δὲν ἥδο ἐδῶ νὰ τὸν σώσῃς.» Ὁ Ἰησοῦς συνεκινήθη λίαν ἐκ τῆς συμφορᾶς ταύτης τῶν ἀδελφῶν καὶ μετὰ δακρύων ἐζήτησε νὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὸν τάφον τοῦ Λαζάρου. Ὡς δὲ εἶδον τὴν θλίψιν τοῦ Ἰησοῦ οἱ Ἰουδαῖοι, ἔλεγον· «Ιδού πῶς τὸν ἤγαπα! Καὶ δὲν ἥδυνατο αὐτός, ὅστις ἦνοιξε τοὺς ὄφθαλμούς τοῦ τυφλοῦ, νὰ κάμη, ὥστε νὰ μὴ ἀποθάνῃ ὁ Λαζάρος;» Ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Λαζάρου καὶ πλήθους λαοῦ παρακολουθοῦντος ἔφθασαν εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀποθανόντος, ὅστις ἦτο σπήλαιον ἐσκεπασμένον μὲν μέγαν λίθον, καὶ λέγει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους· «Σηκώσατε τὸν λίθον.» Ἀλλ' ἡ Μάρθα, ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Κύριος θέλει νὰ ἀνοίξωσι τὸν τάφον, εἶπε· «Κύριε, τὸ λείψαντον τώρα θὰ μυρίζῃ· διότι εἶναι τέσσαρες ἡμέραι, ἀφ' ὅτου δὲ ἀδελφός μου ἀπέθανε.» Λέγει πρὸς αὐτὴν δὲ Ἰησοῦς· «Δὲν σοὶ εἶπον ὅτι, ἐὰν πιστεύσῃς, θὰ ἴδης τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ;» Ταῦτα εἶπεν δὲ Ἰησοῦς, οἱ δὲ ἀνθρώποι ἐσήκωσαν τὸν λίθον τοῦ σπηλαίου, εἰς τὸ βάθος τοῦ ἑποίου ἔκειτο τετυλιγμένος μὲν λευκὰ σάβανα δὲ γεκρός. Τότε δὲ Ἰησοῦς ἐλθών πλησιέστερον, ὢψωσε τοὺς ὄφθαλμούς πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε· «Πάτερ, εὔχαριστῶ ὅτι καὶ τώρα ὡς καὶ πάντοτε μὲν ἀκούεις, ἵνα ἴδῃ δλαὸς τὴν δύναμιν μου καὶ δοξάσῃ σὲ τὸν ἀποστείλαντά με.»

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνεφώνητε: «Λάζαρε, ἔλα ἔξω.» Καὶ εὐθὺς ὁ Λάζαρος ἐσηκώθη ὥρθος εἰς τὸν τάφον μὲν τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας διεδεμένος καὶ τὸ πρώτωπον μὲν μανδήλιον ἐσκεπασμένος. Πάντας δὲ κατέλαβε φρίκη καὶ αὐταὶ αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Λαζάρου ἵσταντο ἀποροῦσαι καὶ δὲν ἤξευρον τί νὰ εἴπωσι περὶ τοῦ πράγματος. Τότε δὲ Ἰησοῦς διέταξε νὰ λύσωσι τὸν Λάζαρον, νὰ ἀφαιρέσωσι παρ' αὐτοῦ τὰ καλύμματα καὶ νὰ ἀρήσωσιν αὐτὸν γὰρ πορευθῆ. Οὕτως ἦδη ὁ Λάζαρος μετὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν του ἔξαλλων οὔσων ἦδη ὑπὸ τῆς χαρᾶς καὶ μετὰ πλήθους λαοῦ παρακολουθοῦντος αὐτὸν ἥλθεν εἰς τὴν σικίδιαν του. Πολλοὶ δὲ ἐκ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες εἶδον τὸ θαῦμα τοῦτο, ἀπὸ τῆς ὥρας ἔκείνης ἐπίστευσαν ὅτι δὲ Ἰησοῦς εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

§ 31. Τὸ συνέδρειον τῶν ἐγθρῶν τοῦ Ἰησοῦ.

Πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων, οἵτινες εἶδον δὲ τὸ Ἰησοῦς ἔκαμε πρὸς τὸν Λάζαρον, ἐπίστευσαν εὐθὺς εἰς αὐτόν, ἀλλοι δὲ ἤρχοντο εἰς τὴν Βηθανίαν, ἵνα ἴδωσι διὰ τῶν ὀφθαλμῶν των τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα ἀνθρώπον. «Ως δὲ ἤκουσαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς τὴν μεγάλην φήμην τοῦ Ἰησοῦ, εὐθὺς συνηλθον πάντες εἰς συνεδρίασιν καὶ εἶπον: «Τί νὰ κάμωμεν; αὐτὸς δὲ ἀνθρώπος κάμνει πολλὰ θαύματα! Εάν τὸν ἀφήσωμεν, θὰ πιστεύσουν ὅλοι εἰς αὐτὸν καὶ θὰ τὸν κηρύξουν βασιλέα καὶ τότε θὰ ἔλθουν οἱ Ρωμαῖοι καὶ θὰ καταστρέψουν καὶ χώραν καὶ λαόν.» Ό δὲ Καϊάφας ὁ ἀρχιερεὺς εἶπε: «Οταν πρόκηται νὰ σωθῇ ὅλος ἐ λαὸς διὰ τοῦ θυνάτου ἐνὸς ἀνθρώπου, δὲν πρέπει γὰρ τὸ σκέπτεσθε πλέον ὅτι πρέπει οὗτος νὰ ἀποθάνῃ.»

Καὶ οὗτω πάντες ἀπεφάσισαν νὰ θανατώσωσι τὸν Ἰησοῦν ὡς καὶ τὸν Λάζαρον, διότι ἔνεκεν αὐτοῦ πολλοὶ μετέβησαν εἰς Βηθανίαν καὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸν Ἰησοῦν. Ὁ Ἰησοῦς ὅμως δὲν περιεπάτει πλέον ἐλευθέρως μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ᾽ ἀπεμακρύνθη τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἦλθε μακρὰν παρὰ τὸν Ἰορδάνην ποταμὸν καὶ ἔκει περιέμενε τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, ἵνα τότε μεταβῇ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ὅτε δὲ ἐπλησίαζεν ἡ ἑορτὴ αὕτη, πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς Ἰουδαίας μετέβησαν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἐζήτουν νὰ ἴδωσιν τὸν Ἰησοῦν καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· «Τί νομίζετε; δὲν θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;» Ἐνόμιζον δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ὅτι δὲν θὰ ἔλθῃ καὶ ὅτι ἐφοβήθη αὐτοὺς καὶ ἐκρύψθη καὶ διὰ τοῦτο ἐδημοσιεύσαν ὅτι, ἐάν τις ἤξειρη ποῦ εἶναι ὁ Ἰησοῦς νὰ τὸν φανερώσῃ, ἵνα συλλάβθωσιν αὐτόν.

Ταῦτα πάντα ἐγίνωσκεν ὁ Ἰησοῦς, ἀλλὰ μετὰ τοῦ θάρρους, ὅπερ ἐνέπνεεν εἰς αὐτὸν τὸ μέγα ἔργον τῆς διορθώσεως τῶν ἀνθρώπων, ἐκίνησε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἵνα παρευρεθῇ εἰς τὴν ἑορτήν. Οἱ δὲ μαθηταὶ του, ὡς ἤκουσαν τὴν ἀπόφασίν του, ἐταράχθησαν καὶ χαταπεφοβισμένοι ἤκολούθουν αὐτόν. Ὡς δὲ διήρχετο διὰ τῶν πόλεων καὶ τῶν κωμῶν τῆς Ἰουδαίας, πλῆθος ἀνθρώπων προσήρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἤκουον τὴν διδαχὴν του, προσέφερον δὲ καὶ ἀρρώστους ἐκ παντοίων νοσημάτων, οὓς πάντας ιάτρευεν. Εἰς μίαν δὲ τῶν πόλεων τούτων ἐτρεξαν καὶ αἱ γυναῖκες μὲ τὰ μικρά των τέκνων εἰς τὰς ἀγκάλας, ἵνα εὐλογήσῃ αὐτὰ ὁ Κύριος. Ἀλλ᾽ οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, νομίζοντες ὅτι τοῦτο θὰ εἴναι μεγάλη ἐνόχλησις διὰ τὸν Κύριον, δὲν ἥφινον τὰς γυναῖκας

νὰ πλησιάσωσι. Τοῦτο ἴδων δὲ Ἰησοῦς, εἶπεν εἰς τοὺς μαθητὰς του·

«Ἄφετε τὰ παιδία νὰ ἔλθωσι πρὸς ἐμὲ καὶ μὴ τὰ ἐμποδίζετε· διότι αὐτῶν εἰναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀληθῶς σᾶς λέγω ὅτι, δοστις δὲν δέχεται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μὴ ἀθωότητα καὶ πίστιν παιδίου, οὗτος δὲν θὰ εἰσέλθῃ

εἰς αὐτήν.» Τὰ παιδία προσῆλθον ὅλα ἥδη πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀφ'ού τὰ ἐνηγκαλίσθη, ἐπειτα ἐπέθεσεν ἐπ' αὐτῶν τὰς χεῖράς του καὶ τὰ ηὐλόγησε· τὰ δὲ παιδία ὅλα ἡσπάσθησαν τὴν χεῖρα τοῦ Κυρίου καὶ ἀνεχώρησαν.

Ἐδῶ προσῆλθον καὶ οἱ γοῖνοι τοῦ Ζεβεδαίου, οἱ δοποῖοι μὴ ἐννοήσαντες τὸν σκοπὸν τοῦ ἔργου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,

ξφαντάζοντο ὅτι θὰ γίνῃ βασιλεὺς καὶ θὰ δώσῃ εἰς τοὺς ὄπαδούς του μεγάλα ἀξιώματα, καὶ παρεκάλεσαν τὸν Ἰησοῦν, ὅταν θὰ γίνῃ βασιλεὺς, νὰ προτιμήσῃ αὐτοὺς τῶν ἄλλων καὶ νὰ θέσῃ αὐτοὺς τὸν μὲν ἐκ δεξιῶν, τὸν δὲ ἄλλον ἐξ ἀριστερῶν.

Πρὸς τούτους εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·

«Δέν ἡξεύρετε τί ζητεῖτε! Τὸ νὰ καθίσῃ τις εἰς τὰ δεξιά μου η̄ εἰς τὰ ἀριστερά μου, δὲν εἶναι ἐμὸν νὰ δώσω εἰς δν θέλω, ἀλλὰ λαμβάνουσιν ἔκεινοι, εἰς οὓς η θέσις αὗτη εἶναι ἡτοιμασμένη παρὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀρετὴν των. Ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν δὲν γίνεται ὅπως ἐν ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, ἐνθα οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἔχουσιν ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν των καὶ ὑπὸ τὰς διαταγὰς των τοὺς ἄλλους. Ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, ὅστις θέλει νὰ εἶναι μέγας, πρέπει νὰ γίνῃ τῶν ἄλλων ὑπηρέτης, καὶ ὅστις θέλει νὰ εἶναι πρῶτος, πρέπει νὰ γίνῃ τῶν ἄλλων δοῦλος. Ἡμεῖς δὲν ἥλθομεν, ἵνα ὑπηρετηθῶμεν. ἀλλ' ἵνα ὑπηρετήσωμεν καὶ ἀποθάνωμεν, ἵνα σώσωμεν τοὺς ἀνθρώπους.»

Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ διδασκάλου παρεδέχθησαν καὶ οἱ ἄλλοι μαθηταὶ καὶ ἡγανάκτησαν μάλιστα διὰ τὴν ἀπερίσκεπτον ἀξιώσιν τῶν νιῶν τοῦ Ζεβεδαίου.

Ἐνῷ δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐβάδιζε τὴν δδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ τῶν μαθητῶν του, ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν εἰς νέος Ἰουδαῖος πλούσιώτατος, ὅστις ἤρωτησε τί καλὸν νὰ κάμῃ, ἵνα κληρονομήσῃ τὴν αἰώνιον ζωήν. Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· «Νὰ φυλάττῃς τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, τὰς δποίας γινώσκεις. Ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ γίνης τέλειος, πώλησε ὅλα, δσα ἔχεις καὶ μοιράσε ὅλα τὰ χρήματα σου εἰς τοὺς πτωχούς καὶ ἔλα νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς.» Ως δὲ ἦκουσε

ταῦτα δὲ πλούσιος ἀνεγέρησε περίλυπος. Οὐ δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς του· «Δύσκολον εἶναι οἱ ἔχοντες τὸν γοῦν των εἰς τὰ χρήματα νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.»

§ 32. Εἴσοδος εἰς τὴν Ιερουσαλήμ.

Οὐ Ιησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του ἐφθασεν ἦδη εἰς τὴν Ιουδαίαν. Οἱ δὲ φίλοι του καὶ οἱ τρεῖς αὐτοῦ ἀφωσιωμένοι ἀνθρωποι, ἐν οἷς ἦτο καὶ ὁ Λάζαρος, θέλοντες νὰ δειξωσι τὴν μεγάλην πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἀγάπην, παρεσκεύασαν αὐτῷ μέγα γεῦμα ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, εἰς δὲ παρεκάθισε καὶ ὁ Λάζαρος. Άφ' οὗ δὲ ἐτελείωσε τὸ φαγητόν των, τότε ἡ Μαρία, ἵνα δηλώσῃ τὴν ὑψίστην αὐτῆς τιμὴν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβεν ἐν βωκάλιον πολυτιμοτάτου μύρου καὶ ἔχυσεν δλόκληρον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ἰησοῦ, καθ' δυ χρόνον ἔκαθητο ἀκόμη εἰς τὴν τράπεζαν, ἥλειψε δὲ καὶ τοὺς πόδας του μὲ μύρον καὶ τοὺς ἀπέμαξε μὲ τὴν κόμην της, καὶ δλη ἡ οἰκία ἐπληρώθη τῆς ἥδιστης ταύτης εὐωδίας τοῦ μύρου. Κατεσκευάζετο δὲ τὸ μύρον τοῦτο ἀπὸ τὴν βίζαν φυτοῦ τιγροῦ θαμνώδους τῶν Ἰνδιῶν καλουμένου νάρδου, παρεμφεροῦς πρὸς τὴν βιλεριάγαν, καὶ ἐτιμᾶτο ἔκαστη λίτρα αὐτοῦ τριακοσίας δραχμάς. Καὶ μίαν δλόκληρον λίτραν ἐπέχυσεν ἡ Μαρία ἐπὶ τοῦ Ἰησοῦ, θράυσασα καὶ τὸ βωκάλιον. Ως δὲ εἶδον τοῦτο οἱ μαθηταὶ του, ἔλυπηθησαν διὰ τὴν σπατάλην ταύτην, μάλιστα δὲ ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσχαριώτης, ὅστις εἶπε· «Διατί δὲν ἐπωλεῖτο καλλίτερα τὸ μύρον καὶ τὰ χρήματα νὰ δοθῶσιν εἰς τοὺς πτωχούς;» Ελεγει δὲ ταῦτα ὅχι διότι τὸν ἔμελε διὰ τοὺς πτωχούς,

ἀλλὰ διότι ἡτο κλέπτης καὶ θύελε νὰ λάθη αὐτὸς τὰ χρήματα ταῦτα, ἀφ' οὗ μάλιστα αὐτὸς εἶχε τὸ γλωσσόκομον (κουτί), εἰς τὸ δποῖον ἦσαν τὰ χρήματα, τὰ ὅποια ὁ Χριστὸς εἶχεν, ἵνα βοηθῇ τοὺς πτωχούς.

Πρὸς τούτους ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·

«Ἀφήσατε αὐτὴν καὶ μὴ τὴν ἐνοχλεῖτε! Εἰς ἡμὲ ἔκαμε καλόν.» Ο, τι εἶχεν, ἔκαμε. Τοὺς πτωχοὺς ἔχετε πάντοτε μαζί σας καὶ ὅταν θέλετε, δύνασθε νὰ εὔεργετήσητε αὐτούς. Ἐμὲ δῆμως δὲν θὰ ἔχητε πάντοτε Τὸ μύρον τοῦτο ἐφύλαττε διὰ τὸν ἐνταφιασμὸν μου, ἀλλ' ἥδη δὲν ἥδυνήθη νὰ ἀναμένη καὶ μὲ ἥλειψε ἀπὸ τοῦδε. Τῇ ἀληθείᾳ σᾶς λέγω εἰς ὅλον τὸν κόσμον, ἔνθα ἥθελε κηρυχθῆ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο θὰ γίνη γνωστὸν καὶ ὅ, τι ἔκαμεν σύτη ἐνταῦθα εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.»

Αλλὰ καὶ οἱ τιμῶντες τὸν Ἰησοῦν Ἰουδαῖοι ὡς καὶ οἱ Ἰαλιλαῖοι προσκυνηταὶ ἥθελον νὰ δείξωσιν εἰς τὸν κόσμον σημεῖα τῆς εὐσεβείκς αὐτῶν καὶ ἀπεφάσισαν νὰ ὑποδεχθῶσι τὸν Ἰησοῦν θριαμβευτικῶς κατὰ τὴν εἰσόδον αὐτοῦ εἰς Ἱερουσαλήμ. Οτε δὲ ἐφθασαν εἰς τὸ χωρίον Βητφαγῆ, κείμενον εἰς τὴν κλιτὺν τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, ὅθεν τὸ πρώτον φαίνεται εἰς τοὺς ἐκ Βηθανίας ἐρχομένους ἡ Ἱερουσαλήμ, οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐφερον πῶλον ὄνου καὶ ρίψαντες ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἴματά των ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοῦ τὸν διδάσκαλον. Ο ὄνος παρὰ τοῖς λαοῖς τοῖς ἀνατολικοῖς καὶ τότε καὶ τώρα εἶναι ζῶον προσφιλές καὶ σύμβολον τῆς εἰρήνης κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν ἵππον, ὅστις θεωρεῖται σύμβολον τοῦ πολέμου. Επὶ ὄνου ἐπωχοῦντο καὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες μάλιστα δὲ ἐν ἐπισήμοις ἑορταῖς, χωρὶς διὰ τυῦτο νὰ ὑπάρχῃ κάμμια καταφρόνησις. Πλὴν δὲ ἀνθρώπων εἶχε

συναχθῆ εἰς Βητφαγῆ ἐκ τῆς πόλεως, ἵνα ὑποδεχθῆ τὸν Σωτῆρα καὶ ὑπὸ τὴν συνοδείαν ἀμέτρου πλήθους εἰσῆλθεν ὁ Κύριος εἰς Ἱερουσαλήμ. "Ινα δὲ ὁ λαὸς δειξῇ τὴν λατρείαν του πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ἔστρωνον ἄλλοι μὲν τὰ ἴμάτιά των κατὰ γῆς, ἄλλοι δὲ κλαδίους φοινίκων καὶ ἐφώναζον· Δός τὴν νίκην εἰς τὸν οὐλὸν τοῦ Δαβίδ! Εὐλογημένος ὁ ἑρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου! Εὐλογημένη ἡ ἑρχομένη βασιλεία τοῦ

Πατρὸς ἡμῶν Δαυίδ! Δός νίκην εἰς τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ!»

Τὸ δὲ πλῆθος τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ, ἵδον τὴν ἔκταχτον τοῦ διδασκάλου ὑποδοχήν, ἥρχεσαν νὰ εὐλογῶσι τὸν Θεόν, δι' ὅσα βλέπουσιν καὶ νὰ λέγωσιν· «Εὐλογημένος ὁ ἑρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου! Εἰρήνη ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ δόξα ἐπὶ τῆς γῆς!»

‘Ως δὲ ήκουσαν ταῦτά τινες τῶν Φαρισαίων εἶπον· «Διδάσκαλε, τιμώρησε τοὺς μαθητάς σου!»

Πρὸς τούτους εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Σᾶς διαβεβαιῶ, καὶ ὃν οὗτοι σιωπήσωσι, θὰ φωνάξωσιν οἱ λίθοι.»

‘Τπὸ τοιαύτην συνοδείαν ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς πλησίον τῆς πόλεως. ‘Ως δὲ εἰσῆλθεν εἰς αὐτὴν ἐδάκρυσε καὶ εἶπε·

«Εἴθε νὰ ἐνόεις, Ἱερουσαλήμ, ἔστω καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην, ὅ,πι δύναται νὰ σὲ σώσῃ! Ἀλλὰ τοῦτο μένει κεκρυμμένον ἀπὸ τοὺς ὄφθαλμούς σου! Θὰ ἔλθωσιν ἡμέραι, ὅτε οἱ ἔχθροι θὰ σὲ περιζώσουν μὲν χαράκωμα καὶ θὰ σὲ περικυκλώσουν πανταχόθεν καὶ θὰ σὲ καταλάβουν καὶ θὰ σὲ κατεδαφίσουν καὶ θὰ σὲ ἀπολέσουν καὶ σὲ καὶ τὰ τέκνα σου καὶ δὲν θὰ σου ἀφήσουν λίθον ἐπὶ λίθου, ἀφ'οῦ δὲν ἐνόησες τὸν καιρόν, ὅτε ἥδυνασο νὰ σωθῇς.»

Διερχόμενος δὲ διὰ τῆς πόλεως, ἀνευφημεῖτο ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἔγειροι, ὅσοι δὲν ἔγινωσκον τὸν Ἰησοῦν, ἥρωτων νὰ μάθωσι τίς εἶναι. Ὁ δὲ λαὸς ἀπεκρίνετο· ‘Ο Ἰησοῦς ὁ προφήτης ἐκ Ναζαρὲτ τῆς Γαλιλαίας.»

Κατ’ εὔθειαν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, ἵνα προσευχηθῇ. ‘Ως δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν περίβολον τοῦ ναοῦ, εὑρεν πάλιν ἐνταῦθι πλῆθος κτηνῶν ἐκτεθειμένων εἰς πώλησιν καὶ τοὺς τραπεζίτας καὶ τοὺς ἐμπόρους πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας. Τούτους πάλιν μετ’ ἀγανακτήσεως ἐδίωξε μακρὰν ὡς καὶ τὰ κτήνη εἰπών· «Τὸν οίκον τῆς προσευχῆς ἔκάμετε σπήλαιον ληστῶν!»

Τοῦτο ἔξωργισε τοὺς γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους ἔτι μᾶλλον καὶ ἥθελον νὰ ἀποκτείνωσι τὸν Ἰησοῦν. ‘Αλλ’ ἐφεύρουν τὸν ὄχλον μᾶλιστα τώρα, ὅτε ἔνεκα τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα ἦσαν ἀπειροι ἀνθρώποι ἐν τῇ πόλει συνηγμένοι, οἱ

δόποιοι πάντες ἐλάτρευον τὸν Ἰησοῦν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐκάθισεν ἐν τῷ ναῷ ἀπέναντι τοῦ γαζοφυλακίου καὶ ἔβλεπε πῶς οἱ ἀνθρώποι ἔρριπτον εἰς αὐτὸν χρήματα. Καὶ οἱ μὲν πτωχοὶ ἔρριπτον ὄλιγα, οἱ δὲ πλούσιοι ἔρριπτον πολλὰ. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων προσῆλθε καὶ γυνὴ χήρα πτωχοτάτη, ἣντις ἔρριψε δύο λεπτά. Τοῦτο ίδων δὲ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του· «Τῇ ἀληθείᾳ σᾶς λέγω, ἡ πτωχὴ αὕτη χήρα ἔρριψε περισσότερα ἀπὸ ὅλους εἰς τό γαζοφυλάκιον· διότι οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ἔρριψαν ἐκ τοῦ περισσεύματος αὐτῶν, αὐτὴν δὲν ὅμως ἐκ τῆς στερήσεως αὔτης. Ὄλη ἡ περιουσία αὐτῆς ἦσαν τὰ δύο λεπτά καὶ ταῦτα πάντα ἔρριψεν εἰς τό γαζοφυλάκιον.»

§ 33. Ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ Φαρισαῖοι.

Καθ' ὃν δὲ ἔχρονον δὲ Ἰησοῦς διέτριβεν ἐν τῷ ναῷ, ἥλθον πρὸς αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ καὶ εἶπον· «Μὲ ποίαν ἔξουσίαν κάμγεις αὐτᾶς; Τίς σοῦ ἐδώκε τὴν ἔξουσίαν ταῦτην;

Πρὸς αὐτοὺς ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς·

«Καὶ ἐγὼ θὰ σᾶς κάμω μίαν ἐρώτησιν καὶ ἂν ἀποκριθῆτε εἰς αὐτήν, τότε θὰ σᾶς εἴπω καὶ ἐγὼ μὲ ποίαν ἔξουσίαν κάμγω ταῦτα. Πόθεν ἦτο τὸ βάπτισμα τοῦ Ἰωάννου; Ἡτο ἐκ Θεοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων;

Οὗτοι ἐσκέφθησαν καθ' ἑαυτούς· «Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἦτο ἐξ οὐρανοῦ, θὰ μᾶς εἴπῃ, διατί δὲν ἐπιστεύσατε; Ἐὰν δὲν εἴπωμεν ὅτι ἦτο ἐξ ἀνθρώπων, τότε τοῦτο θὰ εἰναι σκάνδαλον διὰ τὸν λαόν, ὅπτις ἴθεώρει τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.» Καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκρίθησαν· «Δὲν ἡξεύρομεν πόθεν ἦτο.»

‘Ο δὲ Ἰησοῦς εἶπε· «Τότε καὶ ἐγὼ δὲν λέγω μὲ ποίαν ἐξουσίαν κάθημεν ταῦτα.»

Καὶ διηγήθη εἰς αὐτοὺς μίαν παραβολὴν· «Ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, δαπανήσας πολλὰ χρήματα καὶ διὰ τὴν φυτείαν καὶ διὰ τὴν οἰκοδομὴν ληγοῦ, ἵνα ἐν αὐτῷ θλίβωνται αἱ σταφυλαί, καὶ διὰ τὴν ἀνέγερσιν πύργου, ἵνα ἐν αὐτῷ κατοικῶσιν οἱ φύλακες καὶ φυλαττώσι τὸν ἀμπελῶνα, καθὼς καὶ διὰ τὸν φράκτην πέριξ τοῦ ἀμπελῶνος. Ἀφ'ού δὲ πάντα ταῦτα ἔγιναν ἔτοιμα, ἐνεπιστεύθη τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀμπελῶνος εἰς ἐργάτας καὶ αὐτὸς ἀνεγώρησεν εἰς ἄλλην χώραν ἐπὶ πολλὰ ἔτη. Κατόπιν δύμας ἐπανῆλθεν καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ τρυγητοῦ ἐστειλε τὸν δοῦλόν του, παραγγέλων νὰ δώσωσι καὶ εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. Ἄλλ’ οἱ ἀμπελουργοὶ σχειρόν τον ἤρνησαν νὰ δώσωσιν εἰς τὸν κύριον τοῦ ἀμπελῶνος οἶγον, διότι ἐτόλμησε νὰ ζητήσῃ παρ’ αὐτοῦ οἶγον. Ο κύριος δὲν ἤδυνατο γὰρ ἐννοήσῃ τί συμβαίνει καὶ διὰ τοῦτο ἐστειλε καὶ δεύτερον καὶ τρίτον δοῦλον. Ἄλλ’ οἱ κακοὶ ἀμπελουργοὶ ἀπέπεμπον πάντας κενοὺς ἴδιοποιούμενοι τὸν ἀμπελῶνα καὶ ἀρνούμενοι νὰ δώσωσι τι ἐκ τοῦ καρποῦ καὶ εἰς τὸν κύριον. Τότε οὗτος εἶπε καθ’ ἑαυτόν· «Οι ἀμπελουργοὶ φέρονται οὔτως, διότι στέλλω δούλους νὰ ζητήσωσι τὰ δικαιώματά μου. Ἐν δύμας στείλω τὸν οὗτον μου θὰ ἐντραπῶσι βεβαίως καὶ θὰ ἀναγνωρίσωστε ἐμὲ ὡς ἴδιοκτήτην.» Ταῦτα ἐσκέφθη ὁ κύριος τῆς ἀμπέλου καὶ ἐστειλε τὸν οὗτον, διηγειρόντος καὶ διηνέρηγάπτα, εἰς τὸν ἀμπελῶνα. Ὡς δὲ εἶδον τοῦτον οἱ ἀμπελουργοὶ μακρόθεν ἐρχόμενον, εὐθὺς οἱ κακούργοι συμφωνοῦσι νὰ φονεύσωσι τὸν νέον ἐλπίζοντες ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τούτου

δὲ ἀμπελῶν θὰ περιήρχετο εἰς τὴν κυριότητά των καὶ οὐδεὶς πλέον θὰ ἡνώχλει αὐτούς. Καὶ ὅντως ὡς δὲ νέος ἐφθασεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα, εὐθὺς ἐπειπτούσι κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν φονεύουσι.»

'Αφ' οὐ δὲ εἶπε τοῦτο δὲ Ἰησοῦς, ἥρωτησε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄλλους· «Τί φρονεῖτε ὅτι θὰ πράξῃ πρὸς τοὺς ἀμπελουργούς τούτους ἦδη δὲ κύριος τῆς ἀμπέλου;» — «Θὰ καταστρέψῃ τοὺς παναθλίους τούτους, εἴπον αὐτοί, διὰ θανάτου κακοῦ καὶ τὸν ἀμπελῶνα θὰ δώσῃ εἰς ἄλλους τιμίους ἐργάτας, οἵτινες θὰ ἀναγγνωρίζωσι τὸν κύριόν των καὶ θὰ δίδωσι τὸ ἀνηκόν εἰς αὐτὸν εἰσόδημα.» Ως ἤκουε τοῦτο δὲ Ἰησοῦς εἶπεν εἰς τούτους μετὰ περρησίας καὶ λύπης ἀμα. «Καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ θὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ σᾶς καὶ θὰ δοθῇ εἰς τοὺς ἔθνικούς καὶ θὰ φέρῃ περὶ αὐτοῖς καρπούς.»

'Ως ἤκουσαν τοῦτο οἱ ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς ἥγανακτησαν καὶ ἥθελον νὰ συλλάβωσιν αὐτὸν καὶ φονεύσωσι, ἀλλ' ἐφοβοῦντο τὸν λαόν. Διὰ τοῦτο ἀνεχώρησαν καὶ συνῆλθον πάντες εἰς συμβούλιον. Ἐπεθύμουν βεβαίως νὰ φονεύσωσι τὸν Ἰησοῦν τὴν νύκτα, ἀλλὰ δὲν εὗρισκον αὐτὸν· διότι δὲ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν του δὲν ἔκοιματο εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἔζω αὐτῆς ἦ εἰς τὴν Βηθανίαν ἢ εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαχιῶν, εἰς μέρος ἔγνωστον εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς. 'Απελπισθέντες λοιπὸν ν' ἀνεύρωσιν αὐτὸν τὴν νύκτα, ἐσκέφθησαν νὰ πλάσσσωσι λόγους κατ' αὐτοῦ κατηγορίας. Καὶ πρὸς τοῦτο ἐστειλαν τοὺς πανουργοτέρους ἐκ τῶν ἀνθρώπων των, ἵνα παγιδεύσωσι τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ συζητήσει. Μετ' αὐτῶν δὲ ἐστειλαν καὶ τοὺς θιασώτας τοῦ Ἡρώδου, ὃστε ἂν τὸ πρᾶγμα φθάσῃ μέχρι τοῦ ἡγεμόνος τοῦτου, νὰ εἴναι ἀμέσως μάρτυρες πρόχειροι εἰς τὴν ἀνάκρισιν. Οὕτω λοιπὸν πάντες δύοοι ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν τὴν

ἐπιχύριον διδάσκοντα ἐν τῷ ναῷ καὶ ἐνώπιον ὅλου τοῦ κόσμου εἰπον πρὸς αὐτόν·

«Διδάσκαλε, γνωρίζομεν ὅτι εῖσαι ἀληθής, ὅτι διδάσκεις ἀληθῶς τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ, χωρὶς νὰ φοβηθῇσαι τίποτε· διότι δὲν σὲ πιστεῖς τὰ ἀξιώματα τῶν ἀνθρώπων. Διὰ τοῦτο ἡλθομεν νὰ μᾶς λύσῃς αὐτὴν τὴν ἀπορίαν. Ἐπιτρέπεται νὰ πληρώνωμεν φόρους εἰς τὸν Καίσαρα ή ὅχι;» Ὁ Ἰησοῦς ἐνόησε τὴν πανουργίαν αὐτῶν καὶ εἶπε· «Τί μὲ δρωτάτε περὶ τούτου; Φέρετέ μοι ἐν νόμισμα!» Ὡς δὲ προέφερον τὸ νόμισμα ἡρώτησεν αὐτούς· «Τίνος εἶναι ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή, ἢν ἔχει τὸ νόμισμα;» Αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν· «Τοῦ Καίσαρος.» Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· «Ἀπόδοτε τὰ εἰς τὸν Καίσαρα ἀνήκοντα εἰς τὸν Καίσαρα, τὰ δὲ εἰς τὸν Θεὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν Θεόν.»

Ἐκ τῆς ἀποκρίσεως ταύτης οὐδὲν ἤδυναντο νὰ κερδίσωσι πρὸς τὸν σκοπόν των οἱ ἀπεσταλμένοι καὶ ἔφυγον κατηργυμμένοι. Αὐτοὶ ἐνόμιζον ὅτι ὁ Ἰησοῦς ήτις ἥθελε σιωπήσῃ καὶ τότε θὰ ἔχανε τὴν ὑπόληψίν του παρὰ τῷ λαῷ, διότι δὲν ἤξευρε τί νὰ ἀπαντήσῃ· ήτις ἥθελεν ἀποκριθῆναι νὰ πληρώνουν φόρους εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῶν Ρωμαίων καὶ τότε ἥθελον δυσαρεστηθῆναι οἱ Ιουδαῖοι, οἵτινες εἶχον τὴν ἴδεαν ὅτι αὐτοὶ ως λαὸς τοῦ Θεοῦ μόνον τὸν Θεὸν ἐπρεπε ν' ἀναγνωρίζωσιν ἀρχηγόν, καὶ εἰς αὐτὸν μόνον νὰ πληρώνουν φόρους· ή τέλος ἥθελεν ἀποκριθῆναι μὴ πληρώνουν φόρους καὶ τότε εὐθὺς ἥθελον καταγγείλην αὐτὸν εἰς τὸν διοικητὴν τῶν Ρωμαίων Πιλάτον ώς στασιώτην καὶ ἥθελον τότε εὔκόλως ἐπιτύχη τὴν καταδίκην του. Ἀλλ* ἡ ἀπόκρισις τοῦ Ἰησοῦ, χωρίσαντος τὰ δικαιώματα τοῦ αὐτοκράτορος ἀπὸ τὰ δικαιώματα τοῦ Θεοῦ καὶ συμβουλεύσαντος νὰ εὐλαβῶνται ἀμφο-

τέρων τὰ δίκαιώματα ἀματαιώσεν αὐτῶν τὴν ἐπιθουλὴν καὶ ἀνεχώρησαν μὴ ἡξεύροντες τί νὰ εἴπωσι. Μετά τινα ὥμως καιρὸν ἐπανῆλθον πάλιν καὶ ἤρωτησαν· «Πότε θὰ ἔλθῃ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ;»

Πρὸς αὐτοὺς ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς τὰ ἔξῆς·

«Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν ἔρχεται μὲν ἐξωτερικὴν ἐπιδειξιν καὶ μεγαλοπρέπειαν οὐδὲ θὰ ἀκούσητε· Ἰδοὺ ἔκει εἰναι τῇ ἐδῷ εἶναι αὕτη· διότι μαθετεῖ ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι ἐσωτερικῶς ἐν ὑμῖν.»

Ἐπειδὴ δέ τινες ἔχοντες τῶν Ἰουδαίων ὑπερηφανεύοντο ὅτε εἶναι εὐσεβεῖς καὶ δίκαιοι, περιεφρόνουν δὲ τοὺς ἄλλους ὡς ἀσεβεῖς καὶ ἀδίκους ἀνθρώπους, διηγήθη τὴν ἔξῆς παραβολὴν· «Δύο ἀνθρώποι ἦλθον εἰς τὸν ναὸν διέκα νὰ προσευχηθῶσι. Τούτων ὁ μὲν εἰς ἡτο Φαρισαῖος, ὁ δὲ ἄλλος τελώνης. Καὶ ὁ μὲν Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου ἔλεγε ταῦτα προσευχόμενος· «Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, διότι δὲν εἴμαι καθὼς οἱ λοιποὶ ἀνθρώποι, ἀρπαγεῖς, ἀδίκοι, αἰσχροί ἢ καθὼς ὁ τελώνης οὗτος ἐδῷ! Ἐγὼ νηστεύω δις τῆς ἑβδομάδος καὶ προσφέρω τὸ δέκατον ἐξ ὅλων, ὅσα ἔχω, εἰς τοὺς πτωχούς.» Οὐ δὲ τελώνης ιστάμενος μακρὰν τοῦ θυσιαστηρίου δὲν ἐπόλμα οὐδὲ τοὺς ὄφθαλμούς του γὰρ ὑψώση πρὸς τὸν οὐρανόν, ἀλλ᾽ ἐτυπτε τὸ στῆθός του καὶ ἔλεγε· «Ο Θεός νὰ μὲν ἐλεήσῃ τὸν ἀμαρτωλόν.»

Ἐπειτα εἶπεν ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἤκουσαν τὴν παραβολὴν ταύτην· «Σᾶς λέγω ἀληθῶς ὅτι οὗτος ὁ ἀνθρώπος μετέβη συγκεχωρημένος εἰς τὴν οἰκίαν του, δὲ Φαρισαῖος ὅχι. Διότι πᾶς δοτις ὑψώνει ἐαυτόν, θὰ ταπεινωθῇ, πᾶς δὲ δοτις ταπεινώνει ἐαυτόν, θὰ ὑψωθῇ. Οταν τις ἐκτελῇ ὅτι ὄφείλει νὰ ἐκτελέσῃ, δὲν ἔχει νὰ ὑπερηφα-

νεύηται διὰ τοῦτο παρὰ νὰ λέγῃ μετριοφρόνως: « Ἐξεπέλεσα τὸ καθῆκόν μου καὶ τίποτε περισσότερον. »

Κατόπιν δὲ τῆς παραβολῆς ταύτης ὡμίλησε καὶ τὰ ἔξης πρὸς τὸν λαόν:

« Επὶ τῆς καθέδρας τοῦ Μωϋσέως καθηνταὶ ἥδη οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, οἵτινες ἔχουσι καλοὺς λόγους, ὅχι ὅμως καὶ ἔργα καλά. Πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν γίνονται χάριν ἐπιδείξεως, πλατύνουσι τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, μέγαλώνουσι τὰ κράσπεδα τῶν φορεμάτων των, καταλαμβάνουσι τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὰ δεῖπνα, εἰς τὰς συναγωγὰς, ἀπακιτοῦσι νὰ ὄνομάζωνται βαβῖοι (κύριοι) ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ νομίζουσιν ὅτι αὗτὰ εἶναι τὰ καθήκοντά των, πῶς νὰ θεωρῶνται παρὰ τῶν ἀλλων εὔσεβεῖς, καὶ σπουδαῖοι, οὐχὶ καὶ πῶς πράγματι νὰ εἶναι! Ἐπειτα διαφθείρουσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τῆς ψευδοῦς των διδασκαλίας, λέγοντες, ὅταν ὅρκισθῇ τις εἰς τὸ ὄνομα τοῦ ναοῦ, δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τηρήσῃ τὸν ὄρκον, ἐκτὸς ἐὰν ἔχῃ ὅρκισθῇ εἰς τὸν χρυσὸν τὸν ἐν τῷ ναῷ! Αὔτοὶ ὑποχρεώνουσι τοὺς ἀνθρώπους νὰ προσφέρωσιν τὸ δέκατον διὰ τοὺς ιερεῖς καὶ ἀπὸ τὸ κύμινον, καὶ ἀπὸ τὸ ἀνηθον καὶ ἀπὸ τὸν ἡδύοσμον, διὰ νὰ δείξωσι μέγαν ειβασμὸν εἰς τὸν νόμον τοῦ Μωϋσέως, ὅστις προστάσσει νὰ διδηται εἰς τοὺς ιερεῖς τὸ δέκατον τῶν καρπῶν τῆς γῆς, ἀλλ' ἀμελοῦσιν ἐν τούτοις τὰ σπουδαιότερα τοῦ Νόμου τὴν κρίσιν, τὴν εὐσπλαγχνίαν, τὴν πίστιν καὶ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην! Ἐπρεπε καὶ ταῦτα νὰ ποιήσωσι καὶ ἔκεινα νὰ μὴ ἀφίνωσι. Καθαρίζουσι τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παραψίδος, καὶ τρέψουσιν ἀμέριμνος τὰ ἐδέσματα τὰ προερχόμενα ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ἀκρασίας! Δὲν φροντίζουσι διὰ τὴν οὐσίαν παρὰ διὰ τοὺς τύπους,

διυλιζούσι τὸν κώνωπα καὶ καταπίνουσι τὴν κάμηλον.
Εἶναι ως οἱ τάφοι, οἵτινες ἔξωθεν μὲν εἶναι λευκότατοι, κε-
κανιαρένοι δι' ἀσθέστου, ἔσωθεν ὅμως γέμουσι ὅστῶν καὶ
ἀκαθαρσίας. Οὕτω καὶ οὗτοι ἔξωθεν μὲν φαίνονται δίχαιοι
εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἔσωθεν δὲ εἶναι μεστοὶ ὑποχρισίας καὶ
ἀνομίας! Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποχριταί,
οἵτινες τρώγετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, οἵτινες κινεῖτε πάντα
λίθον νὰ κάμητε ἐνα προσήλυτον, ἵνα ἀντὶ τῆς βελτιώσεως,
ἥν ὑπόσχεσθε πρὸς αὐτόν, διαφθείρητε αὐτὸν ἔτι μᾶλλον!
Ἴερουσαλήμ Ἱερουσαλήμ, σὺ ἥτις φογεύεις τοὺς προφήτας
καὶ λιθοβολεῖς τοὺς ἀπεσταλμένους, ποσάκις ἡθέλησα νὰ
περιμαζεύσω καὶ νὰ σώσω τὰ τέχνα σου, δπως ἡ ὅρνις συν-
άγει ὑπὸ τὰς πτέρυγάς της τοὺς νεοσσούς, ἀλλὰ σὺ δὲν
ἡθέλησες! Ἰδοὺ τὰ πάντα μεταβάλλονται εἰς ἕρημιαν!»

§ 34. Περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας.

Ταῦτα εἴπειν δὲ Ἰησοῦς καὶ ἔξηλθε τοῦ ναοῦ, ἀκολουθού-
μενος παρὰ τῶν μαθητῶν του. Οἱ δὲ μαθηταί του θαυμά-
ζοντες τὸν ναὸν εἶπον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· «Διδάσκαλε, διποῖοι
λίθοι καὶ διποῖον οἰκαδόμημα εἶναι τοῦτο!»

— «Μάλιστα, ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ ναοῦ
τούτου δὲν θὰ μείνῃ λίθος ἐπὶ λίθῳ. Τόσον εἶναι τοῦτο βέ-
βαιον, ὥστε εἰς οὐρανοὺς καὶ ἡ γῆ δύνανται νὰ ἀφανισθῶσιν,
οἱ λόγοι μου ὅμως ὄχι. (1)»

(1) Τοῦτο ἔξετελέσθη κατὰ τὸν 4 αἰῶνα μ. Χ. ἐπὶ τοῦ αὐτοκρά-
τορος Ἰουλιανοῦ, διτις διέταξε καὶ τὰ θεμέλια αὐτὰ τοῦ ναοῦ νὰ
χρημανίσωσι. Ἐπὶ τῆς θέσεως ταύτης σήμερον ὑπάρχει Τουρκικὸν
τζαμίον.

'Εκ τοῦ ναοῦ μετέβησαν εἰς τὸ πλησίον ὅρος τῶν Ἐλαιῶν,
ὅπερ χωρίζεται τῆς Ἱερουσαλήμ διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ χει-
μάρρου Κεδρών. 'Ἐκ τοῦ ὅρους τούτου, οὐ νὴ ὑψηλοτέρα κο-
ρυφὴ εἶναι 2724 πόδας, ἔχει τις μίαν τῶν ὡραιοτάτων καὶ
μεγαλοπρεπεστάτων ἀπόψεων τοῦ κόσμου καθ' ὃλας τὰς διευ-
θύνσεις. Κάτω δὲ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὅρους εἰς τὴν δεξιὰν
διχθην τοῦ χειμάρρου ἐν τῇ κοιλάδι αὐτῇ ἥτο κάλλιστος
περιβολος ἔξι ἑλαιῶν ὄνθεματι Γεθσημανῆ, ἐνθα μετέβαινε
καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποφεύγων τὸν θόρυ-
βον τῆς πόλεως καὶ φιλοσοφῶν ὑπὸ τὴν παχεῖαν σκιὰν με-
γαλοπρεπῶν ἑλαιῶν περὶ τῶν ὑψίστων τοῦ κόσμου ζητημά-
των. Εἶχον ἥδη φθάση ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὅρους, ὅτε οἱ
μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἤρωτησαν: «Πότε θὰ ἔλθῃς πάλιν, Κύ-
ριε, καὶ πότε θὰ εἶναι τὸ τέλος τοῦ κόσμου καὶ τίνα ση-
μεῖα θὰ προαναγγείλωσι τοῦτο;

Πρὸς τούτους δὲ Ἰησοῦς διηγήθη τὴν ἔξῆς παραβολὴν:
«Μίαν φορὰν ἐγίνετο γάμος. Ἡτο δὲ συνήθεια ὁ γαμ-
βρὸς τὴν νύκτα μετὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων νὰ ἔρχηται
εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ἵνα παραλάβῃ αὐτὴν καὶ ἔδη-
γήσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του. Καθ' ᾧδὸν δὲ κόραι, αἱ φίλαι τῆς
νύμφης, ἀνέμενον τὸν γαμβρὸν μετὰ φανῶν καὶ ὅμοῦ μετὰ
τῶν ἄλλων εἰσῆρχοντο καὶ αὐταὶ εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμ-
φης καὶ μετεῖχον τῆς τελετῆς μετὰ πάντων τῶν προσκε-
χλημένων. Ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν ὁ γαμβρὸς ἐβράδυνε νὰ
ἔλθῃ καὶ τὰ κοράσια δέκα τὸν ἀριθμὸν ἀπεκοιμήθησαν πε-
ριμένοντα. Κατὰ τὸ μεσογύκτιον δὲ ἦκούσθησαν φωναὶ ὅτε
ἔρχεται ὁ γαμβρὸς καὶ εὐθὺς ἐσηκώθησαν καὶ τὰ κοράσια,
ἵνα λάβωσι μέρος εἰς τὴν συνοδείαν. Ἄλλ' οἱ φανοὶ αὐτῶν
ἐπληγοίαζον νὰ σβήσωσι· διότι τὸ ἑλαιον αὐτῶν εἶχεν ἔξαν-

τληθῇ. Ἐλλὰ πέντε ἐκ τῶν κορασίων τούτων εἶχον λάθη μεθ' ἑαυτῶν ἐκτὸς τοῦ φανοῦ καὶ ἀλλο ἔλαιον εἰς ιδιαῖτερα ἀγγεῖα. Ὡστε τὰ κοράσια ταῦτα ἔρριψαν εὐθὺς εἰς τοὺς φανούς των ἀλλο ἔλαιον καὶ ἔτρεξαν νὰ συνοδεύσωσι τὸν γαμβρόν. Τὰ ἀλλα ὅμως πέντε κοράσια δὲν ἔλαθον οὐδεμίαν περὶ τούτου πρόνοιαν καὶ δὲν εἶχον ἔλαιον νὰ βίψωσιν εἰς τοὺς φανούς των, οἵτινες ἡδη ἔσβησαν. Ἀλλ' οὐδὲ αἱ ἀλλαι εἶχον περισσὸν δικὴ νὰ δώσωσιν εἰς αὐτάς. Ἐνεκ τούτου ἡναγκάσθησαν νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ ἔλαιοπωλεῖα, ἵνα τώρα ἀγοράσωσιν ἔλαιον. Ἀλλὰ μέχρις διο τοῦ γίνωσι ταῦτα, δι γαμβρὸς καὶ ὅλη ἡ πομπὴ παρῆλθεν. Ἀφοῦ δὲ ἐπέρασεν ίκανὸς χρόνος, ἡτοίμασαν καὶ αἱ παρθένοι αὔται τοὺς φανούς των καὶ ἥλθον εἰς τοῦ γαμβροῦ τὴν οἰκίαν, ὅπου πάντες εἶχον πρὸ πολλοῦ ἐπιστρέψη καὶ διεσκέδαζον κλείσαντες τὴν θύραν τῆς οἰκίας. Εὐθὺς ἔκρουσαν αὐτὴν φωνάζουσαι· «Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν.» Ἀλλ' οὐδεὶς ἄνοιξεν εἰς αὐτάς, διότι ἡ θύρα εἶχε κλεισθῆ.

«Οὕτω καὶ σεῖς γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε· διότι δὲν ἥξεύρετε οὔτε τὴν ὥραν οὔτε τὴν στιγμήν, καθ' ἣν θὰ ἔληθ διοίς τοῦ ἀνθρώπου. Πότε δὲ θὰ γίνῃ τοῦτο, οὐδεὶς ἥξεύρει οὐδὲ οἱ ἀγγελοι τοῦ οὐρανοῦ, εἰμὴ μόνος δι πατήρ μου δὲν τοῖς οὐρανοῖς.»

§ 35. Τὰ νάλαντα.

Ἀφοῦ διὰ τῆς παραβολῆς τῶν παρθένων ἔδειξεν ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς μαθητὰς του ὅτι πάντοτε πρέπει νὰ εἶναι ἔτοιμοι διὰ τῶν καλῶν ἔργων των καὶ τοῦ σώρρονος βίου των, ἵνα εἰσέλθωσιν, διαν σημάνη ἡ ὥρα, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,

ηδη διὰ μιᾶς ἀλλῆς παραβολῆς συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ καλλιεργῶσι οἰονδήποτε χάρισμα καὶ ἐν ἔδωκε πρὸς αὐτοὺς ὁ Θεός, ἵνα καὶ αὐτοὶ γίνωνται τελειότεροι, καὶ ὁ Θεὸς δὲ αὐτῶν διξαζητᾷ περισσότερον.

Ἐποτε, εἶπε, πλουσιώτατος ἀνήρ, δοτις μέλλων ν' ἀποδημήσῃ ἐνεπιστεύθη σύμπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς τρεῖς δούλους του. Καὶ εἰς μὲν τὸν πρῶτον ἔδωκε δέκα τάλαντα, εἰς δὲ τὸν δεύτερον πέντε καὶ εἰς τὸν τρίτον ἓν καὶ συνεβούλευσε νὰ ἐμπορευθῶσι μὲ αὐτὰ τὰ χρήματα, ἵνα αὐξήσωσιν αὐτὰ περισσότερον. Ἀφ' οὗ δὲ παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς τὰ χρήματα, ἀνεχώρησε. Καὶ οἱ μὲν δύο πρῶτοι δοῦλοι ἐπιχείρησαν εἰς διαφόρους ἐργασίας καὶ κατώρθωσαν μετά τινα χρόνον διὰ τῆς τιμιότητός των καὶ τῆς φιλοπονίας των νὰ διπλασιάσωσι τὰ χρήματα, δοσα ἔδωκε πρὸς αὐτοὺς ὁ κύριος των. Ὁ τρίτος δοῦλος, ἀνθρωπος ὄκνηρος καὶ δύσπιστος καὶ κακός, δὲν ἐπράξεν ὡς οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ κατώρυξε τὰ χρήματα καὶ ἔμενεν ἀργός, ἀναμένων τὴν ἐπάνοδον τοῦ κυρίου του. Καὶ ὅντως μετά τινα χρόνον ἐπανῆλθεν ὁ κύριος καὶ ἐκάλεσε καὶ τοὺς τρεῖς δούλους του, ἵνα μάθῃ τὶ συνέβη μὲ τὰ χρήματά του. Οἱ δύο πρῶτοι δοῦλοι ἐπαρουσίασαν πρὸς αὐτὸν τακτικούς λογαριασμούς, ἐκ τῶν δποίων ἐφαίνοντο ὅτι ἐκέρδησαν διὰ τῆς τιμίας των ἐργασίας διπλάσιον ἔκαστος ποσόν. Ὁ κύριος ηὔχριστήθη ἐκ τούτων καὶ εἶπε· «Εὖγε, ἀφ' οὗ ἐφάνητε εἰς τὰ χρήματα ταῦτα τίμιοι καὶ πιστοί, ἐγὼ θὰ σᾶς ἐμπιστευθῶ ἥδη περισσότερα. Πηγαίνετε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σας.» Κατόπιν δὲ τούτων ἐνεφανίσθη καὶ ὁ λαβὼν τὸ ἐν τάλαντον καὶ εἶπε·

«Κύριε, ηὗξεύρων ὅτι εἴσαι ἀνθρωπος ἀσπλαγχνος καὶ ἄδικος, ἀρπάζων τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τὰ πράγματα καὶ

πλουτῶν μὲ τὰς ἀδίκιας καὶ τὰς ἀνομίας, ἐφοβήθην νὰ κάμω ὄργασίας μὲ τὰ χρήματά σου καὶ ἐπροτίμησα μᾶλλον νὰ τὰ κατορύξω εἰς τὴν γῆν παρὰ νὰ ἐμπορευθῶ μὲ αὐτά. Καὶ ίδοὺ σοῦ ἐπιστρέψω αὐτά, ως μοῦ τὰ ἔδωκες.» 'Ως ἤκουσε ταῦτα ὁ κύριος πλήρης ἀγανακτήσεως εἶπε· «Δοῦλε πονηρὲ καὶ ὄχνηρέ, ἀφ' οὐ μὲ ἐθεώρεις τοιοῦτον, διὰ τί νὰ δεχθῆς τὰ χρήματά μου; Καὶ ἀφ' οὐ τέλος ἡ τὰ ἔδεχθης, διὰ τί δὲν τὰ ἐθεσες εἰς τραπεζίτην, ἵνα λάβω ἥδη ἐπανελθῶν ἐκτὸς τοῦ κεφαλαίου καὶ τὸν τόκον; Φέρε ἐδῶ τὰ χρήματά μου, ἃς λαβώσιν αὐτὰ οἱ δεῖξαντες ὅτι δύνανται νὰ τὰ διαχειρισθῶσιν καλῶς. Σὺ δὲ ως ἀχρηστός πρέπει νὰ βιφθῆς εἰς τὸ σκότος, ὅπου εἶναι ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς (τρίξιμον) τῶν ὀδόντων.

§ 36. Η ἡμέρα τῆς κρίσεως,

Τί δὲ θὰ συμβῇ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως, περὶ τούτου εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τὰ ἔξη;

"Οταν θὰ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ περιστοιχούμενος ὑπὸ τῶν οὐρανίων ἀγγέλων, τότε θὰ καθίσῃ ἐπὶ λαμπροῦ θρόνου. Καὶ ὅλοι οἱ ἀνθρώποι θὰ συναχθῶσιν ἐμπροσθεν αὐτοῦ καὶ θὰ διαχωρίσῃ κύτους ἀπ' ἀλλήλων ὡς ὁ ποιμὴν χωρίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τὰ ἔριφια καὶ θὰ τοποθετήσῃ τοὺς μὲν ἀγαθοὺς εἰς τὰ δεξιά, τοὺς δὲ κακοὺς εἰς τὰ ἀριστερά. Καὶ εἰς μὲν τοὺς ἐκ θεξιῶν ὄντας θὰ εἴπῃ· «Ἐλθετε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν βασιλείαν, ἢτις φυλάττεται δι' ὑμᾶς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ κόσμου· διότι ἐπείνασσα καὶ μοῦ ἐδώκατε νὰ φάγω, ἐδίψησα καὶ μοῦ ἐδώκατε νὰ πίω, ξέ-

νος ήμην καὶ μὲ ὑπεδέχθητε εἰς τὸν οἶκόν σας, γυμνὸς ήμην καὶ μὲ ἐνεδύσατε, ἀσθενῆς ήμην καὶ μὲ ἐπεριποιήθητε, εἰς τὴν φυλακὴν ήμην καὶ ἤλθετε πρὸς ἐμέ!» Τότε θὰ εἴπωσι πρὸς αὐτὸν οἱ ἐνάρετοι ἄγθρωποι: «Κύριε, πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα καὶ σὲ ἔχορτάσαμεν, ἢ διψῶντα καὶ σὲ ἐποτίσαμεν; πότε σὲ εἴδομεν ξένον καὶ σὲ ἐφίλοξενήσαμεν εἰς τὸν οἶκόν μας ἢ γυμνὸν καὶ σὲ ἐνεδύσαμεν; Πότε σὲ εἴδομεν ἀσθενοῦντα ἢ εἰς τὴν φυλακὴν καὶ ἤλθομεν πρὸς σέ;» Ο δὲ βασιλεὺς τοῦ κόσμου θὰ ἀποκριθῇ πρὸς αὐτούς: «Ο, τι ἔκάμετε εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἀδελφῶν μου τούτων τῶν ἐλαχίστων, εἰς ἐμὲ τὸ ἔκάμετε!» Επειτα θὰ εἴπῃ πρὸς τοὺς ἐξ ἀριστερῶν: «Ἄπέλθετε ἀπ' ἡμοῦ, κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, ὅπερ ἐγένετο διὰ τὸν διάβολον καὶ τοὺς ὑπηρέτας αὐτοῦ· διότι ἐπείνασα καὶ δὲν μοῦ ἐδώκατε νὰ φάγω, ἐδίψησα καὶ δὲν μοῦ ἐδώκατε νὰ πίω, ξένος ήμην καὶ δὲν μὲ ἐδέχθητε εἰς τὸν οἶκόν σας, γυμνὸς ήμην καὶ δὲν μοῦ ἐδώκατε νὰ ἐνδυθῶ, ἀσθενῆς ήμην καὶ δὲν μὲ ἐβοηθήσατε, εἰς τὴν φυλακὴν ήμην καὶ δὲν ἤλθετε νὰ μὲ ἰδητε.» Τότε θὰ εἴπωσιν οἱ ἀσεβεῖς: «Κύριε, πότε σὲ εἴδομεν πεινῶντα ἢ διψῶντα ἢ ξένον ἢ γυμνὸν ἢ ἀσθενῆ ἢ ἐν τῇ φυλακῇ καὶ δὲν σὲ ἐπεριποιήθημεν;» Ο δὲ βασιλεὺς θὰ ἀποκριθῇ εἰς αὐτούς: «Ο, τι δὲν ἔκάμετε εἰς ἓνα ἐκ τῶν ἐλαχίστων τούτων ἀνθρώπων, οὐδὲ εἰς ἐμὲ δὲν ἔκάμετε!» Καὶ οὕτω θὰ εἰσέλθωσιν οἱ μὲν ἄδικοι καὶ ἀσεβεῖς εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν, οἱ δὲ δικαιοι εἰς τὴν αἰώνιον ζωήν.

§ 37. Ο μυστικὸς δεῖπνος.

Οἱ Ἰουδαῖοι ἔωρταζον κατ' ἔτος εἰς ἀγάμνησιν τῆς λυτρώσεως αὐτῶν ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τὸν μῆνα

Μάρτιον τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα. Ἐγένετο δὲ ἡ ἑορτὴ αὕτη ὡς ἔξης. Κατὰ τὴν 10 ἡμέραν τοῦ μηνὸς Μαρτίου ὥφειλε ἐκάστη οἰκογένεια νὰ ἀγοράσῃ ἐν ἀρνίον ἄρρεν καλόν, τὸ ὅποιον ἐφυλάττετο μέχρι τῆς 14 ἡμέρας, ὅτε κατὰ τὴν ἑσπέρην ἐσφάζετο καὶ ἐφήνετο ὀλόκληρον χωρὶς νὰ διαμελισθῇ. Ἐκ τοῦ αἷματος τοῦ ἀρνίου, ὅπερ ἐδέχοντο ἐντὸς λε κάννης, ἤλειφετο διὰ δέσμης ὑσσώπου (1) τὸ ὑπέρθυρον καὶ οἱ παραστάται τῆς σίκιας. Πάντες δὲ οἱ ἄνθρωποι τῆς οἰκίας ὄρθοι, ἀνεζωσμένοι, φοροῦντες τὰ σανδάλια τῶν, καὶ ἔχοντες εἰς τὴν χεῖρα δάχδον ὡς ἐπὶ ὁδοιπορίαν, ἔτρωγον τὸ ἀρνίον τοῦτο. Οὐδεὶς δὲ ἐπετρέπετο νὰ ἔξελθῃ κατὰ τὴν νύκτα ταύτην τῆς σίκιας οὐδὲ κρέατα ἐκ τοῦ ἀρνίου νὰ μετενεχθῶσιν ἀλλαχοῦ. Ἐκτὸς δὲ τοῦ κρέατος ἐπετρέπετο νὰ τρώγωσι καὶ ἄρτον ἄζυμον καὶ λάχανα πικρά. Κατὰ τὴν ἀρχὴν δὲ τοῦ δείπνου διακρίνεται τὸν Θεόν ἐπινεν αὐτός, ἔδιος δὲ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους νὰ πίωσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ποτηρίου "Ἐπειτα παρετίθετο ἐπὶ τραπέζης τὸ ἀρνίον ὅλον ἐψημένον, ἐξ οὐ κόπτοντες ἔτρωγον, ὡς ἄρτον ἔχοντες κουλούρας ἀζύμους λίαν λεπτὰς καὶ λάχανα πικρά. Εἰς τὴν τράπεζαν δὲ παρετίθετο καὶ πιάτον μὲζωμόν. Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἐπινον καὶ δεύτερον καὶ τρίτον καὶ τέταρτον ποτηρίον σίνου. Μετὰ τὸ δεύτερον δὲ ποτηρίον διακρίνεται τὸν Θεόν, διότι παρέχει αὐτοῖς τὸν

(1) "Ὑσσωπὸς εἶναι θάμνος εὐώδης, ὡς τὸ παρ' ἡμῖν θυμάρι, ἐκ τῶν κλωναρίων τοῦ ὅποιου ἐγίνετο ράντιστρον (βρεκτοῦρα), ὡς παρ' ἡμῖν γίνεται ἀπὸ βίγανην ή ἀπὸ βασιλικόν.

ἄρτουν, ἔκοπτε τεμαχίουν ἐκ τοῦ ἀζύμου ἄρτου καὶ ἐβούτα πρῶτος εἰς τὸν ζωμὸν τὸν παρακείμενον, τὸ αὐτὸ δὲ ἐπραττον κατόπιν καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ἔλεγον· «Οὗτος εἶναι ὁ ἄρτος τῆς δυστυχίας, ὃν ἔφαγον οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν Αἰγύπτῳ» Καὶ οὕτω διήρχοντο τὴν νύκτα τρώγοντες καὶ φάλλοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεόν. Αὐτὴν τὴν ἑορτὴν ἡθέλησε καὶ ὁ Ἰησοῦς νὰ ἑορτάσῃ μετὰ τῶν μαθητῶν του. Τὴν ἡμέραν εἶχε στείλη τοὺς μαθητάς του εἰς τινα οἰκίαν ἀνθεψόου ἀφωσιωμένου πρὸς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις εἶχε παραχωρήσῃ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ εἰς τοὺς μαθητάς του τὸ ἀνώγειον τῆς οἰκίας του, ἵνα ἔκει δειπνήσωσι, καὶ παρεσκεύσαν πάντα, δισκήθησαν ὅλοι ἐν τῇ οἰκίᾳ, διὰ νὰ φάγωσι τὸν πασχάλιον ἀμνὸν ὅλοι δμοῦ. Συνήθεια δὲ ἦτο παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις πρὸ τοῦ δείπνου νὰ πλύνωσι τῶν συγδαιτυμόνων τοὺς πόδας οἱ ὑπηρέται ἐντὸς λεκάνης. Τὸ ἔθιμον τοῦτο ἡθελε νὰ τηρήσῃ καὶ ὁ Ἰησοῦς. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν μαθητῶν του οὐδεὶς ἔδείκνυε προθυμίαν νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀνέλαβε νὰ πράξῃ τοῦτο αὐτὸς ὁ διδάσκαλος καὶ ζωσθεὶς λέντιον (λινοῦν προσόψι) ἔθεσεν ὑδωρ εἰς τὴν λεκάνην καὶ ἐπλύνε τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν του σποργιζών αὐτοὺς μὲ τὸ λέντιον. «Οτε δὲ ἦλθε καὶ πρὸς τὸν Πέτρον, οὗτος ἡρυγῆθη εἰπὼν· «Κύριε οὐδέποτε θὰ γένη τοῦτο, σὺ νὰ πλύνῃς τοὺς πόδας μου!» Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς εἶπε· «Ἐὰν δὲν πλύνω τοὺς πόδας σου, εἰς τὸ ἔξτης διακόπτω πᾶσαν σχέσιν μὲ σέ.» Τοῦτο ἀκούσας ὁ Πέτρος ἀπεκρίθη· «Κύριε, πλύνον οὐ μόνον τοὺς πόδας μου ἀλλά καὶ τὰς χεῖρας μου καὶ τὴν κεφαλήν μου.» Μετὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς μαθητάς του· «Εἰδετε τι ἔκαμον! Σεῖς μὲ ὄνομαζετε

Διδάσκαλον καὶ Κύριον καὶ καλῶς λέγετε· διότι ὅντως εἶμαι Κύριος καὶ Διδάσκαλός σας. *Ἀν λοιπὸν ὅγώ δὲ Κύριος καὶ Διδάσκαλός σας ἔπλυνα τοὺς πόδας σας, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε νὰ πλύνητε τοὺς πόδας ἀλλήλων. Σας ἔδωκα τὸ παράδειγμα, ἵνα φέρεσθε πρὸς ἀλλήλους, ως ἐφέρθην ἕγὼ πρὸς ὑμᾶς. Ἐκ τούτου θὰ γνωρίσωσιν οἱ ἀνθρώποι ὅτι εἶσθε μαθηταὶ μου, εἰὰν ἔχητε ἀγάπην πρὸς ἀλλήλους.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν τράπεζαν, πέριξ τῆς ὄποιας ἐκάθισαν καὶ ὅλοι οἱ μαθηταὶ του. Ἐπειτα εἶπε πρὸς αὐτούς· «Ἐκ καρδίας ἐπεθύμησα νὰ ἔορτάσω μεθ' ὑμῶν τὸ Πάσχα τοῦτο! Εἶναι ή τελευταῖα φορά, καθ' ἣν δειπνῶ μεθ' ὑμῶν. «Ολοι εἰσθε ἥδη καθαροὶ πλὴν ἑνός, ὅστις θέλει μὲ παραδώσῃ.» Ως ἤκουσαν τοῦτο οἱ μαθηταὶ του ἐταράχθησαν καὶ ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσωσι τίς ἐξ αὐ-

τῶν ἦτο προδότης. 'Αλλ' ὁ Ἰησεὺς οὐδὲν εἶπεν. 'Ιδιαι-
τέρως δὲ περιεποιήθη κατὰ τὸ δεῖπνον τοῦτο τὸν
Ἰουδαῖον, εἰς τὸν διποῖον μάλιστα ἔδωκε καὶ τεμάχιον ἄρ-
του, δὲ ἐβούτησεν εἰς τὸ πιάτον. 'Ἐμβλέψας δὲ εἰς αὐτὸν
εἶπε· «Ἐκεῖνο, τὸ διποῖον μελετᾶς νὰ κάμης, κάμε τάχιστα!»
Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Ἰουδαῖος ἐσηκώθη ἐκ τῆς τρα-
πέζης καὶ ἐφυγεν. Οἱ δὲ μαθηταὶ του οὐδὲν ἐκ τούτων ἐνόη-
σαν, ἐνόμιζον δὲ ὅτι ὁ Ἰουδαῖος ἀπῆλθε νὰ ἀγοράσῃ τι
ἢ νὰ δώσῃ ἐλεημοσύνην εἰς τοὺς πτωχούς. 'Απειλόντος
δὲ τοῦ Ἰουδαῖος, οἱ λοιποὶ μαθηταὶ μετὰ τοῦ διδασκάλου ἐφα-
γον τὸν Πασχάλιον ἀμνόν. Κατὰ τὸ δεῖπνον δὲ τοῦτο ὁ
Ἰησοῦς λαβὼν ἄρτον ἔκοψεν αὐτὸν εἰς τεμάχια καὶ ἐμοί-
ρασεν εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ ἀφ' οὗ εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν
εἶπε· «Λάβετε, φάγετε· τοῦτο εἶναι τὸ σῶμά μου, ὅπερ θυ-
σιάζεται χάριν ὑμῶν. Τοῦτο κάμνετε πρὸς ἐμὴν ἀνάμνησιν.»
Ἐπειτα ἐπλήρωσε τὸ ποτήριον οἴνου καὶ ἀφ' οὗ εὐχαρί-
στησε τὸν Θεόν, ἔδωκε νὰ πίωσιν ἐξ αὐτοῦ πάντες κατὰ
σειρὰν καὶ εἶπε· «Τοῦτο τὸ ποτήριον εἶναι τὸ αἷμά μου,
ὅπερ χύνεται χάριν ὑμῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἵνα
συγχωρηθῶσιν αἱ ἀμαρτίαι αὐτῶν. 'Οσάκις πίνητε, ἐνθυ-
μεῖσθε ἐμέ, ὅστις ἀπέθανον ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων. 'Αγαπητά
μου τέκνα, ὅλιγον χρόνον εἶμαι ἀκόμη μεθ' ὑμῶν. Καὶ αὐ-
τὴν τὴν συμβουλὴν σᾶς δίδω νὰ ἀγαπᾶσθε μεταξύ σας, ὡς
ἐγὼ ἥγαπησα υμᾶς. 'Εκ τῆς ἥγαπης,.. ἦν θὰ ἔχητε πρὸς
ἄλληλους, θὰ γνωρίζωσιν οἱ ἀνθρώποι ὅτι εἶσθε ἴδιοι μου
μαθηταί. 'Ἐγὼ ἦδη πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, ὃν θὰ
παρακαλέσω νὰ σᾶς στείλῃ τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ἵνα
σᾶς παρηγορῇ καὶ μένῃ παρ' ὑμῖν διαρκῶς. Μὴ λυπεῖσθε,
πρέπει νὰ ἀποθάνω, τοῦτο συμφέρει· διάντι τότε θὰ ἔλθῃ τὸ

πνεῦμα τὸ ἄγιον, δὲ ὁδηγὸς ὑμῶν· πρέπει νὰ ὑπάγω, ίνα στείλω αὐτὸ πρὸς ὑμᾶς. Πορεύθητε εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς καὶ κηρύξατε εἰς αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Σᾶς στέλλω ὡς πρόσβατα μεταξὺ λύκων. Ὁ κόσμος δὲν σᾶς ἀγαπᾷ, θὰ σᾶς συλλαβθώσει, θὰ σᾶς φέρωσιν εἰς τὰ δίκαιατήρια, θὰ σᾶς μαστιγώσωσι, θὰ σᾶς φέρωσιν ἐνώπιον βασιλέων καὶ ἡγεμόνων. Ἀλλὰ μὴ φοβηθῆτε τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες μόνον τὸ σῶμα δύνανται νὰ βλάψωσι, ὅχι ὅμως καὶ τὴν ψυχὴν. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ θὰ εἶναι ὑμῖν ὁδηγὸς καὶ αὐτὸ θὰ σᾶς φωτίζῃ ἐκάστοτε τί νὰ λέγητε καὶ τί νὰ πράττητε. Μόνον τηρεῖτε τὰς ἐντολάς μου καὶ μένετε σταθεροὶ ἐν τῇ πρὸς ἡμὲς ἀγάπῃ. Ἐχετε θάρρος, ἐγὼ ἐνίκησα τὸν κόσμον.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, ἔπειτα βλέψας πρὸς τὸν οὐρανὸν εἶπε·

«Πάτερ, ή ὥρα ἥλθε! Δόξασον τὸν οὐρανόν σου, εἰς ὃν ἔδωκες τὴν ἔξουσίαν νὰ διδῷ εἰς ὅλους τὴν αἰώνιον ζωήν. Εἶναι δὲ ἡ αἰώνιος ζωὴ αὕτη, νὰ γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλα Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγὼ σὲ ἔδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς, τὸ ἔργον, ὅπερ μοὶ ἀνέθηκας ἔφερον εἰς πέρας! Εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οὓς μοὶ ἔδωκας ἔφανέρωσα τὸ ὄνομά σου! Καὶ ἀνεγγώρισαν δὲν ἐγὼ ἀπεστάλην παρὰ σου! Ἐγὼ δὲν εἴμαι πλέον ἐν τῷ κόσμῳ, αὐτοὶ ὅμως μένουσιν ἐν αὐτῷ. Πάτερ ἄγιε, τήρησον αὐτούς, ίνα ὡσι πάντοτε ἡνωμένοι ἐν τῷ ὄνόματί σου καὶ προφύλαξον αὐτοὺς ἀπὸ τὸ κακὸν! Ὡσαύτως παρακαλῶ σε καὶ προφύλαξον αὐτοὺς, οἵτινες θὰ πιστεύσουν διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν εἰς ἡμές, ίνα καὶ οὗτοι ὡσι ἡγιασμένοι, ἐν ἀληθείᾳ! Νῦν ἔρχομαι πρὸς σέ, πάτερ δίκαιε, ή δὲ ἀγαπή, ἡν ἔδειξας πρὸς ἡμές, ἂς γίνη καὶ εἰς ἔκείνους, οἵτινες θὰ πιστεύσωσιν δὲν σὺ μὲν

ἀπέστειλες εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅτι οἱ λόγοι οἱ ἴδιοι μου εἶναι λόγοι αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, δοτις μὲν ἀπέστειλε.»

Ταῦτα εἶπεν δὲ Ἰησοῦς καὶ ἐγερθεὶς ἐκ τῆς τραπέζης ἤλθε τῆς οἰκίας, οἱ δὲ μαθηταὶ πάντες περίλυποι ἀχολούθησαν αὐτὸν. Ἡ νῦν εἶχεν ἦδη προχωρήση, ὃ δὲ Ἰησοῦς ἔξελθὼν τῆς πύλης τῆς πόλεως ἐπορεύθη εἰς τὸ προσφιλές αὐτῷ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κῆπον Γεθενμανῆ. Τοῦτο ἐγίνωσκεν δὲ Ιούδας, καὶ διὰ τοῦτο, εὐθὺς ὡς ἔφυγεν ἐκ τοῦ δείπνου, ἐπορεύθη εἰς τοὺς Ἰουδαίους καὶ ἐπρόδωκεν αὐτὸν, λαβὼν τριάκοντα ἀργύρια.

§ 38. Ἡ σύλληψης τοῦ Ἰησοῦ.

Οὐοὶ Ἰησοῦς ἐγίνωσκε τοῦτο καὶ προέβλεπε πάντας τὰ δεινά, δσα ἐμελλον αὐτῷ νὰ συμβῶσιν μετ' ὄλιγον. Διὰ τοῦτο εἶπε πρὸς τοὺς μαθητάς του καθ' ὅδόν· «Ἡ ωρα ἤλθε νὰ ἀποχωρισθῶ ἀφ' ὑμῶν. Διότι ὅπου ἐγὼ πορεύομαι, σεῖς δὲν δύνασθε νὰ ἔλθητε». Πρὸς ταῦτα ἤρωτησεν δὲ Πέτρος· «Ποῦ πηγαίνεις, Κύριε;» — «Οπου ἐγὼ πηγαίνω, ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς, σὺ τώρα δὲν δύνασαι νὰ μὲν ἀχολουθήσῃς, θὰ μὲν ἀχολουθήσῃς δικαίως κατόπιν.» — «Κύριε, διὰ τί δὲν δύναμαι τώρα νὰ σὲ ἀχολουθήσω; εἶπεν δὲ Πέτρος. Εἴμαι ἔτοιμος νὰ ἔλθω μετὰ σοῦ καὶ εἰς τὴν φυλακὴν καὶ εἰς τὸν θάνατον!» — Σοῦ λέγω λοιπόν, Πέτρε, εἶπε δὲ Ἰησοῦς ὅτι κατὰ τὴν νύκτα ταύτην, πρὶν φωνήσῃ δὲλέκτωρ τρίτην φοράν, σὺ θὰ μὲν ἔχης ἀρνηθῆ τρίς.» Ταῦτα εἶπεν δὲ Ἰησοῦς καὶ λύπη βαθυτάτη ἀμαρτία δὲ καὶ φόβος κατέλαβε τὴν ψυχὴν του, διότι ἀνελογίζετο ὅτι μετ' ὄλιγον ἐμελλεις νὰ ἀποθάνῃ, ἀφ' οὐ δύποστῇ τὰ φοβερὰ βασανιστήρια τῶν ἔχθρῶν

του. Διὰ τοῦτο λέγει εἰς τοὺς μαθητάς του· «Οἱ μὲν ἄλλοι καθίσατε ἐδῶ, ὅγε ὅμως μετὰ τοῦ Πέτρου, Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου θὰ προχωρήσω ὀλίγον εἰς τὸν κῆπον, ἵνα προσευχηθῶ». Ὡς δὲ ἀπειμακρύνθη αὐτῶν, εἶπε πρὸς τοὺς τρεῖς μαθητάς του· «Ἡ ψυχὴ μου είναι περίλυπος μέχρι θανάτου! Μείνατε πλησίον μου, μὴ κοιμηθῆτε ἀπόψε!» Ταῦτα εἶπε καὶ προχωρήσας ὀλίγα βήματα μακρὰν αὐτῶν ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα καὶ μετὰ καρδίας βαρυαλγούσης παρεκάλεσε θερμῶς τὸν Θεὸν ταῦτα· «Πάτερ μου, εἰ δυνατόν, ἀς παρέλθῃ τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ! Ἄλλὰ πάλιν ἀς γίνῃ ὅχι ὅ, τι ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ ὅ, τι θέλεις σύ.» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀληθής ἀγωνία θανάτου κατέλαβεν αὐτόν, ἴδρως δὲ ἀφθονος ἔρρεεν ἐκ τοῦ προσώπου του κατὰ γῆς. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ἀγωνίας ταύτης εἶπε· «Πάτερ, ἐὰν δὲν είναι δυνατὸν ἄλλως ἢ νὰ πίω τὸ ποτήριον τοῦτο, ἀς γίνῃ τὸ θέλημά σου».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀνέστη καὶ οὐδεὶς φόβος πλέον ἐτέραττε τὴν ψυχὴν του. «Ἐπειτα ἥλθε πρὸς τοὺς μαθητάς του, οὓς εἶχε καταλάβη ὑπνος, καὶ ἐξεγείρας αὐτοὺς εἶπε· «Κοιμᾶσθε ἀμέριμνοι, καὶ δὲν ἥδυνήθητε οὐδὲ μίαν ὥραν νὰ ἀγρυπνήστε μὲ ἐμέ! Κοιμήθητε λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε! Ἀρκεῖ πλέον, ἥλθεν ἡ ὥρα! Ἰδοὺ παραδίδομαι τώρα εἰς τὰς χειρας τῶν ἀμαρτωλῶν! Σηκωθῆτε, ἀς ὑπάγωμεν! Ἰδού ἔρθασεν δὲ προδότης!»

Ἐνῷ δὲ εἶπε ταῦτα, ἥκουσθη μακρόθεν θόρυβος ἀνθρώπων πολλῶν ἐρχομένων καὶ ἐφαίνετο ἡ λάμψις φώτων, ἀεράτουν, ἵνα βλέπωσι πορευόμενοι ἐν τῷ κήπῳ τὴν νύκτα. Οἱ μαθηταὶ ἐνέσθαν τί συμβαίνει καὶ πάντες συνεσπειράθησαν περὶ τὸν διδάσκαλόν των ἔχοντες ἀπόφασιν νὰ ἀντισταθῶσι καὶ ἐκ παντὸς τρόπου διασώσωσιν αὐτόν. Δὲν

παρῆλθε δὲ πολὺς χρόνος καὶ ίδού ἐμφανίζεται ὁ Ἰούδας μὲ τὴν φρουρὰν τοῦ ναοῦ, ἥτις συνέκειτο ἐκ Ρωμαίων στρατιωτῶν, καὶ πλῆθος δούλων τοῦ τε ἀρχιερέως καὶ τῶν Φαρισαίων ώπλισμένων μὲ ὄπλα παρηκολούθουν αὐτὸν, ἵνα συλλάβονται τὸν Ἰησοῦν. Ὡς δὲ εἶδε τούτους ὁ Ἰησοῦς ἤρωτος· «Ποῖον ζητεῖτε;»—«Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἀπεκρίθησαν

ζητεῖσθαι. — «Ἐγὼ εἰμαι, εἰπεν ὁ Ἰησοῦς.» Οἱ στρατιῶται ἔκπληκτοι ὅτι τὸ θάρρος ἴσταντο ἀκίνητοι. Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς πάλιν πρὸς αὐτούς· «Ἐγὼ εἰμαι ὁ Ἰησοῦς. Ἐὰν λοιπὸν ἐμὲ ζητῆτε, ἀφετε τοὺς ἀλλούς ἐλευθέρους.» Τότε ὁ Ἰούδας συγελθών ἐκ τοῦ τρόμου ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν

πλησιέστερον καὶ εἰπὼν «Χαῖρε διδάσκαλε! » ἡ σπάσθη αὐτόν. Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς· «Φίλε, πρὸς τίνα σκοπὸν ἥλθες ἐδῶ; Ἰούδα, μὲν παραδίδεις μὲν φίλημα;» Οἱ στρατιῶται θαρρυνθέντες ἤδη ὑπὸ τοῦ Ἰούδα συνέλαβον τὸν Ἰησοῦν. Τοῦτο ἴδοντες οἱ μαθηταὶ του ἥθελον νὰ ἐλευθερώσωσι διὰ τῆς βίας τὸν διδάσκαλόν των, μάλιστα δὲ δὲ Πέτρος χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἔσυρε τὴν μάχαιραν καὶ ἐκτύπωσε κατὰ κεφαλῆς τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ὄνόματι Μάλχον. 'Αλλ' δὲ Ἰησοῦς ἐπενέβη καὶ ἀπέτρεψεν αὐτούς. Πρὸς δὲ τὸν Πέτρον εἶπεν ἴδιαιτέρως· «Πέτρε, βάλε τὴν μάχαιραν εἰς τὴν θήκην· διότι δοσοὶ μεταχειρίζονται κατ' ἄλλου μάχαιραν, διὰ μαχαίρας καὶ οὕτοι θὰ ἀπολεσθῶσι. Τί φρονεῖς; δὲν πρέπει νὰ πίω τὸ ποτήριον, ὅπερ μοὶ προώρισεν δὲ πατήρ μου;» Ταῦτα εἶπε καὶ ἐγγίσας ἰάτρευσε τὴν πληγὴν τοῦ δούλου. Πρὸς δὲ τὴν σπεῖραν εἶπε·

«Ἔλθετε διὰ νὰ μὲ συλλάβητε ὡς νὰ ἥμην ληστής, ὥπλισμένοι μὲ ξίφη καὶ μὲ δόρατα. Δὲν ἥμην τὴν ἥμέραν ἐν τῷ ναῷ; διὰ τί δὲν μὲ συνελαμβάνετε τότε; 'Αλλ' αὖτη εἶναι ή ὥρα η ἴδιαν σας, η ἐξουσία τοῦ σκότους.»

§ 39. Δέκινη καὶ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ εἰς θάνατον.

Οἱ Ἰησοῦς ἀπῆγθη ἥδη δέσμιος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως ὄνόματι Καϊσάφα, ἐνθα ἦσαν συνηγμένοι οἱ ἀρχιερεῖς, οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι. 'Εμπροσθεν τῶν ἀλαζόνων καὶ ἀμαρτωλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ἐμφανίζεται δὲ ἀναμάρτητος, ἵνα δικασθῇ παρ' αὐτῶν. Τὸ δικαστήριον τοῦτο τῶν ἀγόμων εἶχεν ὅλην τὴν ἐπιθυ-

μίαν νὰ καταδικάσῃ εἰς θάνατον τὸν Ἰησοῦν. Διὰ τοῦτο εἶχεν εὔρη ἀθλίους ἀνθρώπους, οὓα μαρτυρήσωσι παντοῖα ψεύδη κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, καὶ οὕτω δειχθῆ εἰς τὸν λαὸν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἔνοχος θανάτου. Ἀλλὰ καὶ οἱ ψευδομάρτυρες οὗτοι οὐδεμίαν σπουδαίαν κατηγορίαν κατέθεσαν, ἀλλ' οὐδὲ συνεφώνουν πρὸς ἀλλήλους. Ο μὲν εἰς εἶπεν· "Ηκουσα αὐτὸν νὰ λέγῃ ὅτι ἐγὼ δύναμαι νὰ κρημνίσω τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὸν κτίσω πάλιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν. Ο δὲ ἄλλος εἶπε· «"Ηκουσα αὐτὸν νὰ λέγῃ ὅτι θὰ κρημνίσω τὸν ναὸν τοῦτον τὸν χειροποίητον καὶ ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν θὰ κάμω ἄλλον ἀχειροποίητον.» Διὰ τοιούτων μαρτυριῶν ἦτο ἀδύνατον νὰ καταδικασθῇ ἀνθρωπὸς εἰς θάνατον. Διὰ τοῦτο δὲ ἀρχιερεὺς κατέφυγεν εἰς τὴν μαρτυρίαν αὐτὴν τοῦ κατηγορουμένου. Ἐγερθεὶς ἐκ τῆς θέσεώς του ἤρωτησε τὸν Ἰησοῦν· «Σὲ ἔξορκίζω εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, εἰπὲ ἡμῖν, εἰσαὶ σὺ δὲ Χριστός, δὲν εἰσαὶ τοῦ Θεοῦ;»—«Μάλιστα, ἀπεκρίθη δὲ Ἰησοῦς.» Ἀλλ' ἡ ἀλήθεια αὕτη ἀντὶ νὰ φωτίσῃ τὸν πεπωρωμένον ἀρχιερέα κηρύσσεται παρ' αὐτοῦ ὡς βλασφημία καὶ ίνα δείξῃ ὅτι ἐταράχθη διὰ τὴν βλασφημίαν αὐτήν, ἔσχισε τὰ ιμάτια του, καὶ λέγει πρὸς τοὺς ἄλλους δικαστάς· «Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ἀλλης μαρτυρίας! Ήκούσατε ὅλοι τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ! Τίνα γνώμην ἔχετε σεῖς?» Οἱ ἄλλοι δικασταὶ, οἵτινες βεβαίως δὲν ἔγνωριζον πρώτην φορὰν ἐνταῦθα τὸν Ἰησοῦν, οἵτινες εἶχον ἀκούσῃ περὶ τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ τεθλιμμένους, οἵτινες εἶχον ἀκούσῃ τὸ θεῖον αὐτοῦ κήρυγμα, οἵτινες εἶχον ἴδη τὰ θαύματα αὐτοῦ, δὲν ἔρωτῶσι τὸν δόλιον ἀρχιερέα. «Εἰς τί ἔθλασφήμησε; Διὰ τί νὰ μὴ εἶναι υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Δύναται ἀνθρωπὸς νὰ κάμην τοιαῦτα

πράγματα, οίκα κάμνει αύτός;» Τοιαῦτα πράγματα δὲν ἔρωτῶσι, ἀλλὰ μισοῦντες καὶ αὐτὸι τὸν Ἰησοῦν, διότι ἔλεγεν εἰς αὐτοὺς τὴν ἀλήθειαν, ἀπεκρίθησαν πάντες σύμφωνοι: «Εἶναι ἔνοχος θανάτου.» Καὶ οὕτω κατεδικάσθη ὁ Ἰησοῦς εἰς θάνατον καὶ παρεδόθη εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τοὺς ὑπηρέτας, ἵνα φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ παλατίου καὶ ἔκει διαγάγῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτὸς ὑπὸ αὐστηρὰν φύλαξιν. Ἐνταῦθα οἱ στρατιώται προσηνέχθησαν ἀπανθρωπότατα πρὸς τὸν Σωτῆρα. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα τὸν ἄρρεναῖζον, τὸν ἐπτυον, τὸν μῆριζον, τοῦ ἐκάλυπτον τοὺς ὄφθαλμοὺς καὶ τὸν ἐκτύπων λέγοντες: «Προφήτευσον Χριστέ, ποῖος σὲ ἐκτύπησε.»

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, φοβηθέντες μὴ πάθωσι καὶ αὐτοὶ τὰ αὐτά, ἔγιναν ἀφαντοί. Μόνον ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης μακρόθεν ἡκολούθησαν τὸν Ἰησοῦν, ἵνα ἴδωσι τὶ θὰ γίνη. «Οτε δὲ εἶχον φθάση εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα, ὁ Ἰωάννης γνωστὸς εἰς τὸν οἶκον εἰσῆλθε μετὰ τῶν στρατιωτῶν καὶ τοῦ Ἰησοῦ εἰς τὴν οἰκίαν, ὁ δὲ Πέτρος ἔμενεν ἔξω. Ἀλλὰ κατόπιν ὁ Ἰωάννης ἔξελθὼν παρεκάλεσε τὸν θυρωρὸν νὰ ἀφήσῃ καὶ τὸν Πέτρον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αὐλὴν, ἔνθα ἔμενον οἱ στρατιώται καὶ οἱ ἄλλοι ὑπηρέται, ὅτε ὁ Ἰησοῦς ἐδικάζετο ἐν τῇ οἰκίᾳ. Ἡ νὺξ ἦτο ψυχρὰ καὶ οἱ στρατιώται ἀνῆψαν πυράν ἐν τῇ αὐλῇ καὶ ἐπυρώνοντο. Ἐκεῖ ἦλθε καὶ ὁ Πέτρος καὶ ἐπυρώνετο καὶ αὐτὸς ἀγνωστος ἐντελῶς εἰς τοὺς ἄλλους. Τότε μία ὑπηρέτρια ἴδουσα αὐτὸν καλλίτερα εἶπε: «Καὶ σὺ εἰσαὶ τοῦ Ἰησοῦ μαθητής!» Ο Πέτρος ἤρνηθη διαρρήδην λέγων ὅτι οὐδεμίαν γνωριμίαν ἔχει μὲ τὸν ἄνθρωπον. Ἄλλ' ὅτε καὶ ἄλλη ὑπηρέτρια ἦλθεν ἐπίκουρος εἰς τὴν πρώτην λέγουσα ὅτι εἶδεν

αὐτὸν μετὰ τοῦ Ἰησοῦ, μάλιστα δὲ ὅτε καὶ εἰς τῶν ὑπηρε-
τῶν ἔβεβαίου τοῦτο λέγων ὅτι ἐξ ἀπαντος εἶναι Γαλιλαῖος
διακρινόμενος ἀπὸ τὴν προφοράν του, τότε ὁ Πέτρος ἤρχισε
νὰ δρκίζηται ὅτι ὅλα ταῦτα εἶναι ψεύδη καὶ ὅτι οὐδέποτε
ἔγνωρισε τὸν Ἰησοῦν. Ἐνῷ δὲ ἔλεγον ταῦτα, ἀνεφώνησεν ὁ
ἀλέκτωρ. Ὡς δὲ ὁ Πέτρος ἤκουσε τὴν φωνὴν τοῦ ἀλέκτορος,
ἐνεθυμήθη τί εἴχεν εἴπη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἐλθὼν κατ'
ιδίαν ἔκλαυσε μετανοῶν διὰ τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλόν του
ἀχαριστίαν.

Τῇ πρωΐᾳ τῆς παρασκευῆς συνῆλθε πάλιν τὸ συνέδριον
καὶ ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν τῆς νυκτός, δι' ἣς ὁ Ἰησοῦς
κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὡς βλάσφημος. Ἄλλον ἵπειδὴ οἱ
Ἰουδαῖοι ἦσαν ἥδη ὑποτεταγμένοι εἰς τοὺς Ῥωμαίους, τὸ
δὲ δικαίωμα τῆς εἰς θάνατον καταδίκης εἶχε μόνον ὁ
Ῥωμαῖος διοικητὴς τῆς ἐπαρχίας, παρέπειψαν τὸν Ἰησοῦν
πρὸς αὐτόν, ὅστις ἔτυχε τότε νὰ διατρίβῃ ἐν Ἱερουσαλήμ,
ἐλθὼν φαίνεται ἐνταῦθα ἐκ τῆς Καισαρείας τῆς Παλαιστί-
νης, ἥτις ἦτο ἡ πρωτεύουσα πόλις, χάριν τῆς ἑορτῆς. Ὁνο-
μάζετο δὲ ὁ διοικητὴς οὗτος Πέντιος Πιλάτος. Ὡς δὲ ἔφεραν
τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν Ῥωμαῖον τοῦτον διοικητήν, ἥρωτησεν
αὐτούς· «Τίνα ἐγκλήματα διέπειξεν οὗτος;» Τότε ἤρχισαν
αὐτοὶ νὰ λέγωσι ὅτι διαφθείρει τὸν λαὸν καὶ ἐμποδίζει αὐ-
τὸν νὰ πληρώνῃ τοὺς φόρους καὶ λέγει ἐκευτὸν βασιλέα τοῦ
Ισραήλ. Ὁ Πιλάτος εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του νεύσας καὶ
εἰς τὸν Ἰησοῦν νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ἐκεῖ δὲ ἥρωτησε τὸν
Ἰησοῦν κατ' ιδίαν· «Σὺ εἶσαι βασιλεὺς τῶν Ιουδαίων;»
Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· «Λέγεις τοῦτο ἀφ' ἐκευτοῦ,
ἥξαλλοι σοὶ εἴπον τοῦτο περὶ ἐμοῦ:» Πρὸς ταῦτα εἶπεν ὁ
Πιλάτος· «Μήπως εἴμαι ἐγὼ Ἰουδαῖος; Ὁ λαὸς δὲ ιδικός εσε-

καὶ οἱ ἀρχιερεῖς σὲ παρέδωκαν εἰς ἐμός. Τί ἔκαμες; Λέγεις
ὅντως σεαυτὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;» Καὶ δὲ Ἰησοῦς εἶπε·
«Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Ἀν
τὸ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, οἱ ἀνθρωποί μου θὰ ἡγωνίζοντο,
ἴνα μὴ παραδοθῶ εἰς τοὺς Ἰουδαίους. Ἀλλὰ δὲν εἶναι
τοιαύτη.»

— «Δειπόν εἶσαι βασιλεύς;» ἡρώτησεν ὁ Πιλάτος.

— «Μάλιστα, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ἐγὼ διὰ τοῦτο ἡλθον εἰς
τὸν κόσμον, ίνα κηρύξω τὴν ἀληθείαν. Πᾶς δέ, ὅστις εἶναι
ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει τὴν φωνήν μου.»

Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πιλάτος ἡπόρησεν ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι
ἔφερον πρὸς αὐτὸν γὰρ δικάση τοιαύτην ὑπόθεσιν θρησκευτι-
κὴν καὶ ἐξελθὼν εἶπεν εἰς τὸ παριστάμενον σύνέδριον ὅτι δὲν
εὔρισκει καμμίαν αἰτίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ως δὲ ἤκουσαν
τοῦτο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἡρ-
χισαν γὰρ κραυγάζωσι σφοδρότερον λέγοντες· «Πῶς δὲν
ἔκαμε τίποτε αὐτός, ὅστις ἡρχισε ἀπὸ τὴν Γαλιλαίαν καὶ
ἔφθασε μέχρι τῆς Ἱερουσαλήμ κινῶν τὸν λαὸν εἰς ἐπανά-
στασιν;» — «Πόθεν εἶναι; ἡρώτησεν ὁ Πιλάτος.» — Ἐκ τῆς
Γαλιλαίας, ἀπεκρίθησαν ἔκεινοι. Ως ἤκουσαν ὁ Πιλάτος
ὅτι εἶναι ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἃς ὁ ἡγεμὼν Ἡρώδης δὲ Ἀν-
τίπας ἔτυχε τότε γὰρ διατρίβη καὶ αὐτὸς ἐν Ἱερουσαλήμ,
ἔστειλε τὸν Ἰησοῦν πρὸς αὐτόν, ίνα ἀποφανθῇ καὶ αὐτὸς
τίνα ποιγὴν νομίζει ἀρμόζουσαν γὰρ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν Ἰησοῦν.
Ως δὲ εἶδε τὸν Ἰησοῦν δὲ Ἡρώδης ἔχαρη, διότι ἐπεθύμει γὰρ
ἴδη τὸν ἀνθρωπὸν, περὶ οὗ μεγάλη φήμη ἐπεκράτει, ἐνό-
μιζε δὲ ὅτι δὲ Ἰησοῦς θὰ ἔκαμνε θαύματα ἔκει, ίνα τὸν
δικεκεδάση καὶ τὸν κερδήσῃ ὑπὲρ ἐκυροῦ, ἢ θὰ προσέπι-
πτε πρὸς αὐτὸν καὶ θὰ ἐζήτει ἔλεος, ίνα σωθῇ. Ἀλλὰ

ταῦτα πάντα ἡσαν ξένα πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Διὸ δυσηρεστήθη ὁ Ἡρώδης καὶ ἵνα δείξῃ τὴν καταφρόνησίν του πρὸς τὸν Ἰησοῦν ἐνέδυσεν αὐτὸν λευκὴν ἀσθῆτα, τὴν δποίαν ἐφόρουν ἔσοις Ῥωμαῖοις ἐζήτουν νὰ ἔχλεχθῶσιν παρὰ τοῦ λαοῦ ἀρχούτες, ἵνα ἐμπαιξέῃ τὸν Ἰησοῦν, δτι ἦτο δηλ. καὶ αὐτὸς ὑποψήφιος βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, καὶ οὕτως ἐνδεδυμένον ἀπέστειλεν αὐτὸν πάλιν πρὸς τὸν Πιλᾶτον, παρηκολούθουν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, οἵτινες ἐκραύγαζον δτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἑνοχος θανάτου. Πρὸς τούτους εἶπε ὁ Πιλᾶτος δτι οὐδεμίαν αἰτίαν εὑρίσκει εἰς αὐτόν, ἵνα τὸν καταδικάσῃ εἰς θάνατον. Τὰ αὐτὰ δὲ λέγει, φρον εἶκαὶ ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας. Ἐνῷ δὲ ἐλεγε ταῦτα, ἔκλεσεν αὐτὸν ἐντὸς τῆς οἰκίας ἡ σύζυγός του, ἥτις εἶπεν δτι καθ' ὑπνον εἶδε μεγάλα πράγματα περὶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἐκ τῶν δποίων πείθεται δτι εἶναι ἐντελῶς ἀθῶς καὶ τὸν προτρέπει νὰ τὸν εὔσπλαγχνισθῇ καὶ νὰ τὸν ἀπολύσῃ. Καὶ ὁ Πιλᾶτος αὐτὸς ἔξ ὅλων τῶν ἀνακρίσεων ἐπείσθη δτι ὁ Ἰησοῦς ἦτο ἀθῶς καὶ ἐπεθύμει νὰ τὸν ἀπολύσῃ. Ἐπειδὴ ὅμως ἔβλεπεν δτι τὸ συνέδριον ὅλον ἦτο σύμφωνον καὶ ἀπήγτει τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ, ἵνα μὴ δυσαρεστήσῃ καὶ τούτους, οἵτινες ἦδυναντο νὰ διαβάλωσιν αὐτὸν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα καὶ νὰ ἀπολέσῃ τὴν θέσιν του, κατέφυγεν εἰς τὸ ἔξτης τέχνασμα, ἵνα σώσῃ τὸν Ἰησοῦν. Κατὰ τὸ Πάσχα ἐδίδετο παρὰ τοῦ Ῥωμαίου διοικητοῦ χάρις εἰς ἓνα κατάδικον καὶ ἀπελύετο ἐκ τῆς φυλακῆς, ἀλλὰ τὸν κατάδικον τοῦτον ὑπεδείκνυεν δ λαός. Ἡτο δὲ τότε εἰς τὴν φυλακήν, εἰς τρομερὸς κακοῦργος ὄνόματι Βαρραβᾶς, δστις εἶχε καταδικασθῆ εἰς θάνατον ὡς ἐπαναστάτης ὡς καὶ διὰ πολλοὺς φόνους, οὓς εἶχε κάμη. Ο Πιλᾶτος ἐλπίζων δτι οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν ἐπρό-

κειτο νὰ ἔκλεξουν μεταξὺ Βαρραβᾶ καὶ Ἰησοῦ θὰ ἦσθα-
νυντο ἀποστροφὴν πρὸς τὸν αἰμούρον Βαρραβᾶν, θὰ προ-
τίμων δὲ νὰ σωθῇ ἐκ τοῦ θανάτου ὁ ἀθῶος Ἰησοῦς, εἴπεν
εἰς αὐτούς· «Τύπαρχει συνήθεια νὰ ἔλευθεροῦται κατὰ τὸ
Πάσχα εἰς κατάδικος. Ποῖον θέλετε νὰ ἀπολύσω τὸν Ἰη-
σοῦν, τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ἢ τὸν Βαρραβᾶν τὸν
φονέα;» Πάντες δὲ διμοφώνως ἀπεκρίθησαν τὸν Βαρραβᾶν.
— «Τὸν δὲ Ἰησοῦν τί νὰ κάμω;» ἤρωτησε πάλιν ὁ Πιλά-
τος. — «Νὰ σταυρωθῇ» ἀπεκρίθησαν οὗτοι. Βλέπων τὴν
ἰσχυρὰν τῶν Ἰουδαίων ἐπιμονὴν ὁ Πιλάτος καὶ μὴ θέλων
νὰ ἔχῃ αὐτὸς πρόγυματα ἐκ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ Ἰησοῦ ἐκ
τοῦ θανάτου, εἰ καὶ ἵτο πεπεισμένος περὶ τῆς ἀθωότητός
του, παρεδέχθη τὴν γνώμην των καὶ τὸν μὲν Βαρραβᾶν
ἀπέλυσε, τὸν δὲ Ἰησοῦν κατεδίκασεν εἰς θάνατον, καὶ πα-
ρέδωκεν εἰς τοὺς στρατιώτας νὰ τὸν μαστιγώσωσι. Οἱ
ἀπαίδευτοι στρατιώται νομίζοντες τὸν Ἰησοῦν ως κοινὸν
κατάδικον καὶ αἵμοχαρεῖς ὅντες συνηθροίσθησαν ὅλοι περὶ¹
αὐτόν, ἵνα διασκεδάσωσι τυρχνηοῦντες ἔκεινον, ὅστις ἔμελλε
μετ' ὄλιγον νὰ θανατωθῇ. Καὶ πρῶτον μὲν ἔδεισθησαν τὸν
Ἰησοῦν καὶ γυμνὸν ἔδεισαν εἰς στῦλον καὶ ἀγηλεῷς διὰ τῆς
μάστιγος ἔκτύπων αὐτόν. Μετὰ δὲ τὴν μαστίγωσιν λύσαντες
ἐκ τοῦ στύλου ἐνέπαιζον αὐτὸν παντοιοτρόπως. Εύροντες δὲ
στρατιώτου τινὸς μανδύαν ἐρυθρὸν ἐνέδυσαν μὲ τοῦτον τὸν
Ἰησοῦν, θέλοντες νὰ παραστήσωσιν αὐτὸν ως βασιλέα.
Διότι πορφυροῦν ἴμάτιον ἐνεδύοντο τότε οἱ βασιλεῖς, εἰς δὲ τὴν
κεφαλήν του ἔθεσαν στέφανον, ὃνπερ κατεσκεύασαν μὲ ἀκάν-
θας, τῷ ἔδωκαν δὲ καὶ κάλαμον εἰς τὴν χεῖρα δῆθεν ως
σκῆπτρον βασιλικόν. Καὶ σύτως ἐνδεδυμένον ἔχλεύαζον οἱ
στρατιώται τὸν Ἰησοῦν ἄλλοι μὲν γονατίζοντες ἔμπροσθέν

του καὶ λέγοντες «Χαῖρε, βασιλεῦ τῶν Ἰουδαίων», ἄλλοι δὲ πετύοντες αὐτὸν εἰς τὸ πρόσωπον, ἄλλοι δὲ ῥαπίζοντες αὐτόν, ἄλλοι δὲ τύπτοντες διὰ τοῦ καλάμου, ὃν ἀφήρουν ἀπὸ τὰς χειράς του. Ταῦτα ὑπέμενεν δὲ Ἰησοῦς μετὰ θαυμασίας ὑπομονῆς οὐδεμίαν λέξιν πρὸς ταῦτα λέγων. Μετά τινα ὅμως χρόνον διέταξεν δὲ Πιλᾶτος νὰ προσαχθῇ πρὸς αὐτὸν πάλιν ὁ Ἰησοῦς, δην ἵδων ἐν τοιαύτῃ καταστάσει αἰμόφυρτον ὑπὸ τῶν ῥαβδισμῶν καὶ ὡχρότατον τὴν ὅψιν ὑπὸ τῶν ἀλγηδόνων ἐλυπήθη καὶ ἐπέδειξεν εἰς τοὺς παρεστῶτας Ἰουδαίους, ἵνα κινήσῃ αὐτῶν τὴν συμπάθειαν. 'Ἄλλ' οὔτοι ἀνάλγητοι ὅντες ἔφωναζον ὅτι πρέπει νὰ σταυρώθῃ εὐθύς. Ταῦτα ἀκούσας δὲ Πιλᾶτος ἡγανάκτησε καὶ εἶπε· «Λάβετε σεῖς λοιπὸν καὶ σταυρώσατέ τον! Ἐγὼ δὲν εὑρίσκω εἰς αὐτὸν αἰτίαν καμμίαν.» Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· «Ἡμεῖς ἔχομεν νόμον καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὅφείλεις νὰ ἀποθάνῃ, ὅτι ἐκαμεν ἐκυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν ἀπολύσης τοῦτον, δὲν εἰσαι φίλος τοῦ Καίσαρος, οὐ αὐτὸς ἔδειχθη ἔχθρὸς θέλων νὰ κάμη ἐκυτὸν βασιλέα.» Βλέπων τὸ ἀμετάπειστον αὐτῶν δὲ Πιλᾶτος καὶ φοβούμενος μὴ διαθληθῇ εἰς τὸν αὐτοκράτορα καὶ ἀπολέσῃ τὴν θέσιν του, ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν τοῦ συνεδρίου, δι' ἣς δὲ Ἰησοῦς κατεδικάζετο εἰς τὸν διὰ σταυροῦ θάνατον. 'Ινα δὲ δεῖξῃ εἰς αὐτοὺς ὅτι κατ' ἀνάγκην πράττει τοῦτο, ἵνιψε τὰς χειράς του ἐνώπιον τοῦ λαοῦ εἰπών· «Εἰμαι ἀθώος ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ δικαίου αὐτοῦ ἀνθρώπου, σεῖς νὰ δώσητε λόγον εἰς τὸν Θεόν.» "Ολος δὲ δὲ ἡ λαὸς ἀπήντησε· «Τὸ κρῖμα αὐτοῦ ἀς εἶναι εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν.» Καὶ οὕτως ἀπεφασίσθη νὰ θανατωθῇ ὁ Ἰησοῦς κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην.

§ 40. Η σταύρωσες του Ιησού.

Ἐκεῖνο, ὅπερ ἐπεθύμουν οἱ Ἰουδαῖοι, κατώρθωσαν ἦδη. Οἱ πιλάτοις ἐνέκρινε τὴν εἰς θάνατον καταδίκην τοῦ Ἰησοῦ καὶ παρέδωκεν εἰς αὐτοὺς νὰ σταυρωθῇ. Καὶ τοῦτο ἐξετελέσθη εὐθύς. Ἡ δίκη καὶ ἡ καταδίκη τοῦ Ἰησοῦ ἐγένετο ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. Δὲν εἶχεν ἔλθῃ ἀκόμη ἡ θραύση τῆς πρωίας, ὅτε ἐξεκίνησεν ἐκ τῆς πόλεως ἀπειρού πλῆθος λαοῦ φέρον τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης τὸν καλούμενον Γολγοθᾶ. Εἶναι δὲ τοῦτο ὑψωμα πολὺ πλησίον τῆς πόλεως, ἐνθα διακατοῦντο οἱ κακοῦργοι. Καὶ ἐμπροσθεν μὲν ἐπορεύοντο οἱ στρατιῶται ἔχοντες ἐν τῷ μέσῳ τὸν Ἰησοῦν ὥχρόν, ἐνδεδυμένον ἤδη τὰ φορέματά του καὶ φέροντα ἐπὶ τῶν ὄμβων δύο βραύτατα ξύλα καχρφωμένα ἐν εἴδει σταυροῦ. Κατόπιν ἤρχοντο πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, καὶ οἱ Φαρισαῖοι, οἵτινες ἥθελον νὰ ἴδωσι πῶς οἱ στρατιῶται θὰ σταυρώσωσι τὸν Σωτῆρα καὶ νὰ εὑφρανθῶσι. Κατόπιν δὲ ἤρχετο πλῆθος λαοῦ, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ γυναικεῖς, αἵτινες ὠκτειρού τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκλαίονται αὐτὸν συλλογιζόμεναι τὸν ἀλγεινότατον θάνατον, δν μετ' ὀλίγον θὰ ὑποστῇ. Ἐπίσης ἡκολούθει καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ κλαίουσα καὶ κοπτομένη, καὶ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δὲ Ἰωάννης περίλυπος διὰ τὸν θάνατον τοῦ διδασκάλου. Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ εἶχον κρυφθῆ, ἵνα μὴ πάθωσι κακὸν παρὰ τῶν Ἰουδαίων. Ως δὲ ἐφθασαν εἰς τὸν Γολγοθᾶν, ἐνέπηξαν τὸν σταυρὸν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐκατέρωθεν αὐτοῦ καὶ δύο ἄλλους σταυρούς, ἵνα ἐπ' αὐτῶν σταυρωθῶσι καὶ δύο ἄλλοι κακοῦργοι μετὰ τοῦ Ἰησοῦ. Ὅτε δὲ τὰ πάντα ἦσαν ἔτοιμα, ἀγεβίθασαν ἐκεῖ τὸν Ἰησοῦν καὶ προσήλωσαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ διὰ τριῶν ἥλων με-

γάλων, ἔνα μὲν δι' ἔχατέραν τῶν χειρῶν καὶ ἔνα διὰ τοὺς δύο πόδας. Ἡ ὁδύνη ἦτο μεγίστη, ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς ἀταρά-

C. Schmidgen

χως ὑπέμενε τοῦτο, οὐδεμίαν φωνὴν ἐκβάλλων. Μόνον τοῦτο εἶπε δεηθεὶς πρὸς τὸν Θεόν· Πάτερ, συγχώρησον

αύτούς, διότι δὲν αἰσθάνονται τί κάμνουσι!» Δὲν θέλει εὔδε τῶν φονέων του τὸ κακὸν καὶ παρακαλεῖ τὸν Θεὸν νὰ μὴ τοὺς τιμωρήσῃ. Ὡσεύτως καθηλώθησαν εἰς τοὺς ἄλλους δύο σταυροὺς καὶ οἱ ἄλλοι δύο κακοῦργοι. Ἐνῷ δὲ δὲν Ιησοῦς ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καθηλωμένος ἐν τῷ μέσῳ φοβερῶν ἀλγηδόνων, δι' ὃ συγκινεῖται καὶ ἡ μᾶλλον ἀνάληγητος καρδία, οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰστάμενοι πλησίον ἔλεγον πρὸς ἄλληλους χλευαστικῶς: «Ἄλλους ἔβοήθει, ἐκυτὸν δὲν δύναται τώρα νὰ βοηθήσῃ.» Ἄλλοι δὲ βλέποντες αὐτὸν κατὰ πρόσωπον ἔλεγον: «Σύ, ὅστις καταλύεις τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καὶ κτίζεις αὐτὸν εἰς τρεῖς ἡμέρας, βοήθησε τὸν ἐκυτὸν σου τώρα. Ἀφ' οὗ εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, κατάβα ἀπὸ τὸν σταυρόν, ἵνα πιστεύσωμεν ὅτι πράγματι εἶσαι τοιοῦτος.» Ἄλλα καὶ ἐκ τῶν κακούργων τῶν ἐσταυρωμένων δὲ εἰς συμφωνῶν μετὰ τοῦ πλήθους, εἶπε: «Ἄν εἶσαι υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σῶσον σεαυτὸν καὶ ὑμᾶς.» Τότε δὲ ἄλλος ἐπέπληξε τὸν σύντροφόν του καὶ εἶπε: «Ἡμεῖς πάσχομεν δίκαια, ὡν ἐπράξαμεν. Ἄλλος οὐτος τιμωρεῖται ὅλως ἀναειτίως!» Ἐπειτα βλέψας πρὸς τὸν Ιησοῦν εἶπε: «Ἐνθυμήθητι καὶ ἐμέ, Κύριε, ὅταν ἔλθης εἰς τὴν βασιλείαν σου.» Ὡς ἡκουσε τοὺς λόγους τούτους τοῦ κακούργου δὲ Ιησοῦς, τοῦ τόσην θερμὴν πίστιν πρὸς αὐτὸν δεικνύοντος, εἶπε: «Σοῦ λέγω ἀληθῶς ὅτι σήμερον θὰ εἶσαι μὲν ἐμὲ εἰς τὸν παράδεισον.»

Ἡ δύστηνος μήτηρ τοῦ Ιησοῦ καὶ δὲ ἡγαπημένος αὐτοῦ μαθητὴς ἴσταντο περιαλγεῖς κάτω τοῦ σταυροῦ καὶ ἐκλαίον ἐτί περισσότερον ἀκούοντες τοὺς σκληροὺς τῶν ἀνθρώπων λόγους πρὸς τὸν ἀναξιοπαθοῦντα Σωτῆρα. Ταύτην ἴδων δὲ Ιησοῦς εἶπε: «Μῆτερ, οἶδον ὃ υἱός σου» καὶ ἐδειξε διὰ τοῦ προσώπου τὸν Ιωάννην. Ἐπειτα εἶπεν πρὸς τὸν Ιωάννην:

«'Ιδού ή μήτηρ σου», δειξας τὴν θρηνοῦσαν μητέρα του. Καὶ ἔκτοτε εἶχε τὴν Μαρίαν ὁ Ἰωάννης ἐν τῇ οἰκίᾳ του φροντίζων περὶ αὐτῆς μέχρι τοῦ θανάτου της.

Εἶχεν ἡδη φθάση ή μεσημβρία, ὅτε σκότος ἐκάλυψε τὴν γῆν ἐπὶ τρεῖς ὀλοκλήρους ὥρας. Κατὰ δὲ τὴν 3 ὥραν μ.μ. ἡσθάνθη τὰς δυνάμεις του ἐκλιπούσας καὶ τὸν θάνατον ἔγγυς. Καὶ διὰ τοῦτο προσευχήθη πρὸς τὸν Θεὸν εἰπὼν τὸν ψαλμὸν τοῦ Δαυΐδ· «Θεέ μου, Θεέ μου, διὰ τί μὲ ἐγκατέλιπες;.» Ἐπειτα παρεκάλεσε νὰ τοῦ ὑώσουν ὄλιγον νερόν, διότι ἐδίψα. Ἄλλ᾽ ἀντὶ ὕδατος ἐδῶκαν αὐτῷ ὅξος νὰ πίῃ, ὅπερ ἔθεσαν εἰς σπόγγον δεδεμένον εἰς τὸ ἀκρον μακροῦ καλαμίου καὶ ἔτειναν αὐτῷ ὑψηλὰ εἰς τὸ στόμα. «Οτε δὲ προσήγγιζε νὰ ἔκπνευσῃ, ἀνεφώνησε· «Τετέλεσται! Πάτερ, παραδίδω εἰς τὰς χεῖράς σου τὸ πνεῦμά μου.» Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἀπέθανεν, ἀφ' οὗ ἦξ ὀλοκλήρους ὥρας ὑπέμεινε μαρτυρικώτατα τὰς ὀδυνηροτάτας ἀλγηδόνας ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Σεισμὸς δὲ μέγας ἐγένετο εὐθὺς, τὸ παραπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, οἱ βράχοι κατέπεσον, καὶ οἱ τάφοι ἀνεῳχθησαν. Οἱ δὲ στρατιῶται ἐντρομοὶ δὲν ἤξευρον ποῦ νὰ κρυφῶσι. Ὁ δὲ ἐκατόνταρχος εἶπεν· «Ο ἄνθρωπος οὗτος ἦτο δίκαιος, ἦτο ὄντως υἱὸς τοῦ Θεοῦ.» Τὰ αὐτὰ ἔλεγον καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι παρέμενον εἰς τὸν σταυρόν.

§ 41. Ο ἐνταφεασμὸς τοῦ Ἰησοῦ.

Ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ δύο κακοῦργοι ἐσταυρώθησαν, ἦτο παρασκευὴ καὶ παραμονὴ τοῦ σαββάτου, ἥτις ἦτο ἡ ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν καὶ ἡ πανήγυρις τῶν πανηγύ-

ρεων τῶν Ἰσραηλιτῶν. Κατὰ τοιαύτην δὲ ἐορτὴν δὲν ἔπρεπε νὰ μένωσι τὰ σώματα τῶν σταυρωθέντων ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Διὸ ἔπρεπε νὰ ἐπισπευσθῇ αὐτῶν δὲ θάνατος συντριβομένων τῶν ποδῶν αὐτῶν ἐπὶ ἀκμώγος διὰ σφύρας. Πρὸς τοῦτο παρεκάλεσαν τὸν Πιλᾶτον νὰ στείλῃ στρατιώτας, οἵτινες φθάσαντες εἰς τὸν Γολγοθᾶν ἤρχισαν νὰ ἔκτελῶσι τὸ ἀπαίσιον ἔργον των. Καὶ πρῶτον μὲν συνέτριψαν τοὺς πόδας τῶν ληστῶν, οἵτινες οὗτως ἀπέθαγον. "Οτε δὲ ἦλθον καὶ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρετήρησαν δὲ οὗτος ἡτο ἥδη νεκρός. Διὸ ἐθεώρησαν περιττὸν νὰ συντρίψωσι τοὺς πόδας αὐτοῦ. 'Αλλ' ίνα βεβαιωθῶσι περὶ τοῦ θανάτου, ἐτρύπησαν διὰ λόγχης τὸν Ἰησοῦν εἰς τὴν πλευράν, ἐξ ἣς ἔρρευσεν ὕδωρ καὶ αἷμα, σημεῖον δὲ ἀπέθαγε.

'Ο Ἰησοῦς ἐσταυρώθη τὴν παρασκευὴν πρωὶ περὶ τὴν 9 ὥραν, ἐξέπνευσε δὲ περὶ τὴν 3 ὥραν μ.μ. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν πρὸς τὴν ἑσπέραν, ἀφ' οὗ ἐγνώσθη δὲ ἀπέθανεν δὲ Ἰησοῦς, δύο ἐπιφανεῖς ἄνδρες, φίλοι τοῦ Ἰησοῦ, δὲ Ἰωσὴφ ἐκ τῆς Ἀριμαθαίας καὶ δὲ Νικόδημος, προσῆλθον πρὸς τὸν Πιλᾶτον καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν νὰ ἐπιτραπῇ αὐτοῖς νὰ θψωσι τὸν Ἰησοῦν. 'Ο Πιλᾶτος προθύμως ἐπέτρεψε τοῦτο, καὶ οἱ δύο οὗτοι εὔσεβεις ἄνδρες, ἐλθόντες εἰς τὸν Γολγοθᾶν κατεβίβασαν τὸ λείψανον ἐκ τοῦ σταυροῦ καὶ, ἀφ' οὗ ἔπλυναν αὐτὸ μὲ πολύτιμα ἀρώματα, περιετύλιξαν αὐτὸ ἐντὸς καθαρᾶς σινδόνης καὶ ἔφερον εἰς τὸν πλησίον κείμενον περικαλλῆ κῆπον τοῦ Ἰωσὴφ καὶ ἀπέθεσαν αὐτὸ εἰς λαμπρὸν τάφον λελαξευμένον εἰς τὸν βράχον, διν εἶχε κατασκευασθῆ δὲ πλούσιος Ἰωσὴφ ζῶν, ίνα αὐτὸς ἐνταφιασθῇ ἐν αὐτῷ. 'Ο τάφος οὗτος, διτις ἡτο εἶδος σπηλαίου εύρυχώρου, εἶχεν ἐμπροσθεν θύραν, ἢτις ἐκλείσθη διὰ μεγάλου λιθου. Κατὰ

τὴν κηδείαν δὲ ταύτην παρίσταντο καὶ ἡ Μαρία ἀπὸ τὴν πόλιν Μάγδαλα, κειμένην παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλι-

λαίας, ἦτις θεραπευθεῖσα ἐκ παραφροσύνης παρὰ τοῦ Ἰησοῦ, ἐγένετο ἡ θερμοτάτη αὐτοῦ μαθήτρια παρακολουθοῦσα αὐ-

τὸν καὶ ὑπηρετοῦσα ὑπὲρ εὐγνωμοσύνης. Ἐπίσης παρίστατο καὶ ἡ Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου, καὶ ἡ Σαλώμη καὶ ἄλλαι πολλαι γυναικεῖς μαθήτριαι τοῦ Ἰησοῦ, κλαίουσαι καὶ θρηνοῦσαι διὰ τὸν θάνατον τοῦ διδάσκαλου. Ἐπειδὴ δὲ ἥδη εἶχε γίνη νῦν, ἀνέβαλον γὰρ δεῖξωσι τὸν σεβασμὸν πρὸς τὸν διδάσκαλόν των μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ σαββάτου, δτε θὰ ἐπανήργοντο γὰρ ἀλείψωσι τὸν νεκρὸν μὲ πολύτιμα ἀρώματα, ἢ εἰχον ἥδη ἀγοράσῃ. Μὲ τὴν ἀπόφασιν δὲ αὐτὴν ἐπανῆλθεν ἔκαστη εἰς τὴν οἰκίαν της περίλυπος διὰ τὴν γενομένην συμφοράν. Καὶ οὕτως νῦν ἐν τῷ τάφῳ δὲν ἔμενε πλέον οὐδεὶς, ἢ οἱ στρατιῶται φρουροῦντες κατ' ἀπαίτησιν τῶν Φαρισαίων, οἵτινες ἐφοβοῦντο μὴ κλέψωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ τὸ λείψανον, καὶ εἴπωσιν ἐπειτα εἰς τὸν λαὸν δτι ἀνεστήθη, δπως πολλάκις τοῦτο εἶχεν εἶπη δ Ἰησοῦς. Πρὸς μείζονα δὲ ἀσφάλειαν ἐσφράγισαν καὶ τὸν τάφον, ἃστε γὰρ μὴ δύναται κάνεις οὔτε γὰρ εἰσέρχηται εἰς αὐτὸν οὔτε γὰρ ἐξέρχηται.

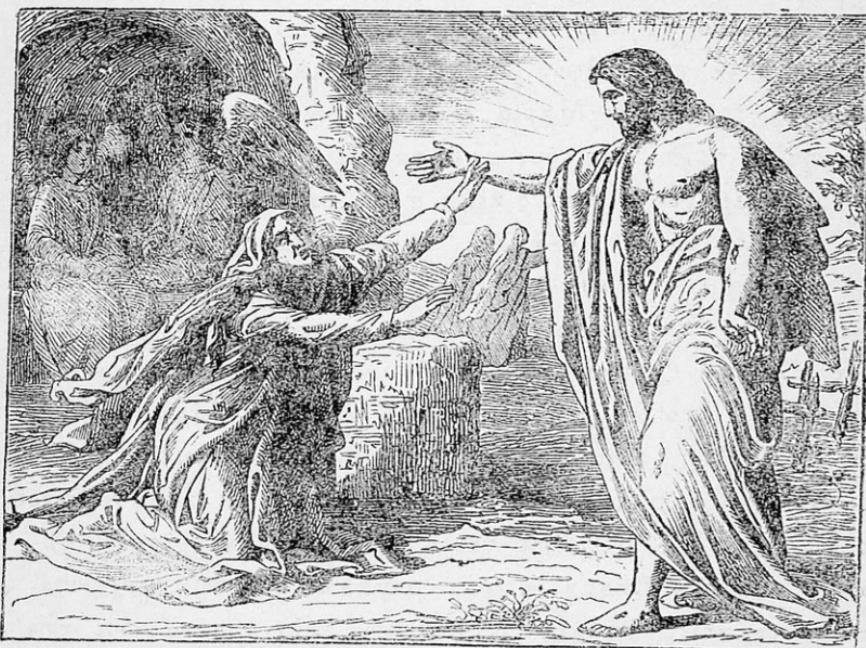
§ 42. Ἡ ἀνάστασες.

Ἄφ' οὗ δὲ παρῆλθεν ἡ νῦν αὔτη ὅλη, ὡς καὶ ὀλόκληρον τὸ σάββατον, καθ' δὲ οὐδεὶς ἐπετρέπετο γὰρ μεταβῆναι εἰς τὸν τάφον, τὴν ἐπομένην ἡμέραν κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἥλιου σεισμὸς ἐγένετο μέγας καὶ ἀγγέλος Κυρίου καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀνέῳξε τὸν τάφον κυλίσας τὸν φράττοντα τό στόμιον τοῦ τάφου λίθον μακράν. Οἱ φρουροὶ εἶδον τὴν λάθμπουσαν μορφὴν τοῦ ἀγγέλου μὲ τὰ κατάλευκα αὐτοῦ φορέματα καὶ τὸν τάφον ἐμπροσθέν των ἀνοιγόμενον καὶ ἐντρομοὶ ἐπεσον κατὰ γῆς λιπόθυμοι. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν

φραν ἥρχοντο καὶ αἱ μαθήτριαι τοῦ Ἰησοῦ, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἡ Μαρία ἡ μῆτηρ τοῦ Ἰακώβ, ἡ Σαλώμη καὶ ἄλλαι, ἵνα ἐκτελέσωσι τὸ τελευταῖον πρὸς τὸν ἀποθανόντα διδάσκαλόν των καθῆκον κομίζουσαι μεθ' ἑαυτῶν καὶ τὰ ἀρώματα. Καὶ καθ' ὅδὸν ἐσκέπτοντο πᾶς θὰ ἀνοίξωσι τὸν τάφον, ἀφ' οὗ οὔτος φράττεται διὰ μεγάλου λίθου. Εἶχον δὲ ἦδη εἰσέλθη εἰς τὸν κῆπον βαδίζουσαι πρὸς τὸν τάφον, ὅτε βλέπουσι μακρόθεν αὐτὸν ἀνοικτόν, καὶ τὸν λίθον μακρὰν κείμενον. Εὔθυς πώπτευσαν ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι, ἔξηγαγον ἐκ τοῦ τάφου τὸ λείψανον καὶ ἀπέρριψαν αὐτό. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἐπιστρέφει, ἵνα ἀναγγείλῃ τοῦτο εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ, οἵτινες ἔμενον κεκρυμμένοι ἐν ταῖς οἰκίαις των, μὴ τολμῶντες ὑπὸ φόβου νὰ ἐξέλθωσι. Αἱ ἄλλαι ὅμως γυναῖκες ἐπροχώρησαν καὶ φθάσαται εἰσῆλθον εἰς τὸν τάφον, ἔνθα ἐντρομοὶ παρετήρησαν ὅτι τὸ μὲν λείψανον δὲν ὑπῆρχεν ἔκει, εἰς δὲ τὴν θέσιν ἔκεινην ἐκάθητο νέος μὲ λευκὸν ποδῆρες ἴμάτιον. 'Ο νέος, ὅστις ἦτο ἄγγελος τοῦ Θεοῦ, ἐθέρρυνε τὰς γυναῖκας καὶ εἶπε· «Μὴ φοβεῖσθε· 'Ο Ἰησοῦς ὁ σταυρωθεὶς, δῆν ζητεῖτε δὲν εἶναι ἐδῶ πλέον, ἀνέστη! Πηγαίνετε νὰ ἀναγγείλητε τοῦτο εἰς τοὺς μαθητὰς του!» 'Ως ἤκουσαν τοῦτο αἱ γυναῖκες συνεκινήθησαν ἐκ τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος καὶ περιγκαρεῖς ἐπανῆλθον εἰς τὴν πόλιν, ἵνα εἴπωσι τὴν ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος.

'Η δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ἀφ' οὗ ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ, δτι εἶδε μακρόθεν τὸν τάφον ἀνοικτόν, ἐδραμε πάλιν ἔκει, ἵνα πληροφορηθῇ τι συμβαίνει. Τὰς ἄλλας γυναῖκας δὲν συνήντησεν ἦδη, ὅστε δὲν ἤξευρε καθόλου τι συνέδη. 'Ως δὲ ἐφθασεν εἰς τὸν τάφον ἐστάθη εἰς

τὴν θύραν αὐτοῦ καὶ βλέπουσα ἐντὸς ἔκλαιει. Ἐκεῖ δὲ βλέπει
δύο ἀγγέλους καθημένους τὸν μὲν εἰς τὴν κεφαλήν, τὸν δὲ εἰς
τοὺς πόδας, ἐνθα ἔκειτο ὁ νεκρός, οἵτινες ἡρώτησαν αὐτὴν
λέγοντες· «Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς;» Αὐτὴ δὲ ἀπε-
κρίθη· «Μοῦ ἐπῆραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ τάφου καὶ δὲν
ἡζεύρω ποῦ τὸν ἔθηκαν.» Μετὰ τοὺς λόγους τούτους, ἐστράφη
καὶ βλέπει ἔξω τοῦ τάφου τὸν Ἰησοῦν ἵσταμενον, χωρὶς

ὅμως νὰ τὸν ἀναγγωρίσῃ. Νομίζουσα δὲ ὅτι εἶναι ὁ αγ-
πουρὸς τοῦ κήπου ἐρωτᾷ αὐτόν· «Κύριε, ἐὰν σὺ ἐσήκωσεν
ἐντεῦθεν τὸ λείψανον, εἰπέ μου ποῦ τὸ ἔθηκες, ἵνα τὸ λαβῶ.»
Εἰς τοὺς λόγους τούτους ἐκάλεσεν αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς ὀνομαστί·
«Μαρία!» Εύθὺς αὕτη ἥδη ἀνεγγώρισε τὸν Ἰησοῦν καὶ εἰ-
ποῦσα· «Διδάσκαλέ μου» ἐπεισεν εἰς τοὺς πόδας του. Τότε

ὅς Ἰησοῦς εἶπε· «Μαρία, πήγασιν καὶ εἰπὲ εἰς τοὺς ἀδελφούς μου ὅτι ἔγώ ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, πρὸς τὸν Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν.» Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔγινε ἀφαντος.

Ἡ εἰδῆσις, ἣν ἐκόμισεν εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, ὅτι ὁ τάφος εἶναι ἀνοικτὸς καὶ κενός, ὅπερ ἐθεβαίωθη καὶ παρὰ τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Ἰωάννου, οἵτινες μετέβησαν ἔκει καὶ εἶδον τοῦτο, ἀνεγέωσε τὸν πόνον τῆς καρδίας των διὰ τὸν πολυώδυνον θάνατον τοῦ προσφιλοῦ αὐτῶν διδασκάλου καὶ πάντες ἤρχισαν νὰ θρηνῶσι καὶ νὰ ὀδύρωνται. Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα συνέβαινον, ἦλθον καὶ αἱ γυναῖκες, αἵτινες πρώταις ἐπεσκέφθησαν τὸν τάφον καὶ μετὰ χαρᾶς ἔλεγον ὅτι εἶδον καθ' ὅδὸν μὲ τοὺς ὄφθαλμούς των τὸν διδάσκαλον. Διότι πράγματι καὶ εἰς τὴν αὐτὰς ἐπανερχομένας ἐκ τοῦ τάφου εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἐνεφανίσθη καθ' ὅδὸν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπε τὰ αὐτά, ὅσκε εἶπε καὶ πρὸς τὴν Μαρίαν. 'Αλλ' οἱ μαθηταὶ δὲν ἤδύναντο νὰ πιστεύσωσι τοιςῦτόν τι. Μετὰ ταῦτα ἦλθε καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαλεινὴ καὶ πλήρης χαρᾶς ἀνέκραξεν εἰσελθοῦσα εἰς τὴν οἰκίαν· «Εἶδον τὸν Κύριον.» Καὶ διηγήθη καὶ εἰς αὐτοὺς πάντα, ὅσκε ἐλάλησεν ὁ Κύριος. 'Αλλὰ καὶ εἰς τοὺς λόγους τούτους τῆς Μαρίας δὲν ἐπίστευον, ἐνόμιζον δὲ ὅτι ταῦτα εἶναι παραληρήματα τῶν γυναικῶν.

'Αλλὰ καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔμαθον τὶ ἀληθῶς συνέβη. Διότι οἱ στρατιῶται οἱ φρουροῦντες τὸν τάφον ἕδραχμον πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπον πῶς ἄγγελοι ἔχ τοῦ οὐρανοῦ καταβάντες ἐκύλισαν τὸν λίθον, πῶς ὁ Ἰησοῦς ζῶν ἐξῆλθε ἔχ τοῦ μνημείου καὶ ὅτι αὐτοὶ εἶχον πέσῃ νεκροί καὶ ὅτι πάντα ταῦτα ἔβλεπον χωρὶς νὰ δύνανται οὐδὲν νὰ

πραξίωσι. Τοῦτο ἐφόβησε τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, οἵτινες θέλοντες νὰ ἀπατήσωσι τὸν λαὸν ἔδωκαν χρήματα εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ παρήγγειλαν εἰς αὐτοὺς νὰ εἴπωσι ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἔκλεψαν οἱ οἱ μαθηταὶ του τὴν νύκτα, καθ' ὃν χρόνον αὐτοὶ βαθέως ἐκοιμῶντο καὶ ὅτι εἶναι ἐντελῶς ψευδῆς ἡ φήμη ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνέστη. Οἱ στρατιώταις διεκόρυξαν ταῦτα καὶ οἱ Ἰουδαῖοι πιστεύουσι μέχρι σήμερον ὅτι τὸν Ἰησοῦν ἔκλεψαν τὴν νύκτα οἱ μαθηταὶ του ἐκ τοῦ τάφου, καὶ ὅτι δὲν ἀνεστήθη.

§ 43. Η ἐμφάνεσσες τοῦ Κυρίου εἰς τὸν μαθητάς του.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀφ' οὗ εἰδον αὐτὸν συλληφθέντα ἐν τῷ κήπῳ Γεσθημανῇ καὶ ἀπαγθέντα δέσμιον εἰς τὰ δικαστήρια καὶ καταδικασθέντα εἰς θάνατον καὶ ἀποθανόντα ἐπὶ τοῦ σταυροῦ, ἐνόμισαν ὅτι τὸ πᾶν ἥδη ἀπωλέσθη καὶ ὅτι ἡ αὐτὴ τύχη τοῦ διδασκάλου ἀναμένει καὶ αὐτοὺς. Καὶ διὰ τοῦτο εἶχον κρυφθῆ, ἵνα μηδεὶς μάθῃ περὶ αὐτῶν τίποτε.

"Οτε δὲ κατὰ τὴν Κυριακὴν πρωῒ ἔμαθον τὴν εὐφρόσυνον ἀγγελίαν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐθάρρησαν, ἀλλὰ καὶ τώρα δὲν ἐπόλμησαν νὰ συνέλθωσιν ἐν καιρῷ τῆς ἡμέρας. Μόνον περὶ τὴν ἑσπέραν συνηθροίσθησαν πάντες ἐν σιγῇ μὲν μεγάλην προφύλαξιν εἰς τινὰ οἰκίαν, ἣν ἔκλεισαν καλῶς ὅστε νὰ μὴ δύναται μηδεὶς νὰ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν. Καὶ ἐκαστος ἡρώτα γὰρ μάθῃ τί ἐλέγετο περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ διδασκάλου των. Καὶ ὁ μὲν Ἰωάννης καὶ ὁ Πέτρος διηγήθησαν πῶς πρωῒ μετέβησαν εἰς τὸν τάφον, πῶς εὔρον τὸν τάφον καὶ τὰ σάβανα κατὰ μέρος ἔκει τεθειμένα καὶ ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀνεστήθη

τὴν ὄραν, καθ' ἥν ἔγινεν δὲ μέγας σεισμός. Ἡ δὲ Μαρίαν
Μαγδαληνὴ καὶ αἱ ἄλλαι γυναῖκες διηγήθησαν πῶς μετέβη-
σαν εἰς τὸν τάφον, πῶς εἶδον τοὺς ἀγγέλους καὶ πῶς κατόπιν
εἶδον καὶ αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν, ὅστις παρήγγειλεν εἰς τοὺς μα-
θητὰς του ὅτι ἀναβαίνει εἰς τοὺς οὐρανούς πρὸς τὸν πατέρα
του. Οἱ μαθηταὶ ἀκούοντες πάντα ταῦτα ἔμενον ἐκπληκτοὶ καὶ
συνεζήτουν, ἐν εἴναι δυνατὸν ἀνθρωπος ἀποθανών ἀπαξ νὰ
ἀναζήσῃ πάλιν, μάλιστα δέ τινες τούτων ἀμφέβαλλον περὶ
τοῦ πράγματος καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχαιρον, ως οἱ ἄλλοι οἱ πει-
σθέντες περὶ τῆς ἀναστάσεως. Ἐν ὧ δὲ τοιαῦτα ἐλέγοντο ἐν
τῇ οἰκίᾳ, αἴφνης βλέπουσι πάντες αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν ἐμπροσθέν
των ιστάμενον καὶ ἀκούοουσι αὐτὸν λέγοντα: «Εἰρήνη ὑμῖν!»
Εἰς τὸν χαιρετισμὸν τοῦτον οὐδεὶς ἀποκρίνεται καὶ πάντες
προσβλέπουσιν πρὸς αὐτὸν ἐντρεμούς διότι γομίζουσιν ὅτι εἴναι
φάντασμα. Τότε εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Κύριος: «Διὰ τι ἐφο-
βήθητε; Ἰδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου. Ἐγὼ
εἰμιας ὁ ἴδιος.» Οἱ μαθηταὶ ως εἶδον τὰς τρύπας τῶν ἥλων
εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου συνῆλθον ἐκ τοῦ
φόβου καὶ ἐπεισθησαν ὅτι αὐτὸς εἴναι ὁ Ἰησοῦς. Ἄλλον μὴ
μένη εἰς αὐτοὺς μηδεμία ἀμφιθολία ὅτι δὲν εἴναι φάντασμα,
ἐζήτησεν ὁ Κύριος παρ' αὐτῶν νὰ φάγῃ. Καὶ οἱ μαθηταὶ προ-
θύμως παρέθηκαν αὐτῷ ἵχθυν ψητὸν καὶ μελίκηρον (κη-
ρῷθραν), ἐξ ὧν ἔφαγεν ὁ Ἰησοῦς. Κατόπιν δὲ ὡμίλησε πρὸς
αὐτοὺς περὶ τῆς ἀναστάσεώς του, ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνη καὶ
ὅτι περὶ αὐτῆς ώμιλησαν οἱ προφῆται παλαιῶν χρόνων.

Ἐπειτα προέτρεψεν αὐτοὺς νὰ κηρύξωσι τὴν ἀλήθειαν εἰς
πάντα τὰ ἔθνη, ἀρχίζοντες ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Ταῦτα
εἰπὼν ἀπεχαιρέτισε αὐτοὺς καὶ ἔγινεν ἀφαντος. Ἐκ τῆς
συγκαναστροφῆς δὲ ταύτης ἔλιπε μόνον ὁ Θωμᾶς. Ως δὲ ἥλθε

καὶ αὐτὸς κατόπιν καὶ ἔμφαθε παρὰ τῶν μαθητῶν ὅτι εἰδον τὸν διδάσκαλον ζῶντα καὶ ὅτι τοῦ ἔδωκαν καὶ ἔφαγε πλησίον αὐτῶν καὶ ὅτι ὡμίλησε μετ' αὐτῶν, ἐστάθη ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύσῃ λέγων ὅτι, ἂν δὲν ἴδω μὲ τοὺς ὄφθαλμούς μου τὸν Κύριον καὶ ἀν δὲν ψηλαφήσω μὲ τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ σῶμά του τὰς τρύπας τῶν ἥλων, δὲν τὸ πιστεύω. Μετὰ 8 ἀκριβῶς ἡμέρας, ὅτε πάλιν ἦσαν συνηγμένοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τινι οἰκίᾳ, ἐν ᾧ ἦτο καὶ ὁ Θωμᾶς, αἴφνης πάλιν ἐμφανίζεται ἐνώπιόν των ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀφ' οὗ ἔχαιρέτισεν αὐτούς, ἔρχεται πρὸς τὸν Θωμᾶν καὶ λέγει· «Ιδοὺ αἱ χεῖρές μου καὶ οἱ πόδες μου, ψηλαφησε μὲ τὴν χεῖρά σου διὰ νὰ πεισθῇς ὅτι ἔγὼ εἰμαι πράγματι.» Ο Θωμᾶς ὡς ἐψηλαφησε τὰς οὐλὰς ἀνέκραξε πλήρης πίστεως· «Ο Κύριός μου εἶναι καὶ Θεός μου». Τότε εἶπε ὁ Ἰησοῦς· «Θωμᾶ, ἐπίστευσες, διότι μὲ εἶδες! Μακάριοι οἱ πιστεύοντες εἰς ἔμέ, χωρὶς νὰ μὲ ἴδωσι.» Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἀποχαιρετίσας αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους μαθητὰς ἔγινε ἀφαντος.

Ωσαύτως ἐνεφανίσθη ὁ Ἰησοῦς τὴν Κυριακὴν τῆς ἀναστάσεως καὶ εἰς δύο ἄλλους μαθητάς του ἐκ τῶν πολλῶν, οὓς εἶχε, εἰς τὸν Κλεώπαν καὶ εἰς τὸν Λουκᾶν, οἵτινες βαρέως φεροντες τὴν ἀπώλειαν τοιούτου διδάσκαλου, ἔκαμνον ἔνα περίπατον ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν ἑζοχὴν πρὸς μίαν πολίχνην Ἐρμαοὺς καλουμένην, δύο περίπου ὄρφας μακρὰν τῆς Ἱερουσαλήμ κειμένην. Αὐτοὶ κατ' ἀρχὰς δὲν ἐγνώρισαν τὸν Κύριον καὶ ἔκαμνον τὸν περίπατον μετὰ τοῦ ἀγνώστου μέχρι τῆς πολίχνης διμιλοῦντες περὶ τῆς διαγωγῆς τῶν Ἰουδαίων καὶ περὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ. Άλλαξ καθίσαντες νὰ συμφάγωσι καὶ ἰδόντες τὸν Ἰησοῦν κόπτοντα καὶ εὐλογοῦντα τὸν

τὸν ἄρτον ἀνεγγνώρισαν αὐτόν. Ἐλλ' ὁ Ἰησοῦς ἔγινεν εὔθυνος ἀφαντος.

§ 44. Ο Ἰησοῦς ἐμφανέζεται ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀφ' οὗ διέτριψαν ὄλιγον χρόνον ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐπανῆλθον εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Μίαν δὲ ἡμέραν λίαν πρωΐ, ἐνῷ προσωριμίζοντο μὲτα τὸ ἀλιευτικὸν τῶν πλοῖον εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης Τιβεριάδος, αἵρησαν βλέπουσιν ἐμπροσθέν των τὸν Ἰησοῦν ιστάμενον, χωρὶς νὰ ἀναγνωρίσωσιν αὐτόν. Ως δὲ ἐφθασαν πλήσιον ἡρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ἀνειχόν τι νὰ δώσωσι πρὸς αὐτὸν νὰ φάγῃ. Αὐτοὶ ἀπεκρίθησαν ὅτι ὅλην τὴν γύκτα ἐταλαιπωρήθησαν, ἀλλὰ δὲν συνέλαβον τίποτε. Τότε εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ρίψετε τὰ δίκτυα εἰς τὰ δεξιά τοῦ πλοίου καὶ θὰ συλλάβητε. Οἱ μαθηταὶ ἐπραξαν τοῦτο καὶ συνέλαβον πλήθος ἵχθυων, ὥστε δὲν ἡδύναντο νὰ ἀνελκύσωσι τὸ πλοῖον. Τότε οἱ μαθηταὶ ἀνέκραξαν· Εἶναι ὁ Κύριος. Ως ἦκουσε τοῦτο ὁ Πέτρος, ἐφόρεσε τὸ φύρεμά του καὶ ἀφθισίς εἰς τὴν θάλασσαν ἐπλεε πρὸς τὸν Κύριον. Οἱ δὲ ἄλλοι ἤλθον μὲτὸ πλοῖον σύραντες τὰ δίκτυα, ἀνέσαν πλήρη μεγάλων ἵχθυων. Ως δὲ ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηράν, εἶδον πυράν ἀνημμένην καὶ ἵχθυν ψηνόμενον, καὶ ἄρτον, καὶ τὸν Ἰησοῦν ἐκεῖ καθήμενον. Εὔθυνος δὲ ἐφερον καὶ ἄλλους ἵχθυς ἐκ τοῦ πλοίου καὶ ἐψησαν ἀρκετούς. Ἐπειδὴ δὲ οἱ μαθηταὶ ὑπὸ σεβασμοῦ ἴσταντο οὐδὲν λέγοντες, ὁ Ἰησοῦς ἐκάλεσεν αὐτοὺς νὰ συμφάγωσι καὶ ἀφ' οὗ εὐλόγησεν τὸ φραγτόν, ἐμφέροντας εἰς ἔκαστον ἐξ αὐτῶν νὰ φάγῃ. Ἀφ' οὗ δὲ ἐφαγον, ἡρώτησεν δὲ Ἰησοῦς τὸν Σίμωνα Πέτρον· «Σίμων, μὲ ἀγαπᾶς;» —

«Μάλιστα, Κύριε, σὺ γινώσκεις ὅτι σὲ ἀγαπῶ», ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος. «Τότε ποίμαινε τὰ πρόβατά μου, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς. Τὸ αὐτὸ ἐπανέλαβε τρὶς ὁ Ἰησοῦς θέλων νὰ δειξῃ ὅτι μόνον ὁ ὑπὸ ἀγάπης πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἔμπνεόμενος δύναται νὰ εἶναι ὁ ἀληθὴς τῶν ἀνθρώπων διδάσκαλος.

‘Αφ’ οὖ ταῦτα καὶ ἄλλα μετ’ αὐτῶν ωμίλησε ὁ Ἰησοῦς, παρήγγειλεν ἐπειτα εἰς αὐτοὺς νὰ συναχθῶσιν εἰς τὸ ὅρες τῆς Γαλιλαίας καὶ οἱ ἔνδεκα καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι αὐτοῦ μαθηταί, ἕνθα ἔμελλε νὰ διμιλήσῃ πρὸς αὐτοὺς τὴν τελευταίαν του ὄμιλίαν καὶ εὐθὺς ἐγένετο ἀφαντος. Καὶ πράγματι κατὰ τὸν ὡρισμένον χρόνον συνήχθησαν ἐκεῖ πάντες οἱ μαθηταί του ἀναμένοντες τὸν διδάσκαλόν των. ‘Ως δὲ εἶδον ἔμπροσθέν των τὸν Ἰησοῦν αἴφνης ἔμφανισθέντα, θεῖος κατέλαβε πάντας σεβασμὸς καὶ πεσόντες κατὰ γῆς προσεκύνησαν αὐτὸν ὡς Θεόν· διότι ἦδη πλέον μετὰ τὴν ἀνάστασιν οὐδεὶς ἀμφέβαλλεν ὅτι ἦτο ἀληθινὸς Θεός. “Ἐπειτα ωμίλησεν εἰς αὐτοὺς τὰ ἔξης·

“Εδόθη μοι πᾶσα ἔξουσία ἐν σύρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς. Πορεύθητε εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ κηρύξατε εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὸ εὐαγγέλιόν μου! “Ολα τὰ ἔθνη κάμετε μαθητάς μου καὶ ὄπαδούς μου, διδάξατε αὐτοὺς νὰ φυλάττωσιν ὅσα πολλάκις σᾶς ἔχω λαλήσῃ καὶ βαπτίζετε αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος. Καὶ ὅσοι μὲν πιστεύσωσιν εἰς τοὺς λόγους σας καὶ βαπτισθῶσι, οὗτοι θὰ σωθῶσιν· ὅσοι δὲν πιστεύσωσι, αὐτοὶ θὰ ἀπολεσθῶσι. Οἱ πιστεύοντες εἰς ἐμὲ θὰ ἐκβάλωσιν ἐν τῷ ὄνόματί μου δαιμόνια, θὰ λαλήσωσι νέας γλώσσας, θὰ ιατρεύωσιν ἀσθενεῖς καὶ οὐδὲν θὰ βλάπτῃ αὐτούς. Καὶ οὖδε

ἔγώ θὰ οἴμαι μεθ' ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.»

Ταῦτα εἶπεν πρὸς αὐτούς ὁ Ἰησοῦς καὶ διέταξε νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ ἔκει νὰ ἀναμένωσιν αὐτόν. Οὕτω δὲ συνανεστρέφετο μὲ τοὺς μαθητάς του ὁ Ἰησοῦς τεσσαράκοντα ἡμέρας ώμιλῶν μετ' αὐτῶν περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

§ 45. Η ἀνάληψις τοῦ Ἰησοῦ.

Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν διαταγὴν αὐτοῦ ἤλθον εἰς Ἱερουσαλήμ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα. Ἐκεῖ ἐνεφανίσθη καὶ ὁ Ἰησοῦς διὰ τελευταίαν φορὰν καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἔφερεν ἐπάνω εἰς τὸ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν, ἔνθα εἶπε τὰ ἔξῆς:

«Τέκνα μου, μὴ φύγετε ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ καθίσατε ἔκει καὶ ὀναμείγατε νὰ ἐπέλθῃ τὸ ἄγιον Πνεῦμα εἰς ὑμᾶς, ὡς ἔχω ὑμῖν τοῦτο πρότερον ὑποσχεθῆ. Ὁ Ἰωάννης ἐβαπτίζει μὲ ὕδωρ, σεῖς δὲ θὰ βαπτισθῆτε μὲ πνεῦμα ἄγιον, ἐκ τοῦ δποίου θὰ λαβητε δύναμιν καὶ θὰ μαρτυρήσητε περὶ ἐμοῦ καὶ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς τὴν Ἰουδαίαν καὶ εἰς τὴν Σαμάρειαν μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ὑψώσας τὰς χεῖρας εὐλόγεις κύτοις. 'Αλλ' ἐνῷ τοὺς ηὐλόγους, αἴρνης καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ νεφέλη φωτεινὴ καὶ παραλαβοῦσα αὐτὸν ἔφερεν εἰς τοὺς οὐρανούς. Οἱ μαθηταὶ μὲ τοὺς ὄφθαλμούς προσηλωμένους πρὸς τὸν θεῖον αὐτῶν διδάσκαλον ἐξηκολουθουν ἐπὶ πολὺν χρόνον βλέποντες εἰς τὸν οὐρανόν. Τόπε ἐνεφανίσθησαν

πλησίον αὐτῶν δύο ἥγγελοι ἐνδεδυμένοι μὲ λευκὰ ἱμάτια
καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς·

«Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί στέχεσθε καὶ βλέπετε εἰς τὸν οὐρανόν; Ὁ Ἰησοῦς, ὃστις τώρα ἐλήρθη ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρα-

νούς, αὐτὸς θὰ ἔλθῃ πάλιν κάτω εἰς τὴν γῆν, καθ' ὃν τρόπον τώρα ἀνέβη.»

Ταῦτα εἶπον οἱ ἄγγελοι καὶ ἔγιναν ἀφαντοί. Οἱ δὲ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἔπειταν κατὰ γῆς καὶ προσεκύνησαν αὐτὸν. Ἐπειτα ἐπέστρεψαν μετὰ μεγάλης χαρᾶς εἰς τὴν πόλιν αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεὸν καὶ ἀναμένοντες τὸ ἄγιον Πνεῦμα, ὃς ὑπεσχέθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

§ 46. Κατάπεμψεις τοῦ ἀγίου Πνεύματος.

Ἔνα γίνωσιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀξέιδιοι ἀπόστολοι τοῦ κηρύγματος τῶν ἴδεων αὐτοῦ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη, ἔπρεπε πρῶτον μὲν νὰ εἶναι σοφοί, νὰ ἔννοῶσι κατὰ βάθος τὰς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ νὰ δύνανται νὰ διεδάσκωσι ταῦτα τὰ διάφορα ἔθνη κατὰ τὸν ἀρμόζοντα τρόπον. Ἐπειτα ἔπρεπε νὰ εἶναι τολμηροὶ καταφρονοῦντες τοὺς κινδύνους, στήνεις κατὰ φυσικὸν λόγον ἔμελλον νὰ ἀναφανῶσι κατὰ τὴν ἀνατροπὴν τῶν παλαιῶν δοξασιῶν τῶν διαφόρων ἔθνων καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῶν γέων. Ἐπειτα ἔπρεπε νὰ εἶναι πάντες ἡγαπημένοι ὥστε ἀδελφοὶ μεταξύ των, νὰ ἀποφεύγωσι τὰς πρὸς ἀλλήλους ἕριδας καὶ τὰς διαμάχας, νὰ εἶναι δὲ πάντες ἀφωσιωμένοι εἰς τὰς ἴδεας τοῦ διδασκάλου, δι' αὐτὸν ζῶντες καὶ δι' αὐτὸν ἀποθνήσκοντες. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα, ἢσαν ἀναγκαιότατα εἰς τὴν διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας διὰ τῶν ἀποστόλων, ἐλειπον ἀπ' αὐτούς. Διὰ τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἀπεφάσισε νὰ στείλῃ αὐτοῖς ἔξι οὐρανοῦ ἄλλο πνεῦμα ἄγιον, ὃπερ θὰ μετέβαλλε τοὺς ἀποστόλους

καὶ θὰ ἐποίει αὐτοὺς ὄχλους ἀνθρώπους, πλήρεις πίστεως καὶ ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τοῦ Ἰησοῦ τὴν διδασκαλίαν, ὅπερ θὰ ἐδίδασκεν αὐτοὺς πάντα καὶ θὰ ὑπενθύμιζεν αὐτοῖς πάντα, ὃσα εἶχεν εἴπη αὐτοῖς ὁ Κύριος. Καὶ τὸ πνεῦμα τοῦτο τὸ ἅγιον ἥλθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τοὺς ἀπόστολους δέκα ἡμέρας μετὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου. 'Ἄρ' οὐ δὲ ὁ Κύριος ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς, οἱ ἀπόστολοι ἔμειναν εἰς Ἱερουσαλήμ ἀναμένοντες τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὅπερ ἔμελλε νὰ στείλῃ ἀνωθεν ὁ Κύριος. Καὶ τῇ δεκάτῃ ἡμέρᾳ, ὅτε ἦτο παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις μεγάλη ἑορτὴ ἡ Πεντηκοστὴ πρὸς ἀνάμυησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ νομοθεσίας, οἱ ἀπόστολοι ἦσαν συνηγμένοι εἰς τι ὑπερῷον οἰκίας πλησίον τοῦ ναοῦ, ἐν οἷς καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὄχλοι πολλοὶ μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι πλέον τῶν ἑκατόν, πάντες προσευχόμενοι πρὸς τὸν Θεόν. Εἶχον δὲ συναχθῆ εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ πολλοὶ εὔσεβες ξένοι ἐκ διαφόρων χωρῶν χάριν τῆς ἑορτῆς. Αἵφοντς ἡκούσθη βοὴ ἀνέμου ἵσχυροτάτου ἐρχομένη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ βοὴ αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῶν ἀποστόλων καὶ ἐπλήρωσε αὐτὸν ὅλον. 'Αλλ' ἐκτὸς τῆς βοῆς ταύτης ἐφάνησαν καὶ φλόγες ἔχουσαι τὸ σχῆμα γλώσσης, αἵτινες ἐπεκάθισαν ἑκάστη ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου ἀποστόλου. Τοῦτο ἦτο τὸ ἅγιον πνεῦμα, οὐ ἐμπληθεύοντες οἱ ἀπόστολοι ἥρχισαν θαρραλέοι νὰ κηρύττωσι σοφὰ πράγματα εἰς τοὺς ἐκεῖ συνηγμένους λαούς, εἰς ἑκαστον διμιλοῦντες μὲ τὴν γλῶσσάν του. Πάντες δὲ οἱ ἀνθρώποι, ὃσοι ἦσαν ἐν Ἱερουσαλήμ, ἀκούσαντες τὴν βοὴν ἐν τῷ εἰκὼν τῶν ἀποστόλων καὶ βλέποντες τὰς φλόγας ἐκεῖ ἐδραμον καὶ ἐστάθησαν ἔξω τοῦ οἴκου θαυμάζοντες· διότι δὲν ἦδύναντο νὰ ἔνγοήσωσι τὸ παράδοξον τοῦτο πρᾶγμα. 'Αλλ' ἔτι περισ-

σότερον ἔθαύμαζον βλέποντες ἡδη τοὺς ἀποστόλους νὰ διμιλῶσι διαφόρους γλώσσας, νὰ κηρύξτωσι σοφὰ πράγματα οἱ πρώην ἀλιεῖς. Τινὲς δὲ τῶν Ἰουδαίων μὴ ἡξεύροντες ξένας γλώσσας ἔχλεύαζον αὐτούς, λέγοντες ὅτι θὰ ἔπιον πολὺν οἶνον καὶ δι' αὐτὸ διμιλοῦσιν ἀκαταλήπτους γέξεις. 'Αλλ' ὁ Πέτρος, ως ἥκουσε τοὺς λόγους τούτους, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς οἰκίας καὶ σταθεὶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν συνηγμένων ἀνθρώπων ὡμίλησε τὰ ἔξης μὲ μεγάλην φωνήν.

«Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀκούσατε, ἀδελφοί μου, τὴν ἀλήθειαν, ἣν θὰ σᾶς εἴπω. Οὗτοι οἱ τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ κηρύττοντες εἰς διαφόρους γλώσσας δὲν εἶναι μεθυσμένοι, ως νομιζετε. Ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀνθρώπος τοῦ Θεοῦ, δις ἐφάνη τοιοῦτος ἐκ τῶν ἕργων αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν λόγων, καὶ διν σεῖς ἔθανατώσατε μὲ θάνατον μαρτυρικόν, αὐτὸς ἀνεστήθη καὶ ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός. Οὗτος ἦτο ο Μεσσίας, περὶ οὗ εἴπον οἱ προφῆται ἡμῶν καὶ διν σεῖς περιμένετε. Καὶ ἡδη, ως βλέπετε, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔστειλεν εἰς τοὺς μαθητάς του τὸ Πνεῦμα τὸ ἄγιον.» Ως ἥκουσαν τοῦτο οἱ Ἰουδαῖοι, ἐλυπήθησαν διὰ τὸ κακόν, ὅπερ ἐπραξαν πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ ἀνεγνώρισαν ως ἀληθῆ πάντα, ὅσα ἢ Πέτρος εἴπε καὶ ἔγιναν χριστιανοὶ βαπτισθέντες. Ήσαν δὲ οὗτοι περὶ τὰς τρεῖς χιλιάδας. Τοῦτο δὲ κατώρθωσεν ὁ Πέτρος κηρύξας ἀφόβως τὸν Ἰησοῦν ως τὸν προσδοκώμενον Μεσσίαν. Καὶ οὕτως ἐσχηματίσθη ἐνταῦθα ἡ πρώτη χριστιανικὴ κοινότης, κατόπιν δὲ διὰ τοῦ κηρύγματος τῶν ἀποστόλων ἐσχηματίσθησαν καὶ εἰς ἀλλας πόλεις χριστιανικαὶ κοινότητες, αἵτινες ὅλαι διμοῦ ακλοῦνται Χριστιανικὴ ἐκκλησία. Διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου δὲν ἐννοοῦμεν τὸ οίκο-

δόμημα, εἰς δὲ προσερχόμεθα, ἵνα προσευχηθῶμεν, ἀλλ' ὅλους τοὺς χριστιανοὺς ὁμοῦ. Οἱ ἀπόστολοι ἔξετέλεσαν πιστῶς τὸ καθῆκόν των. Ἐπορεύθησαν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς καὶ ἐκήρυξαν αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον, πολλὰ παθόντες ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων καὶ καθ' ὅλα ἄξιοι μαθητεὶς δειχθέντες τοῦ διδασκάλου των. Σήμερον περὶ τὰ 400 ἑκατομύρια ἀνθρώπων ἔχουσι δειχθῆ τὸν Χριστιανισμόν. Πανταχοῦ δέ, ὅπου εἰσήχθη τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἐπῆλθε τῶν ἀνθρώπων ἡμέρωσις καὶ παρετηρήθη πρόοδος αὐτῶν καὶ εὐδαιμονία. Οὐδεμίᾳ δὲ ἀμφιβολίᾳ δτὶ θὰ διαδοθῆ ὁ Χριστιανισμὸς προϊόντος τοῦ χρόνου πανταχοῦ τοῦ κόσμου, δτὲ θὰ ἐκπληρωθῆ κατὰς γράμμα καὶ τὸ λόγιον τοῦ Ἰησοῦ δτὲ θὰ γίνη μία ποίμνη καὶ εἰς ποιμήν.

'Αλλὰ διὰ νὰ εἴμεθα ὄντως Χριστιανοὶ ἡτοι μαθηταὶ καὶ ἀκόλουθοι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρέπει νὰ γνωρίζωμεν καλῶς τί ἐκεῖνος ἐδίδαξεν, ἵνα θέλωμεν καὶ πράττωμεν καὶ ἡμεῖς αὐτὸν καὶ ἵνα οὕτω γίνωμεν ἀνθρωποι τέλειοι καὶ οληροομήσωμεν τὴν αἰώνιον ζωήν. Πρὸς τοῦτο εὔρχεται τὸ παρὸν βιβλίον, ἵνα ἀναγνωσθῇ παρ' ὅλων τῶν μαθητῶν καὶ διηγήσῃ αὐτούς εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Πατρὸς καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἀγίου Πνεύματος εἴη μεθ' ἡμῶν πάντων Ἀμήν.

ΤΕΛΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000030359